Žmogus iš Panteono

Tado Ivanausko laiškai Teofiliui Zubavičiui

BEGEMOTAS

Žmogus iš panteono. Tado Ivanausko laiškai Teofiliui Zubavičiui.
Iliustruotas dokumentų rinkinys: transkribuoti 1933–1970 m. laiškai.
Elektroninė knyga, platinama neatlygintinai

Leidėjas: Ekologinės knygnešystės iniciatyva www.begemotas.com
Fotografijos: Lina Pilibavičiūtė
Gyvų paukščių fotografijos: Algimantas Lekevičius
Knygos dizainas: Virgaudas Minialga
Sudarytoja ir idėjos autorė: Daiva Vilkelytė

Dėkojame

Lietuvos centriniam valstybės archyvui – už sklandų, draugišką ir įkvepiantį bendradarbiavimą;

Algimantui Lekevičiui – už knygai padovanotas penkias gyvų paukščių fotografijas;

„Esperanza Resort & SPA“ – už leidimą skelbti interjerų fragmentų nuotraukas;

Metrui Mindaugui Jablonskiui – už idėjos palaikymą ir kad savo iniciatyva, neprašomas su skrybėle rankoje surinko aukas iš dviejų medžiotojų draugijų bei tiesiogiai sumokėjo bendradarbiams už maketavimo ir fotografavimo darbus;

Visiems aukotojams ir pagalbininkams, kurių logotipus skelbiame šio puslapio apačioje;

Ypatinga padėka brangiems bičiuliams – Linai ir Virgaudui – už drąsą leistis į ši nuostatų raidžių nuotykį.

Ekologinės knygnešystės iniciatyva www.begemotas.com ir toliau ketina leisti nemokamas ir nekomercines elektronines knygas, kurių gamybai nebus kertami medžiai, o prie iniciatyvų jungsis savanoriai. Kiekvienas ekologinių knygnešių projektas turės savų aistruolių.

@Daiva Vilkelytė
@Lina Pilibavičiūtė
@Virgaudas Minialga
@Algimantas Lekevičius

Dokumentai skelbiami Lietuvos centrinio valstybės archyvo leidimu

Apie prof. Tadą Ivanauską (1882–1970), regis, žinome labai daug, bet sekliai – dažniausiai iš ankstesnių kartų paveldėtus mitus bei atsiminimus. O Lietuvos centrinio valstybės archyvo bylose saugomi T. Ivanausko laiškai gamtininkui Teofiliui Zubavičiui (1914–1993) ir T. Zubavičiaus laiškai profesoriui yra autentiški ranka rašyti dokumentai, liudijantys per daugiau nei trisdešimt metų besikeičiantį tųdviejų žmonių gyvenimą ir aplinkybes.

Tikime, kad iš rankraščių transkribuoti tekstai bus naudingi istorikams, biografams ir gamtos tyrinėtojams. Manome, kad jie galėtų pasirodyti įdomūs ir kitiems skaitytojams.

Laiškuose atspindėtas per ilgą laiką kintantis dviejų žmonių dialogas ir juos supantis pasaulis. Kartu su laiku keičiasi ir patys apie save rašantys žmonės. Laiškų tekstai primena muzikinį kūrinį ar minimalistinį dokumentinį romaną. Juoba kad kalbasi du asmenys, kuriuos skiria trisdešimt dvejų metų amžiaus, patirties ir socialinių aplinkybių ribos.

Laiškuose pasitaikančios rašybos ir skyrybos klaidos pataisytos minimaliai, nesistengiant jų sunorminti. Žodžių galūnės ar rašyba pakeista tik tiek, kad netrukdytų suprasti, apie ką kalbama. Laužtiniuose skliaustuose įterpti komentarai, kurių bene svarbiausias – Dėluko ežeras kurį prof. Ivanauskas vadina kitoniškai – „Geluku“. Tas 17 ha ežeras, pelkė, miškelis ir dirbamos žemės sklypas palei Daugus, iš viso apie 30 ha dydžio plotas, buvo T. Ivanausko nuosavybė. Neįskaitomas laiškų vietas pažymėjome (...).

Iš laiškų suprantame, kad prie Dėluko prof. Ivanauskas turėjo nutrijų fermą ir buvo signataro kun. Vlado Mirono kaimynas. Pastarajam nuo 1934 m. priklausė Bukauciškės dvaras ir dvarą supantis 40 ha žemės plotas.

Knygos „Priede“ skelbiami ir du kitų asmenų T. Zubavičiui rašyti laiškai, saugomi kartu LCVA bylose. Solidžios informacijos identifikuoti tų laiškų autorių tapatybę kol kas nepakanka, todėl spėjame, kad V. Lvovas (atvirukas be datos su Pažaislio vienuolyno vaizdu 182 p.) buvo kun. V. Mirono dvaro ūkvedys. Dėstytojo Perkausko (laiškas 184 p.) paskaitų dėstymo aplinkybių nustatyti taip pat kol kas nepavyko.

Kad lengviau būtų suprasti kontekstą, į „Priedą“ įkėlėme ir prof. Stepono Kolupailos kelionių apybraižą paskelbtą dienraštyje „XX amžius“. Ji laikraštyje buvo spausdinama per tris numerius. Kaip aiškėja iš laiškų, dėl šio straipsnio T. Ivanauskas bylinėjosi su S. Kolupaila.

Laiškus į archyvą perdavė T. Zubavičiaus sūnus Algimantas, knygelėje „Seni laiškai iš Žuvinto“ (V.: BalticECO, 1997) paskelbęs kelis kupiūruotus T. Ivanausko laiškus. Nuorodų, kad laiškai buvo tyrinėti ir sovietmečiu, galima rasti ir knygoje „Tadas Ivanauskas“ (V.: Mokslas, 1976), tačiau tuomet laiškai nebuvo cituojami.

Be kupiūrų šie laiškai skelbiami pirmą kartą. Kelių T. Zubavičiaus rankraščių išskaityti nepavyko, nes juos pernelyg smarkiai paveikė drėgmė.

Daiva Vilkelytė

I. PRIEŠISTORĖ

Teofilis tampa eiguliui

Profesorius: Kaunas, 1932.09.20

Gerbiamasis,

Ačiū už Jūsų laišką, kuriame Jūs gražiai aprašote savo juodąjį gandrelį. Duok Dieve, kad jis pasiektų savo kelionės tikslo. Pavedžiau savo padėjėjui, kad jis Jums atrašytų plačiau ant Jūsų laiško, nes pats esu labai užimtas. Kadangi matau, kad Jūs labai įdomaujatės gamta aš siunčiu Jums dovanų knygutę „Trys mėnesiai Brazilijoje“.

Jus gerbiąs prof. T. Ivanauskas

Teofilis: Dumbliūnėlliai, 1933.09.15 d.

Gerasis pone,

Nuoširdžiai dėkoju Jums už žiedus, kad pasiuntėte man. O aš Jums padariau viską, ką galėjau. Šiemet išžiedavau visus žiedus ir dar pasiskolinau iš P. Paliulio du žiedus ser. EA 846, 847, taip pat vieną žiedą iš B. Sandaro ser. EA 80. Nes matyt, kad jie nerūpestingi ir žieduoja ne visai sąžiningai. Nes žino, kad Jūs esate toli, toli nuo mūsų už šimtų kilometrų ir Jūs nežinosite, kad (...) bus įsprausta kokia klaidelė. Štai Paliulio žieduotas karvelis ser. E numerio nežinau yra naminis, dar ir dabar tebegyvena ir skraido drauge su kitais. O Sandaras sakė, kad pametęs žiedą ir parašęs į blankas „kregždė“. Nes sakė, argi jie žinos. O aš manau, ar būtų buvę jiems sunku, jei būtų parašę į laiškus, kai Jums siunčia, kad “aš vieną žiedą pamečiau”, o “aš šitą žiedą užžiedavau savo naminiam karveliui”, bet aš manau, kad jie Jums taip nepadarė. Bet šiaip vyrukai neblogi, žieduoja gerai ir vargsta taip pat, kaip aš, nes vargo žieduojant tenka patirti. Ir kantrybės reikia turėti. Nebūsi pakankamai kantrus – liks žiedai kitiems metams. Daug kantrybės reikia su paukščiais, kurie perisi uoksuose. Gerai, kad uoksas netoli nuo namų, tai kopėčias paėmęs šiaip taip užžieduoji, bet vargas, jei kur toli miške. Tuomet reikia į medį šliaužti keletą metrų, nes dažnai pasitaiko medžiai be šakų. Bešliaužiant tuoj privargsti ir nekiekvieną kartą pavyksta išimti, nes kai kurių paukščių uoksų mažos angos, kad galėtų ranka įlįsti. O smarvė kai kurių paukščių tiesiog bjauri, ypač žalvarnių, kukučių ir kitų. Būna kartais ir juokingų nuotykių.

Teofilis: Panevėžys, 1934

Gerasis pone,

Nuoširdžiai dėkoju Jums už žiedus ir už blankes [formas], kurias prisiuntėte šiaia metais. Šiai metais aš sužiedavau mažiau negu praėjusiais. Gal būčiau ir šiemet tokį pat skaičių sužiedavęs, jei būčiau buvęs Dumbliūnėliuose, o ne Panevėžy. Ir šiais metais stengiausi kiek galima sėkmingiau atlikti savo prisiimtą darbą ir, ką galėjau, Jums padariau, gerasis pone. Aš turėjau daugiau šiemet sužieduoti, bet sužiedavau mažiau, negu pernai – dėl to, kad gyvenu mieste ir laiko turiu tik sekmadieniais, visas kitas dienas dirbu nuo ryto ligi vakaro. Jeigu norėdavau žieduoti paukščių, reikdavo eiti iš namų. Nors aš gyvenu Panevėžy, bet pažiūrėkite į mano žieduotų paukščių sąrašą – labai mažai dar paukščių sužieduotų rasite Panevėžy, daugiausia – mano gimtinėj – Dumbliūnėliuose. Nes aš beveik tris mėnesius ij eilės kiekvieną sekmadienį eidavau į namus, nors randasi už 25 km. Namo eidavau linksmas, visur sutikdavau gerąjį Pavasarį, džiaugdamasis, kad galiu laisvai vaikščioti gimtoj Tėviškėlėj, kad einu į mišką, į krūmus, į pelkes, kad suieškoti ir sužieduoti jaunus paukštelius. Nors aš šiemet mažiau sužiedavau, bet

tikėkite manimi, gerasis pone, kad viską aš šventai sąžiningai atlikau. Nemalonu man pačiam būtų, jei aš Jums meluočiau dirbdamas laisvu noru mano pasirinktą darbą. Jeigu Dievulis sveiką laikys, tai ir ateinančiais metais būsiu Jūsų bendradarbis. Atvirai pasakysiu, Tamsta ger[asis] p[one], kad aš iš mažens esu sugautas gyvūnijos ir suaugęs į vieną kažkokią neišskiriamą draugija. Aš iš mažens susitikdavau su kai kuriais paukščiais, ėmiau juos pažinti, įdomautis jų gyvenimu, paskui pradėjau atskirti naudingus nuo žalingų (...).

Profesorius: Kaunas, 1936.05.15

Ponui T. Zubavičiui

Jūsų gražųjį laišką esu gavęs, bet vis dar neturėjau laiko atrašyti. Jūsų stebėjimai man labai įdomūs, ypač apie varnos gudrumą ir apie paukštvanagį (ar nebuvo tai vištvanagis?), kuris pridaro varnoms žalos. Tokie pranešima man visuomet įdomūs. Aš dabar rašau knygą apie Lietuvos paukščius ir aš manau Tamstos stebėjimus ten patalpinti, kada teks rašyti apie Tamistos minėtus paukščius. Aš pats labai mėgstu auginti ir stebėti visokius paukščius, bet tam reikia turėti labai daug laisvo laiko o aš labai užimtas, be to tenka gyventi mieste. Bet turiu mažą ūkelį netoli Kauno ir ten kai ką auginu. Manau, kad senatvėje, kada pasiliuosuosiu nuo tarnybos tai paukščiais daugiau užsiimsiu. Dabar turiu gyvą gervę, kuri vaikšto paskui mane, kaip Jūsų gandrelis. Siunčiu Jums "Medžiotojo" numerį, gal bus įdomu pasiskaityti.

Na, viso gero,

Prof. T. Ivanauskas

Teofilis: Tauragė, 1936 m.

Labai dėkoju Jums už viską, už žurnalus ir už knygutę apie paukščių žiedavimą. Labai aš džiaugiuosi gavęs iš Jūsų taip brangias dovanas. Tuo tarpu ir mokinuos, nes randu tai, ko trokšta mano siela. Norėčiau biskutį apie save. Nuo gruodžio 1 d. esu jau puskarininkis, buvo egzaminas, aš išlaikiau geriausiai. Gerasis pone, nors ir labai gera tarnauti Tėvynės gerovei, bet aš pasiilgau savo mylimo darbo, prie kurio manau grįžti parvažiavęs. Mane vilioja gamta, manęs laukia sparnuoti talkininkai, o jų gyvenimas tai – mano svajonė. Juk aš turiu stebėti taip viliojantį, taip mielą gyvenimą. Aš žinau daugel mokslo šakų, aš matau, kaip godžiai žmonės į jas puola vien dėl pasipelnymo. Susikrauna turtus, lėbauja, bet kas iš to. Labai nedaug yra tokių, kurie pasišvęstų naudingiems darbams, kurie įtikintų žmoniją tuose darbuose, kuriuose ji dar akla.

Nors aš esu nemokytas, nesu baigęs net kelių klasių gimnazijos, bet aš patenkintas, kad pats galiu

mokintis. Mano mokykla – gyvenimo mokykla. Ji – iš visų geriausia. Mano didžiausias troškimas – būti ornitologu, nors dalinai, nes iš tikrųjų aukščiau pakilt neleis man mokslo stoka ir dabartinės gyvenimo sąlygos, bet aš pasitikiu savo sąžiningumu ir kitomis savo geresnėm[is] pusėm[is], kad aš tęsdamas tą darbą nuo mažens, jei gyvensiu, – vis tiek surasiu ką nlors tame paukščių gyvenime, o jis – pilnas paslapties. Aš netingiu įdomautis įvairiomis rūšimis, netingėsiu surasti ką nors, ko kiti nematė.

Gerasis pone, dėkoju Jums už anksčiau siųstą knygą ir žurnalus, nes jie yra mano vadovai gal į šviesesnę ateitį.

Tamstos laiškai ar raštai padarė man tokią įtaką, kad aš manau šiai sričiai pašvęsti visą savo gyvenimą, stebėti jų papročius, jų savybes. Ar neįdomu matyti, kaip neša gandras lizdą, kaip paukščiai kovoja tarp savęs dėl savo padermės išlaikymo, kiti dėl plėšrių norų tiktai viengungiai begyvendami, juk vis taip malonu, būtų pažinti juos. Bataliono vadas man žadėjo nupirkti brangią Tamstos knygą, vad[inasi] „Liet[uvos] paukš[čių] apibūd[inimas]". Tad aš vėl turėsiu naujų pamokų, kurias taip mėgstu. Gerasis pone, aš labai stengiuos ir pats noriu mokintis gamtos mokslo, tą matydami ir kiti man padeda, juk supranta, kad aš esu neturtingas, kad negaliu taip labai norimų dalykų pasiekti. Aš pasipasakojau b[atalion]o vadui, tai jis man pats šią Jūsų knygą dovanų nupirko man. Siunčiu Jums įvairių rašinėlių, bet turiu prisipažinti, gerasis pone, gal netiks nė vienas. Na, jeigu ką įdomaus pastebėsit, prašau praneškit ir man, nes aš noriu apie tai žinoti. Viską stengsiuos nušviesti taip, kaip mano mintys gali. Kad būčiau aukštesnio mokslo, manau, kad geriau atlikčiau. Žinau, kad rasit daug klaidų, daug nusikalbingų žodžių, bet prašau Jus, gerasis pone, jeigu bus Jums kas nors naudinga, labai prašau panaudoti, nes aš viską rašiau vien gera manydamas. Gal kai kur rasit vieną kitą sakinėlį įdomesnį, tai sujunkit visus į vieną vietą ir patalpinkit į knygą, kurią rašot. Aš labai noriu išvysti spaudoje bent vieną žodelį ir perskaityti, kaip jie skamba. Jei tiktų kas nors, aš galėčiau Tamstai ir toliau su mielu noru rašinėti, nes pamatysiu, gerasis pone, kaip Jūs mane mylite kaipo savo bendradarbį. Kad tik aš sveikas būsiu, man padės gerieji žmonės to ko aš trokštu ir aš tikiu, kad dabar žengiu į priekį, nors mažais mažais milimetrais.

Labai noriu sužinoti apie Zoologijos sodą Kaune. O, kad aš galėčiau prie žvėrelių ir paukštelių būti, aš būčiau laimingiausias žmogus pasauly, kad aš galėčiau tam taip didžiam mokslui pasišvęsti, visi žmonės manim stebėtųsi, juk namuose dėl to, kad aš kuo nors paukšteliams padėdavau, man teko pergyventi visko visko.

Šį laišką nusiųs sesutė, ji gyvena Kaune pas p. Zaunių ir mokinasi.

Gerasis pone, aš žinau, kad Tamsta esi labai užimtas, bet gal turėsi mažą valandėlę laiko ir mano laišką ir rašinėlius perskaitysi. Be to, prašau, gal turėsit kada laiko, labai norėčiau, kad parašytumėt nors trumpą laišką:

Jaunesniajam puskarininkiui Teofiliui Zub[avičiui] 9 kuopa Tauragė

Teofilis: Tauragė, 1936 m.

Gerasis pone,

Nuoširdžiai dėkoju Jums už pranešimą apie Didžiąją antį. Malonu man, kad Jūs manęs nepamiršot, nors aš ir kariuomenėj gyvenu. O labiau aš Tamstų nepamirštu, nors ir kariškam gyvenime esu. Su mielu noru liksiu Jūsų bendradarbiu toliau, nors mano norai-siekimai tie patys liko. Nuo gamtos sekimo darbo aš neatsitrauksiu. Lyg tik aš pajuntu pirmąsias pavasario dienas, atbundu aš iš žiemos miego, stebiu aš kiekvieną dieną, draug su jom[is] – ir grįžtančius geruosius paukštelius. Aš žinau, kad niekas nesulaikys jų nuo savo tikslo grįžt į gimtinę, arba į savo lizdus. Gerasis pone, aš Jums parašysiu keletą pastebėtų bruožų iš paukščių gyvenimo, aš nežinau, ar Tamstai bus įdomu, ar ne ir ar jie turės kokios reikšmės. Apie Didžiąją antį štai ką turiu pasakyti. Praėjusių metų pavasarį, gegužės mėn., dienos nepamenu. Norėdamas atrasti ančių lizdų išėjau ieškoti netoliese mūsų namų. Nedideliame liekne [liūne] kiekvienais metais perėdavosi antys. Ne visuomet jos išperėdavo vaikus, nes kiaušinius suėsdavo lapės. Man beieškant kiaušinių, nuo kelmo stryktelėjo lapė ir nudūmė per liekną. Dingtelėjo mintis – kaip jos medžioja antis. Štai prisimenu vieno medžiotojo pasakojimą. Pasislėpę krūmuose liekne [jie] laukė atskrendant ančių. Jie žinojo, kad į tą vietą [jos] visuomet atskrisdavo. Sušlamėjo žolės, pro jį prašliaužė laputė ir įlindo į tankų krūmą. Ore sušvilpė ančių sparnai, sukvarksėjo ir nusileido į liekną netoli jo. Neišleisdamas iš akių lapės, jis sekė, ką ji darys. Antys patenkintos artinos prie tos vietos, žinoma, jos nematė nei lapės, nei medžiotojo. Laputė prigulė visu kūnu, pasiruošdama šuoliui. Dar momentas, trinktelėjo šūvis ir gudrioji plėšikė dar spėjo įlįsti į žagarų krūvą. Antys išsigandusios nulėkė tolyn. Medžiotojas priėjęs ištraukė negyvą plėšikę. Matyt, ir šį kartą jis medžiojo taip pat, bet nepavyko. Aš nubridau vandeniu lapės nušliaužtu taku per šakas. Gal per metrą nuo pėdsakų krūmokšnių kelme (...), prisispaudus, galvą ištiesus, kad jos nepastebėtų tupėjo antis ant kiaušinių. Baimindamasis, kad plėšikai gali sunaikinti anties lizdą, iš jo paėmiau tris kiaušinius, jų buvo vienuolika. Aš maniau, kad man pavyks išperinti po višta ir užauginti ančiukus. Ir tikrai – po keleto dienų išriedėjo gražūs ančiukai, aš juos nugabenau į balą sodo gale. Vištą pririšau, kad neitų į namus. Paskui višta taip priprato prie ančiukų, kad mane pamačius, lįsdavo į žoles su ančiukais. Iš pradžių jie vištos pavojaus ženklų neklausydavo, bet paskui, po dviejų savaičių, po mažiausio perspėjimo lįsdavo slėptis, lyg kad motina juos perspėja. Po mėnesio višta nustojo vedžioti. Po to vieną ančiuką katė papjovė, beliko du. Iš pradžių jie nerimavo, mane pamatę slėpdavos į žoles, paskui aš jiems buvau tėvu, kol užaugo. Štai ką turiu apie juos pasakyti. Pas mane laisvai augo ir manęs jie klausydavo. Bet, svarbiausia, nepametė savo prigimties. Pažymėtina – labai akylūs, nuo priešų iš prigimties moka puikiai slėptis, lyg kad motina juos perspėja, turi nepaprastą vikrumą vandeny, bėgdami iš balos

per sausumą į kitą balą, visuomet apsižvalgydavo – ar nepastebės ko įtartina. Aš juos paleidau į laisvę. Išmokę skraidyti, ėmė skristi į didesnes balas, bet nakvynei visuomet sugrįždavo pas mane. Vieną dieną nesulaukiau sugrįžtant, radau liekne abu linksmai benardančius. Nepavydėjau jiems jų laisvės, negrąžinau pas save, bet tariau jiems (gal jie manęs nesuprato): „saugokitės savo priešų, gyvenkit laimingai, keliaukit žiemoti svetur ir laimingai grįžkit į Tėvynę – Lietuvą, pas mane. Paskui dar ilgai mačiau, kol išskrido į kitą vietą. Be to, jie abu buvo žieduoti, nes tikiuos, kad jie kur nors bus pastebėti, arba skaudus pranešimas: „Pranešu Tamstai, kad Did[žiojį] antis ir t.t. buvo nušauta“.

Ko dar reikėtų prašau Jus painformuoti sekančiu laišku. Taip pat prašau ir dėl Vytauto – kur jis turėtų pateikti savąjį pareiškimą, kad būtų priimtas į mano vietą? Man atrodo, kad geriau būtų, jei darytų kaip aš, t.y. per Jus į M[iškų] Dep[artamen]tą. Apie paukščius tuo tarpu nieko. Mano gulbės gražiai gyvena, gulbinukai po truputį jau skraido. Vėl dar dėkoju Jums Gerasis Pone Profesoriau dėl mano ateities rūpinimosi.

Laukiu Jūsų sekančio laiško.

Profesorius: Kaunas, 1937.01.08

Didžiai gerbiamasis,

Rašau į Jus štai kokiu reikalu: Nesenai Ž[emės] Ū[kio] ministerija nusavino iš privatinių rankų Žuvinto ežerą, esantį perpus Marijampolės, perpus Alytaus apsk[rityje]. Šis ežeras turi labai turtingą paukščių gyvūniją ir dėl to numatyta iš jo padaryti gamtos apsaugos plotą tikslu išsaugoti nykstančius vandeninius paukščius. Tam ežerui reikalingas būtų sargas. Jis gautų valstybinę etatinę tarnybą vyresnio eigulio kategorijos. Atlyginimas, kiek pamenu, apie 100 litų mėnesiui, be to keli ha pievos ir malkų (nepamenu, kiek kubinių metrų). Aš manau, kad Jūs būtumėt tinkamas žmogus tokiai tarnybai, ne ten turėtumėt nuolat reikalą su paukščiais, (...) kuriuos ir taip pažįstate.

Jeigu Jūs sutiktumėt tokią vietą užimti, aš pradėsiu dėlei to rūpintis, todėl prašau man kuo greičiau atsiųsti savo atsakymą.

Jūsų laišką ir fotografijas gavau, labai ačiū, atrašysiu atskirai. Paukštelis, kuris zirzia, kaip žiogas, taip ir vadinamas – žiogelis, jų yra trijų rūšių, kiekvienas turi šiek tiek skirtingą balsą. Jie gyvena arba aukštose žolėse, arba karklynuose, o vienos rasės [rūšies] medžių tankumynuose prie upių. Mano knygoje rasit jų aprašymą.

Jus gerbiąs T. Ivanauskas

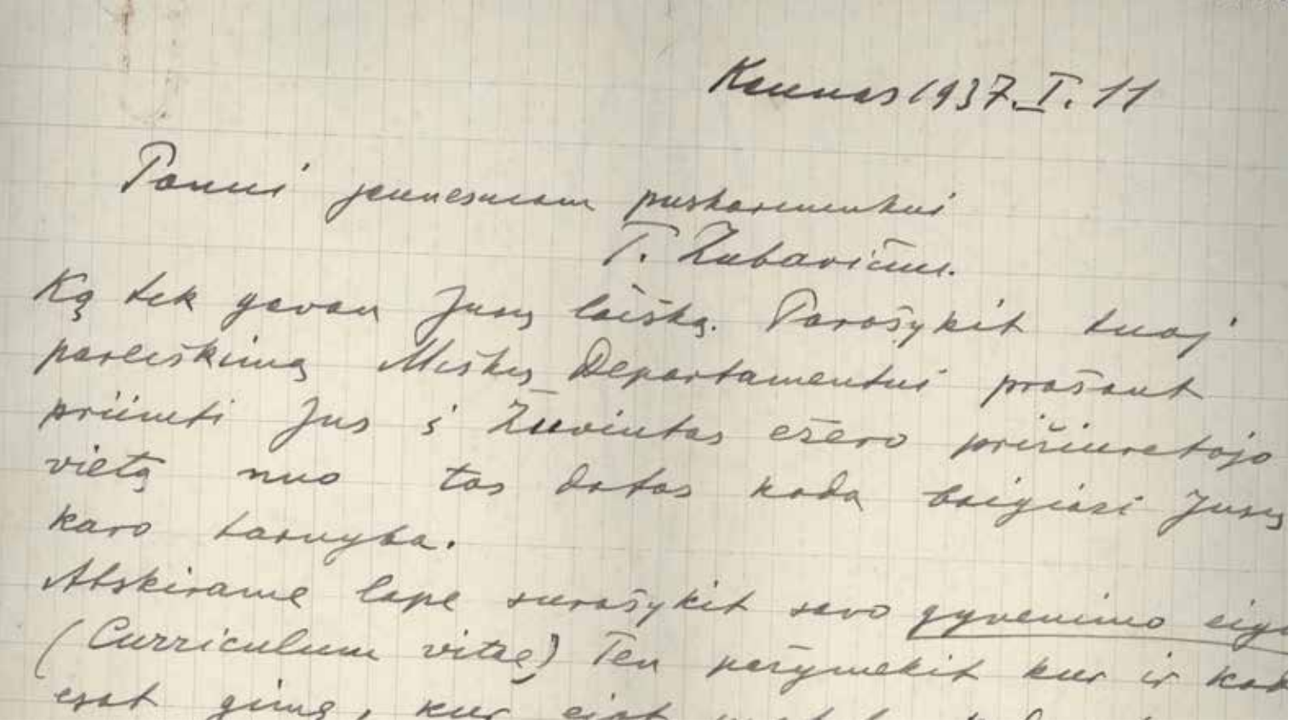
Kaunas 1937 I. 11

Ponui jaunesniam puskarininkui
T. Zubavičiui.

Ką tik gavau Jūsų laišką. Parašykit tuoj pareiškimą Miškų Departamentui prašant priimti Jus į Žuvintas ežero prižiūrėtojo vietą nuo tos datos kada baigiasi Jūsų karo tarnyba.

Atskirame lape surašykit savo gyvenimo eigą (Curriculum vitae) Ten pažymėkit kur ir kada esat gimę, kur ėjot mokslą

Profesorius: Kaunas, 1937.01.11

Ponui jaunesniajam puskarininkui
T. Zubavičiui

Ką tik gavau Jūsų laišką. Parašykit tuoj pareiškimą Miškų Departamentui, prašant priimtu Jus į Žuvinto ežero prižiūrėtojo vietą nuo tos datos, kada baigiasi Jūsų karo tarnyba.

Atskirame lape surašykit savo gyvenimo eigą (Curriculum Vitae). Ten pažymėkit, kur ir kada esat gimę, kur ėjot mokslą, kada stojot į karo tarnybą ir koks yra Jūsų dabartinis laipsnis.

Šį pareiškimą atsiųskite mano vardu į Universitetą, o aš tuoj pradėsiu rūpintis, kad Jus priimtų.

Jus gerbiąs T. Ivanauskas

Profesorius: Kaunas, 1937.02.08

Jaun[esniajam] pusk[arininkiui] Teofiliui Zubavičiui
Gyv. 7 p. Ž.K.B. Pulke
9-oj kuopoj

Tamstos paduotas Miškų Departamentui 1937-01-13 d. prašymas eigulio vietai gauti ir pažymėjimas reikia apmokėti po 2 litu žyminį mokestį (prašymas 2 lt. apmokėtas) viso 4 litai, kuriuos prašoma atsiųsti urėdijai.

I-os eilės eiguliu Tamsta būsi paskirtas nuo š.m. balandžio 15 d. (Gn. Nr 840)
Miškų urėdas V. Bakutis

Profesorius: Kaunas, 1937.03. 15

Gerbiamas pone Teofiliau,

Į Tamstos laišką iš 02.28 pranešu, kad vargiai būtų galima užimti minėtąją vietą aukščiau, negu nustatė urėdija, nes ten yra jau laikinas tarnautojas. Tamstai teks vykti per Marijampolę, Liudvinavą, į Podbutelės dvarą, kur gyvena urėdas. Prieš tą būtinai aplankykite mane Kaune, Zoologijos Muziejuje, geriausiai 12-ą, 13-ą ar 14-ą balandžio. Aš duosiu reikalingus nurodymus.

Linksmų švenčių!
Jūsų T. Ivanauskas

1937.11.19

I-os eilės eiguliui Teofiliui Zubavičiui (per Palių girininkijos girininką)
NUORAŠAI: Palių girininkui - žinoti
Nr 3901

Pavedama Tamstai nuo š.m. gruodžio mėnesio 1 dienos vykti Palių girininkijon ir ten dirbti girininko nurodytus darbus.

Žuvintų ežerą pavedama perduoti laikinai priežiūrai ir apsaugai tos pat gi[rininki]jos, Daukšių Palių 44 eiguvos II eil[ės] eiguliui Juozui Koliui.

Miškų urėdas V. Bakutis

1938.08.08

MIŠKŲ DEPARTAMENTO MARIJAMPOLĖS MIŠKŲ URĖDAS
NUORAŠAI: Palių girininkui ir eiguliui Zubavičiui - žiniai
Pil. Pranui Jarmalai gyv. Aleknonių kaime Simno valsčiuje

Nuo 1938 m. kovo mėn. 10 d. Tamsta skiriamas laisvai samdomu sargu prie Žuvintų ežero.

Nuo paminėtos dienos pavedama Tamstai vykti Palių girininko žinion.

Žuvintų ežero apsaugą ir priežiūrą vykdyti pavedam kontakte su eiguliu
T.Zubavičium
(Gn. Nr 1166).

(aps) V. Bakutis
Miškų urėdas

II. PROFESORIUS

Tado Ivanausko laiškai Teofiliui Zubavičiui

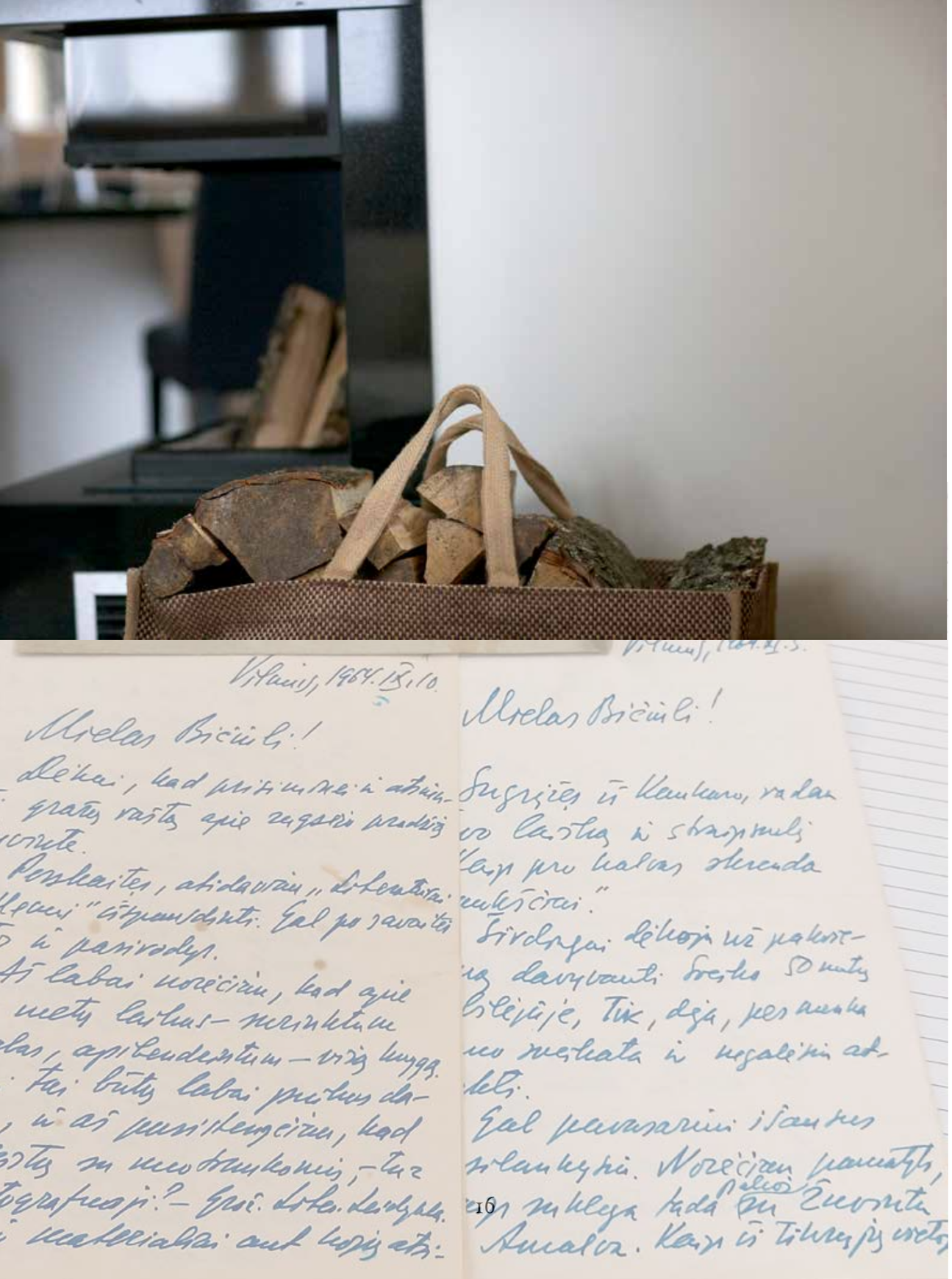

Kaunas, 1937.04.26

Gerbiamas pone Teofiliau,

Šiandien paštu persiunčiau Tamistai skardinę su sėklom. Tai yra sėklės kanadiškų ryžių, kurias šią žiemą gavau iš Š[iaurės] Amerikos. Šis augalas auga Kanados ežeruose, užauga iki 2 m. aukščio ir turi sėklas panašias į avižas. Juose yra branduolys labai maistingas, seniau juo maitinosi Š[iaurės] A[merikos] indijonai. Šias sėklas labai mėgsta visokie vandeniai paukščiai todėl sumaniau šio augalo išrašyti ir pamėginti pasėti įvairiuose Lietuvos vandenyse. Siųsdamas jas Tamstai prašau jų pasėti Žuvinto ežero pakraščiuose, įvairiose vietose, gilumu nuo 25 cm. iki 75 cm. Prašau šitą padaryti įvairiose vietose, ypač prie Aleknonių ir Žuvintų, taip pat ir ten, kur Bambinos upelis įteka į ežerą. Šiomis dienomis išsiųsiu Tamistai žiedų. Vėliau papildomai praneškite, jei jų pritrūksite. Įgaliojimą paimti žiūroną taip pat siunčiu.

Jus gerbiąs prof. T. Ivanauskas

Obelynė, 1937.07.19

Pone Teofiliau,

Jūsų laišką iš 29.06 gavau tik vakar, nes buvau išvažiavęs į užsienį. Tad, matot, reikalas išėjo pavėluotas ir manau, kad siųsti žiedus nėra prasmės.

Man įdomu, ar išėjo kas iš gulbės kiaušinio. Maži gulbiukai lesa visa tą patį, ką ir žąsiukai. Ypač mėgsta „plūdę" (tokie smulkūs lapeliai ant vandens paviršiaus būna ramiuose užkampiuose). Dėl telefono ir kitų (...) šiomis dienomis su Miškų Dep[artamento] Direktorium, arba su Ministeriu.

Klausiat, kokiuose laikraščiuose aš dabar rašysiu? Turiu atsakyti, kad pasibaigus "Mūsų rytojui", kuris mielu noru talpindavo visus mano straipsnius, neturiu tinkamo sau laikraščio. Tiesa, kiti, kaip antai "Ūk[ininko] patarėjas", talpina irgi mano straipsnius ir aš ketinu dažniau į jį rašyti, bet jis vengia ilgesnių straipsnių iš gamtos srities, norėdamas duoti veik tik žinias iš ūkio srities.

Parašyk, ar užaugo žolės iš tų sėklų, kurias aš pasiunčiau.

Daug labų dienų,

T. Ivanauskas

Kaunas, 1937.10.28

Mielas Teofiliau,

Vis negaliu rasti laiko atsakyti į Jūsų įdomius ir plačius laiškus. Bet tikėkit, kad aš esu susirūpinęs paliestais Jūsų klausimais ir padariau šiokių tokių žygių. Kalbėjau su p. Miškų Departamento Direktoriumi ir p. Žemės Ūkio Ministeriu. Man pažadėta pastatyti antrą Žuvinto ežero prižiūrėtoją, apgyvendinti jį Daukšiuose ar kur kitur kitam ežero gale. Kalbėjausi ir dėl telefono, rodos, pasiseks ir šį reikalą užjudinti. Plačiai kalbėjome su Ž[emės] Ū[kio] Ministeriu dėl žmonių nusistatymo ir piktų veiksmų. Bet Ministeris yra tos nuomonės ir aš tam pritariu, kad tuo tarpu griežtų priemonių prieš žmones nereiktų imtis. Geriau pratęsti mūsų planą ilgesniam laikui vykdanti jį nuosekliai ir sistemingai.

Tada ir žmonės su tuo apsipras, o paskui lengviau bus papildyti ir išplėsti mūsų planą. Taip pat manome, kad geruoju galima būtų daugiau padaryti. Ponas Ministeris man esant pas jį pavedė ponui Rukuižai pačiam nuvažiuoti į Žuvintus arba į Aleknonis, padaryti susirinkimą ir atvirai su žmonėmis pasikalbėti.

Tuo tarpu laikykitės tvirtai. Kai bus antras eigulys, bus Jums su žmonėmis lengviau. Su žmonėmis per daug nedraugaukit, bet būkit su jais mandagus ir prielankus. Tuo Jūs atsieksit daugiau negu piktu atsinešimu. Tikėkit taip pat, kad aš įvertinu Jūsų darbą ir reikalui esant paremsiu Jus, kiek galėsiu.

Jūsų T. Ivanauskas

Kaunas, 1938.05.13

Mielas Teofiliau,

Jūsų laišką gavau ir tuoj nuvykau pas Miškų Departamento Direktorių, bet atsitiko taip, kad šiandien nei jo, nei vicedirektoriaus nebuvo. Taip pat nebuvo ir Miškų Ūkio Referento, taip, kad nepavyko nieko padaryti. Ryto nebūsiu Kaune ir reiks visa reikalą atidėti iki pirmadienio. Kas liečia kranklius, tai norėčiau gauti jų bent pora zoologijos sodui. Taip pat norėčiau gauti ančiukų rudų ir rudagalvių. Gal rastumėt lizdą ir padėtumėt kiaušinių po višta? Jei reiks, aš išrūpinsiu tuoj urėdo leidimą tam reikalui. Kanados ryžių daugiau neturiu ir pernai gavau jų už brangią kainą ir dideliu vargu. Mat jie turi būti drėgnoje būklėje siunčiami iš Amerikos. Gal jų prisisėjo savaime?

Tuo tarpu viso gero. Linkiu Jums pergalėti visas kliūtis.

T. Ivanauskas

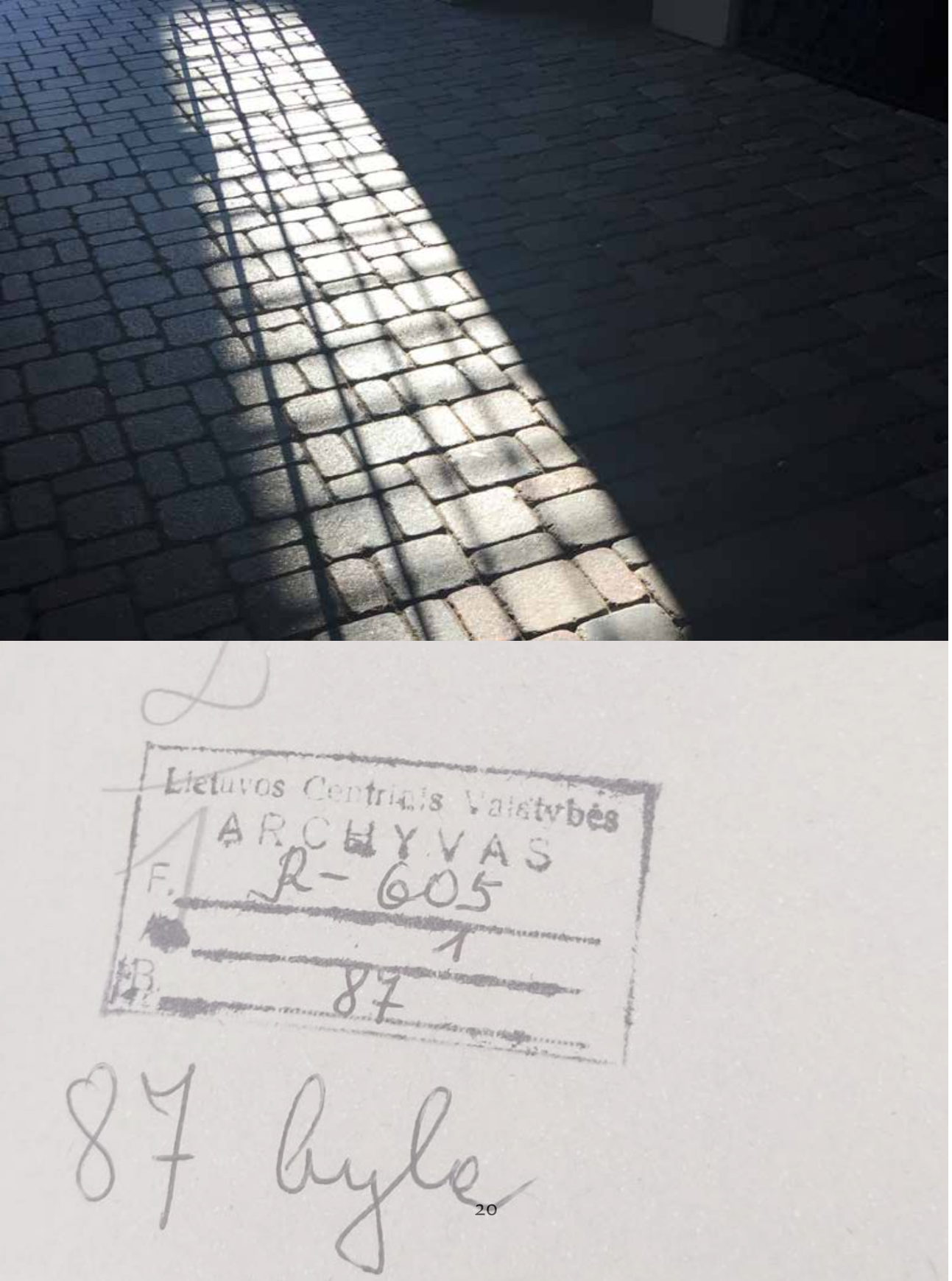

Kaunas, 1938.05.31

Mielas Teofiliau,

Jūsų reikalu kalbėjausi su Miškų Departamento Direktoriumi ir Miškų Ūkio Referentu p. Kuprioniu. Prašiau, kad padarytų viską, ką galima. Be to Direktorius pažadėjo bent vieną sykį nuvažiuoti į Aleknonius. Taip pat parašiau laišką Pranui ir prigrasinau, kad gali jis netekti tarnybos, jei bus toks neveiklus kaip iki šiolei.

Ačiū Jums už ančių kiaušinius, bet bijau, kad kely galėjo jie susiplakti.

Atsiųstoji kirmėlė yra vieno naktinio drugio vikšras. Moksliškai vadinamas jis Cosmotriche potatoria, gana paprasta paliose. Vakar buvau Alytaus apkr[ityje] palei Daugus, ten radau labai įdomų ežerėlį, kur per apie 100 porų rudagalvių kirų. Radau ne mažiau kaip 35 lizdus. Nuo daugybės paukščių net marguliuoja oras ir be pertraukos girdisi jų riksmas. Taip peri ten kuoduotosios antys. Mano ežerėlyje aptvertoje vietoje išperėjo vaikus ir didžiosios antys, viso labo 15 vaikų. Bet štai įdomus dalykas: per žiemą išlaikiau 2 poras kuoduotųjų ančių, o šį pavasarį 05.08 d. atskrido prie jų laukinis gaigaliukas ir nieko nepaisydamas, atmušė vieną patelę nuo esamos poros ir nuo to laiko gyvena užtvaroje visiškai nebijodamas žmonių ir prisileisdamas per pora metrų.

Labai norėčiau aplankyti Jus, bet iki 06.15 būsiu labai užimtas Zoologijos sodu ir kt. reikalais. Gal vėliau pasiseks.

Likit sveiki. T.I.

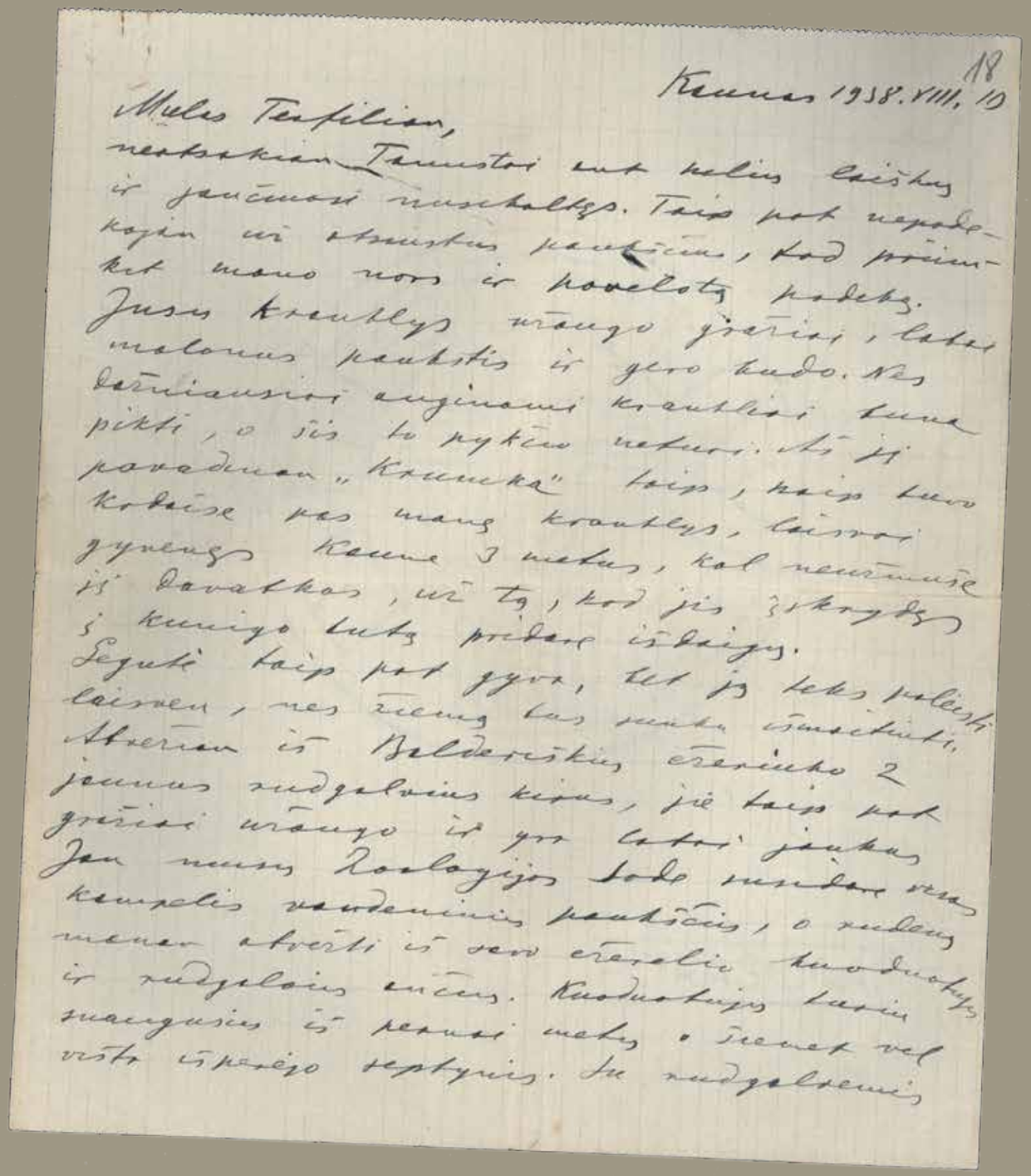

Kaunas 1938.VIII.10

Mielas Teofiliau,
neatsakiau Tamstai ant kelių laiškų
ir jaučiuosi nusikaltęs. Taip pat nepade-
kojau už atsiųstus paukščius, tad priim-
kit mano nors ir pavėluotą padėką.
Jūsų kranklys užaugo gražiai,
malonus paukštis ir gero būdo. Nors
dažniausiai auginami krankliai būna
pikti, o šis to pykčio neturi. Aš jį
pavadinau „Krumka" taip, kaip buvo
kadaise pas mane kranklys, laisvai
gyveno Kaune 3 metus, kol neužmušė
jį davatkos, už tą, kad jis įskrido
į kunigo butą, pridarė išdaigų.
Gegutė taip pat gyva, bet ją teks paleisti
laisvėn, nes žiemą tas sunku išmaitinti.
Atsivežiau iš Balbieriškio ežeriuko 2
jaunus rudagalvius kirus, jie taip pat
gražiai užaugo ir yra labai jaukūs.
Jau mūsų Zoologijos sode susidarė visas
kampelis vandeninių paukščių, o rudeniu
manau atvežti iš savo ežerėlio kuoduotųjų
ir rudgalvių ančių. Kuoduotųjų turiu
suaugusių iš pernai metų, o šiemet vėl
višta išperėjo septynis. Su rudgalvėmis

Kaunas, 1938.08.10

Mielas Teofiliau,

Neatsakiau Tamstai ant kelių laiškų ir jaučiuosi nusikaltęs. Taip pat nepadėkojau už atsiųstus paukščius tad priimkit mano nors ir pavėluotą padėką. Jūsų kranklys užaugo gražiai, labai malonus paukštis ir gero būdo. Nors dažniausiai auginami krankliai būna pikti, o šis to pykčio neturi. Aš jį padavinau „Krumka" taip kaip buvo kadaise pas mane laisvai kranklys, gyveno Kaune, kol neužmušė jį davatkos už tą, kad jis įskridęs į kunigo butą, pridarė išdaigų.

Gegutė taip pat gyva, bet ją teks paleisti laisvėn, nes žiemą tas sunku išmaitinti. Atsivežiau iš Balbieriškio ežeriuko du jaunus rudagalvius kirus, jie taip gražiai užaugo, ir yra labai jaukūs. Jau mūsų zoologijos sodo susidarė visas kampelis vandens paukščių, o rudeniui manau atvežti iš savo ežerėlio kuoduotųjų ir rudagalvių ančių. Kuoduotųjų turiu suaugusių iš pernai metų, šiemet vėl višta išperėjo septynis. Su rudagalvėmis blogiau sekasi. Iš 5 kiaušinių višta išperėjo 4, o paskui stumdė kiaušą užmušė 2, bet likę gerai auga ir pradėjo apsiplunksnuoti. Savo ežerėly turiu kryklę (...).

Jūs kadaise prašėt, kad paimčiau Jus sargu į Zoologijos sodą. Aš tą mielai padaryčiau, bet man gaila atitraukti Jus nuo Žuvinto ir tik dėlei tos priežasties aš Jūsų nekviečiu, bet aš visuomet Jus atsiminsiu ir jei padėtis pasidarys nepakenčiama, visuomet pasistengsiu padėti.

Džiaugiuosi, kad Jūsų gulbės gyvos ir sveikos. Tai mat, po tiek metų gulbės vėl gauna perėti mūsų krašte!

Jūsų atsiųstas vikšras priklauso drugiui moksliškai vadinamam Dicranura Vinula, kurį vadina taip pat Harpija, jis (t.y. vikšras) maitinasi epušės lapais.

Ryto tenka man išvažiuoti į Vokietiją ir ten pabūsiu maždaug iki 20-21 rugpjūčio.

Viso gero Jums, T. Ivanauskas

Kaunas, 1938.11.14

Mielas Teofiliau,

Jūsų laišką su aprašymu paskutinio įvykio gavau. Taip pat gavau ir spanguoles. Ačiū! Man buvo labai malonu jas gauti. Dėžutę išsiųsiu Jums atgal. Jūsų laišką liepiau perrašyti mašinėle ir perduoti Miškų Departamento Direktoriui, prašydamas padaryti iš to atitinkamų išvadų.

Man labai skaudu, kad Jums tenka kentėti tokius nemalonumus ir net rizikuoti savo gyvenimu. Ji matysite, kad toliau Jums ten nepakenčiama, praneškit man, o aš visuomet stengsiuos turėt Jums kokį nors kitą tinkamą užsiėmimą.

Jūsų vienas straipsnis apie lingę bus patalpintas „Medžiotojuje“ šių metų gale. Tai geras straipsnis ir aš pasistengsiu jį iliustruoti. Dabar, Teofiliau, ir mano reikalas, štai koks: Vasaros metu Žuvinto ežerą aplankė prof. Kolupaila, o paskui laikraštį „XX amžius“ patalpino straipsnį, kuriame šmeižia mane, sakydamas, kad prof. Ivanauskas gavo iš valdžios Žuvinto ežerą ir išnuomavo jį Simno žydams. Aš dabar traukiu jį atsakomybėn.

Iš vieno žmogaus girdėjau, kad pats prof. Kolupaila žmonėms pasakojo melagingus dalykus apie mane ir mane visaip šmeižė. Ar Jūs negirdėjot tos jo kalbos su žmonėmis? O jei pats negirdėjai, tai ar nežinai tokio liudininko, kuris būtų girdėjęs, kaip prof. Kolupaila mane šmeižė? Šios žinios man reikalingos skubiai, nes byla bus paskelbta 11.26.

Laukiu Jūsų atsakymo

T. Ivanauskas

Kaunas, 1938.11.26

Mielas Teofiliau,

Ačiū už draugiškus patarimus ir padėtą triūsą mano reikalu. Šiandien buvo byla ir prof. Kolupaila nuteistas dviemis dienomis arešto. Tiesa, jis turbūt apeliuos ir žada patraukti tuos žmones, kurie jam sakė, kad aš išnuomavau Žuvintą Simno žydams. Taigi, ir jie gali būti už tai atsakomingi.

Neužilgo (apie Naujus Metus) išeis iš spaudos mano „Lietuvos paukščiai” pirmas tomas, o dabar ruošiu antrą. Jei turit kokių užrašų apie kuoliūgas, griciukus, apie gaidukus, (jų atvykimo aktas), apie jų perėjimą, tai atsiųskit man tų žinių.

Taip pat norėčiau gauti trumpą santrauką apie gulbių gyvenimą Žuvinte pernai ir šiemet.

Jūsų T.I.

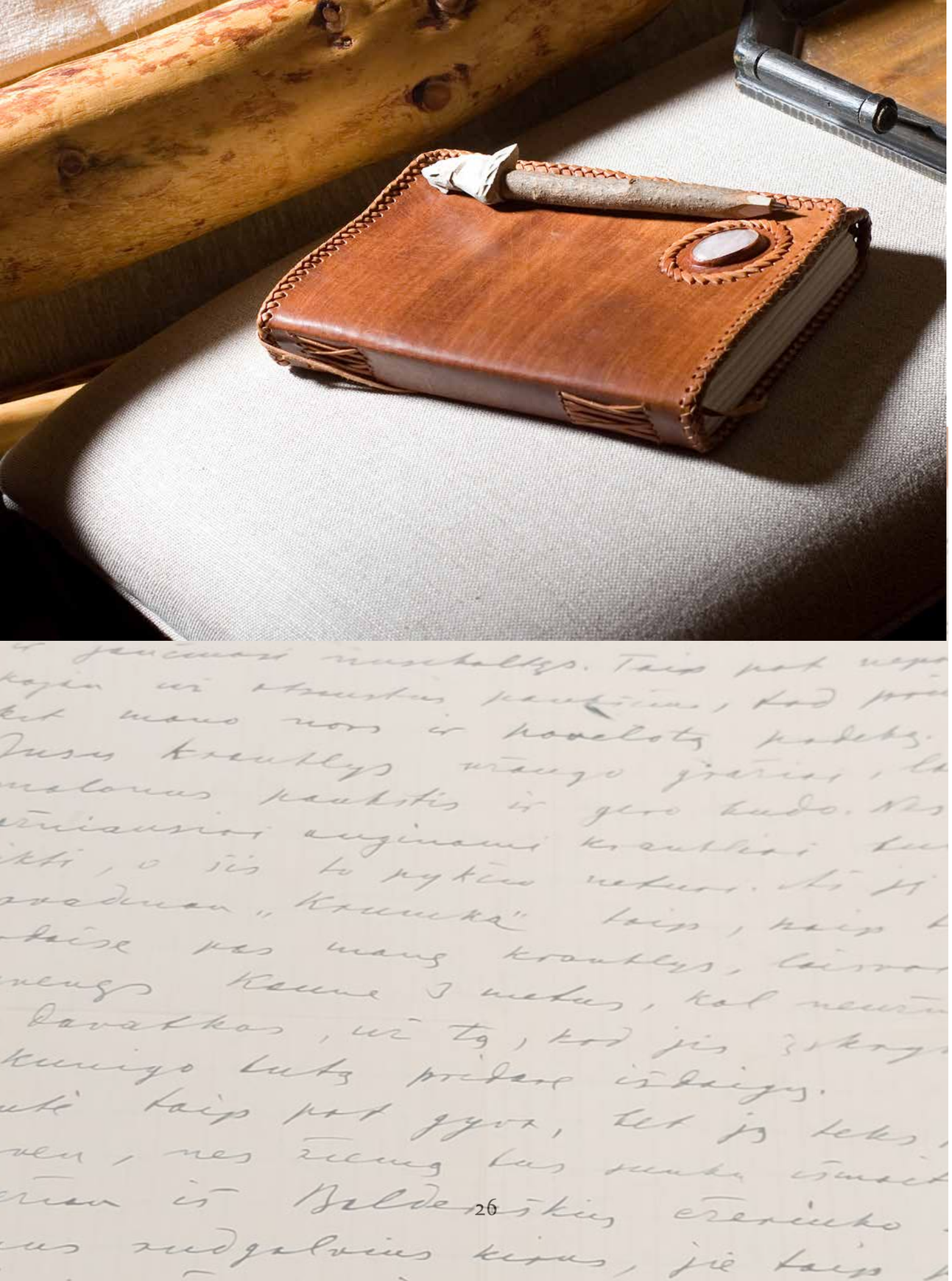

Kaunas, 1939.01.29

Mielas Teofiliau,

Tik grįžęs iš užsienio gavau perskaityti visus Jūsų laiškus. Dalį jų pasistengiau naudoti „Medžiotojui“ ir taip pat panaudosiu jų medžiagą savo knygai. Pirmoji knyga pasirodys neužilgo, gal už mėnesio. Joje bus visi menkesni paukščiai, sulig vadovėlio paukščiams apibūdinti pirmos 65 rūšys. Tad žinios apie gaidukus ir kitus stibinuočius bus reikalingas antrajai knygai, kuri dieve duok, pasirodys 1940 metais. Tuo būdu turėsit dar kiek laiko padaryti stebėjimo vasarą 1939 metais. Dabar man bus daugiausiai reikalingi daviniai apie visus paukščius nuo 65 numerio iki genių.

Dar kitas klausimas:

Man tuoj reikalingas tarnautojas Zoologijos sodui. Reikalingas jaunas, energingas, pastabus, mylintis gyvulius ir paukščius žmogus, bet ypač, kad būtų pastabus, na ir, žinoma, sąžiningas. Alga 150 Lt mėnesiui, daugiau – nieko. Jei turėtumėt kokį žmogų man parekomenduoti, tai aš jį paimčiau.

Ir da kitas reikalas: į mano Geluko [Dėluko] ežero ūkį taip pat reikalingas tarnautojas nuo kovo mėn. 15 dienos. Ten yra 30 ha žemės, tame skaičiuje 17 ha ežero, be to keletas ha miško ir gal 5-6 ha dirbamos žemės. Tam kartui man reikalingas vyresnysis žmogus, kuris prižiūrėtų visą ūkį, saugotų mišką, dirbtų žemę, dabotų ežerą ir t. t. Svarbus darbas būtų prižiūrėti nutrijas, kurioms ten padaryta ferma ir tik vienu žodžiu atsakytų už viską, turėtų prižiūrėti anteles, tam padaryti ir mano vandeninius paukščius. Žmogus būtų reikalingas vedęs ir su žmona, ten ir ji turėtų pareigų, pvz. prižiūrėti paukščius, žvėriukus. Būrų pageidaujama, kad jis būtų susipažinęs su žūkle, bet tai ne taip svarbu, o man svarbiausia, kad būtų visiškai patikimas ir kad mylėtų ir mokėtų prižiūrėti mano gyvius. Tiesa, la[bai] pageidaujama, kad jis mokėtų dailidės ar staliaus amatą, nes ten vis ką nors statau. Šiemet statysiu paukštyną mano paukščiams žiemoti. Sąlygos: algos 600 litų metams abiems ordinarija [užmokestis natūra] javais 12 cnt., bulbių ir daržovių kiek suvalgys, mėsos kiaulė 125 kg. svorio. Žinoma, moku ir butą. Pageidaujamas raštingas žmogus.

„Medžiotoją“ su Jūsų straipsniu apie lingę persiunčiau į Simną. Gaila tik, kad straipsnyje per neapsižiūrėjimą padaryta keletas korektūrinių klaidų.

Laukiu Jūsų atsako, T. Ivanauskas

Kaunas 1939.03. 31

Mielas Teofiliau,

Rašau Tamstai tik trumpai, nes esu nepaprastai užimtas, o vis tiek noriu pranešti, kad visus Jūsų laiškus gavau. Dėlei Jūsų paskutinio laiško apie grasinimus dar sykį pranešiau Miškų D[epartamen]tui. Taip pat padariau žygių, kad būtų jums pastatytas namelis. Tam reikalui per Gamtininkų draugiją padavėm pareiškimą Miškų Departamentui, prašydami, kad būtų pastatytas namas, skiriamas mokslo tyrimams, o kartu būtų ten ir patalpa ežero prižiūrėtojui. Dėlei samanyno paskyrimo kreipiausi pas Marijampolės urėdą. Ryto atvyksta didelis transportas žvėrių ir paukščių dėl Zoologijos sodo, tai jau vakar ir šiandie esame užimti visokiais formalumais ir organizaciniais darbais.

Na, tiek tuo kartu,

Užmiršau parašyti, kad „Medžiotojas“ sustos ėjęs. Dar išeis tik vienas numeris, o paskui Medžioklės D[raugi]jos spausdins savo raštus „Mūsų giriose“. Vieną Jūsų straipsnį gal pavyks dar atspausdinti paskutiniame „Medžiotojo“ numeryje. Gal vieną kitą straipsnį atspausdinsiu „Gamtoje“, bet šis žurnalas nemoka honoraro. Tiesa, turiu pranešti, kad straipsnių rankraščiai būtinai turi būto rašomi vienoje lapo pusėje, kitaip spaustuvė nepriima. Dėlei to turėjau duoti Jūsų straipsnį perrašinėti.

Norėčiau kokiame nors laikrašty pranešti apie tą, kokiomis sąlygomis tenka pas mus dirbti gamtos apsaugos prižiūrėtojui, todėl prašysiu surašyti visus nemalonumus, kuriuos turėjot nuo tų chuliganų. Tik rašykit suglaustoje formoje, kiek trumpiau. T.I.

Kaunas 1939.05. 04

Mielas Teofiliau,

Ačiū už Jūsų pranešimą apie gulbes. Labai džiaugiuos, kad šiemet abi poros užperėjo savo vaikus. Gavau pranešimų, kad Meteliuos ir Obelijos ežeruose yra taip pat po 2 lizdu su kiaušiniais. Aš nesenai nusipirkau porą jaukių gulbių ir apgyvendinau jas Geluke [Dėluke], kol kas jos yra aptvertoje vietoje, bet neužilgo paleisiu į ežerą. Turiu taip pat pora smailiauodegių ančių. Vidury ežero pristačiau keliolika inkilų antims perkelti. Į du inkilus laukinės antys padėjo kiaušinius, bet iš vieno šarkos juos pavogė, o iš kito per nesusipratimą išėmė mano tarnautojas. Bendrai šarkos ir varnos daro man didelius nuostolius, nes sulesa visų vandeninių paukščių kiaušinius. Vien tik laukiai moka apsiginti, o kragai moka paslėpti kiaušinius.

Varnas nuodiju apnuodytais vištų kiaušiniais ir jau daugybę jų išnuodijau, bet vis tiek naujų atsiranda. Reikėtų turbūt be pertraukos dėti nuodus, kad sudaryti antims ramybę.

Noriu Tamistą prašyti kaip ir pernai paauginti man rudagalvių ančių kiaušinių, nes pernai įvyko nelaimė: nors ančiukai užsiperėjo, bet žiurkės juos papjovė. Tik siunčiant gerai, t.y. storai įvyniokit į minkštą daiktą, kad kely nesusiplaktų.

Siunčiu raštelį savo ūkvedžiui. Jei norėsite apžiūrėti mano ūkį, parodykite šį raštelį. Jei būsite Dauguose tuo pačiu reikalu, galėsite kreiptis pas Leibą Kacą, kuris gyvena prie pat žydų mokyklos. Jis Jums nurodys kelią.

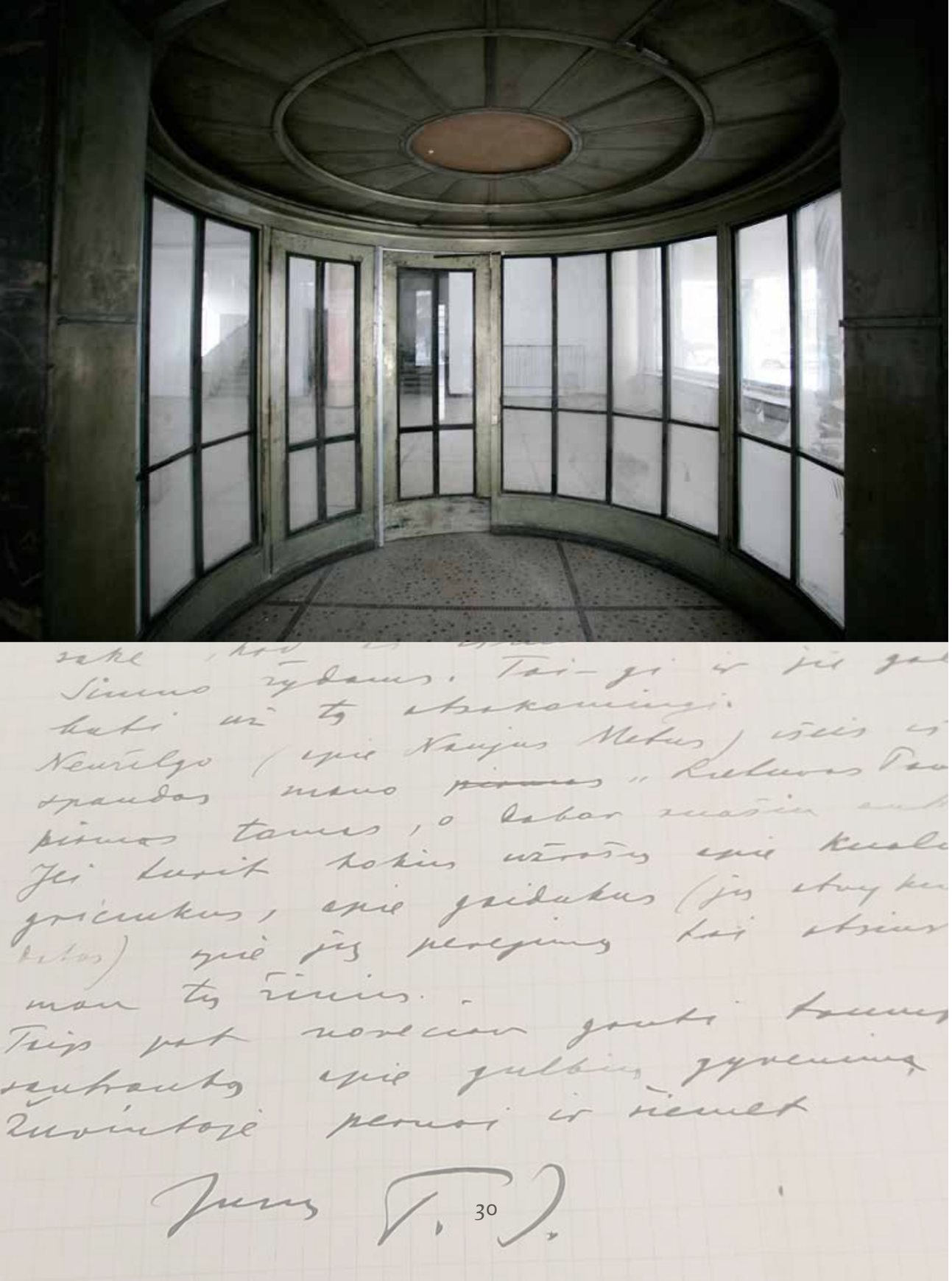

Kaunas 1939.06. 05

Teofiliau,

Visų pirmiausia ačiū už kiaušinius, manau, kad dabar mums jų užteks. Norėčiau tik Jums atsilyginti už pašto išlaidas, tad parašykit, kokią sumą man atsiųsti. Mano abi antys išvedė iš inkilų vaikus, vienam 8, kitam 11. Karališka antis dar peri.

Dėlei namuko pastatymo jau yra Miškų D[epartament]o pritarimas, tik kils klausimas, kur jį statyti, nes ten valdiškos žemės nėra. Noriu atvažiuoti kurią dieną ir kartu apžiūrėti vietą.

Draudimas irstytis Žuvinto ežere jau išsiųstas šį šeštadienį. Tad turi būti šiomis dienomis gausite atatinkamą pavedimą.

Jūsų T. Ivanauskas

Kaunas 1939.10. 02

Mielas Teofiliau,

Po atostogų grįžau vėl į universitetinį darbą. Visus Jūsų laiškus sutvarkiau ir peržiūrėjau, pažymėjęs vietas tinkamas mano knygai. Turiu ir keletą Jūsų straipsnių, kuriuos pasistengsiu sunaudoti. Pirma galvojau atiduoti „Laukį“ „Medžiotojui“, randu, kad tai labai geras straipsnis, „Gamtai“ nesiūlau, nes ji dėl lėšų stokos nemoka honoraro. Šiam laikraščiui atiduosiu tik tuos straipsnius, kurių „Medžiotojas“ nenorės spausdinti. Tikiuosi, kad vėl esate Aleknonyse. Kaži, ar neįvyko kokių nelaimių su gulbėmis per Jūsų nebuvimą?

Parašykit, kaip su kandidatu į Geluko [Dėluko] ūkvedžio vietą.

Jūsų T. Ivanauskas

Kaunas 1940.01. 03

Mielas Teofiliau,

Gailėdamasis, kad iš Tamstos dviejų kandidatų nieko neišeis, nes visų pirmiausia jie turėtų būti gerai raštingi, antra nenorėčiau tarnautojo su vaikais, nes mano patyrimu, iš to nuolat išeina nesusipratimai, o trečia norėčiau, kad tarnautojas mokėtų bent kiek staliaus ar dailidės amatą.

Kai dėl Stankevičiaus tai gal jis ir tiktų, tik nežinau, ar turi jis vaikų, nes aš su vaikais nenorėčiau tarnautojo. Antra, nežinau, kiek jis turi metų ir ar raštingas. Dėl visa ko rašau jam laišką.

Jus gerbiąs, T. Ivanauskas

Ačiū Jums už sveikinimus Naujiems Metams! Аб taip pat linkiu Jums viso geriausio

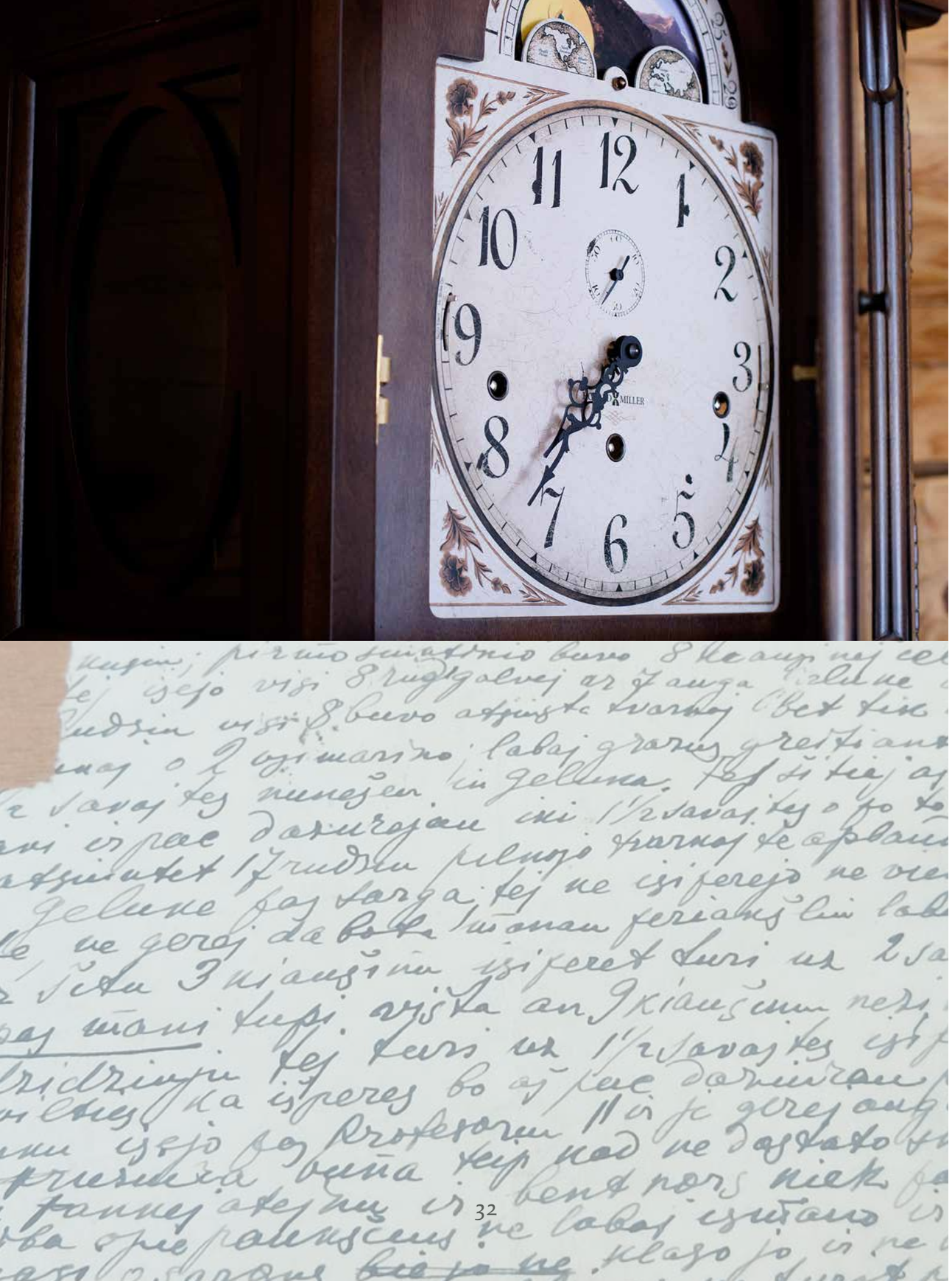

Kaunas 1940.06. 07

Mielas Teofiliau,

Jūsų siuntinį gavau, ačiū! Ypač už žiogelio kiaušinius! Dėžučių tuoj pasiųsime.

Dabar toks reikalas. Aš kalbėjau su p. Rukuiža dėlei Jūsų atlyginimo ir dėl namelio. Kiek aš Jus supratau, Jūs gaudavot dabar 89 lt., taip aš ir pranešiau p. Rukuižai, kuris buvo nustebintas tokiu mažu atlyginimu. O gal aš Jus nesupratau, gal gavot daugiau. Taigi praneškit man kaip iš tikrųjų yra ir aš pradėsiu žygius šiuo reikalu.

Laukiu Jūsų atsakymo, T. Ivanauskas

Kaunas 1940.07. 01

Mielas Teofiliau,

Jūsų atlyginimo reikalu buvau kelis kartus Miškų Dep[artament]e. Turiu vilties, kai būsi pakeltas tarnyboje ir pavyks įsigyti sklypą namui pastatyti. Šiomis dienomis atvažiuos pas Jus p. Medžioklės inspektorius Pocius ir vietoje ištirs visą reikalą.

Taip pat bus pas Jus ir p. Šeštokas ir pabus kiek laiko.

Dėkoju Jums už visus siuntinius. Tik, deja, paskutinio siuntinio negalėsime sunaudoti, nes per ilgai išbuvo kelionėje ir pagedo.

Jūsų T. Ivanauskas

Kaunas 1940.07. 17

Mielas Teofiliau,

Jūsų gyvenimo svarbioje dienoje linkiu Jums visokeriopos laimės, gražaus sugyvenimo su Jūsų jaunąja žmona, o ypač patenkinimo iš savo darbo.

Atėjo sunkūs laikai ir nežinau, kokioje formoje išsivystys naujas gyvenimas. Aš dariau žygių dėl Jūsų tarnybos, bet pasikeitė žmonės, pasikeitė tvarka ir laikinai viskas sustojo. Tad reikia turėti kantrybės, reikia laukti, o aš pažadu, kiek nuo manęs priklausys, padaryti dėl Jūsų ką galima. Jeigu padėtis bus nepakenčiama, turime dar atsargoje Zoologijos sodą. Tai tuo tarpu nenusiminkit.

Dar sykį linkiu Jums ir Jūsų jaunajai poniai visiškos laimės.

Jūsų T. Ivanauskas

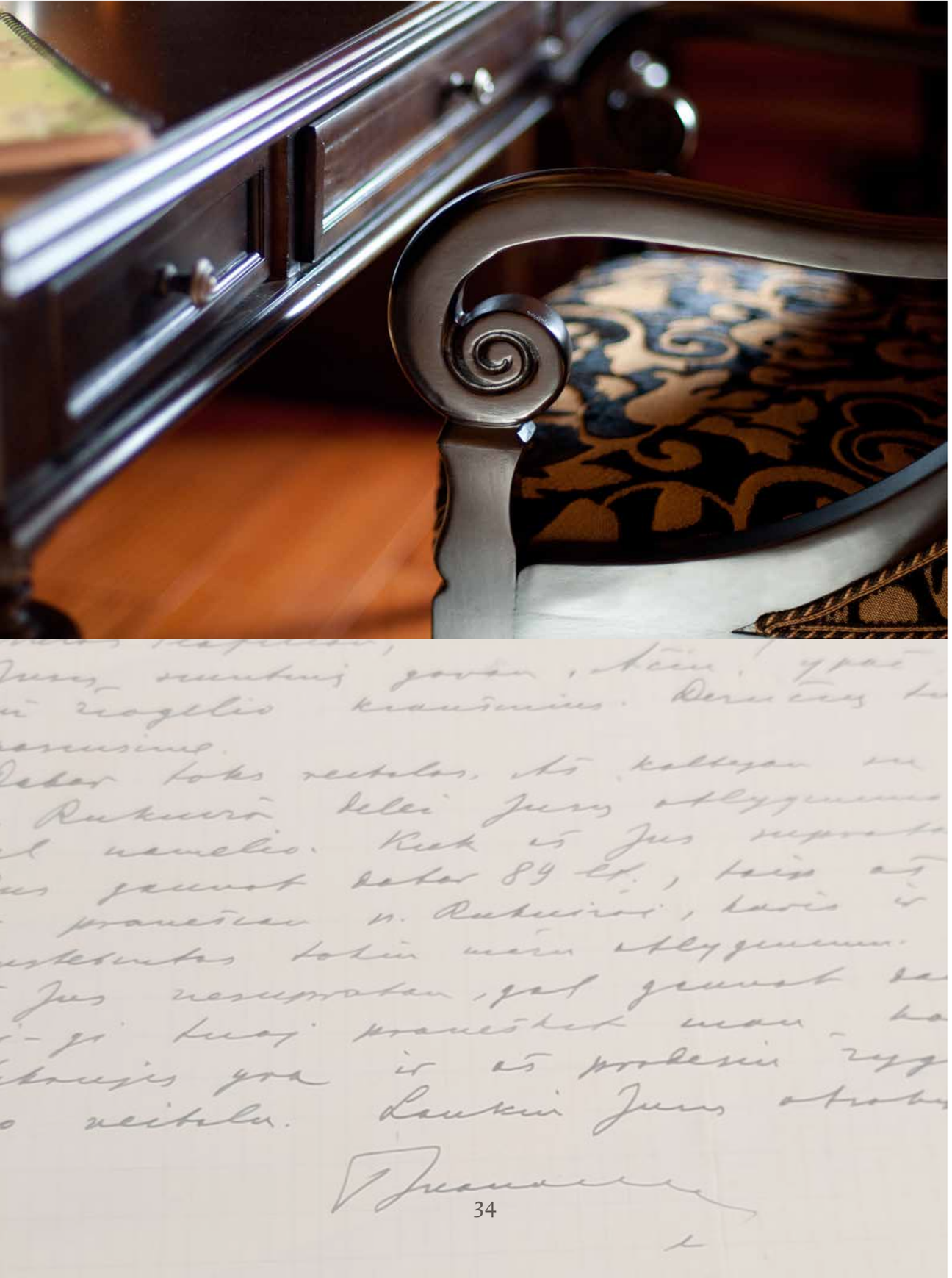

Kaunas 1940.08. 24

Mielas Teofiliau,

Dėkoju Jums už siunčiamus mums vikšrus. Ateity norėčiau juos gauti padėtus į mažą dėžutę su samanom ar lapais. Tuomet mes iš jų išauginsime drugius. Jie gali labai ilgai apsieiti be maisto, bet geriausia jiems padėti lapų to augalo, ant kurio jie buvo rasti.

Jūsų T.I.

Vilnius 1941.01. 10

Mielas Teofiliau,

Jūsų laišką iš 01.04 ką tik gavau ir pirmiausia prašau man atleisti mano ilgą tylėjimą. Pasiteisinti galiu tik savo kasdieninio darbo intensyvumu, kuris toli gražu nėra raminantis ir nesukelia gero ūpo laiškams rašyti.

Visas mano pastangas darytas rudenį dėlei medžiojimo Žuvinto ežere, nuėjo niekais ir net buvo medžiota iki vėlyvo rudens. Taip pat yra ir su medžiokle kituose valstybės miškuose. Visiems gyviams susidarė nekokios gyvenimo sąlygos. Aš pats vargiai turėsiu galimybės medžioti.

Dėlei Žuvinto nusavinimo Jūsų žinios man naujiena. Būsiu Kaune sekančios savaitės pradžioje. Darysiu žygių, nors tiesą sakant, nustojau geros nuotaikos šiuo klausimu. Kas liečia šautuvėlį, apie kurį rašot, tai dabar sąlygos nėra tokios paprastos kaip galėtų atrodyti (kol kas iki pavasario šis klausimas neaktualus), bet artimoje ateityje šis tas paaiškės. Šiuo momentu aš pats neturiu nei vieno šautuvo.

Jūsų du straipsnius perskaičiau. Atiduodu juos „Gamtai". Gamtininkų D[raugi]jos nariu galite likti. Metinis mokestis 12 lt. Toks narys kaip Jūs būtų D[raugi]jai labai pageidaujamas.

Nesenai pasiunčiau Jums vokiečių žodyną, kad galėtumėte laisviau susiorientuoti vokiškuose raštuose.

Ar gavot?

Jūsų T. Ivanauskas

Vilnius 1941.01. 20

Mielas Teofiliau,

Jūsų laišką gavau. Ačiū. Bet noriu atsiprašyti, kad suklaidinau Jus dėlei Gamt[ininkų] Draugijos, nes užmiršau, kad ji yra likviduota. Bet tikimės, kad leis atstatyti ją, arba įsikurti naujai. Pinigus tuo tarpu palaikome iki Jūsų tolesnio pavedimo.

Jūs T. Ivanauskas

Vilnius 1941.05. 21

Mielas Teofiliau,

Jūsų abu laiškus gavau. Skaudu, labai skaudu, kad mūsų kilnioji gamtos apsaugos idėja taip grubijoniškai minama po kojomis. Dar labiau skaudu, kad visos panaudotos priemonės nedavė nieko, o va gi iškelti viešumon šias blogybes beveik neįmanoma. Mat, reikia sakyti, kad pas mus viskas tvarkoje, reikia su šypsena džiaugtis visais atsiekimais.

Aš iš pradžių pasitikėjau Maisto Pramonės Komisarijatu, bet pasirodė, kad ten mūsų reikalu nieko nepadaryta. Bet vis dėlto aš nenustoju vilties, nes numatau naujų galimybių. Jūs turbūt iš spaudos žinote, kad įsikūrė Mokslų Akademija, t.y, aukščiausia mokslo įstaiga, į kurią aš esu pakviestas nariu. Darau pastangų, kad jos žinion pereitų ir gamtos apsauga ir net surašant sąmatą kitiems metams įrašiau ten sumas dviems Žuvinto prižiūrėtojams apmokėti. Be to esu tikras, kad pagalios pasiseks sutvarkyti visa dalyką su ežeru, tik deja, visa procedūra tęsiasi baisiai ilgai, o tuo tarpu mūsų paukščiai žudomi.

Dabar kitas dalykas: Mokslo Akademija perims tarp kitko ir Zoologijos muziejų ir jam bus reikalinga keletas tarnautojų paukščiams stebėti, rinkti ir t.t. Bendrai manoma išplėsti muziejų ir nuodugniai ištirti Lietuvos fauną. Taigi, numatau, kad Jūs labai tiktumėt tokiam darbui ir jei ne Žuvinte, tai kitur galėsite užsiimti savo mėgiamu darbu. Tad nenusiminkit, Teofiliau: kol aš gyvas ir neatstumtas nuo savo darbo, kaip nors susitvarkysime.

Tuo tarpu darysiu kas galima, kad išsaugoti Žuvintą.

Veskite užrašus apie paukščių perėjimą, vaikų vedimą ir t.t.

Jūsų T.I.

Vilnius 1941.10. 18

Mielas Teofiliau,

Atleiskit, kad taip ilgai nedaviau atsakymo į Jūsų du laišku. Viena, kad nebuvau Vilniuje, antra, man nebuvo aišku, ar galėsiu ką nors dėl Jūsų padaryti. Nors ir dabar dalykas ne visai paaiškėjęs, tačiau manau, kad galima bus suteikti preparatoriaus (taksidermisto) vietą universitete. Bet blogybė tame, kad tam reikalingas tam tikras techniškas prityrimas ir, kiek man žinoma, Jūs dar jo neturit. Antra, nežinau, ar tas darbas Jums tiks. Žmona ir aš norėčiau panaudoti Jus paukščių stebėjimui ir toliau. Tas bus galima padaryti, bet reikia taikytis į faktinius etatus, t.y preparatoriaus ir taksidermisto. Tad visų pirmiausia teks pramokti visą kolekcionavimo techniką, paruošimą kailiukų, iškamšų, skeletų ir t.t. Taigi, apsigalvokit, ar sugebėsit tą ir aplamai, kiek tokios pozicijos Jums tiktų.

Lauksiu Jūsų atsakymo. T.I.

Atlyginimas dar nevisai nustatytas, bet, rodos, būtų apie 1000 rub. [oficialūs pinigai - vokiškosios reichsmarkės (RM)] mėnesiui. Tik su maistu Vilniuje striuka. Reikėt atsivežti jo.

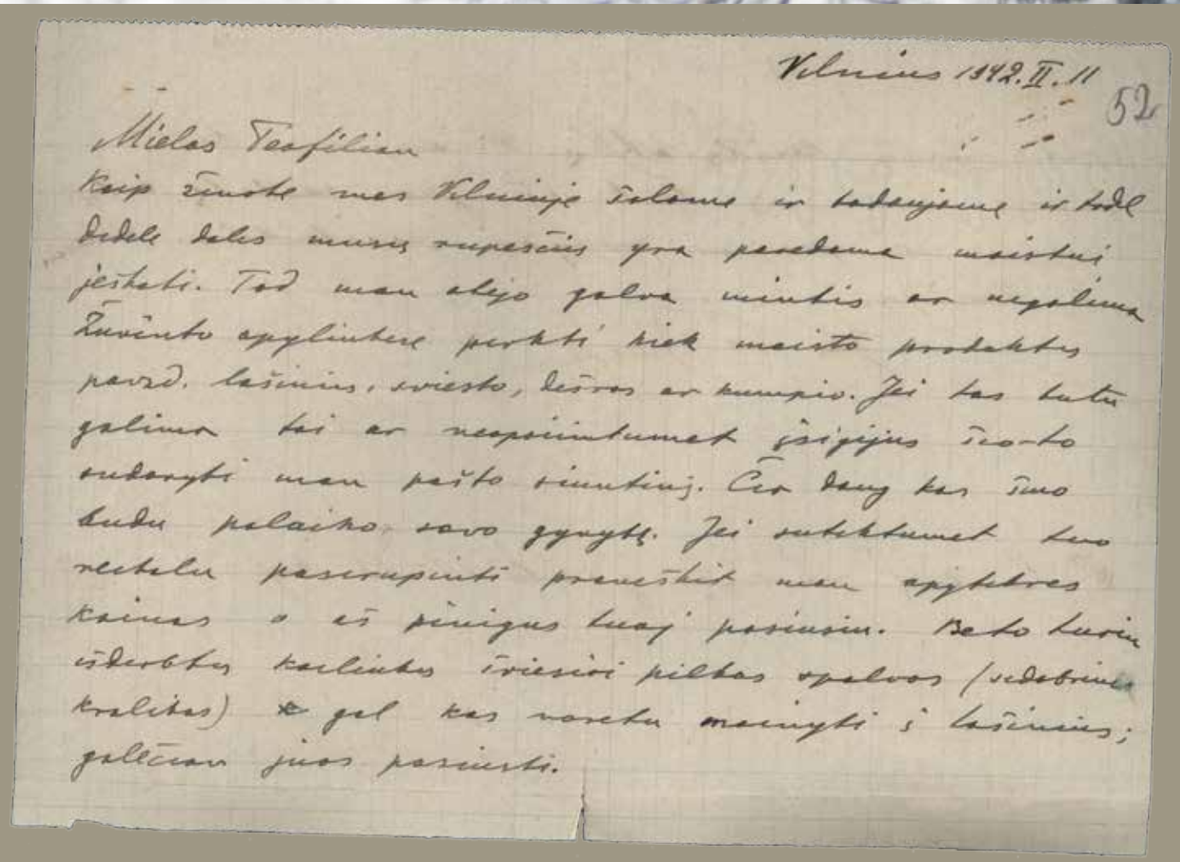

Vilnius 1942.II.11

52

Mielas Teofiliau

Kaip žinote mes Vilniuje šalame ir badaujame ir todėl didelė dalis mūsų rūpesčių yra pavedama maistui ieškoti. Tad man atėjo galvą mintis ar negalima Žuvinto apylinkėse pirkti kiek maisto produktų pavzd. lašinius, sviesto, dešros ar kumpio. Jei tas būtų galima tai ar neapsiimtumėt įsigijus šio to sudaryti man pašto siuntinį. Čia daug kas šiuo būdu palaiko savo gyvybę. Jei sutiktumėt tuo reikalu pasirūpinti praneškite man apytikres kainas o aš pinigus tuoj pasiųsiu. Be to turiu išdirbtų kailiukų šviesiai pilkos spalvos (sidabrinis kralikas) ar gal kas norėtų mainyti į lašinius; galėčiau juos pasiųsti.

Vilnius 1941.12.05

Mielas Teofiliau,

Ką tik p. Šeštokas davė man perskaityti Jūsų laišką iš 11.08. Aš labai užjaučiu Jus Jūsų varguose ir stengiuosi daryti, ką galiu. Nesenai buvau pateikęs Fakulteto Tarybai Jūsų prašymą dėl paskyrimo taksidermistu, bet nieko iš to neišėjo. Mat pas mus mieste yra ne tik bendras nusistatymas neduoti, bet dargi mažinti personalą, tad taksidermisto etatą visai panaikino. Žinoma, taip yra nuoryšį su karo eiga. Tas visgi nereiškia, kad nebūtų Jums jokios vilties išeiti į platesnę darbo rinką. Galiu Jums pranešti, kad organizuojasi Mokslo Akademija, kuri, turbūt, perims Zoologijos muziejų Kaune ir jai taip pat bus reikalingas techninis personalas, tad jei tik aš pats nebūsiu nuo darbo atstumtas, turėsiu Jus galvoje pirmoje eilėje. Tuo tarpu pasistengsiu pagerinti Jūsų būklę Aleknonyse. Dėl namelio jau gavome atsakymą iš Miškų D[epartamen]to ir jo nuorašą Jums siunčiu. Šiomis dienomis būsiu Kaune ir pasistengsiu pakalbinti Miškų Departamento direktorių, kad pagerintų Jūsų materijalinę būklę.

Tikėkit, kad apie Jus neužmiršiu ir pirmą progą išnaudosiu, kad Jums padėti. Jūsų turiningą žieduotų paukščių sąrašą gavau, labai dėkoju. Tai tikrai didelis atliktas darbas!

Jūsų T. Ivanauskas

Vilnius 1942.02.11

Mielas Teofiliau,

Kaip žinote, mes Vilniuj šąlame ir badaujame ir todėl didelė dalis mūsų rūpesčių yra pavedama maistui ieškoti. Tad man atėjo į galvą mintis, ar negalima Žuvinto apylinkėse pirkti kiek maisto produktų, pavzd[žiui] lašinių, sviesto, dešros ar kumpio. Jei tas būtų galima, tai ar neapsiimtumėt įsigijus šio to sudaryti man pašto siuntinį. Čia daug kas šiuo būdu palaiko savo gyvybę. Jei sutiktumėt tuo reikalu pasirūpinti, praneškite man apytikres kainas, o aš pinigus tuo pasiųsiu. Be to turiu išdirbtų kailiukų šviesiai pilkos spalvos (sidabrinis kralikas) gal kas norėtų mainyti į lašinius, galėčiau juos pasiųsti.

Gavau Jūsų laišką. Džiaugiuosi, kad gavote pakėlimą. Bet aš Jūsų reikalą atsimenu ir pirmai progai pasitaikius, kviesiu į Muziejų.

Jūsų T. Ivanauskas

Siuntinį norėčiau gauti 10-15 kg.

Vilnius 1942.03.06

Mielas Teofiliau,

Jūsų laiškus iš 8 ir 25 vasario gavau užvakar ir šiandien. Į abudu dabar atrašau. Taigi visų pirmiausia nemanykit, kad tukdot man savo laiškais, atvirkščiai man visuomet malonu juos gauti, nes žinau, kad jie yra rašyti žmogaus, kuris giliai atjaučia gyvąją gamtą ir kuris yra panašus į mane, kuomet aš buvau toks jaunas. Juk esate vienintelis žmogus tikras mano pasekėjas ir aš visada svajojau, kad tokį rasti, arba užsiauginti. Gailiuosi tik, kad aplinkybės neduoda mums daugiau bendradarbiauti, o ypač kai dabar užėjo tas prakeiktas karas, kuris gal išbrauks iš mūsų gyvenimų keletą darbo metų. Juog laikas eina, o mes tūpčiojam vietoje, neva tai ką tai bandome, o vaisius iš to kažin ar bus. O taip norėtųs, kad padėtas ligi šiol darbas nenueitų niekais ir kad galima būtų dar keletą metų ramiai pasidarbuoti savo mylimoje srityje. Taip norėčiau turėti Jus arti savęs, nes žinau, kad geresnio bendradarbio neturėsiu. Bet nieko! Turiu viltį, kad taip bus. Kreipiausi vėl į Miškų D[epartament]ą dėl namelio pastatymo Žuvinto pakrašty. Jie su tuo sutinka ir prašo pateikti namelio projektą, kurį jiems tuoj pasiųsiu. Gal pagalios iš to kas nors išeis.

Pas mane Obelynėje buvo didelis smulkių paukščių perskridimas. Pirmučiausiai pasirodė milžiniškas pulkas karklažvirblių, gal apie 200-300 galvų. Prie jų prisidėjo nemaža žaliukių, kikilių, šiek tiek čivylių. Paskui pasirodė daug sniegenų, bet jos laikėsi nuošaliai nuo šio didelio pulko. Visą sausio pradžią jie išbuvo mano medelyne lesdami piktžolių (daugiausia balandų) sėklas. Gale sausio visi išnyko, paliko tik sniegenos. Bendrai sniegenų šiemet daug, net pačiame Vilniuje. Jos, matyt, labai nuvargusios, lesa klevų sėklas ir tokios nebailios, kad prisileidžia per porą metrų. Vieną gavau užsimušusią ant telefono vielos. Vasario mėnesio pradžioje pasirodė prie lapyno vakarinis suopis ir ėmė lankytis ant arklių griaučių, kurie buvo sušerti lapėms. Vieną dieną jis įlindo į narvą ir buvo pagautas. Pažymėjęs jį žiedu paleidau į laisvę, bet prieš tai spėjo jis man giliai įleisti nagus į ranką ir turiu ligi šiol jo ženklą.

Už Jūsų antrą laišką labai dėkoju, būčiau labai dėkingas, jei gaučiau nors lašinių, tai pagrindinis maistas išalkusiems vilniečiams. Žinoma, geriausiai rūkytų. Manau ryto Jums išsiųsti apie 150 Mrk. Kailiukus išsiųsiu už kelių dienų, nes dar neišdirbti. Kad įvertinti juos pasakysiu, kad prieš karą jie kainavo apie 10 litų už vieną. Tad susivoksite, ką už juos galima paimti. Dėl mainų galėčiau pasiųsti dar 1 porą batukų, juodų, firmos „Batia“ su juodu pamušalu, 1 porą pusbatukų, geltonų, tos pačios firmos, abi poros Nr. 41, t.y. mano kojai, bet šiek tiek nešioti (labai mažai), nes pasirodė man nepatogūs. Pirma pora kainavo tada 40 lt, antra 49 lt. Galiu pasiūlyti gerą (bet nenaują) skustuvą. Būdamas Kaune gal kur išrūpinsiu medžiagos, nes ten lengviau gauti kaip Vilniuje. Čia viskas pasiutiškai brangu. Skustuvėllių manau, kad gausiu čia. Tiesa, ar žinot, kad skustuvėlius galima pagaląsti šitaip: paėmus stiklinė prispausti peiliuką prie jos sienelės iš vidaus ir trinti ten atgal keliasdešimt kartų.

Laukiu pavasario, nes nusibodo šalti, o čia staiga šiandien dar užėjo –30° šaltis ir nenori atsileisti.

Da sykį dėkoju Jums ir siunčiu geriausius linkėjimus Jums ir žmonai.

T.I.

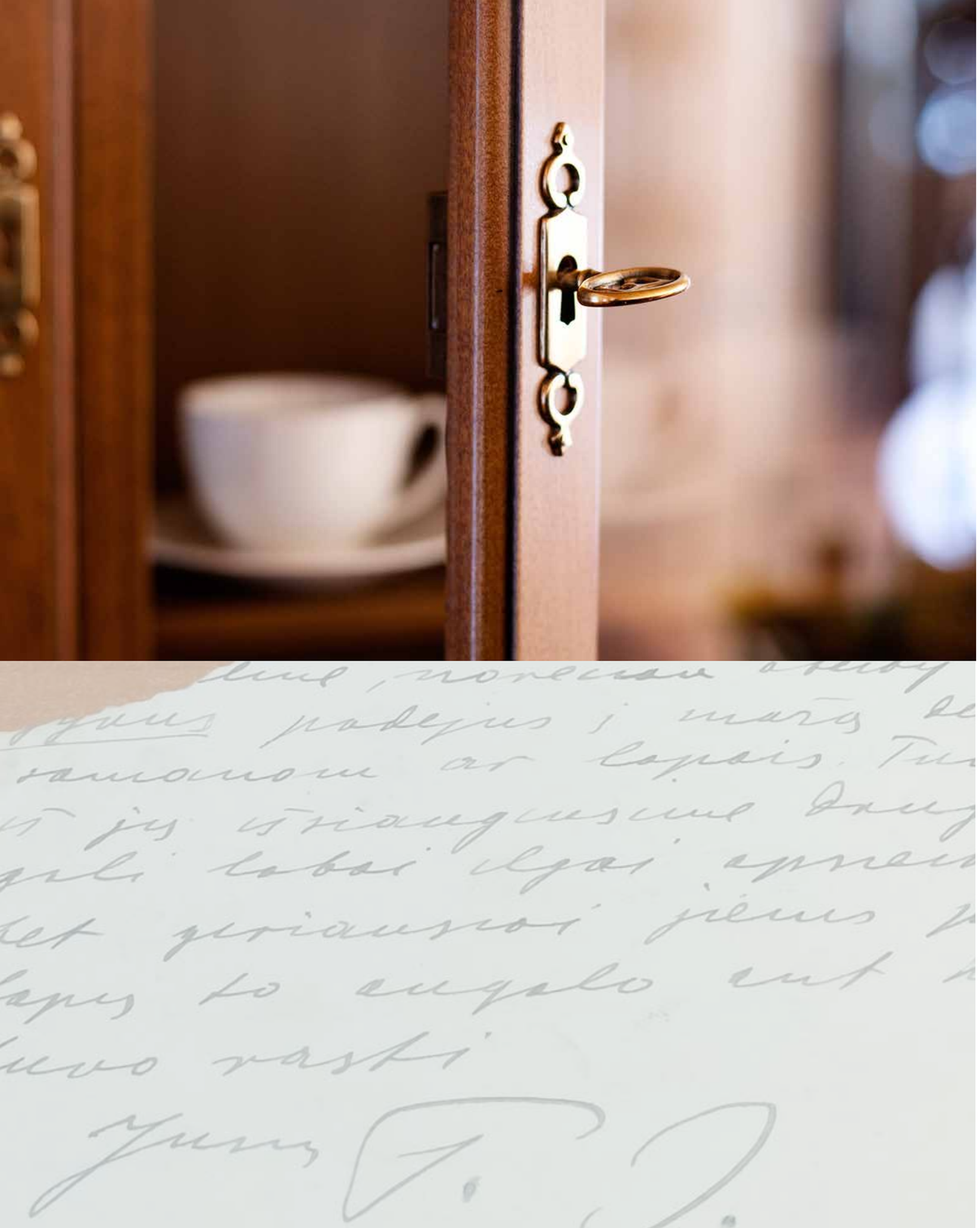

Vilnius 1942.03.20

Mielas Teofiliau,

Nežinau, kaip Tamstai dėkoti už Jūsų gerą širdį. Gavau Jūsų siuntinį pilnoje tvarkoje ir nors lengva būtų buvę atidaryti jį kely, bet nieko nepražuvo, nes radau viską, kad buvo Jūsų laiške išvardyta. Pinigus (150 RM) išsiunčiau maždaug prieš savaitę ir tikiuosi, kad jau gavote juos arba greit gausite. Dabar laukiu Jūsų atsakymo dėl mano siūlomų batukų. Darau pastangas gauti medžiagos kelnėms, kaip rašot, peiliukų skustuvui gavau. Kaip tik gausiu Jūsų atsakymą, viską, ką turėsiu, išsiųsiu. Dabar galite su sekančiu siuntiniu neskubėti, nes esu aprūpintas maistu ilgesniam laikui.

Šiandien pasiuntėm Miškų D[epartament]ui projektą namelio, kurį verta pastatyti Žuvinto pakrašty. Kaži tik, ar šitą projektą priims ir kada pasiryš statyti. Laukiame nesulaukiame pavasario, vis pas mus tokia žiema kaip sausio mėnesį, šiandien buvo –26°, atrodo, kad vėl sodai iššals šiemet, kaip kad buvo 1940 metais.

Beje, užmiršau parašyti, kad čionai siūlo t[aip] v[adinamą] zagatovkę, tai yra pasiūtas pryšakis batui, bet, taip sakant, batukas ar pusbatukas be pado. Už tokią porą prašo 500 rublių [oficialūs pinigai - vokiškosios reichsmarkės (RM)]. Aš neturiu supratimo, ar tokį daiktą apsimoka imti? Siūlų kelias špulikes suradau ir pasiunčiau pirmu siuntiniu. Parašykit, ar kaime pageidaujami papirosai, mat aš jų gaunu ant kortelių, o pats nerūkau, taigi, galėčiau pasiųsti mainams. Da sykį dėkoju Tamistai, brangus prietėliau. Jeigu Jūsų siuntiny buvo daiktų iš savo namų ištekliaus, prašau paskirti tokią kainą, kaip jie būtų kitur pirkti.

Viso geriausio, Jūsų T.I.

Vilnius 1942.03.27

Mielas Teofiliau,

Atsitiktinai radau čia stiklo (uzbonų, lėkščių), kuris galėtų būti naudingas kaimo apyvokoje, tai pripirkęs jo siunčiu. Jei nusuduš kely, galės kas pasinaudoti. Gal panaudosit mainams, o jei ne, tai taip paimkit savo namų reikalams ir tegul būna dovana nuo manęs. Ten pat įdėjau du kraliko kailiukus. Į vieną uzboną padėti peliukai skustuvui.

Dėl batų dar negavau Jūsų atsakymo, todėl dar nesiunčiu. Būsiu dabar Kaune iki dešimtos balandžio, būtų gerai, kad man te parašytumėt, nes ten yra tie batai. Medžiagos kelnėms prašiau parūpinti, gal gausiu.

Linkiu Jums ir visiems Jūsų namiškiams linksmų Velykų. Jūsų T. I.

Visas stiklo siuntinys yra vertas 10 RM.

Vilnius 1942.04.21

Mielas Teofiliau,

Jūsų laiškus Vilniuje ir Obelynėje gavau, taip pat ir Jūsų siuntinį Vilniuje radau pilnoje tvarkoje, nes prieš išvažiuodamas buvau palikęs įgaliojimą atsiimti jį iš pašto. Ruošiu dabar Jums siuntinį, jame bus pora geltonų batelių, beveik naujų, nes spėjau juos tik keletą kartų užsimauti ir skustuvas senas, ir siūlų baltų ir juodų. Medžiagos kelnėms ir suknelei kol kas neturiu, bet, tiesą sakant, gauti čia galima visko, tik baisiai brangu, pvz. tokie batukai, kaip Jums siunčiu, kainuoja 170 markių. Gal parašysit, kiek norėtumėt asignuoti tiems dviems pirkiniams tai man bus lengviau orientuotis. Kas liečia kuprinę, gal per vokiečius gausiu, o be to aš turiu vieną kuprinę Geluke [Dėluke] ir galėčiau ją užleisti Jums, ji nors sena, bet dar nesuplyšusi. Jei ten būsiu, aš ją paimsiu, o tuo tarpu ji sunkiai pasiekiama.

Jau trečią kartą sėdu rašyti šitą laišką, nes kiekvieną kartą man kas nors sutrukdo. Bet dabar popietė ir, rodos, baigsiu. Jei siųsit dabar siuntinį, tai prašyčiau tik lašinių, nes sviestas greit genda. Bet tuo tarpu esu gerai aprūpintas ir man užteks mažiausiai iki gegužės 15 dienos. Rašot apie varnų įžūlumą. Aš tą patį galiu patvirtinti ir tą dalyką aiškinu maisto stoka. Mat dabar tokiu metu mažiau pjauna gyvulių, mažiau atmatų išmetama, tai krankliai ir varnos turbūt kenčia badą. Mes tai ypatingai patyrėme lapių fermoje, kur nuo varnų tiesiog negalima apsiginti. Jos puola lapėms pastatytą maistą anksčiau, negu lapė spėja prieiti.

Obelynėje vieną kartą krankliai užpuolė mano namines antis prieš pat namą ir vienai smarkiai apkapojo galvą, bet pavyko ją išgelbėti. Vieną kartą prie pat namų pakabinau zylėms nuluptą lapę, tai įsivaizduokit, varnos ėmė prie jos kabintis kaip daro zylės ir besiūbuodamos ore bematant ją sulesė. Jos net beveik bandė įeiti į paukštidę, bet vis dėlto slenkstyje susilaikė.

Turiu dar keletą bonkučių strichnino, bet taupau dėl visa ko. Slėpdamas nuo bolševikų užkasiau jas į žemę, reiks dabar paieškoti.

Kas liečia balų pelėdas tai jų lizdai daromi ant žemės, dažnai visiškoje lygumoje, be jokio kupsto, dedama 5-7 visai baltus kiaušinius. Jų tuoktuviniai žaidimai pasireiškia, kad jos ilgai skraido, kartais labai aukštai, kaip suopiai, arba žemiau ir tuomet pliauškia sparnais, kaip kad daro pakilę karveliai. Balsas jų bu, bu, bu, bet taip pat loja kaip mažas šuniukas.

Pievų lingė peri kaip nendrių lingė, bet tiktai sausesnėse vietose. Dėlei ežerų grupės prižiūrėtojo prie progos atsargiai pasikalbėsiu, kur reikia. Bet man būtų svarbu žinoti, ar Paliulis tikrai norėtų grįžti į tą vietą. Antra, man neaišku, kokie yra to antro prižiūrėtojo santykiai su Jumis. Ar jis skaitosi Jūsų padėjėju? Parašykit, kaip jo pavardė, kur gyvena? Mūsų rinkiniams papildyti būtų reikalingi lizdai su kiaušiniais įvairių paukščių. Jų sąrašą atsiųsiu Jums neužilgo. Siųskit juos mums neišpūstus.

Nu, sudiev, mielas Teofiliau. Jūsų T.I.

P.S. Beje, tik šiandien gavau Jūsų laišką iš 03.31 d.

Užmiršau da vieną prašymą: prašyčiau atsiųsti apie 10 kg baltų žirnių sėjai, nes čia negalima gauti, ir apie 100 gr. aguonų. Siųskit į Kauną mano adresu: Kęstučio g. Nr 20-b, buto 3.

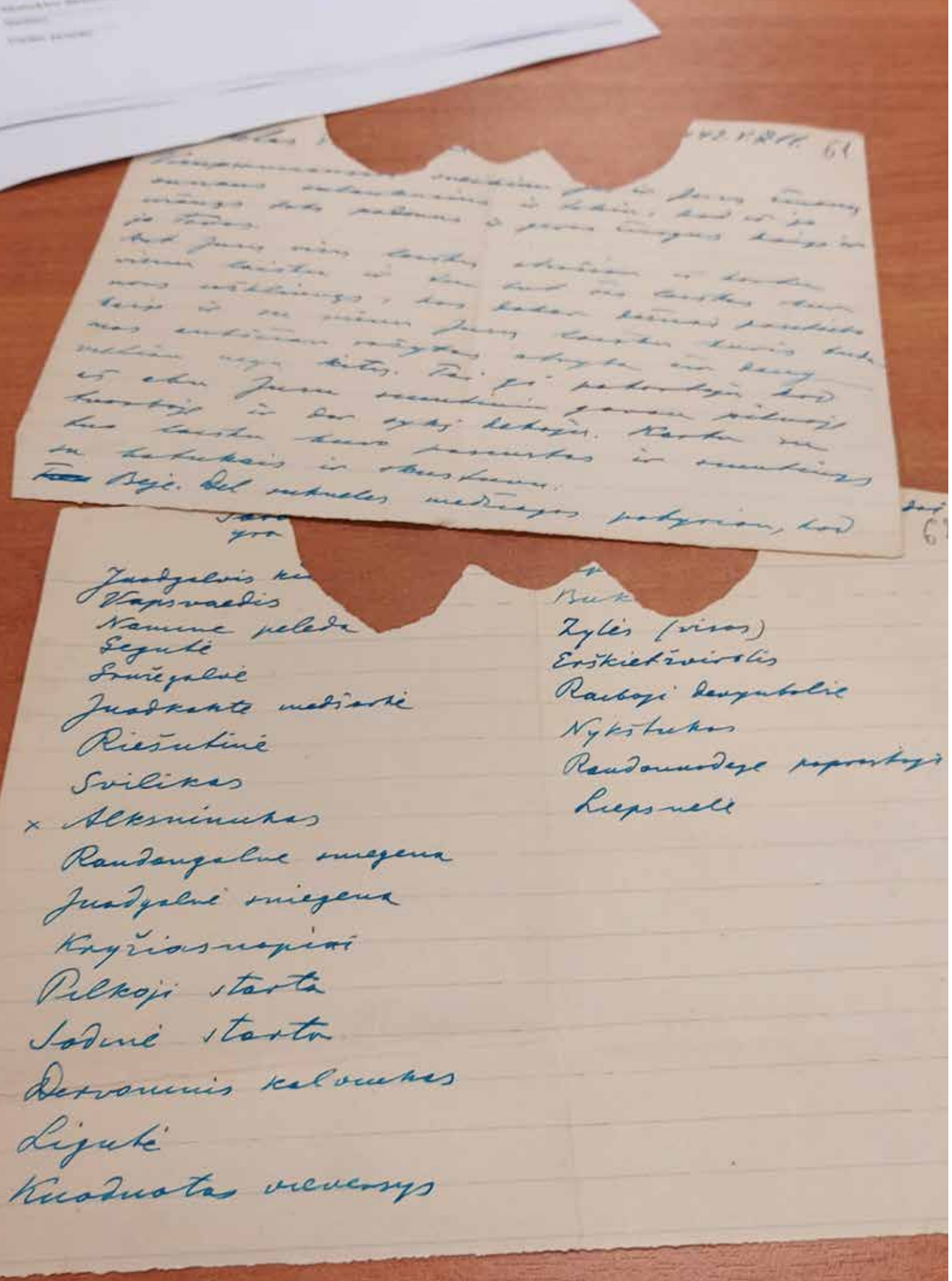

1942.05.11

Mielas Teofiliau,

Visapusiškai sveikinu Jus ir Jūsų žmoną sūnaus sulaukusius ir tikiu, kad iš jo užaugs toks padorus ir geras žmogus kaip ir jo Tėvas.

Ant Jūsų visų laiškų atrašiau iš karto vienu laišku ir turbūt šis laiškas kažkur užkliuvęs, kas dabar dažnai pasitaiko, kaip ir su vienu Jūsų laišku, kuris būdamas anksčiau rašytas, atvyko vėliau negu kitas. Taigi, pakartoju, kad abu Jūsų siuntinius gavau pilnoje tvarkoje ir dar sykį dėkoju. Kartu su laišku buvo pamestas ir siuntinys su batukais ir skustuvu. Beje, dėl suknelės medžiagos patyriau, kad paprasta medžiaga čia kainuoja apie 35RM, o vilnonė 100RM už metrą, taigi, kainos labai aukštos. Kuprinę pasistengsiu kur gauti. Šiandien grįžau iš Kauno ir radau Jūsų siuntinį su uogomis ir aguonomis. Nuoširdžiai dėkoju. Likite sveiki. Jūsų T.I.

1942.05.11 Sąrašas su nuplėštu lapo viršumi

Juodagalvis kiras	*zylės (visos)*
Vapsvardis	*erškėtžvirblis*
Naminė pelėda	*raiboji devynbalsė*
Gegutė,	*nykštukas*
Gražegalvė	*raudonuodegė paprastoji*
Juodkantė medšarkė	*liepsnelė*
Riešutinė,	
Svilikas,	
Alksninukas	
Raudongalvė sniegena	
Juodgavė sniegena	
Kryžiasnapiai	
Pilkoji starta	
Sodinė starta	
Dirvoninis kalviukas	
Ligutė	
Kuoduotas vieversys	

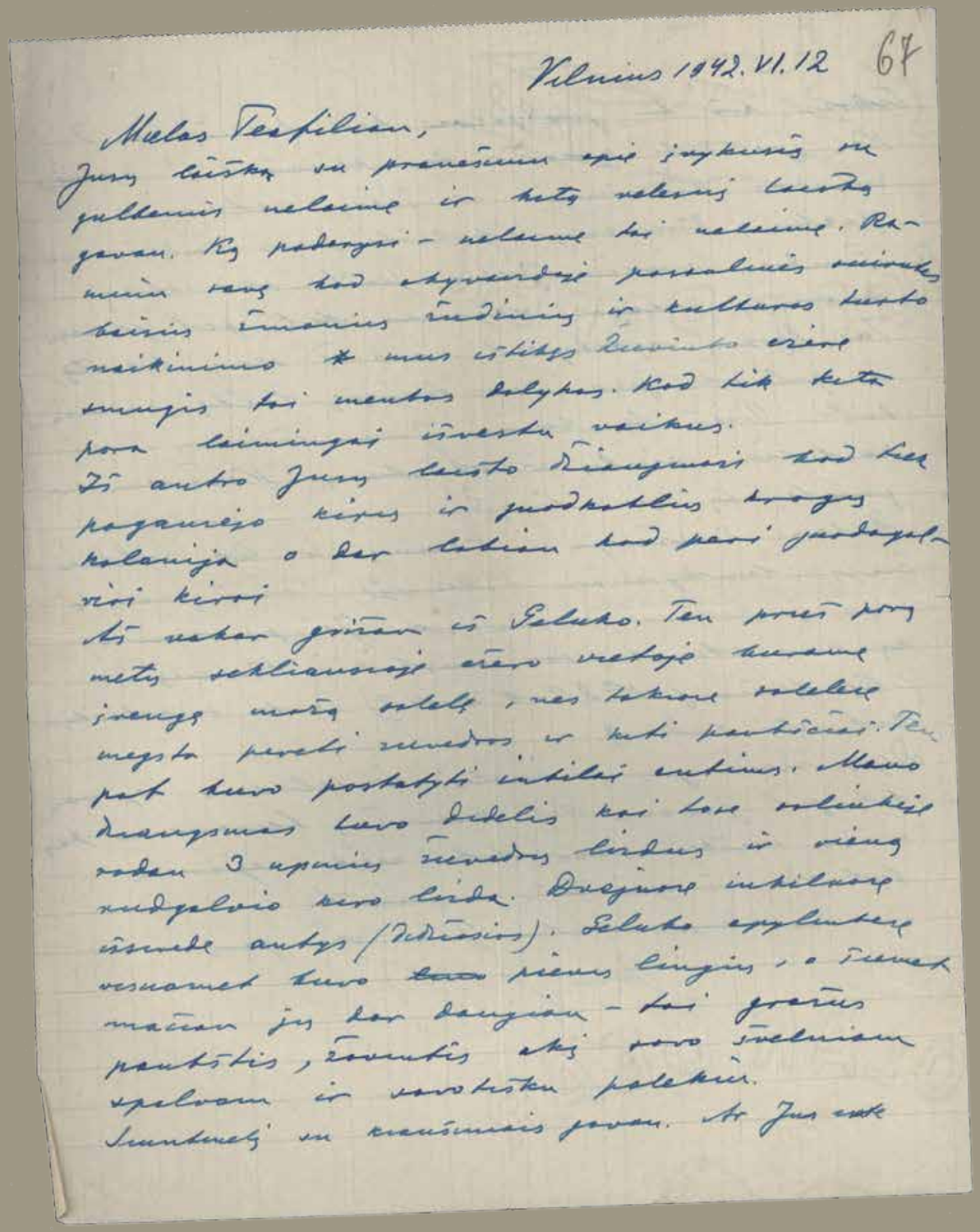

Vilnius 1942.06.12

Mielas Teofiliau,

Jūsų laišką apie įvykusią su gulbėmis nelaimę ir kitą, vėlesnį, laišką gavau. Ką padarysi, nelaimė – tai nelaimė. Raminu save, kad akivaizdoje pasaulinės suirutės, baisių žmonių žudynių ir kultūros turto naikinimo mus ištikęs Žuvinto ežero smūgis tai menkas dalykas. Kad tik kita pora laimingai išvestų vaikus. Iš antro Jūsų laiško džiaugsmas, kad tiek pagausėjo kirų ir juodakaklių kragų kolonija, o dar labiau – kad peri juodagalviai kirai.

Aš vakar grįžau iš Geluko [Dėluko]. Ten prieš pora metų sekliausioje ežero vietoje buvau įrengęs mažą salelę, nes tokiose salelėse mėgsta peręti žuvėdros ir kiti paukščiai. Ten pat buvo pastatyti inkilai antims. Mano džiaugsmas buvo didelis, kai tose saliukėse radau 3 upinių žuvėdrų lizdus ir vieną rudagalvio kiro lizdą. Dviejuose inkiluose išsivedė antys (didžiosios). Geluko [Dėluko] apylinkėse visuomet buvo pievų lingių, o šiemet mačiau jų dar daugiau. Tai gražus paukštis, žavintis akį savo švelniom spalvom ir savotišku polėkiu. Siuntinėlį su kiaušiniais gavau. Ar Jūs esate tikras, kad tai juodagalvio kiro kiaušiniai? Nes jis esti panašus į upinės žuvėdros kiaušinius ir šiaip neturint faktinų duomenų atskirti juos labai sunku. Šiandien siunčiu Jums paštu savo seną kuprinę, naujos negaunu, bet gal gausiu. Tuo tarpu sutaisykit nors šį seną trantą ir galėsit juo nors trumpą laiką pasinaudoti. Prieš tą buvau Jums užsiuntęs pora pusbačių, siūlų ir skustuvą. Nežinau, ar gavote tą siuntinį?

Dabar išvažiuoju į Kauną ir tik retkarčiais lankysiuosi Vilniuje. Taigi, maisto man į Vilnių nesiųskit. Jei panorėsit ką nors atsiųsti, tai siųskit į Kauną (Kęstučio g. 20-b buto 3), arba susilaikykit iki rudens.

Deja, medžiagos suknelei ir kelnėms negavau, bet gal gausiu. Dėl pūkučių teiravausi pas mūsų miškininkus, bet nieko negavau, bet vis aš apie tai neužmirštu.

Tuo tarpu linkiu Jums viso gero. Jūsų T.I.

36. Vilnius, 1942.07.03

Mielas Teofiliau,

Už du paskutiniu laišku labai Jums dėkoju, nes jie praneša įdomių naujienų ir gerų žinių.

Aš esu vėl Vilniuje, atvažiavęs čia tik kelioms dienos ir vėl grįžtu į Kauną. Prieš pat važiuodamas iš Kauno gavau pranešimą apie Jūsų siuntinėlį bet kadangi jau buvo vakaras tai negalėjau atsiimti ir pavedžiau šį reikalą kitam žmogui. Džiaugiuosi labai, kad gulbės jau išsiperėjo ir kad kita pora net sukrovė lizdą bet bijau kaip ir Jūs, kad gulbiukai nespės užaugti. Tačiau jei pasitaikys ilgas ruduo tai gal viskas seksis gerai tuo labiau kad prie Dovynės ežero ilgai neužšąla ir ten dar ilgai galės laikytis mūsų paukščiai.

Jūs pranešimas apie erelį rėksnį labai mane sudomino. Nors šio įvykio nemačiau, bet sulig Jūsų aprašymo gerai sau jį įsivaizduoju tuo labiau, kad šių erelių augindavau ir jų fizionomija yra gerai man pažįstama. Kad jis lesa smulkius paukščiukus sprendžiu iš to kad vieną sykį jo lizde radau suneštų jaunų kalviukų. Šia proga patyriau įdomų dalyką: pasirodo, kad jei šis erelis yra dažnai trukdomas lizde, jis perneša savo vaiką (dažniausiai esti tik vienas vaikas) į kitą lizdą. Aš pats nesusidūriau su tuo faktu. Kai dėl rūšies tai kyla abejonė ar tai didysis rėksnys. Mat skirtumas tarp mažojo ir didžiojo labai nežymus ir kai kurie ornitologai kaip antai Dementjev skaito didįjį tik už rytinę rasę o mažąjį už vakarinę rasę tos pačios rūšies. Didįjį pirmu žvilgsniu galima pažinti iš labai storo snapo.

Kas liečia šautuvėlį tai man būtų labai pageidaujama, kad jį turėtumėt. Tik dabar tokį daiktą be galo sunku gauti, nes bolševikai apvalė nuo jų visą kraštą, Vokietijoje irgi nieko nėra. Vis dėlto dėsiu pastangų, kad gauti ką nors.

Na sudiev Teofiliau, būk geros minties ir atmink, kad aš Jūs neužmirštu laukdamas progos, kad pasikviesti Jus arčiau savęs ir glaudžiau bendradarbiauti.

Jūs T.I.

Kaunas 1942.07.04

Mielas Teofiliau,

Vakar gavau pirkti suknelę gatavai pasiūtą, kuri rodos tiktų Jūsų poniai. Teko užmokėti brangiai, būtent 170 markių. Tad svyravau, ar pirkti, bet pagaliau nutariau, kad jeigu bus Jums per brangu, arba bendrai netiks, tai aš ją atsiimsiu atgal ir manau, kad užmokėti pinigai nežus. Tai pažiūrėkit ir išspręskit klausimą patys. Jei negalėtumėt iš karto apmokėti, galit išdėstyti šią sumą ilgesniam laikui ir bendrai sumokėti man produktais, ypač lašiniais, kumpiu ir t[aip].p[anašiai].

Kadangi vakar skubėjau išvažiuoti iš Vilniaus, tai siuntimą pavedžiau p. Jomantui.

Kas liečia šautuvėlį, tai dalykas toks. Mano dispozicijoje yra keli sportiški karabinėliai kalibru 6 m/m. Žinoma, jie mažiems paukščiukams netinka, nes šauna tik kulkomis. Bet didesnį paukštį galima kartais patogiai nudėti, net ir didesniu atstumu (iki 200 m.). Vieną iš tų šautuvėlių galėčiau duoti, tik keblumas būtų su jo pervežimu. Gulbių neišperėtus kiaušinius būtinai paimkit. Rodos, Šeštokas žada jus aplankyti greit.

Tuo tarpu Sudiev, Jūsų T.I.

Siuntinį gavau. Ačiū

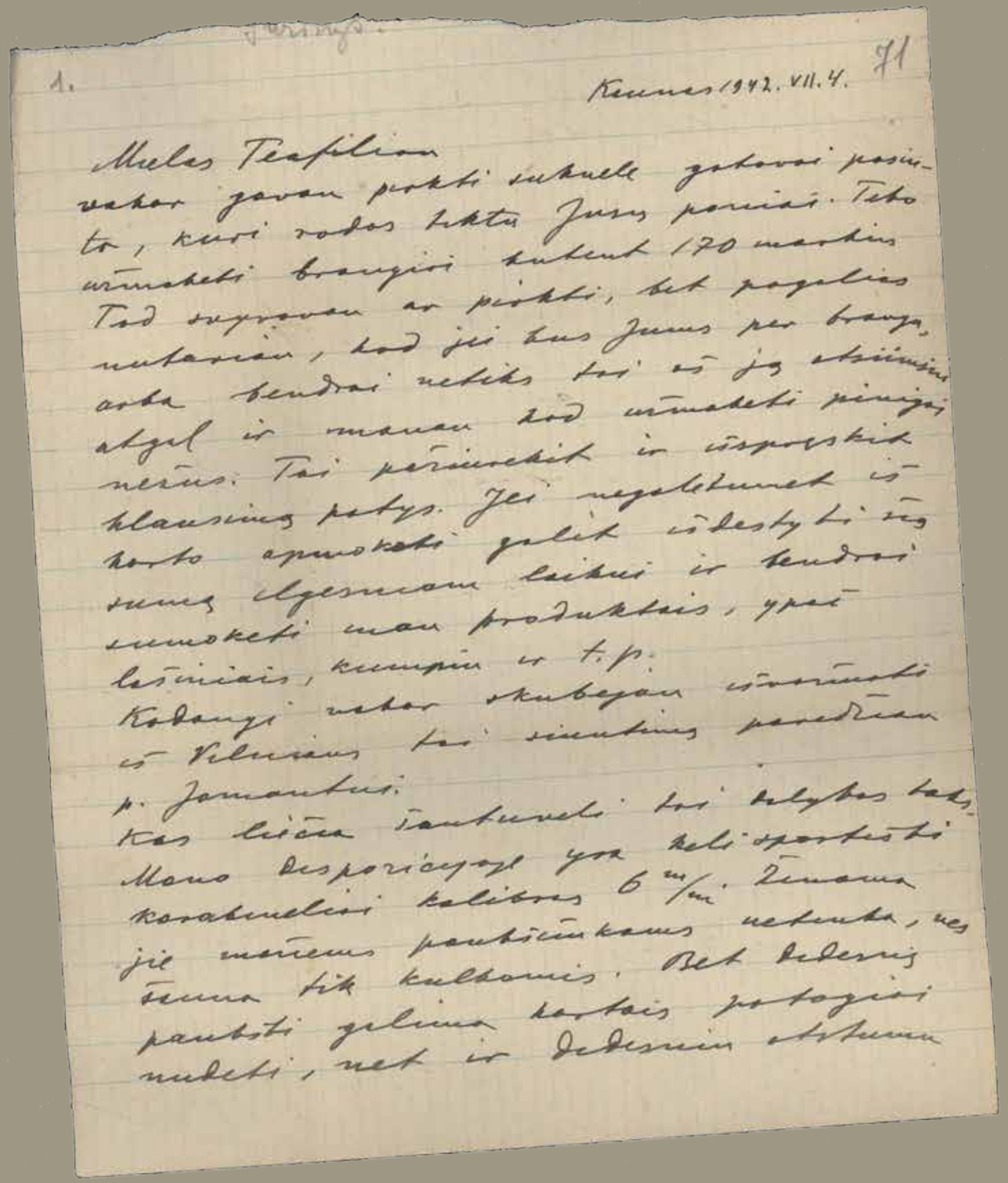

1. Kaunas 1942. VII. 4. 71

Mielas Teofiliau

Vakar gavau pirkti suknelę gatavai pasiūtą, kuri rodos tiktų Jūsų poniai. Teko užmokėti brangiai, būtent 170 markių. Tad svyravau ar pirkti, bet pagaliau nutariau, kad jei bus Jums per brangu, arba bendrai netiks tai aš ją atsiimsiu atgal ir manau kad užmokėti pinigai nežus. Tai pažiūrėkit ir išspręskit klausimą patys. Jei negalėtumėt iš karto apmokėti galit išdėstyti šią sumą ilgesniam laikui ir bendrai sumokėti man produktais, ypač lašiniais, kumpiu ir t.p.

Kadangi vakar skubėjau išvažiuoti iš Vilniaus tai siuntinį pavedžiau p. Jomantui.

Kas liečia šautuvėlį tai dalykas toks. Mano dispozicijoje yra keli sportiški karabinėliai kalibro 6 m/m. Žinoma jie mažiems paukščiukams netinka, nes šauna tik kulkomis. Bet didesnį paukštį galima kartais patogiai nudėti, net ir didesniu atstumu

Obelynė 1942.07.23

Mielas Teofiliau,
Jūsų laišką iš 07.10 gavau. Ačiū!
Jūsų pranešimas apie gandrus patvirtino tai, ką aš maniau šiuo klausimu. Žinoma, jauniklis pats dažnai pats iškrenta iš lizdo, tuomet, kai jisai būdamas apniktas parazitų (dvibudės gyvena jų žarnose), bet dažnai taip pat su juo atsitinka nelaimių tuomet, kai svetimas gandras apsilanko lizde. Tuomet įvyksta kautynės, per kurias jaunikliai tyčia ar netyčia iš lizdo būna išstumiami. Čia dažniausiai nusikalsta gandrai-vienišiai, kuriems būtinai patinka tas ar kitas lizdas. Aš tokius atsitikimus daug kartų stebėjau Obelynėje, kur įkėliau lizdą į artimiausią medį. Kelis kartus net man teko imtis šautuvo pagalbos, kad nušauti įsibrovėlį, nes kitaip visa šeimyna būtų suardyta. Vieną sykį keli vaikai buvo išmesti iš lizdo, bet vienas likęs gyvas buvo vėl įkeltas ir nors tėvai ilgai nenorėjo jo maitinti, bet vėliau vis dėlto pripažino jįjį. Manau, kad gandrai tuo būdu sunaikina nemažą dalį savo padermės. Prieš keletą dienų buvau Geluke [Dėluke] ir nelauktai apsidžiaugiau vienu dalyku: prieš trejetą matų mudu su ponu Lvovu salelę sekliausioje ežero vietoje, sukrovę ten žagarų, velėnų ir t.t. Taip pat buvo pastatyti keli įkilai. Šioje saleléje išsiperėjo dabar 3 rudagalvių šeimynos ir viena kuoduotųjų, viso labo jauniklių 5+6+6+7. Be to radau vieną kuoduotosios anties lizdą su 9 kiaušiniais (rodos, kad tai – vėliausiai perinti antis). Be to išvedė vaikus trys žuvėdros ir vienas rudagalvis kiras. Iš to pavyzdžio matyti, kaip paukščiui reikia nedaug žmogaus globos, kad būtų užtikrintas jų gyvenimas.

Čia Obelynėje šiomis dienomis turėjau reikalo su svilukais. Tai keistas paukštis, besimaitinantis kietais grūdais, ypač vyšnių branduoliais. Pas mane jie atskrenda, kai ima nokti ankstyvos vyšnios-žagarvyšnės. Per šešetą dienų jie sunaikino dešimties medžių beveik visą derlių, nepaisant, kad medžiai buvo tiesiog apkepę uogomis. Po medžiais liko tik išlukštenti kauliukai. Girdėjau, kad kai kur Suvalkijoje jie padaro baisesnius nuostolius vyšnių soduose.

Apie 08.01 ketinu būti Vilniuje. Jei tuomet atvažiuotumėt, galėčiau duoti šautuvėlį.

Jūsų T.I.

Kaunas 1942.07.30

Mielas Teofiliau,

Man būtų labai pageidaujama turėti kuo smulkesnių duomenų apie pievų lingių veisimąsi. Jei galit, padarykit daugiau stebėjimų ir smulkiai surašykit. Aš juos įterpsiu į antrąjį savo knygos tomą. Tie stebėjimai liečia lizdo vietą ir padėtis, jo medžiaga, datos, kada atsirado jaunikliai, kada išskrido, kaip elgiasi abu seniai, kokį maistą atneša ir t.t.

Jūsų T.I.

Vilnius 1942.10.07

Mielas Teofiliau,

Dovanok, kad neatrašiau į paskutinį laišką su to įvykio aprašymu. Aš labai susijaudinau ir nutariau kaip nors ištraukti Jus iš tos pavojingos aplinkumos. Dėl Jūsų tarnybos Muziejuje galimybių paaiškėjo štai kas: būtų galima ir tuo gauti preparatoriaus vietą prie Muziejaus su atlyginimu 120 MK mėnesiui netto. Žinoma, tai labai maža suma ir pragyventi už ją sunku, tuo labiau su šeimyna. Manu, vis dėlto, kad iš pradžių galėtumėt atsikelti į miestą vienas o be to laikas nuo laiko nuvažiuoti namo parsivežti maisto. Ši vieta surištų Jus su Kaunu, bet manau, kad iš pradžių reikėtų Jums pabūti Vilniuje, kad pasipraktikuoti kiek preparatų dirbime. Čia Jums padėtų p. Jomantas ir Rakauskas. Aš pasistengčiau patiekti paukščių praktikai. Tad apsigalvokit. Aš nepradėsiu žygių anksčiau negu gausiu iš Jūsų atsakymą. Kitas sąlygas žinote, nes daug apie tai asmeniškai kalbėjome, pridedu, kad man būtų be galo malonu turėti bendradarbį tokį prityrusį ornitologą, kaip Jus.

Du Jūsų siuntiniu gavau – vieną su startos lizdu, kitą – su sukalkėjusiu anties lavonu. Iš startos lizdo labai džiaugiuos – jis atvyko tvarkoje ir p. Jomantas gražiai išpūtė kiaušinius. Jeigu už mano batukus duos 10 kg lašinių, tai iškeiskit juos. Laukiu Jūsų atsakymo

T. Ivanauskas

Vilnius 1942.10.30

Mielas Teofiliau,

Jūsų laišką gavau. Ką daryti, suprantu, kad dabartiniu laiku į miestą neverta važiuoti, nes daug geriau kaime. Taigi, palauksime geresnių laikų.

Prieš pora mėnesių Miškų Departamente iškėliau klausimą apie suteikimą Jums premijos už brakonierių persekiojimą. Pažadėjo man šį-tą Jums duoti.

Viso gero

Jūs T.I.

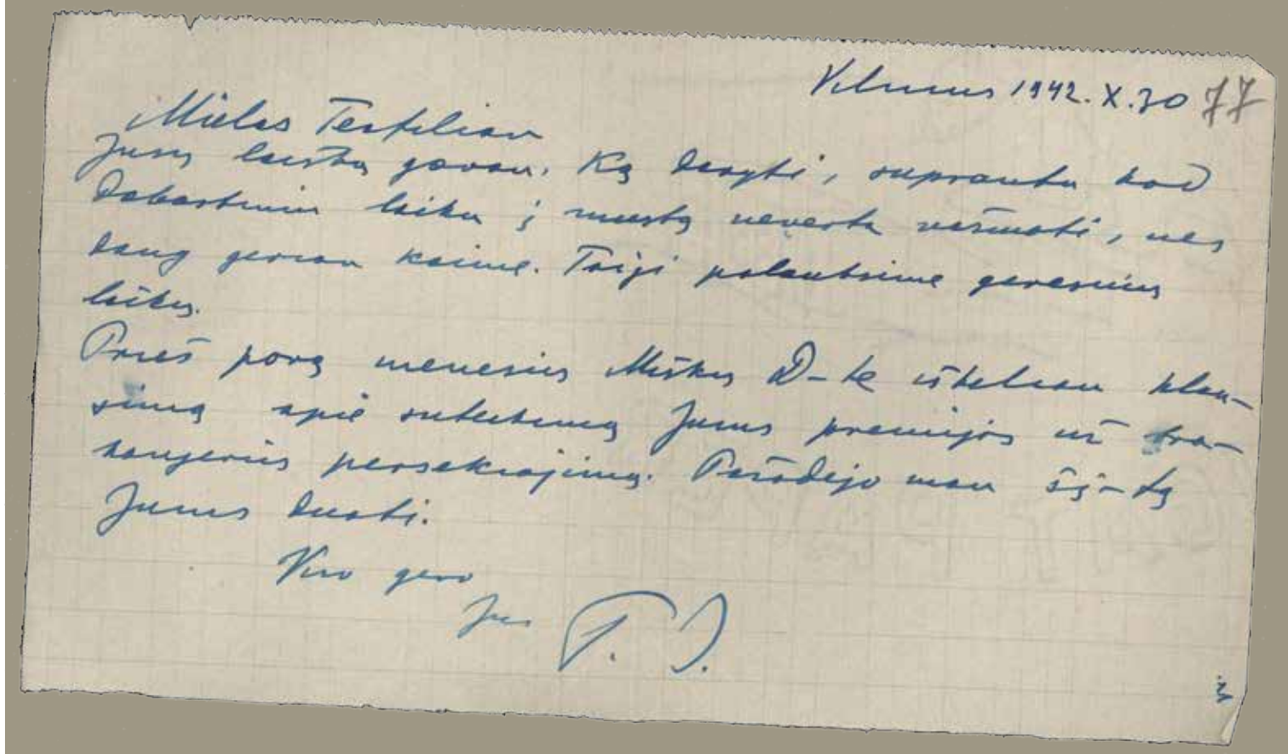

Vilnius 1942. X. 30 77

Mielas Teofiliau

Jusų laišką gavau. Ką daryti, suprantu kad dabartiniu laiku į miestą neverta važiuoti, nes daug geriau kaime. Taigi palauksime geresnių laikų.

Prieš porą mėnesių Miškų D-te iškeliau klausimą apie suteikimą Jums premijos už brakonierių persekiojimą. Pažadėjo man šį-tą Jums duoti.

Viso gero

Jūs T. I.

Vilnius 1942.10.30 (?)

Mielas Teofiliau,

Ačiū už ilgą laišką. Aš dabar rašau apie gegutę, žalvarnį, garnius, tulžį, kukutį, gražgalvę. Jei turit kokių žinių, parašykit, aš jas įterpsiu į aprašymą. Žąselė būtų mūsų muziejui reikalinga, galima būtų atsiųsti paštu. Jos nebūtų gaila, nes tai, greičiausiai, kokia paliegėlė. Bet kol mano laiškas daeis, jos turbūt jau nebus ežere. Atsiųskit sąskaitą už visas savo išlaidas, pašto siuntinius, markes ir t[aip] p[anašiai], mes viską apmokėsime. Beje, parašykit, kieno lizduose Jūs rasdavot gegutės kiaušinius.

Jūsų T.I.

Vilnius 1943.02.26

Mielas Teofiliau,

Labai senai Jums rašiau. Dabar mus užėjo sunkūs laikai, nes maždaug nuo Kalėdų po biskį varžo ir varžo mūsų įstaigą, vis atimant vienas po kito mūsų patalpos kambarius, o šiomis dienomis pareikalavo visiškai išsikraustyti, ką ir turėjome atlikti. Žinoma, nuostolių turime daug, nes taip paskubom kraunant ir vežant savo turtą daug kas sugadinta, pamesta, pavogta. Dabar turime iki 03.10 iškrauti Zoologijos Muziejų. Tai mat liūdni dalykai. Žinoma, ir apie normalią mokslo eigą negali būt kalbos.

Persikėlėm į centrinius universiteto rūmus (šv. Jono gatvė), bet man tai labai nepatogu, nes gyvenu toli nuo tų rūmų.

Jūsų reikalu kalbėjau su p. Kripu. Turiu įspūdį, kad vargiai kas iš to išeis. Bet skirtumas su universiteto alga atrodo ne taip jau didelis ir dabartiniu laiku mažai ką reiškia. Reikia mums kaip nors išsilaikyti esamoje padėty iki kovo galo ir tik tada galėsime iš naujo tvarkytis.

Manau, kad jau Žuvinte pavasaris, gal jau yra vieversių, špokų...Laukiu Jūsų laiško. T.I.

P.S. jei nepardavėt kralikų kailiukų, atsiųskit man juos

Vilnius 1942.12.11

Mielas Teofiliau,

Jūsų laišką iš 11.26 užvakar gavau, o vakar gavau siuntinį su spalgenomis ir lašiniais, tai širdingai už tą dėkoju.

Prie pirmos progos pasistengsiu pakalbėti su Miškų D[epartament]o Direktoriumi Kripu. Aš su juo dažnai važinėju į Vilnių, nes jis turi čia paskaitas Miškų fakultete, o kadangi važiuoja valdišku automobiliu, tai man yra gera proga patogiai nuvažiuoti.

Nesenai gavome Jūsų sąskaitą, tik abejotina, ar ji bus apmokėta, gal teks ją kiek pakeisti. Kad šis dalykas ilgai neužtruktų, aš tuo tarpu apmokėjau ją savo pinigais. Jeigu man Universitetas grąžins, tai gerai, jei ne, tai tuščia jo. To tarpu svarbu, kad greit pasveiktumėt ir aš linkiu Jums šito iš visos širdies.

Vokiškų knygų pasiskaitymui užsiųsiu ryto – poryt. Tiesa, tai mano kaltė, kad ligi šiol neišsiunčiau, bet gerokai apie tą dalyką primiršau.

Rašot apie karklažvirblį. Pamenat, aš pernai Jums rašiau, kad po manęs Obelynėje apie Kalėdas išbuvo jų didelis pulkas, gal apie 500 galvų, kartu su žaliukėmis, čivyliais ir net kikiliais. Jie visą laiką (apie 10 dienų) maitinosi balandų grūdais, paskui, turbūt užbaigę šį maistą

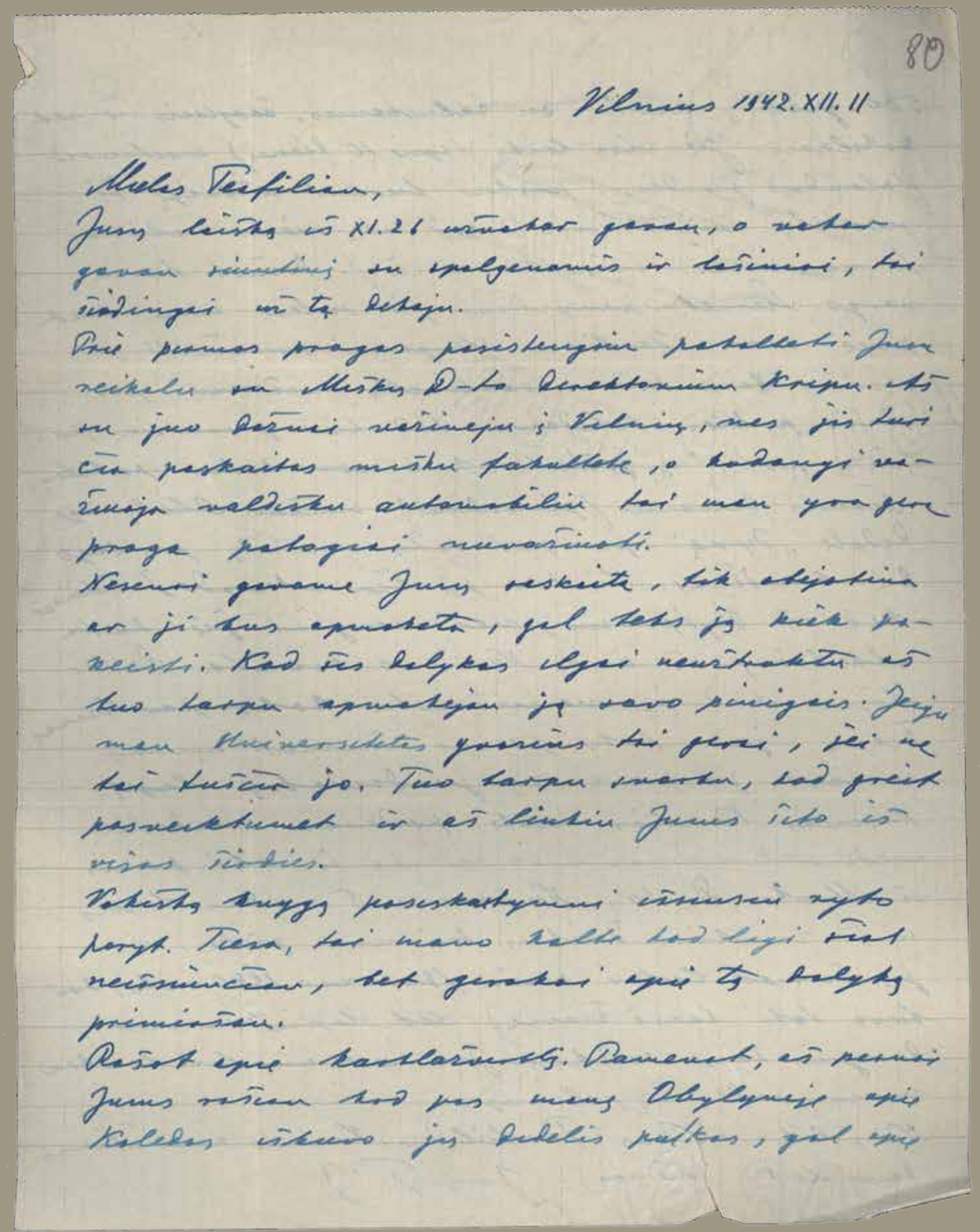

80

Vilnius 1942. XII. 11

Mielas Teofiliau,
Jūsų laiškas iš XI.26 užvakar gavau, o vakar gavau siuntinį su spalgenomis ir lašiniais, tai širdingai už tą dėkoju.
Prie pirmos progos pasistengsiu pakalbėti Jūsų reikalu su Miškų D-to Direktoriumi Kripu. Aš su juo dažnai važinėju į Vilnių, nes jis turi čia paskaitas miškų fakultete, o kadangi važiuoja valdišku automobiliu tai man yra gera proga patogiai nuvažiuoti.
Nesenai gavome Jūsų sąskaitą, tik abejotina ar ji bus apmokėta, gal teks ją kiek pakeisti. Kad šis dalykas ilgai neužtruktų aš tuo tarpu apmokėjau ją savo pinigais. Jeigu man Universitetas grąžins tai gerai, jei ne tai tuščia jo. Tuo tarpu svarbu, kad greit pasveiktumėt ir aš linkiu Jums šito iš visos širdies.
Vokiškų knygų pasiskaitymui užsiųsiu ryto poryt. Tiesa, tai mano kaltė kad ligi šiol neišsiunčiau, bet gerokai apie tą dalyką primiršau.
Rašot apie karklažvirblį. Pamenat, aš pernai Jums rašiau kad po manęs Obelynėje apie Kalėdas išbuvo jų didelis pulkas, gal apie

išsinešdino, kad nei vieno neliko. Su naminiais žvirbliais aš irgi turiu vargo. Šiemet, pavyzdžiui jie sulesė man bent pusę soros derliaus. Stengiuosi sumažinti jų skaičių kaip kad iš šautuvėlio nušaunu vienas pateles, tikėdamas, kad tuo priversiu patinų perteklių ieškoti kur nors kitur patelių.

Šiomis dienomis (pirmadienį) mačiau Obelynėj didelį „dyvą“ – pro pat sodą miškely prabėgo du briedžiai. Iš kur jie čia atsirado? Tikiu, kad iš Rytprūsių, nes vargiai jie būtų atkeliavę iš ano Nemuno kranto. Dabar bijau, kad jų nenušautų koks partizanas. Tiesa, jau toks ponas nušovė mums šiemet pasprukusią juodsidabrę lapę. Nesenai Kamšos miške padarėm nedidelę medžioklę – buvo 2 vokiečiai ir keli ponai iš Miškų D[epartament]o. Nušovėme 5 rudas lapes ir 5 zuikius. Zuikių tai man gaila, jų šiemet labai maža (dar nuo 1940 metų, kai buvo labai baisi žiema). Bet lapių šiemet daugiau kaip zuikių. Jos net nuolat mūsų sode peliauja.

Lik sveikas, Teofiliau. Visiems namiškiams daug labų dienų, Jus T.I.

Vilnius, 1943.02.21

Brangus Teofiliau,

Jau seniai Tau laišką rašiau. Bet ir dabar nebuvau pasiryžęs rašyti, bet tik žiedavimo reikalai privertė bent šį atvirlaiškį užlipdyti. Vėliau (apie kovo pabaigą) parašysiu daugiau, nes dabar esu labai užsiėmęs paskaitų ruošimu. Mat Vidur[inėje] Miškų mokykloj[e] vietoj mūsųbprofesoriau šiemet skaitau “Paukščių ir žvėrių biologiją su medžiokle”. Kai jas baigsiu, bus daugiau laiko ir laiškams. Baigsiu kovo pabaigoje.

Neseniai pas mane buvo p. profesorius ir atvežė pranešimą. Žiedu E:6218 žieduotas vištvanagis buvo nušautas 1942.06.30 d. Vokietijoje. Šitas ir kiti žiedai buvo 1942.07.03 d. pasiųsti Tau, Teofiliau. Atrašyk, brangus Teofiliau, kada ir kur buvai sužiedavęs šį viršvanagį. O gal ne vištvanagis.

Knygą apie Rasytę, kurią aš seniai prašiau prisiųsti, dabar nesiųsk, nes ji man nereikalinga. „M[ūsų] girios“, kurias man atsiuntei, labai susigadijo. Aš iš Tavo straipsnio daug ką panaudojau paskaitoms.

Tad iki kito, ilgesnio, laiško. Jei netingėsi, tai man parašyk ką nors apie Tavo karaliją.

Perkauskas

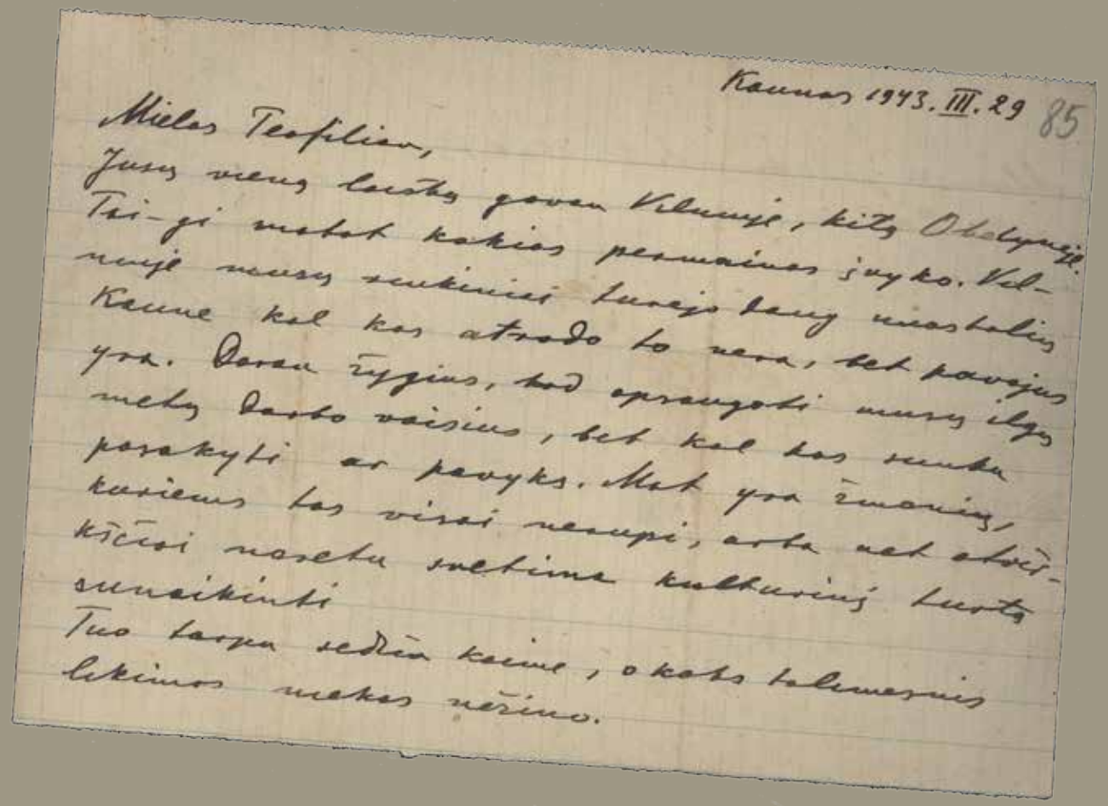

Kaunas 1943. III. 29 85

Mielas Teofiliau,

Jusų vieną laišką gavau Vilniuje, kitą Obelynėje. Tai-gi matot kokios permainos įvyko. Vilniuje mūsų rinkiniai turėjo daug nuostolių. Kaune kol kas atrodo to nėra, bet pavojus yra. Darau žygius, kad apsaugoti mūsų ilgų metų darbo vaisius, bet kol kas sunku pasakyti ar pavyks. Mat yra žmonių, kuriems tas visai nerūpi, arba net atvirkščiai norėtų svetimą kultūrinį turtą sunaikinti

Tuo tarpu sėdžiu kaime, o koks tolimesnis likimas niekas nežino.

Kaunas 1943.03.29

Mielas Teofiliau,

Jūsų vieną laišką gavau Vilniuje, kitą Obelynėje. Taigi, matot, kokios permainos įvyko. Vilniuje mūsų rinkiniai turėjo daug nuostolių, Kaune kol kas atrodo to nėra, bet pavojus yra. Darau žygius, kad apsaugoti mūsų ilgų metų darbo vaisius, bet kol kas sunku pasakyti, ar pavyks. Mat yra žmonių, kuriems tas visai nerūpi, arba net atvirkščiai, norėtų svetimą kultūrinį turtą sunaikinti.

Tuo tarpu sėdžiu kaime, o koks tolimesnis likimas nieks nežino. Atskrido jau karveliai ulbukai ir keršuliai, liepsnelės. Žaliukės jau nešioja medžiagą lizdams, bet gandrų dar nematyti. Vakar vakare buvau mieste saulei nusileidus, pratraukė 3 slankos, giedojo strazdai giesmininkai ir juodieji, bet perkūno oželio dar nebuvo girdėti.

Pas mus nuotaika nekokia, visi ko tai laukia, bet gero mažai tikisi. O gal per daug nusimename? Esame tokiame kryžkely, kad sunku ką spėlioti.

Būkime geros minties!

Jūsų T.I.

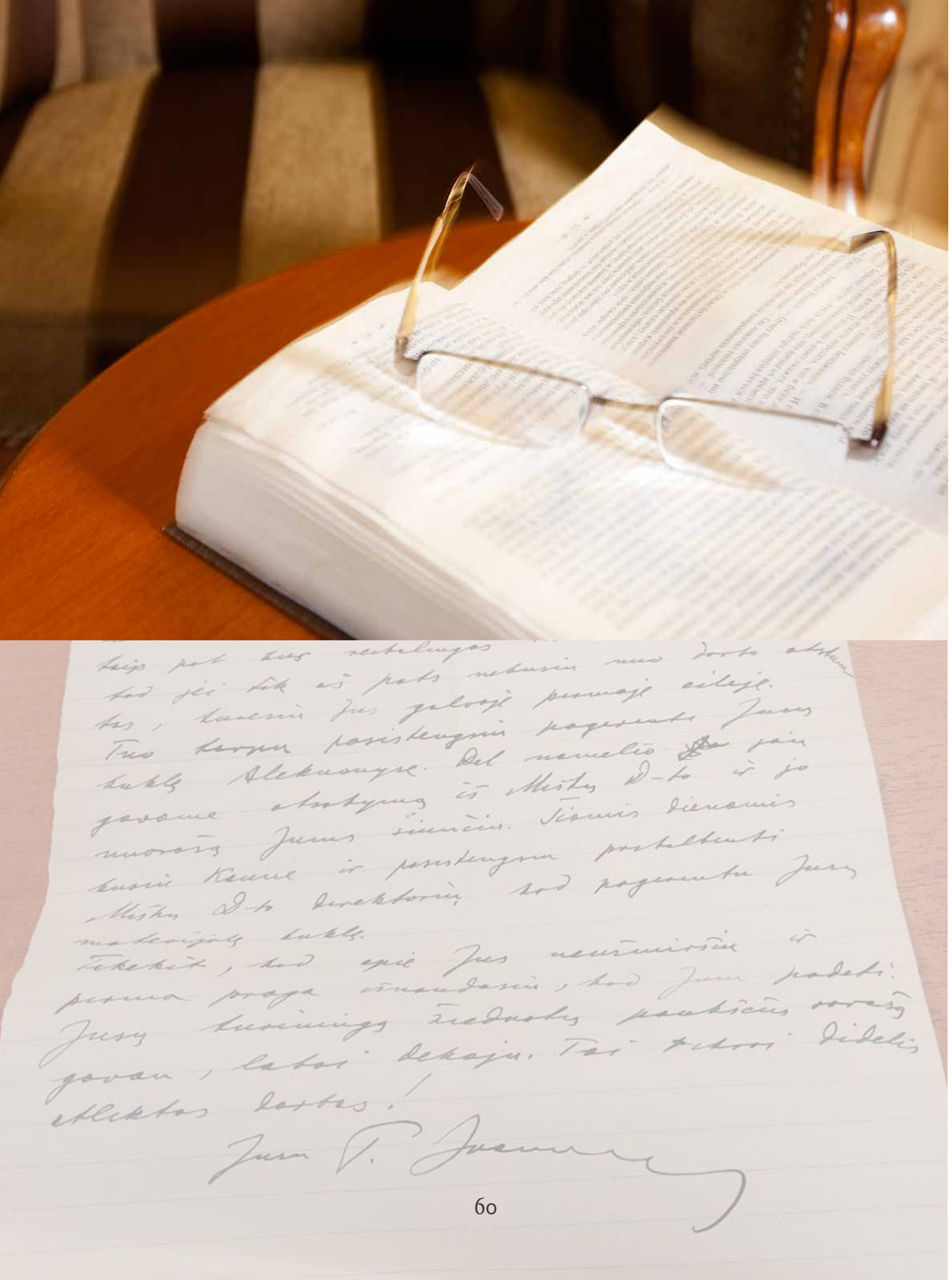

Obelynė 1943.04.18. Verbų sekmadienis

Mielas Teofiliau,

Vakar gavau Jūsų siuntinį su spalgenomis ir lašiniais. Dėkui! Tuo tarpu galit per daug nesirūpinti su atsilyginimu, nes čia maisto produktai, tarp kitko, ir lašiniai žymiai atpigo, tad su maistu vargo nebeturime. Gyvenu dabar beveik kaip tikras kaimietis, mat universitete beveik pareigų neturiu. Tiesa, išsirūpinau, kad man pavestų Zoologijos Muziejaus globą, tad užeinu ten laikas nuo laiko, bet dirbti ko nors neįmanoma jau vien dėl to, kad neturiu nei vieno darbuotojo. Be to, turime ten kaimynų, kurie nelabai nuteikia darbą dirbti ir kasdien tenka bijoti, kad kas nors blogo neatsitiktų, arba nepražūtų. Kad tik blogiau nebūtų ir pavyktų viską išsaugoti iki kovo galo.

Vilniuje blogiau. Ten liko visos mano asmeninės knygos, šiaip visokie daiktai ir visa Jūsų korespondencija. Koks jų likimas nėr žinios. Dėkui už Jūsų pranešimą apie Žuvinto paukščius. Ot būtų gerai, kad nors dvi poros gulbių išperėtų vaikus. Kaži, ar ir vėliau nepadaugėjo paukščių Žuvinte, kaip kad buvot rašę viename iš senesnių laiškų. Aš čia pasigendu pempių, perkūno oželio, ančių ir ypač gandrų. Kamšoj visuomet pavasarį laikėsi daug ančių, dabar jų visai nematyti. Gandras tik vienas atskrido į savo lizdavietę, vėliau vėl pranyko. Smulkių paukščiu dėlto daug. Mano eglių gyvatvorėje krauna lizdus žaliukės, čivyliai. Aplink vis girdisi karveliai keršuliai.

Apie Kauną turbūt girdėjot, gana smarkiai jis nukentėjo, bet gerai, kad draugai nepataikė į Muziejų, nors buvo mesta visai netoli. Yra užmuštų mano pažįstamų.

Šiaip kas naktį vis matome praskrendant svetimus lėktuvus.

Noriu būtinai pas Jus apsilankyti, bet toks sunkus susisiekimas. Gal dviračiu pasiryšiu į šią kelionę.

Jūsų T.I.

1943.07.21

Mielas Teofiliau,

Labai senai negavau nuo Jūsų laiško. [nuplėštas gabalas] niekas dėl jo nesikreipė prie manęs. Kaip pasibaigė su žuvėdromis?

Jūsų T.I.

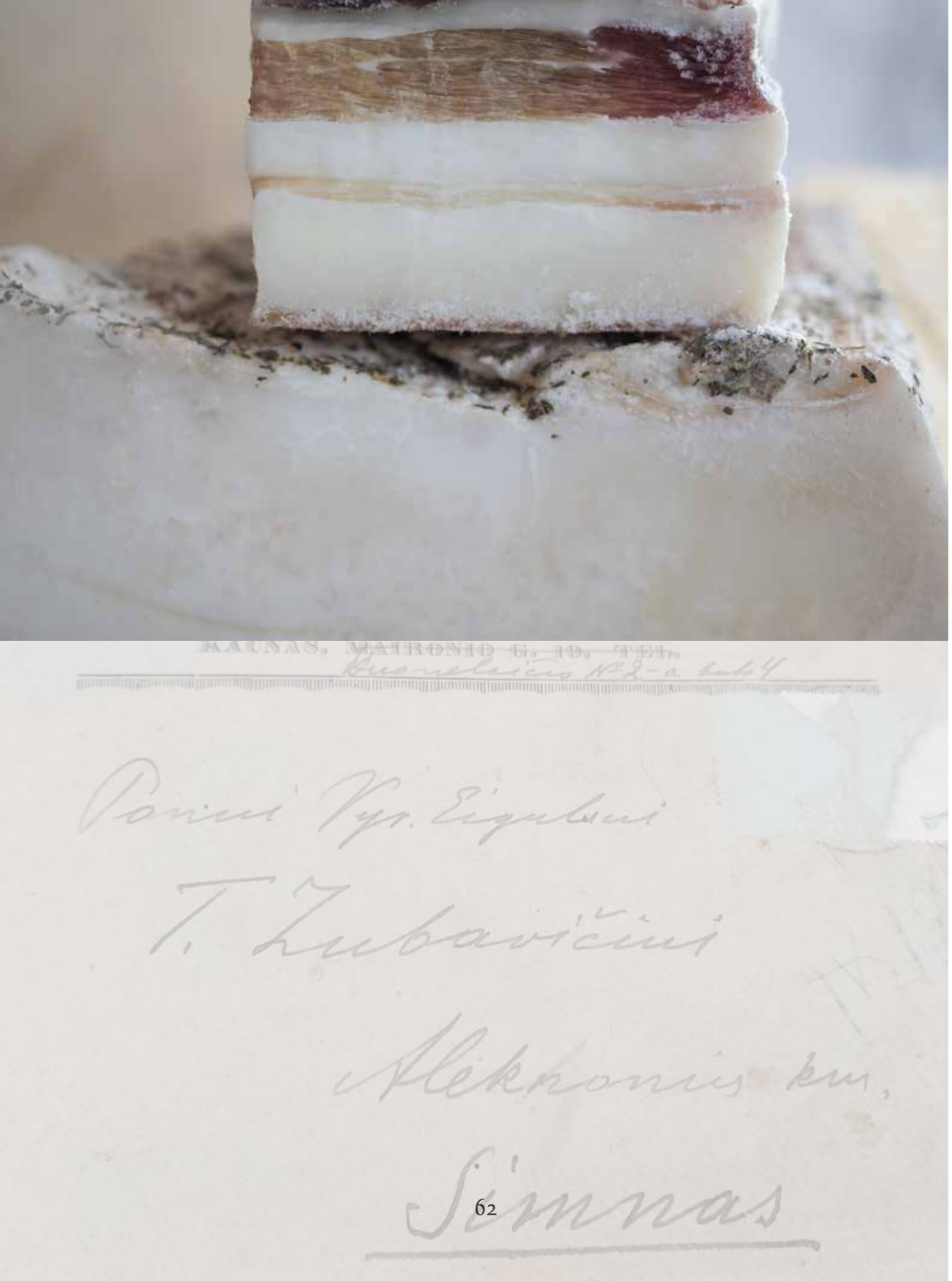

Obelynė 1943.08.08

Mielas Teofiliau,

Ačiū už paskutinį laišką, kuris, matyt, prasilenkė su mano atsakymu. Skubu pranešti štai kokį reikalą: mūsų pavaduotojas Rakauskas savo noru išeina iš tarnybos, taigi jo vieta pasiliuosuoja ir galėtumėt ją užimti, bet visų pirmiausia turiu išsiaiškinti pora klausimų 1) ar preparatoriaus etatas palieka kaip buvęs 2) kiek atlyginimas bus, nes numatoma atlyginimus padidinti. Sužinojęs tą viską vėl Jus painformuosiu, o tuo tarpu turėsite laiko apsigalvoti. Iš savęs pridedu, kad, jeigu stosite į mūsų tarnybą, tai veikiausiai tektų gyventi Kaune, kad būti prie muziejaus. Kol aš esu gyvas, pasistengsiu sudaryti Jums galimybes kuo daugiausiai būti gamtoje, kad pilnai išnaudoti Jūsų stebėjimo gabumus. Tarp kitko, galėtumėt ir ilgesnį laiką pabūti prie Žuvinto. Šio mėnesio 31 d. pats būsiu Vilniuje ir tiksliai išsiaiškinsiu tarnybos galimybes.

Iš p. Gurecko sužinojau, kad šiemet gulbės Metelių ežere neperėjo. Beje, pradėjo vėl eiti „Mūsų girios“, būtų pravartu, kad parašytumėt straipsnelį apie dabartinę Žuvinto ežero būklę.

Jei išeitumėt iš dabartinės savo tarnybos, man būtų gaila tokio gero prižiūrėtojo. Kaži, ar Jūsų brolis dar norėtų užimti Jūsų vietą?

Viso gero, Jūsų, T.I.

P.S. Kaip padaryti su šautuvu?

1943.08.23 [nuplėštas, be vietos]

Mielas Teofiliau,

Laišką ir atviruką, taip pat ir dėžutę su kiaušiniu gavau. Ačiū. Šautuvą perdaviau Toleikiui. Kailiukus išsiųsiu paštu. O gal Jūs pasiryžtumėt kurią dieną atvažiuoti ir paimtumėt? Aš 31-mo važiuosiu Vilniun ir kitą dieną grįšiu Kaunan. Potam noriu atvykti pas Jus.

Jūsų T.I.

1943.09.10

Mielas Teofiliau,

Po savaitės, t.y. penktadienį su p. Gurecku ruošiamės apsilankyti pas Jus ir pamedžioti, jeigu tik nenutiks kokia kliūtis.

Jūsų T.I.

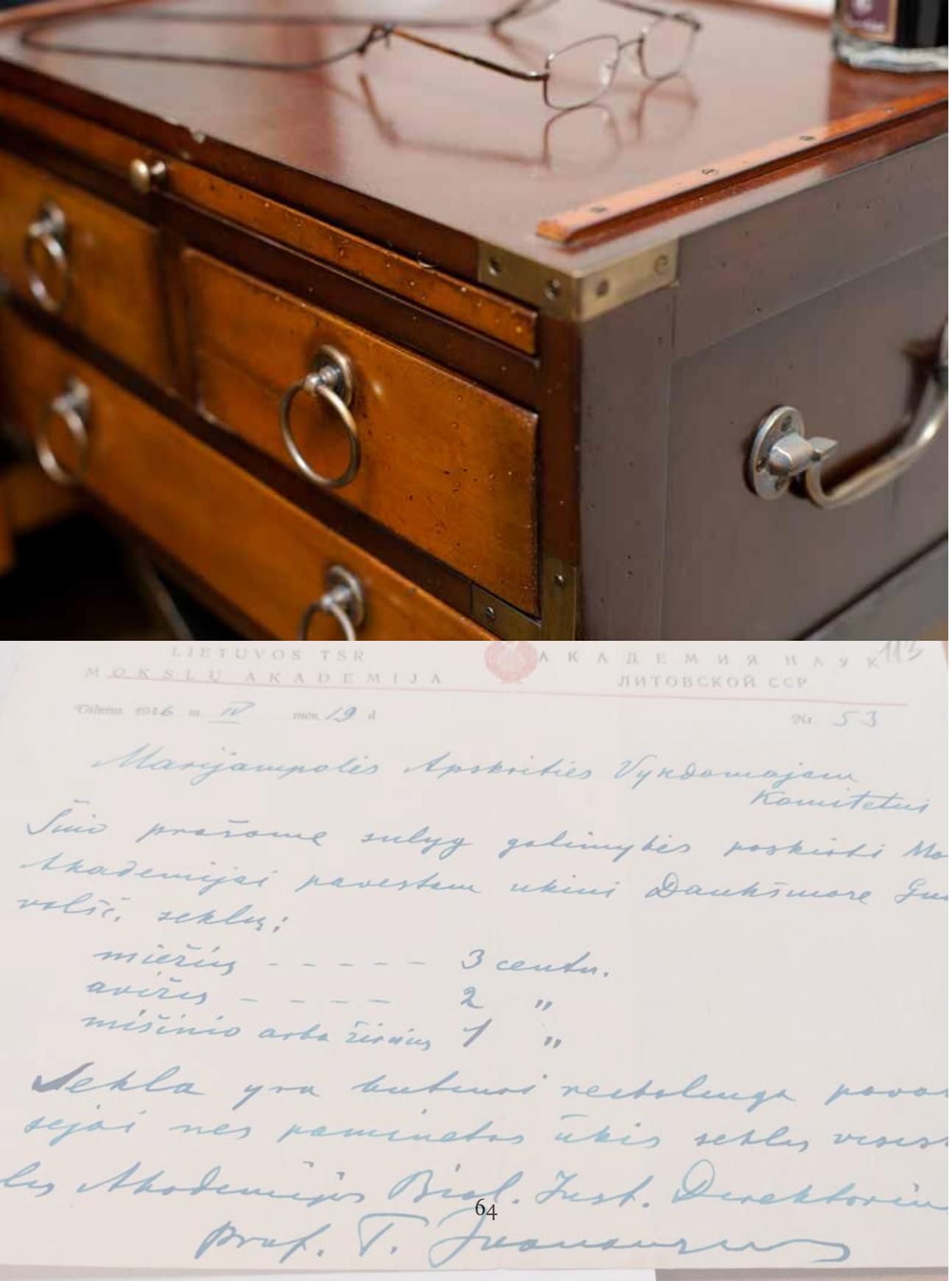

LIETUVOS TSR MOKSLŲ AKADEMIJA

АКАДЕМИЯ НАУК ЛИТОВСКОЙ ССР

Vilnius 1946 m. IV mėn. 19 d. Nr. 53

Marijampolės Apskrities Vykdomajam Komitetui

Šiuo prašome sulyg galimybės paskirti Mo
Akademijai pavestam ūkiui Daukšnoro Gu
valsč. sėklų:

miežių - - - - - 3 centn.
avižų - - - - 2 "
mišinio arba žirnių 1 "

Sėkla yra būtinai reikalinga pava
sėjai nes paminėtas ūkis sėklos vous
les Akademijos Biol. Inst. Direktorius
Prof. T. Ivanauskas

Obelynė 1943.11.19

Mielas Teofiliau,

Jūsų du atviruku gavau. Ačiū! Šį kartą man nepavyko atvažiuoti, nes neturėjau patogios progos. Mat p. Gureckas, nors ir pakvietė mane su savim, bet pakeliui turėjo užvažiuoti kur tai apie Kalvariją, o iš ten važiuoti į Žuvintą. Tokiu būdu susidarytų apie 5 dienų. Kaip tik prieš tą turėjau čia vieną naktį nuotykį su banditais, įvyko susišaudymas tarp manęs ir jų. Tad man buvo [neparanku] palikti namus be vieno vyro ir pasiryžau nevažiuoti.

Kas [tarnybą prie] liečia Muziejaus, tai po ilgų [derybų tur]ėjome sutikti kompromisiniai (....) muziejus nebus iškraustytas, o tik per visą [...] jo ilgį iš kairės pusės bus padarytas praėjimas pavidale ilgo siauro koridoriaus iš lentų. Teks tiktai sustumti kiek esamas vitrinas. Bijau vis dėlto, kad už kiek laiko nebūtų pateiktas naujas reikalavimas. Dėkui Jums už pasiryžimą atvažiuoti ir padėti mums, bet tikiuosi, kad tai bus nereikalinga, nes apsidirbsim su vietinėmis jėgomis. Ponui urėdui gavau vieną egzempliorių savo vadovėlio „Paukščiams apibūdinti“. Jisai jį gaus šiomis dienomis.

Iš ornotologiškų naujienų nieko ypatingo negaliu Jums pranešti. Vien tik prieš keletą savaičių, spalio m. gale pasirodė daugybė svirbelių ir nedaug sniegenų. Svirbeliai lankėsi mūsų kieme apie savaitę, kol nuėdė visa šermukšnių uogas, paskui išnyko be pėdsako.

Beje. Susisiekimo priemonė mūsų būsimoms ekskursijoms užtikrinta, tad, jei laimingai sulauksime karo galo, galėsime laisvai vykdyti savo sumanymus.

Siunčiu daug labų dienų Jums ir Jūsų šeimynai

Jūsų T.I.

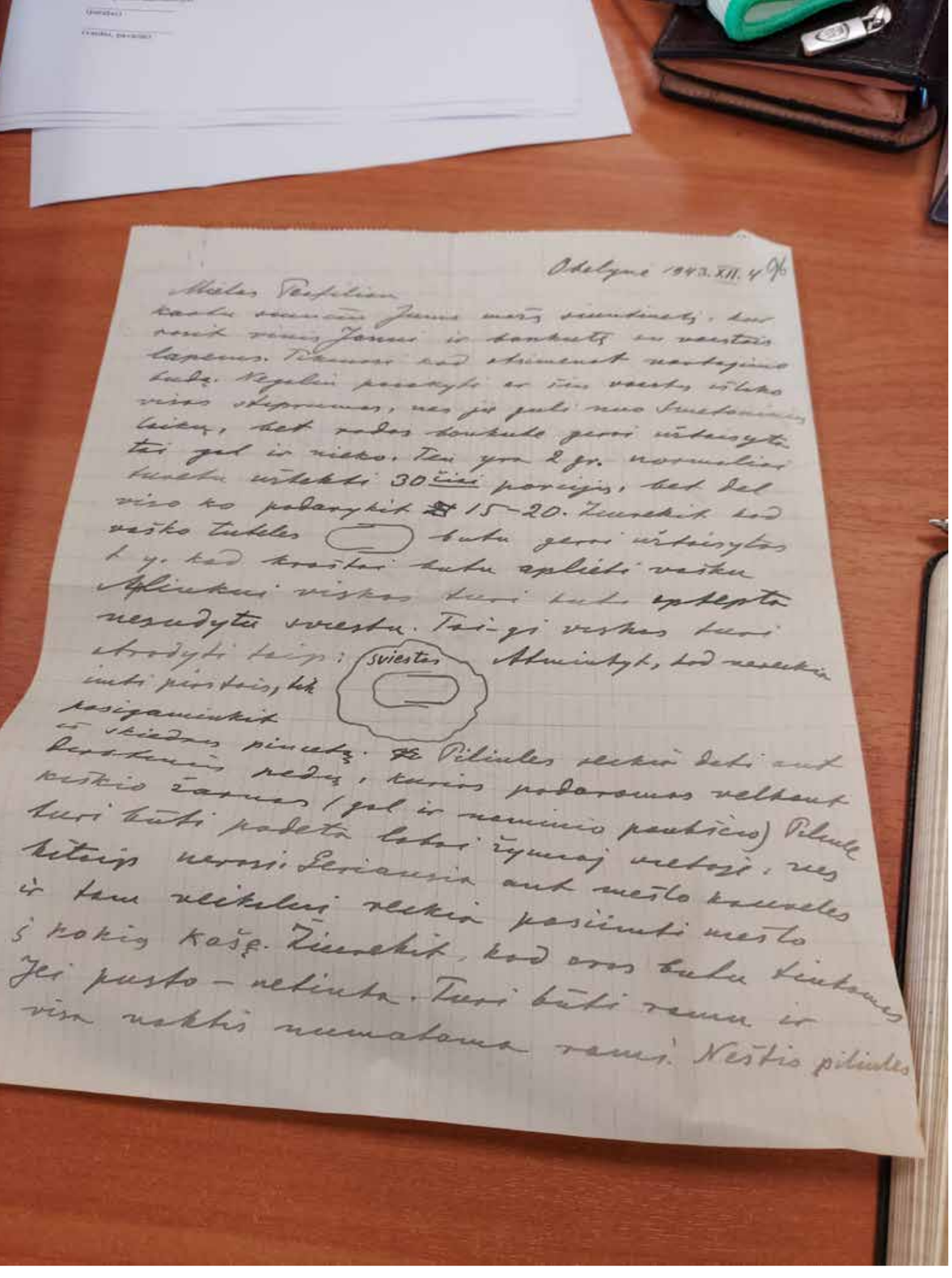

Obelynė 1943.12.04

Mielas Teofiliau,

Kartu siunčiu Jums siuntinėlį, kuriam rasit vinis Jonui ir bonkutę su vaistais lapėms. Tikiuosi, kad atsimenat vartojimo būdą. Negaliu pasakyti, ar šių vaistų išliko visas stiprumas, nes jie guli nuo Smetoninių laikų, bet rodos bonkutė gerai užtaisyta, tai gal ir nieko. Ten yra 2 gr., normaliai turėtų užtekti 30-čiai porcijų, bet dėl visa ko padarykite 15-20. Žiūrėkit, kad vaško tūtelės būtų gerai užtaisytos, t.y., kad kraštai būtų aplieti vašku. Aplinkui viskas turi būti aptepta nesūdytu sviestu. Taigi, viskas turi atrodyti taip:

Atminkit, kad nereikia imti pirštais, tik pasigaminkit iš skiedrų pincetą. Piliules reikia dėti ant (...) pėdų, kurios padaromos velkant kiškio žarnas (gal ir naminio paukščio). Piliulė turi būti padėta labai žymioje vietoje, nes kitaip nerasi. Geriausia ant mėšlo krūvelės ir tam reikalui pasiimti mėšlo į kokią kašę. Žiūrėkit, kad oras būtų tinkamas. Jei pusto – netinka. Turi būti ramu ir visa naktis numatoma rami. Neštis piliules kokiame inde, pvz. vazonėly, kurio vidurys išteptas mėšlu arba kiškio viduriais.

Darbą su Muziejumi jau pabaigiau. Viskas nustumta į vieną šoną (prie langų), o iš kito šono padarytas ilgas praėjimas. Bus laimė, jeigu tuo viskas ir baigsis, bet bijau, kad ateity gali pareikalauti daugiau. Nešaukiau Jūs, nes būtų Jums per daug rūpesčių. Čia iš Vilniaus atvažiavo p. Jomantas, be to gavome belaisvių ir šiaip taip apsidirbome.

Nesirūpinkit dėl siuntinio man maisto, aš tuo tarpu nebadauju, o jei kada badausiu, pats paprašysiu.

Siunčiu daug labų dienų visai šeimai.

T.I.

Obelynė 1944.01.04

Mielas Teofiliau,

Senai jau neraišiau Jums ir pasiilgau nuo Jūs žinių. Visų pirma turiu padėkoti už atsiųstus lašinius, bet daugiau nesiųskit, nes dabar turime, ką valgyti. Kai dėl triušių kailiukų, tai su jais ne visai gerai išėjo, turiu jų nedaug ir nežinau, kiek jų iš viso turėsiu. Dar ne visi užmušti, nes mušame sulig reikalo. Be to reiks kailiukus išdirbti. Jeigu Jūsų pažįstamas sutinka palaukti, tai galėsiu jam tų kailiukų pasiųsti tokiomis sąlygomis, kaip rašėt savo laiške.

Aš pats pasiunčiau Jums siuntinėlį su vinimis Jonui ir vaistais lapėms. Kaži, ar gavot. Pats irgi pamėginau tų vaistų. Pasirodė gerai veikia ir vieną žvėrelį jau paėmiau. Perkandus piliulę, atsitolino tik per pusantro žingsnio.

Padarėme vieną sykį Obelynėje lapių medžioklę, buvo p. Gureckas, Viliušis, [Araus?]kas ir dr. Mickus.

Nušovėme penkias lapes ir du zuikius.

Gavau „Mūsų girios“ su Jūsų gražiu straipsneliu, gaila, kad antro straipsnio dar nepatalpino, bet turbūt eis į 4-tą numerį.

Šiaip gyvenam po senovei, laukdami pavasario. Gal bus geriau.

Linkiu Jūsų visai šeimai laimingų Naujų metų.

Jūs T.I.

Obelynė 1944.01.15

Mielas mano Teofiliau,

K1tik gavau Jūsų laišką iš sausio mėn. 10 d. Nors ir nusiminiau dėl Jūsų ligos, bet nustoti vilties nereikia. Žmonės su širdies trūkumais išgyvena ilgą amžių, o Jūs nesate koks paliegėlis, fiziškai esat stiprus žmogus, o, svarbiausia, turit dar savo jaunus metus. Žinoma, saugoti reikia. Dviratis tai nors ir geras dalykas, bet naudotis juo reikia su saiku. Tokios kelionės kaip į Vilnių ir iš Vilniaus tai neleistinas dalykas. Šia proga turiu pranešti, kad mūsų muziejui pirkau automobiliuką, dabar užregistravau jį, gal gausiu leidimą važinėti, tai važinėsime kartu. Parašykit man, kokie vaistai Jums reikalingi, jei negalite gaut jų, aš jų paieškočiau. Žinau, kad dabar sunku su vaistais, ypač pastaraisiais laikais, nes girdėt, kad Berlyne nukentėjo tas vaistų sandėlis, kuris buvo skirtas rytų kraštams.

Taip pat nusiminiau dėl Jūsų nepakenčiamų gyvenimo sąlygų. Čia aš bejėgis. Jau klebinu kiek laiko, tyčia atvežiau Direktorių į Aleknonis ir vis išdavų nėra. Žinoma, dar eisiu, dar klibinsiu ir padarysiu tai neatidėliodamas. Vis dėlto tikiu, kad karui pasibaigus šitie dalykai turi iš pagrindų pasikeisti. Jog dabar ir kiekvieno valdininko būklė yra nepakenčiama, nes niekas iš algos pragyventi negali.

Beje. Grįžtant prie lapių klausimo, turiu pabrėžti, kad būdas pilti nuodus į žvirblius yra aiškiai negeras. Nuodai turi būti trapioje piliulėje, kad perkandus ją, milteliai vienu akimirksniu išbyrėtų lapei ant liežuvio. To ir užtenka. Net nėra reikalo, kad ji prarytų nuodus. O su žvirbliu tie milteliai įsivelia į mėsą bei plunksnas, lapė pajunta kartų skonį ir išspjauna. Aš Naujų metų dieną paėmiau vieną lapę. Piliulė buvo perkąsta ir čia pat išspjauta, bet vis dėlto ir lapę radau negyvą. Tiesa, prie miltelių gerai pridėti biskutį nuskusto cheminio paišelio. Tie dažai paplinta drėgname sniege ir lengviau tuo orientuotis.

Dėl šovinių. Turiu jų nedaug, bet visgi galėčiau perleisti 10-15. Keblumas yra tame, kad paštu sprogstamųjų medžiagų siųsti draudžiama. Bet gal pats būsi neužilgo asmeniškai, tai pasiimsi.

Dabar kitas dalykas. Galimas dalykas, kad šį pavasarį gausiu laukinių žąsų (pilkųjų) kiaušinių.

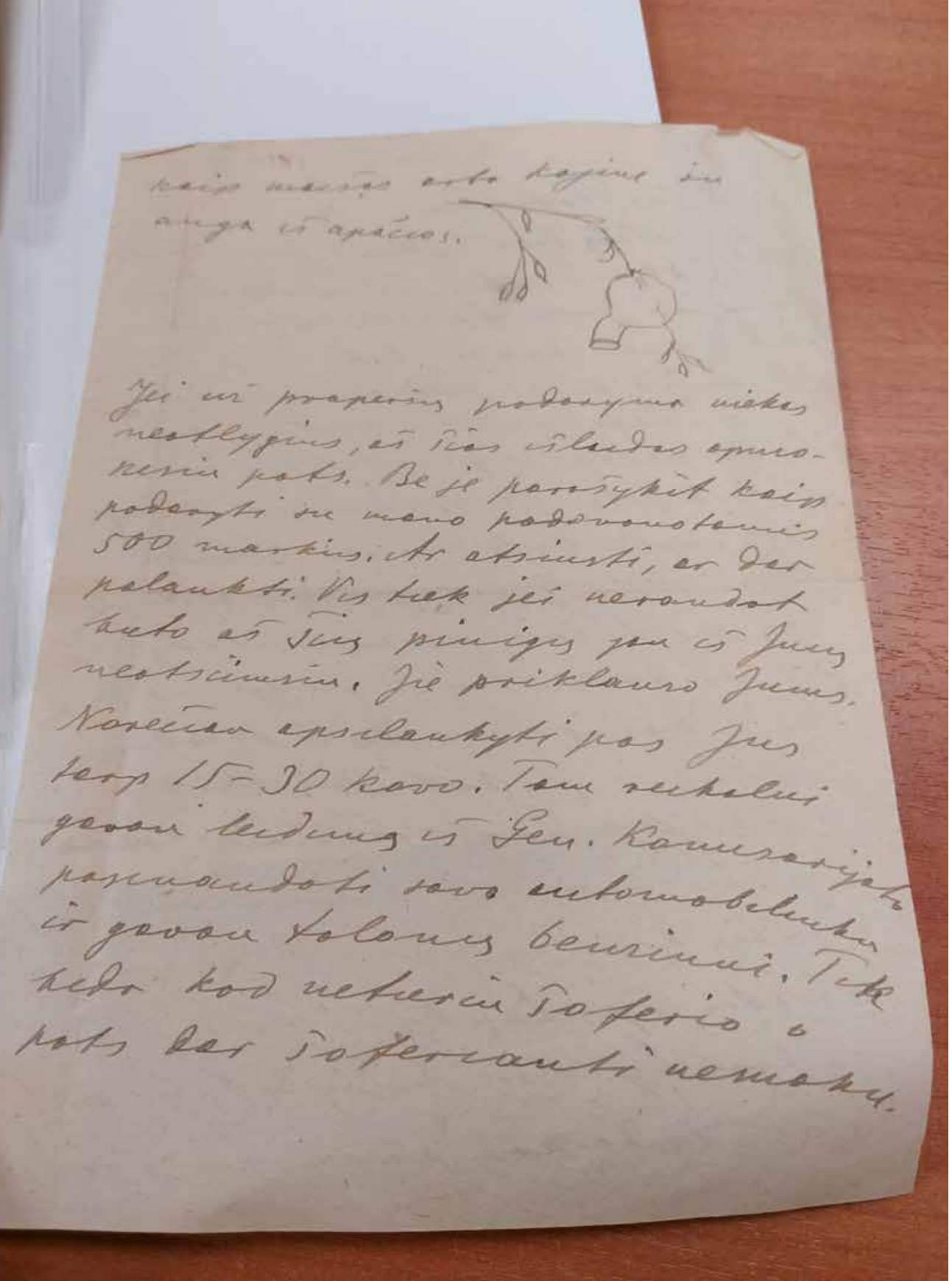
kaip nacijo arba kojine su
anga iš apačios.

Jei už properšų padarymą niekas
neatlygins, aš šias išlaidas apmo-
kėsiu pats. Be jė parašykit kaip
padaryti su mano padovanotomis
500 markių. Ar atsiųsti, ar dar
palaukti. Vis tiek jei nerandat
buto aš šių pinigų jau iš Jūsų
neatsiimsiu. Jie priklauso Jums.
Norėčiau apsilankyti pas Jus
tarp 15-30 kovo. Tam reikalui
gavau leidimą iš Gen. Komisarijato
pasinaudoti savo automobiliuku
ir gavau talonų benzinui. Tik
beda kad neturiu šoferio o
pats dar šoferiauti nemoku.

Tuo būdu gal pavyks įvykdyti savo svajonę įveisti laukines žąsis Žuvinto ežere. Praneškit, ar galima tikėtis lengvai gauti perekšlę žąsį, o jei ne žąsį, tai nors keletą vištų. Rodos, viena višta negali apsėsti daugiau kaip 4 žąsų kiaušinius.

Dar dėl lapių. Aš dedu piliules tik tada, kai naujas sniegas panaikina visas senas pėdas ir kai numatoma giedri naktis. Kitaip rasti lapę labai sunku. Nebent reikia stebėti varnas ir kranklius. Jie man dažnai parodydavo, kur guli laputė.

Na, būk geros minties, Teofiliau. Gal sulauksime geresnių laikų

Jūs T.I.

1944.02.18

Telegrama

Liudvinoniui Marijampolė
Miškų Pram[oninio] Ūkio Direktoriui
Prašau leisti Zubavičiui atvažiuoti Kaunan 02.23
Profesorius Ivanauskas

Obelynė 1944.03.11

Mielas mano Teofiliau,

Prieš keletą dienų gavau Jūsų laišką iš 02.29, o šiandien atviruką. Susidomėjau Jūsų aptikta zyle, bet nemanau, kad tai būtų P. Cyanus. Ši rūšis biskį didesnė už mėlynąją zylę, labai ryškių spalvų, turi daug balto. Jeigu rašot, kad panaši į uodeguotą zylę, tik trumpa uodega, gali būti remeza (Remiz Pendulinus), taigi, didelė retenybė Punsko balose jų labai daug aš rasdavau ten ir jų gražių lizdų, kaip kojinė išsaustos iš visokių pūkų ir pakabintos karklo šakutėse. Pastaraisiais laikais rasta beperint Kuršmarių pakrašty. Žiemos metu klajoja ir galėtų apsilankyti Žuvinto pakrašty. Pasidairykit lizdų, tai didokas padaras, atrodantis kaip maišas arba kojinė su anga iš apačios.

Jei už properšų padarymą niekas neatlygins, aš šias išlaidas apmokėsiu pats. Beje, parašykit, kaip padaryti su mano padovanotomis 500 markių. Ar atsiųsti, ar dar palaukti. Vis tiek, jei nerandat buto, aš šių pinigų iš Jūsų jau neatsiimsiu. Jie priklauso Jums. Norėčiau apsilankyti pas Jus tarp 15-30 kovo. Tam reikalui gavau leidimą iš Gen[eralinio] Komisarijato pasinaudoti savo automobiliuku ir gavau talonų benzinui. Tik bėda, kad neturiu šoferio, o pats dar šoferiauti nemoku, be to nežinau, koks bus kelias ypač nuo plento iki Aleknonių. Parašykit, kuris kelias bus geriausis. Ruošiasi į kelionę taip pat ir p. Babickas ir, rodos, dar vienas žurnalistas.

MARIJAMPOLĖS MIŠKŲ UREDUI

Nuorašas : Vilniaus Universiteto Zoologijos Kabine
į s/m rašta 188 nr.

Prašoma padaryti skubių žygių vietos valdžios įstaig
kad prie Žuvintos ežero, Simno valsč.nusavintas iš žydo žuvir
žemės sklypas, gyvenamas namas ir tvartas būtų perleistas na
Žuvintos ežero prižiūrėtojui.

Negalint gauti viso turto,parašoma ~~parupinti~~ pas
išgauti bent gyvenamą namą,kuriame butų galima apgyvendir
ežero sargą - prižiūrėtoją.

Direktorius /parašas/

Skyriaus Viršininkas/pa

Dėl žąsų kiaušinių parašiau į Vokietiją, bet iki šiol dar negavau atsakymo. Bijau, kad dėl karo laiko susidarys nenugalimos kliūtys.

Apsidžiaugiau, kad pas Jus apsigyveno A.noctua (Athene noctua, mažoji pelėda). Man rodos verta paaukoti kuosas tokiam pageidaujamam svečiui. Atrodo, kad naminės pelėdos jau poruojasi, o gal ir deda kiaušinius, nes Obelynėje naktimis vis girdžiu jas ūbaujant.

Jei laimingai išsiperės pelėdikės, aš norėčiau pora jauniklių paimti į Obelynę.

Na viso gero, Teofiliau, būk geros minties

Jūsų T.I.

P.S. Jūsų pranešimu apie gulbes „Ateityje“ publika labai susidomėjo. Reikia šis susidomėjimas ir toliau palaikyti

1944.04.28

Mielas mano Teofiliau,

Reikalingi tikslūs duomenys (nuplėšta laiško dalis) pernai pasirodę baltaskruostės žuvėdros iki kokio laiko išbuvo ir, jei galima, kitas pastabas dėl jų apsilankymo.

Rodos spausdinsime „Lietuvos paukščių“ pirmo tomo antrą laidą, tai norėčiau papildyti jį šio paukščio aprašymu. Jei turi duomenų apie kryžiasnapio perėjimą, tai praneškite juos.

Jūsų T.I.

Vilnius 1945.10.10

Mielas mano Teofiliau,

Rodos, kad visus Jūsų laiškus gavau (trys viso labo), bet visi su didžiausiu pavėlavimu, maždaug po ½ mėnesio. Tik paskutinė korčiukė kiek mažiau užtruko kelionėje. Pasirodo, Jūs girdėjote, kad aš sirgau. Tiesa, nedidelė liga – sulaužiau vieną kaulą kojoje ir teko 3 savaites pagulėti, bet dabar jau viskas tvarkoje. Vėliau turėjau didesnių nesmagumų: apsilankė nekviesti svečiai ir t.t., tas mane ir mano žmoną gerokai parbloškė. Man malonu, kad įsitaisėt techniku, kiek aš suprantu, tas atitinka girininką.

Dabar apie mano reikalus. Pagaliau patvirtintas senai lauktas Mokslų Akademijoje Biologijos Institutas ir aš paskirtas jos direktorium. Jis susidės iš dviejų poskyrių – zoologijos ir botanikos. Į jį įeis Zoologijos muziejus ir Botanikos sodas Kaune. Dabar darysiu pastangas, kad jis apimtų taip pat gamtos apsaugos plotus. Kadangi norėčiau ir Jus pritraukti, gerai būtų pasimatyti ir pasikalbėti tuo reikalu. Atvažiuokit į Vilnių, arba į Obelynę. Aš paprastai esu Vilniuje antradienį, trečiadienį (kartais ir ketvirtadienį), kitos dienos Kaune arba Obelynėje.

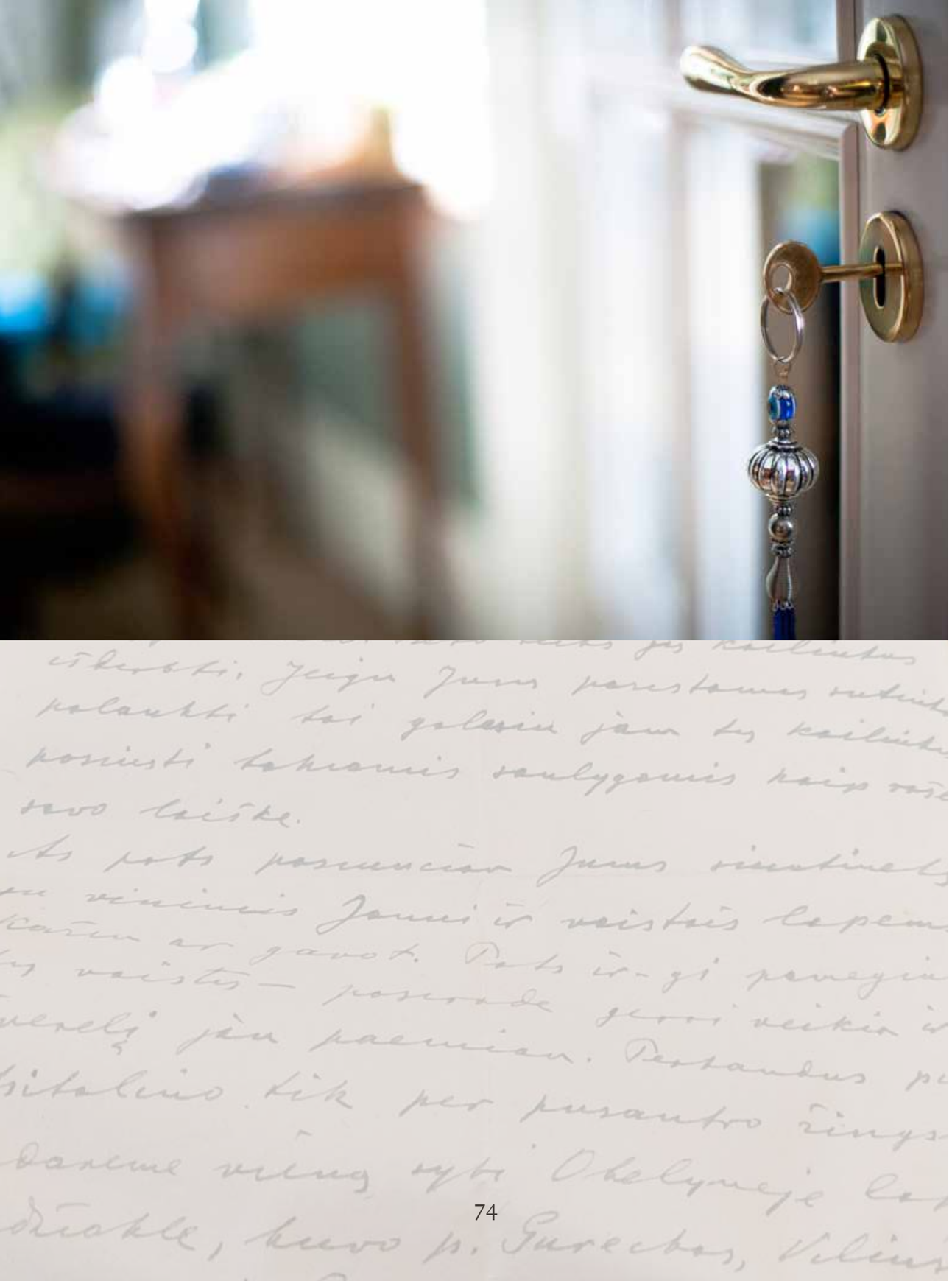

Su muziejumi kol kas blogi dalykai, nes vis jo patalpa užimta, bet jau padaryta žygių, kad ji būtų paliuosuota ir, rodos, pagaliau savo tikslo atsieksime.

Nerašau daugiau, nes turiu vilties greit pasimatyti.

Jūsų T. I.

Daug labų dienų žmonai ir sūnui

Telegramos tekstas

Didžiai gerbiamam
Teofiliui Zubavičiui
Palių girininkija
Liudvinavas
Marijampolės apskr[itis]
Kauno Nr 74 ž. 13 03.11 11 val 40
Liudvinavas, Palių girininkija, Zubavičiui
Mokslų akademija nori su jumis pasitarti, atvažiuokite Vilniun. Ivanauskas

Obelynė 1946.01.29

Mielas Teofiliau,

Jūsų laišką gavau. Nuėjau pirkti minėtų prekių, bet pasirodė, kad sandorinių maišelių jau nėra, siūlų radau po 2 r. 50 k. už ryšuliuką, tokių ir paėmiau. Be to yra kiti po 4 r. už ryšuliuką, vieną ryšuliuką pavyzdžiui siunčiu. Šniūrų šilkinių jau nebėra, užtat yra medvilniniai po 8 r., siunčiu jų 10 štukų.

Kartu siunčiu ir žodyną. Viską palieku treste su prašymu persiųsti į Marijampolės urėdiją.

Kas liečia šautuvą, tai manau, kad galėčiau Jums padaryti protekciją čia, Kaune, kad gauti leidimą. Tik tam reikėtų Jums pačiam čia atvykti.

Paskolinti reikalingą sumą taip pat galėsiu.

Žuvinto rezervato perleidimas šiek tiek užtruko, nes Komisarų Taryba nori visus Akademijos reikalus išrišti visus iš karto.

Tikiuosi, kad dėl šautuvo atvažiuosite kurią dieną į Obelynę (geriausiai gale savaitės), ketvirtadienį, penktadienį, šeštadienį.

Viso gero,

T.I.

Be datos

Teofiliau!
Einu pas Valių, paskui į universitetą. T.I.

Vilnius 1946.04.19

LIETUVOS TSR MOKSLŲ AKADEMIJA Nr. 53
Marijampolės Apskrities Vykdomajam Komitetui
Šiuo prašome sulig galimybės paskirti Mokslų Akademijai pavestam ūkiui Daukšuose, Gudelių valsč[iuje] sėklų:
Miežių_____3 cent[nerius]
Avižų_____2 –"—
Mišinio arba žirnių___1 –"—
Sėkla yra būtinai reikalinga pavasariui sėjai, nes paminėtas ūkis sėklų visiškai neturi.
Mokslų Akademijos Biol[ogijos] Inst[ituto] Direktorius
Prof. T. Ivanauskas

Vilnius 1946.04.19

LIETUVOS TSR MOKSLŲ AKADEMIJA Nr. 54
Alytaus Apskrities Vykdomojo Komiteto Pirmininkui
Pilietis Kazys Stankevičius, gyvenantis Aleknonių kaime Simno valsč[iuje] sutinka perleisti Mokslų Akademijai savo ūkį. Prašome padaryti reikalingų žygių, kad šis perleidimas būtų įvykdytas galimai greitu laiku. Perėmimą pavedame Mokslų Akademijos įgaliotam Žuvinto Gamtos Rezervato Inspektoriui Teofiliui Zubavičiui.
Biol[ogijos] Inst[ituto] Direktorius prof. I. Ivanauskas

Vilnius, 1947.03.28

Mielas Teofiliau,
Gavau telegramą iš Astrachanės, kad atvažiuoti žąsų kiaušinių apie 10 balandžio, tai išvažiuosiu iš Vilniaus apie 08.04 ir manau, kad apie 20-22.04 būsiu su kiaušiniais Vilniuje. Tokiu būdu yra skubus reikalas pasirūpinti perekšlėmis kurkomis [kalakutėmis] arba žąsimis, pagaliau ir vištomis. Nežinau, kiek kiaušinių atvešiu, bet manau, kad 100. Skaitant, kad kurka gali aprėpti apie 12 kiaušinių, reikėtų arba 8 kurkių [kalakučių], arba atatinkamo vištų skaičiaus. Vieną kiaušinių porciją paimsiu į Obelynę ir pats parūpinsiu perekšlę, kitas reikės Jums pasiimti. Pinigų 100 červonsų išsiųsiu Jums į Simną. Perkant perekšles paimkit kvitus. Dėl visa ko apie 20-22 būk Vilniuje.
Viso gero,
T.I.

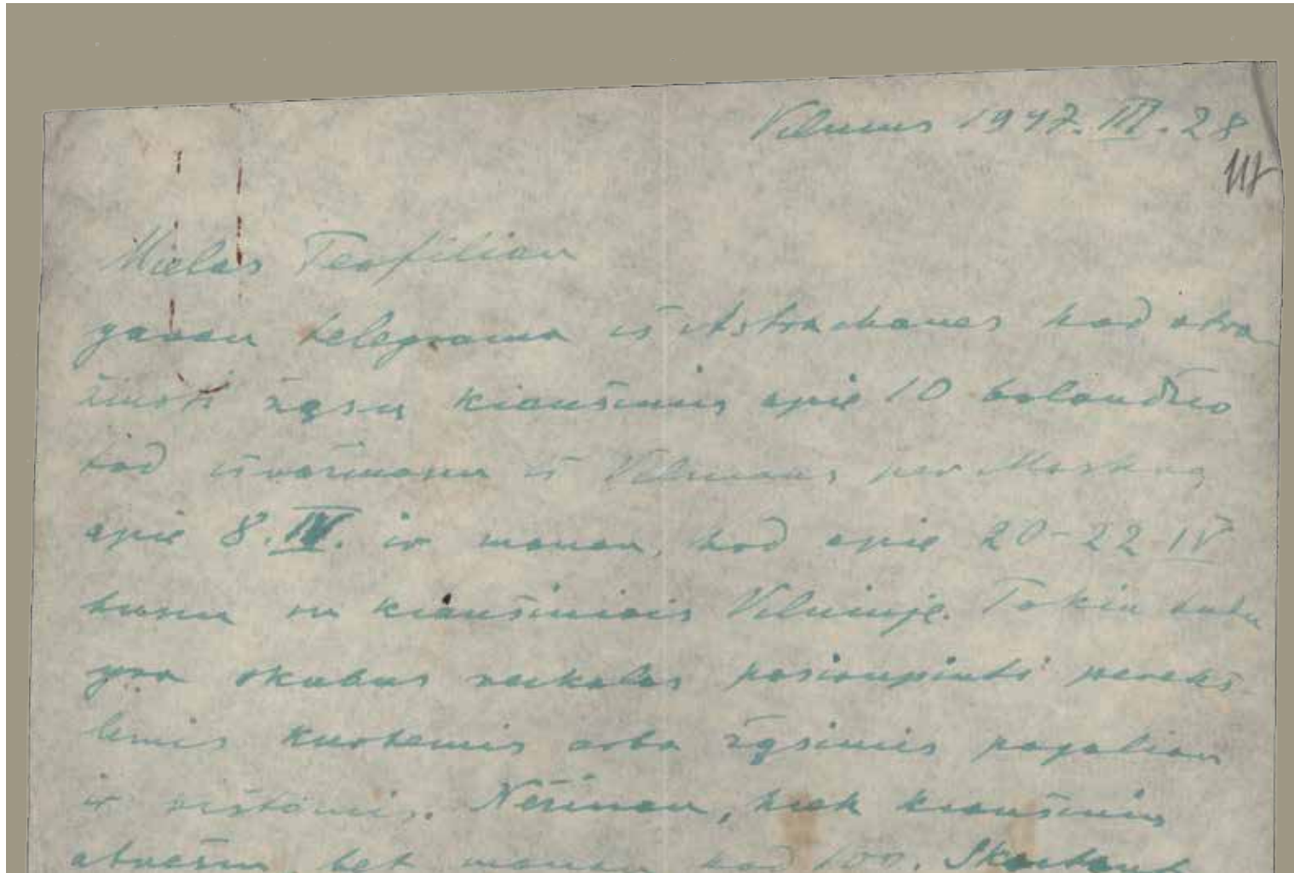

Vilnius 1947.09.13

Mielas Teofiliau,

Grįžęs iš Žuvinto noriu pasidalinti su Jumis keliais savo įspūdžiais ir duoti Jums draugiškų patarimų:

1. apie tarnautojus. Gavau įspūdžių, kad jie, gal išskyrus Raklį mažai tesirūpina uždėtomis jiems pareigomis, mažai rodo iniciatyvos ir aplamai nerūpestingai žiūri į visą mūsų reikalą. Jau praėjusį kartą būdamas pastebėjau, kad rezervato plote ganoma, o visur randamas arklių mėšlas įrodo, kad tai yra paprastas dalykas, į kurį tarnautojai nekreipia jokio dėmesio, o gal ir tam pritaria. Nekalbu jau apie žuvavimą. Kilpų statymas – patys matėt. Už žąsų pražuvimą atsakomingas ne kas kitas kaip rezervato tarnautojai, pirmoje eilėje Simonynas.

Neleistinas dalykas, kad Jūsų padėjėjai nežino tiksliai, kur randasi bebrai. Jog penki žmonės, turėdami biskį iniciatyvos, galėtų tai padaryti. Man susidarė įspūdis, kad tarnautojai dirba savo ūkio darbą, o į tarnybą žiūri kaip į antraeilę ar trečiaeilę pareigą ir atlieka ją grynai formaliai.

2. Turtų knyga. Jūsų paimta labai daug įvairios medžiagos iš Akademijos. Man atrodo, kad turtų knyga nėra pas Jus tvarkoje. Blogą įspūdį gavau šiandien. Akademijoje man parodė maišus, kuriuos Jūs gražinote per Gaškerį. Pasirodė į vieną maišą vietoje naujo maišo įkištas niekam tikęs supuvęs skarmalas. Man pasidarė gėda už žmogų, kurį aš rekomendavau ir kurį visuomet ginu.

3. Neleistinas dalykas yra, kad Jūsų padėjėjai be kontrolės žieduotų paukščius. Argi prastas kaimo bernas gali pažinti visus smulkius paukščius ir nepadaryti klaidos? Šį dalyką reikia sutvarkyti.

4. Ligi šiol negautas Jūsų atsakymas dėl mūsų oficijalaus užklausimo apie salos nuomininkus.

Apie tą visą rašau Jums privačiai ir draugiškai. Darykite iš to išvadas, kol nevėlu, nes galima sulaukti didelių nemalonumų.

Daug labų dienų

Jūsų T. Ivanauskas

Vilnius 1948.11.25

Mielas Teofiliau,

Mano „Paukščiams“ reikalingi duomenys apie 1) apie pilkosios startos veisimąsi 2) apie ar nendrinė starta palieka pas mus žiemoti. Kada tai buvo, kokiomis bandomis [?, neįskaitoma] jis buvo keleto žiemos metu , 4) duomenys apie geltonąją kielę 5) kuoduotąjį vieversį ir 6) raguotąjį vieversį.

Labai norėčiau pas Jus atvažiuoti, bet pats žinai mano durną gyvenimą. Pranckevičius ruošiasi būti pas Jus prieš 5-to gruodžio. Gal ir aš kaip nors ištrūksiu.

Daug labų dienų,

Jūs T.I.

Vilnius 1949.03.10

Mielas Teofiliau,

Mano raštams reikalingos dabar žinios apie zyles tokia tvarka, kaip „Vadovėly paukščiams apibūdinti“. Praėjusį kartą pateiktas man žinias apie geltonąją kielę sunaudojau, ir būtų gerai, kad duomenis apie kitus paukščius pateiktum man panašioje formoje su trumpa santrauka gale.

Vis galvoju, kaip pasielgti su žąsimis. Ar nebūtų gerai sulaikyti namie nors vieną apvaisintą žąselę, kad priversti ją padėti kiaušinius namie ir tuo pačiu priversti ją dar sykį dėti? Žinoma, būtų geriausiai, kad jos laivėje pačios išsiperėtų, bet jei yra pavojus, kad jos žus nuo ūdrų, arba nuskris kur nors toli, tai jau geriau atimti iš jų kiaušinius ir išperinti juos vištos pagalba ir tuo padidinti mūsų bandą.

Palieku Jūsų nuožiūrai apgalvoti šį mano siūlymą ir tinkamai pasielgti.

Neužmirškit atsiųsti man duomenis apie paukščių skridimą šį pavasarį.

Jūsų T.I.

Obelynė 1949.06.19

Mielas Teofiliau,

Man kaip ir pernai bus reikalingas sargas sodui. Nelabai norėčiau Prano, kuris buvo pernai, nes atrodo jis man žulikavotas, bet sakei, kad jo brolis geresnis.

Gal jis norėtų. Manau, kad nuo 15 liepos sargas jau bus reikalingas.

Aš dabar daugiausia esu Klaipėdoje iš dalies Ventės rage. Norime šiemet atstatyti mūsų paukščių stebyklą. Šia savaitę būsiu Vilniuje, tur būti nuo birželio 20 d. iki birželio 25 d.

Viso gero,

T.I.

1949.11.25

LIETUVOS MOKSLŲ AKADEMIJA BIOLOGIJOS INSTITUTAS Nr. 619 (69)

Žuvinto Gamtos Rezervato inspektoriui T. Z u b a v i č i u i

Šiuo pavedama Tamstai naikinti Žuvinto rezervate ūdras.

Biologijos Instituto Direktorius prof. I. Ivanauskas

Vilnius 1949.09.23

Mielas Teofiliau,

Man reikia duomenų apie žiogelius (nendrinį ir upinį). Žinau, kad tiksliai juos išstudijavai, tai šie duomenys būtų labai vertingi.

Noriu atvažiuoti pas Jus rugsėjo 30 d., jei tik pavyks. Gal lėktuvu iš Vilniaus, tuomet lauksiu prie pašto. Bet dar telegrafuosiu.

Viso labo, Jūs T.I.

Vilnius 1949.12.24

Brangus Teofiliau,

Jūsų laišką gavau su dideliu pavėlavimu, bet vis tiek nebūčiau galėjęs atvažiuoti, nes gale metų prisirinko begalė visokių pareigų, kaip ataskaitos, planai ir t[aip] p[anašiai]. Be to šventėm Didžiojo Tautos Vado šventę ir gavau skaityti pranešimą per Akademijos sesiją, tai matosi, kad dar 24-o būsiu Vilniuje. Sausio mėnesį būsiu kiek laisvesnis ir norėčiau atvažiuoti. Dabar prašau Jus: atsiųsti man duomenis apie mėlyngurklę ir liepsnelę ir lakštingalą, kad galėčiau užbaigti savo darbą. Antras mano tomas jau iš spaudos išėjo, bet nekoks. Jei bačkutė neperleista kam kitam, galiu ją paimti. Labai norėčiau gauti Jūsų vilko kaukuolę.

Viso geriausio, T.I.

Kaunas 1950.01.25

Mielas Teofiliau,

Jūsų pranešimą apie [Mečislovą] V[alių], nors pavėluotą gavau. Ačiū! Yra rimtų duomenų, kad Šivickas [dr. Pranciškus Baltrus Šivickis] iš direktoriavimo Zoologijos institute greit išeis. Tuomet ir tam chuliganui nebus tokio laisvo gyvenimo.

Dabar toks reikalas: ruošiu spaudai „Liet[uvos] paukščių“ III tomą ir man dar trūksta duomenų apie kai kuriuos paukščius. Pirmučiausiai apie varnų šeimą. Pernai atsiuntėt man gana išsamių duomenų apie kranklį, ir aš jį dabar panaudojau. Išėjo geras straipsnis.

Bet trūksta man duomenų apie kuosą, šarką ir varną. Atrodo, kad šių duomenų turit pakankamai. Reikalingi visi tie patys, kuriuos suruošėt apie kranklį. Taigi, prašyčiau kiek galima greičiau juos atsiųsti.

Viso geriausio,

T.I.

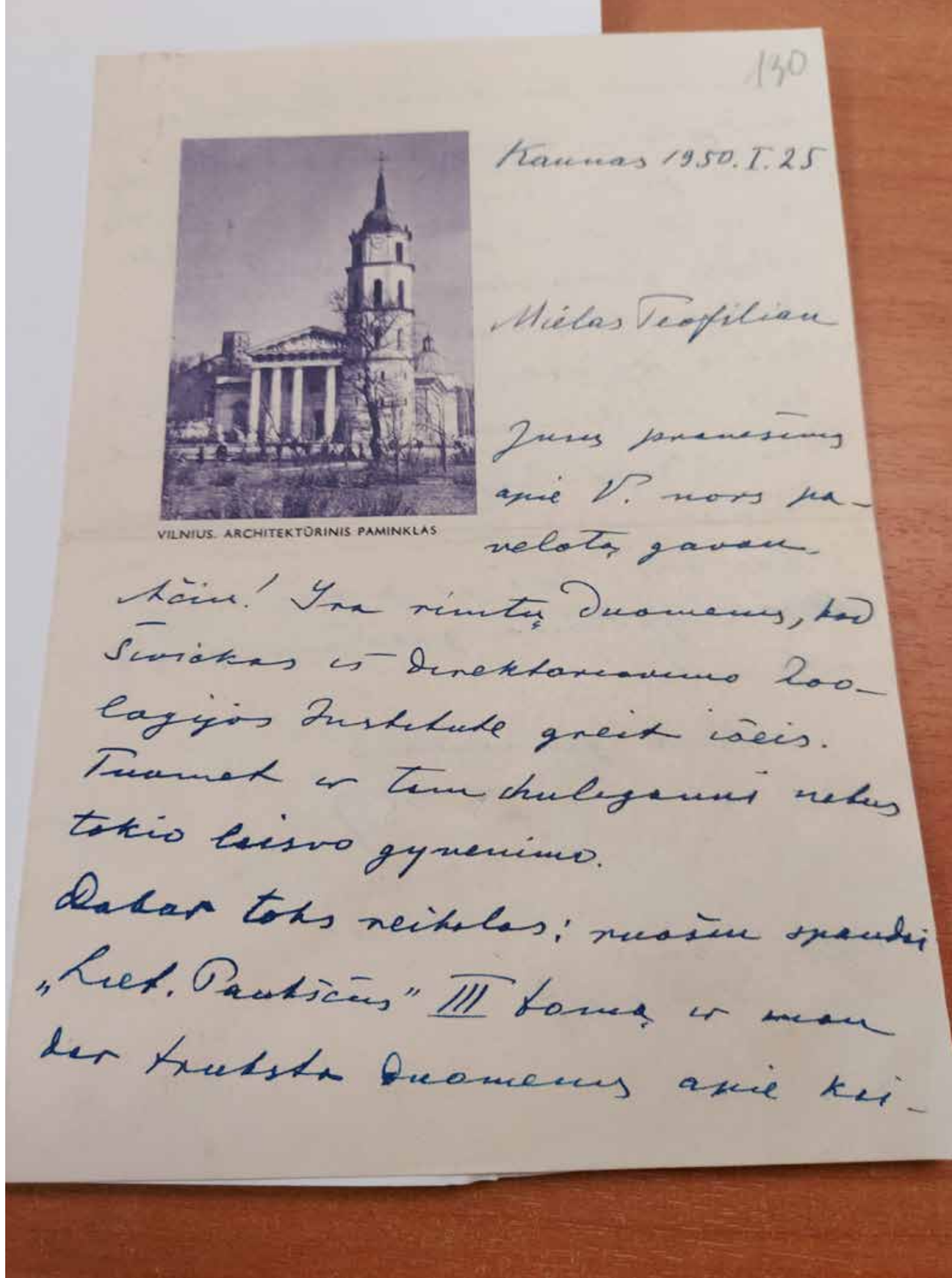

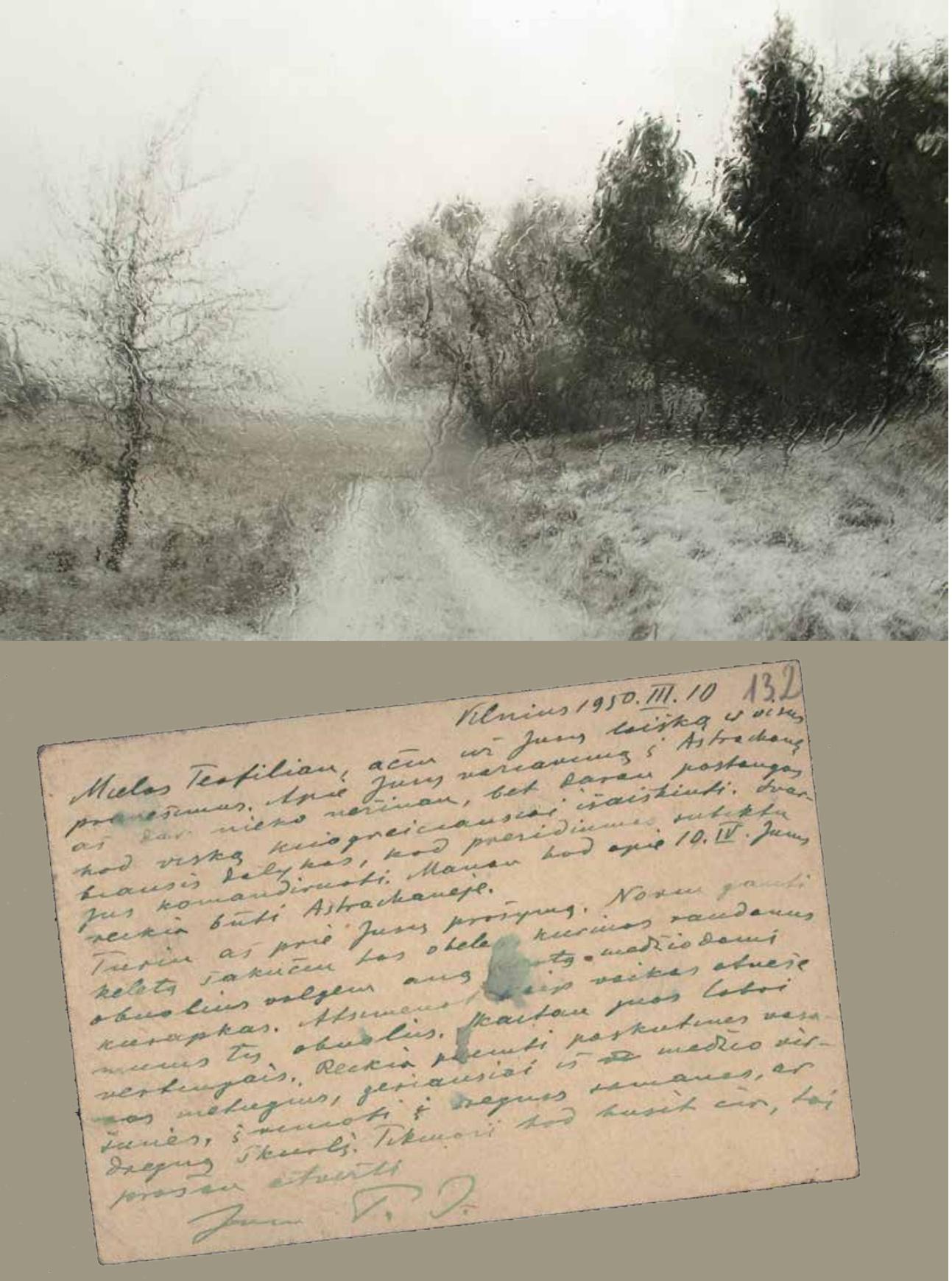

Kaunas 1950.03.10

Mielas Teofiliau, ačiū už Jūsų laišką ir visus pranešimus. Apie Jūsų važiavimą į Astrachanę aš dar nieko nežinau, bet darau pastangas, kad viską kuo greičiausiai išsiaiškinti. Svarbiausias dalykas, kad Prezidiumas sutiktų Jus komandiruoti. Manau, kad apie balandžio 10 d. mums reikia būti Astrachanėje.

Turiu aš prie Jūsų prašymą. Noriu gauti keletą šakučių tos obels, kurios raudonus obuolius valgėm aną kartą medžiodami kurapkas. Atsimenu, kaip vaikas atnešė mums tų obuolių. Skaitom juos labai vertingais. Reikia paimti paskutinės vasaros metūgius, geriausiai iš medžio viršūnės, įvynioti į drėgnas samanas, ar drėgną škurlį. Tikiuosi, kad būsite čia tai prašau atvežti.

Jūsų T.I.

1950.05.17

Mielas Teofiliau!

Noriu Jums priminti, kad (...) pernai kurapkiukus, jei pasitaikytų ir (...) karvelius purplelius. Tikiuosi (...) birželio pirmomis dienomis, gal atvešiu (?) ir Vytautą. Nekantriai laukiu žinių, panašu, kad pradeda kaltis.

Iki pasimatymo

T.I.

Kaunas 1953.01.09

Mielas Teofiliau

Labai norėtų atvažiuoti pas jus pamedžioti zuikius Paliose. Projektuoju šį dalyką ateinančios savaitės (šeštadieniui arba sekmadieniui). Tik labai abejoju dėl kelio, nes visi keliai sunkai pravažiuojami automobiliu. Gal bus praktiška atvažiuoti į Simną, o iš ten arkliu? Telegrafuokit man Vienybės Janonio aikštė 11 bt. 3.

Arba telefonuokit Jankauskui telefonas 26-26. Atsakymą aš Jums telegrafuosiu,

Jūsų T.I.

Kaunas 1953.01.22

Mielas Teofiliau

Ką tik gavau Jūsų laišką iš sausio 9 d. Labai ilgai eina laiškai nuo Jūsų. Turbūt dėlei to ir aš negavau atsakymo nuo Jūsų į savo laišką, kur rašiau dėl medžioklės.

Su žąsimis matyti išeina kaip viskas pas Valių. Iš pradžių susidomi, o paskui darosi neįdomu. Taip išėjo čionai su stirnomis, su karveliais, su Zizania ir pan[ašiai]. Gaila tų žąsų, bet ką aš galiu padaryti. Valium pasitikėti negalima: jis viską pažadės, bet nieko neišpildys.

O aš įsitikinęs, kad pats pravestum gerai šį bandymą su žąsimis. Bet šio žmogaus siauras egoizmas ir kvaila ambicija kenkia darbui.

Kitam klausimui aš pilnai pritariu ir manau, kad šį kartą atliksit gerai.

Reikėtų nustatyti šiuos duomenis:

1) Kelintais gyvenimo metais paukščiai pradeda perėti? 2) Kada susidaro poros? 3) Kas suranda vietą lizdui (patinas ar patelė? 4) Kas krauna lizdą 5) Kada pradeda krauti lizdą 6) Kokiomis valandomis 7) Medžiaga lizdui ir kiek trunka lizdo statyba 8) Kada dedami kiaušiniai 9) Kiaušinių mastai ir svoris 10) Perėjimo ilgis, 11) Kokioje eilėje išsivysto jaunikliai 12) Kas juos lesina iš pradžių ir vėliau 13) Kiek laiko užtrunka lizde 14) Kiek laiko po išskridimo seniai juos maitina ir kada šeima pakrinka 15) Maisto pobūdis per visus metus 16) Sulestų kiaušinio lukštų tikrinimas 17) santykiai su kitais paukščiais 18) Kelionės. Žinoma, gali būti ir kiti stebėjimai.

Manau, kad daugiausiai teks stebėti pilkąją varną, bet pakeliui ir kitus paukščius.

Kai būsite Kaune, pasikalbėsime smulkiau.

Manau, kad šiemet teks Jums surinkti gerą paukščių kolekciją, taip pat lizdų ir kiaušinių.

Na, viso geriausio

T.I.

1951.03.08

Mielas Teofiliau,

Neužmirškite atvežti vilkų kaukuoles, kurias man kadaise pažadėjote. Vitas sakė, kad greitai būsite pas mane.

Jūs T.I.

Kaunas 1953.10.29

Mielas Teofiliau

Pradėjau rašyti mūsų straipsnį apie Žuvintą skirtą žurnalui „Природа“. Dabar man reikia duomenų apie žąsis ir gulbes. Atsiųskit man juos trumpiausiu laiku.

Jūs Ivanauskas

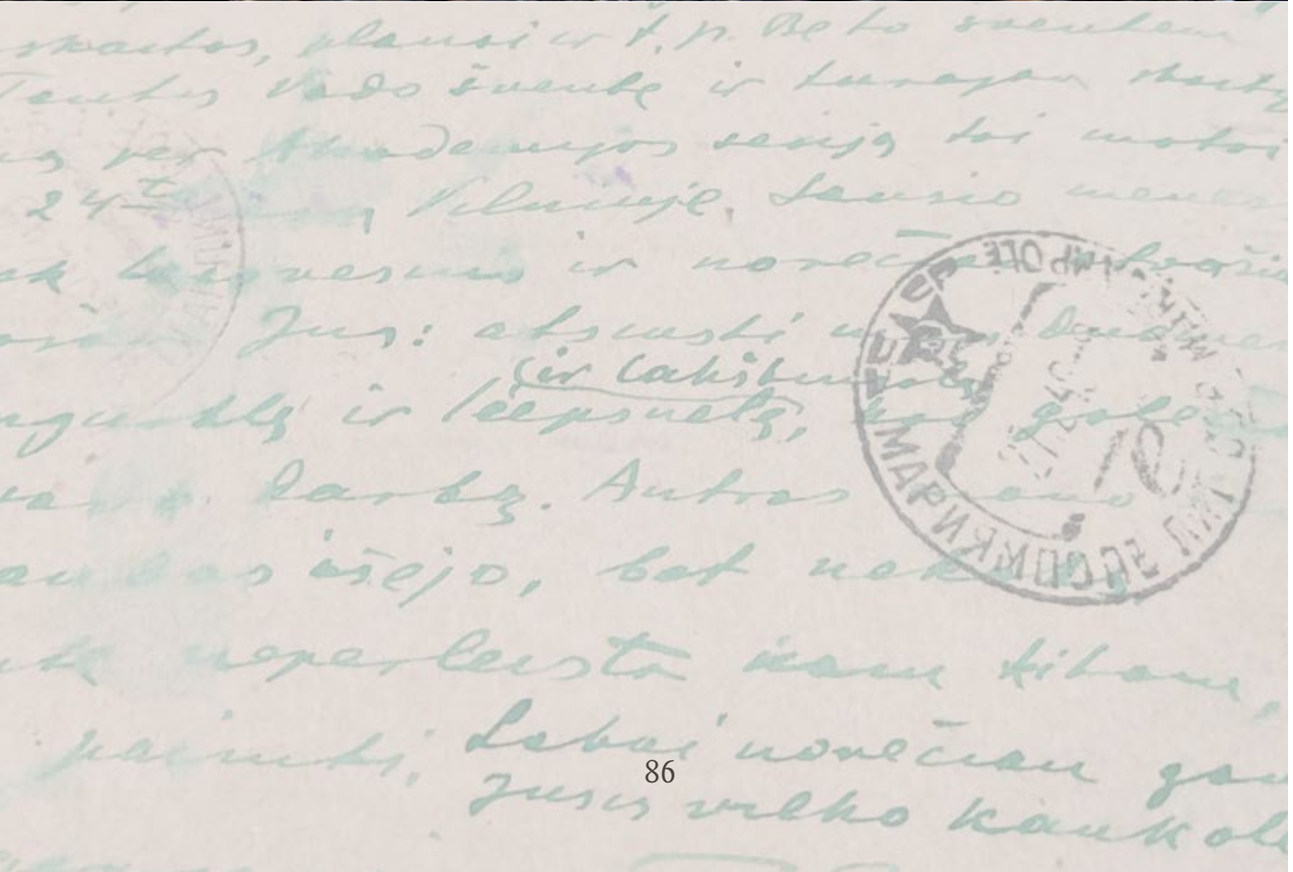

Kaunas 1953.11.21

Teofiliau!

Rašau mūsų straipsnį, bet pasigendu, kad nėra pas Jus žinių apie gulbės perėjimo laiką. Atsiųskit greičiau. Praneškit irgi, ar žąselės išskrido, o jei ne, tai kaip elgiasi.

Viso geriausio

T.I.

Nuo kurio kiaušinio gulbė pradeda peréti?

Kaunas 1953.11.27

Teofiliau!

Dėl mūsų straipsnio dar būtų reikalingi duomenys kaip didėjo gulbių lizdų skaičius metais, pradedant nuo 1937 metų.

Atrodo, kad iš visos medžiagos išeis du straipsniai: vienas specialus ornitologiškas, o kitas bendrai apie Žuvinto rezervatą.

Jūsų T.

Žąselės išskrido?

Kaunas 1954.01.07

Mielas Teofiliau,

Jūsų reikalu kalbėjau su Jankevičiumi. Atrodo, įtikinau jį, kad Jus paliktų prie Žuvinto. Tačiau stato jis sąlygą, kad būtų sudarytas tikslus darbo planas, ką aš ir pažadėjau. Tokį planą reikia kuo greičiausiai man atsiųsti.

Man rūpi ir kitas dalykas: surinkti kuo daugiau žinių apie V[aliaus] nusikaltimus. Su šiuo chuliganu reikia užbaigti reikalus.

Laukiu Jūsų žinių.

Geriausių linkėjimų Naujiems 1954 Metams

Jūsų T.I.

Kaunas 1954.04.07

Budriui

Prašau duoti mano šautuvą.

T. Ivanauskas

Kaunas 1954.04.07

Simno raj., Daukšiai, per Marijampolę
T. Zubavičiui
Teofiliau,
Ar žiedavot kokį paukštį žiedu D3333. Yra toks pranešimas iš Olandijos, bet nerandame sąraše. Atrodo, kad buvo tai laukys.
Siunčiu sveikinimus
T.I.

Kaunas 1954.04.16

Kitą savaitę noriu važiuoti į Gudų girią. Mane iš ten parveš mano šoferis Pranas. Jam teks važiuoti iš Kauno penktadienį 23 balandžio 24 balandžio, todėl norėčiau, kad atvažiuotumėt su juo. Tuomet Jums bus netoli paieškoti keleivinių.
Reikia, kad būtumėt Kaune jau penktadienį, nes šoferis turės išvažiuoti šeštadienį labai anksti.
Paimkit guminius batus, šautuvą ir šovinius.
Jūs T. Ivanauskas.

Kaunas 1954.04.30

Teofiliau!
Norėčiau, kad pabūtum kiek Kaune, nes turiu sumanymą kartu su Jumis aplankyti keletą vietų, tarp kitko, dar ir nuvažiuoti į Dubičius, Rudnią.
Taigi, prašau Jus trumpesniu laiku atvykti.
Jūs T.I.

1954.07.06

LIETUVOS TSR MOKSLŲ AKADEMIJA
Taksidermistui T. Zubavičiui
Prašau prie pirmos progos atsiųsti Zool[ogijos] muziejui:
1. Visas surinktas šiemet kolekcijas. Kreipiu Jūs dėmesį, kad kiekvienas objektas turi turėti dokumentus apie datą ir radimo vietą ir k[i]t[as] pastabas. Viskas turi būti rūpestingai supakuota.
2. Pakartotinai prašau atsiųsti duomenis apie baltaskruostes žuvėdras

3. Skubiai atsiųsti duomenis apie gulbių perėjimą ir jų dabartinę būklę
Biologijos biuro narys
T. Ivanauskas

Kaunas 1955.02.24

Ligi šiol negavau iš Jūsų žinių apie špokus (atvykimo terminai 1953 ir 1954).
Man tie duomenys skubiai reikalingi.
T.I.

Kaunas 1955.05.28

Teofiliau!
Ką tik gavau Jūsų pranešimą apie žąsis ir persiunčiau jį direktoriui Jankevičiui. Į Jūsų klausimą, ar nereikėtų Jums persimesti į vandeninių paukščių tyrimus, galiu teigiamai atsakyti.
Uodeguotos zylės lizdą ir jos kiaušinius labai norėčiau turėti Muziejuje ir prašau jį pasiimti.
Jūs T.I.

Be datos ir be kreipinio

Ką tik esu grįžęs iš Ornitologijos konferencijos buvusios Leningrade. Dabar kovo pradžioje numatomas pasitarimas su estais ir latviais paukščių migracijos klausimu, tur būti ir Jus iššauksime.
Viso gero
T.I.
Atskirai surašau klausimus, kurie man rūpi

1955.10.28

Brangus Teofiliau,
Prašau skubiai man pranešti, pas kokius paukščius Jūs savo gyvenime rasdavot gegutės kiaušinius ar jauniklius.
Kaip sveikata?
Jūs T. Ivanauskas

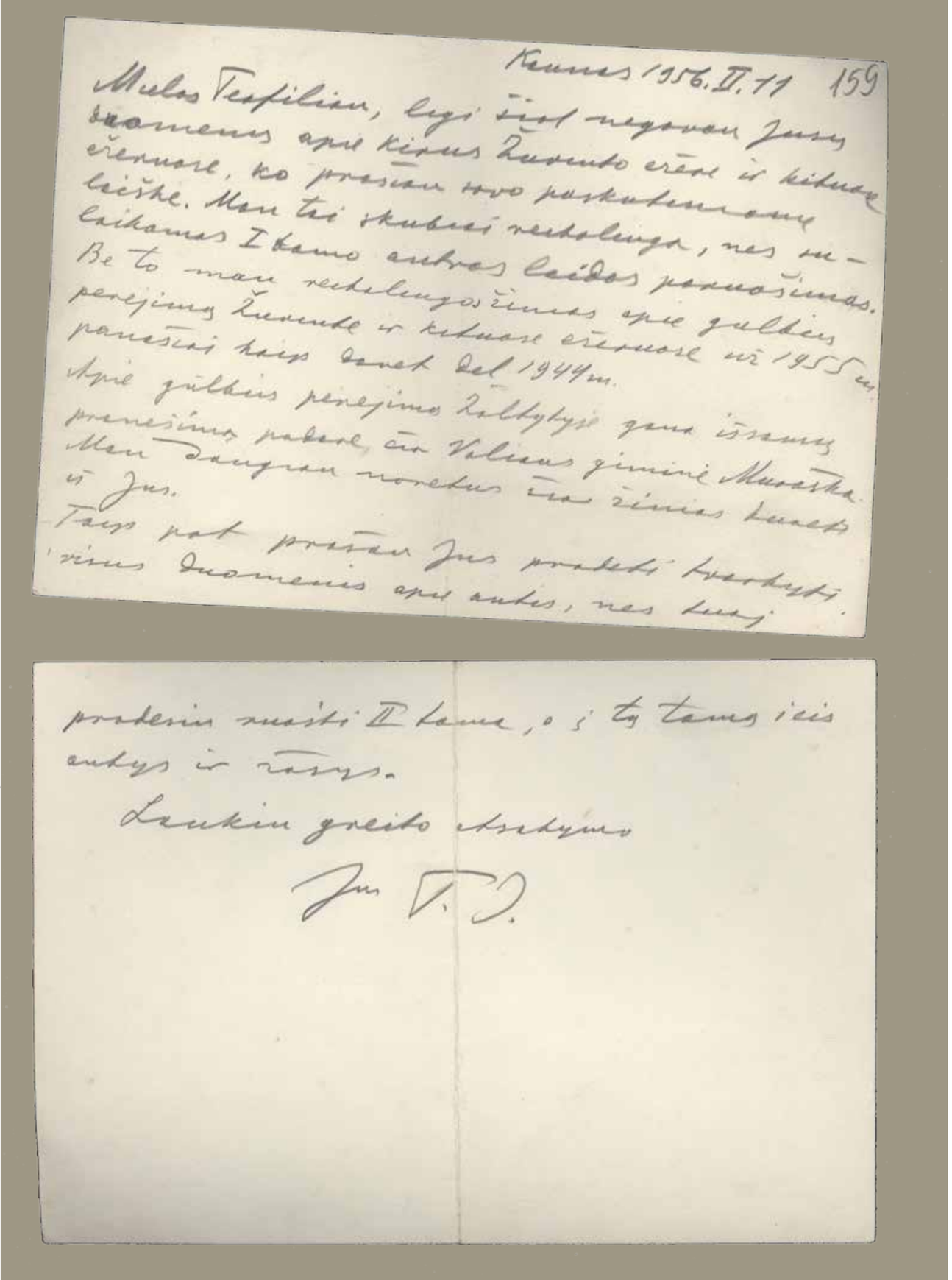

Kaunas 1956.II.11 159

Mielas Teofiliau, kiti šiol negavau Jūsų duomenų apie kirus Žuvinto ežere ir kituose ežeruose, ko prašiau savo paskutiniame laiške. Man tai skubiai reikalinga, nes sulaikomas I tomo antros laidos paruošimas. Be to man reikalingos žinios apie gulbių perėjimą Žuvinte ir kituose ežeruose už 1955 m., panašiai kaip davė del 1944 m.

Apie gulbių perėjimą Žaltytyje gana išsamų pranešimą padarė Valiaus giminė Muraška. Man daugiau norėtųs šias žinias turėt iš Jūs.

Taip pat prašau Jūs pradėti tvarkyti visus duomenis apie antis, nes tuoj pradėsiu ruošti II tomą, o į tą tomą įeis antys ir žąsys.

Laukiu greito atsakymo

Jūs T.I.

Kaunas 1956.01.27

Teofiliau!

Man dabar reikia žinių apie šiuos paukščius 1) rudagalvis ir 2) juodagalvis kiras 3) juodoji ir 4) baltasparnė žuvėdra 5) plėšrioji žuvėdra 6) kurapka 7) putpelė.

Vis užmirštu Jums pranešti, kad mūsų straipsnis apie pilkąsias žąsis yra atspausdintas “Бюллетень Московского естествознания” [*Maskvos gamtos pažinimo biuletenis*], *bet man atskiro spaudinio neatsiuntė. Redaguoju pirmo tomo naują laidą, po biskį prieinu galo, bet dar šį tą reikia papildyti.*

Kaunas 1956.02.11

Mielas Teofiliau

Iki šiol negavau Jūsų duomenų apie kirus Žuvinto ežere ir kituose ežeruose, ko prašiau savo paskutiniame laiške. Man tai skubiai reikalinga, nes sulaikomas I tomo antros laidos paruošimas. Be to man reikalingos žinios apie gulbių perėjimą Žuvinte ir kituose ežeruose už 1955 m., panašiai, kaip davėt už 1954 m.

Apie gulbių perėjimą Žaltytyje gana išsamų pranešimą padarė Valiaus giminė Muraška. Man daugiau norėtųs šias žinias turėt iš Jūs.

Taip pat prašau Jus pradėti tvarkyti visus duomenis apie antis, nes tuoj pradėsiu ruošti II tomą, o į tą tomą įeis antys ir žąsys.

Laukiu greito atsakymo,

Jūs T.I.

Išsiųstas 1956.02.22

1. Pasirodymas pavasarį per eilę metų

2. Kiaušinių dėjimo datos

3. Jauniklių pasirodymo datos ir tolesnis jų auginimas

4. Kiti duomenys (lyčių santykiai, maistas, lizdų krovimas, natūralūs priešai, kolonijos skaitlingumas ir kt.).

ПОЧТОВАЯ КАРТОЧКА
CARTE POSTALE

Куда Daukšiai
Наименование места, где находится почта, и области, края, а в странах, имеющих железные дороги
Marijampolės apsk.
Район, село или деревня.
Улица, № дома и квартиры
Кому Teofilui Žubavičiui
Подробное наименование адресата.

ПОЛЬЗУЙТЕСЬ АДРЕСНОЙ ПОЧТОВОЙ КАРТОЧКОЙ ПРИ НАВЕДЕНИИ АДРЕСНЫХ СПРАВОК

Адрес отправителя / Adresse de l'expéditeur
T. Ivanauskas
Didžioji 17 – 7 Vilnius

Kaunas 1956.05.14

Teofiliui ZUBAVIČIUI

Daukšių kaimas

Siunčiu Jums darbo programą šiai vasarai

1. Surinkti įvairių paukščių lizdus ir kiaušinius. Kiaušiniai turi būti išpūsti, perplauti vandeniu, išdžiovinti, sudėti atgal į lizdus, apdengti su vata. Lizdas turi būti padėtas į specialią kartoninę dėžutę. Viskas turi būti uždokumentuota ir trumpiausiu laiku pristatyta į Kauną.

2. Nuvažiuoti į Mūšos viršupę (per Šiaulius ir Gruzdžius), ten paieškoti sėjikų ir gervių lizdų, baltabruvių strazdų ir kokių pasitaikys kitų lizdų.

3. Tuo pačiu žygiu iš Šiaulių nuvažiuoti į Užpelkių stotį ir surinkti tenai lizdų, kiaušinių, paukščių ir k[i]t[ų] duomenų.

4. Sekti gulbių ir k[i]t[ų] paukščių gyvenimą Žuvinte.

Šiuo reikalu kreipiuos į Biologijos instituto direktorių, prašydamas išduoti Jums atatinkamą komandiruotę. Gavęs telegramą, tuoj atvažiuokit.

Prof. T. Ivanauskas

Paukščių lizdų ir kiaušinių, kuriuos reikia surinkti sąrašas:

1. Ausuotasis kragas
2. Mažasis kragas
3. Upinė žuvėdra
4. Juodgalvis kiras
5. Kuoduotoji antis
6. Antis rudė
7. Dryžgalvė kryklė
8. Rudgalvė kryklė
9. Gulbė (tik kalatūnų)
10. Dirvinis sėjikas
11. Juodkrūtis bėgikas
12. Brastinis tilvikas
13. Tikutis
14. Krantinis tilvikas
15. Griciukas
16. Kuolinga
17. Slanka
18. Ilgasnapė vištelė
19. Švygžda
20. Plovinė vištelė
22. Baltasis gandras
23. Baublys
24. Mažasis baublys
25. Pilkasis garnys
26. Kurapka
27. Putpelė
28. Karvelis keršulis
29. Karvelis uldukas
30. Karvelis purplelis
31. Vištvanagis
32. Paukštvanagis
35. Vapsvaėdis
36. Sketsakalis
37. Pelėsakalis
38. Naminė pelėdas
39. Pelėdikė
40. Gegutė
41. Visi geniai
42. Tulžys
43. Žalvarnė
44. Kukutis
45. Čiurlys
46. Visos kregždės
47. Medšarkės visos
48. Varna
49. Kranklys
50. Kovas
51. Riešutinė
52. Kuosa
53. Šarka
54. Volungė
56. Naminis žvirblis
57. Svilikas
58. Alksinukas
59. Svilikėlis
60. Raudongalvė sniegena
61. Juodgalvė sniegena
62. Kryžiasnapis
63. Pilkoji starta
64. Geltonoji starta
65. Nendrinė starta
66. Kuoduotoji zylė
69. Vieversys dirvinis
70. Linutis
71. Bukutis
72. Erškėtžvirblis
73. Raiboji devynbalsė
74. Pilkoji devynbalsė
75. Pečelindos visos
76. Nykštukas
77. Tošinukė
78. Krakšlė didžioji
79. Krakšlė mažoji
80. Nendrinukės visos
81. Žiogeliai visi
82. Keretaitė
83. Strazdas baltbruvis
84. Liepsnelė
85. Mėlyngurklė
86. Lakštutė

Ranka prierašas: programa galioja ir 1957 m.

Kaunas 1956.06.18

ZOOLOGIJOS MUZIEJAUS TAKSIDERMISTUI

T. Z U B A V I Č I U I

„Lietuvos paukščių“ antram tomui paruošti man reikalingi tikslūs duomenys apie veisimosi ir kitus periodinius reiškinius visų ančių rūšių, garnių ir vištinių paukščių. Šie duomenys turi apimti: pasirodymo pavasarį ir išskridimo rudenyje laiką, kiaušinių skaičius ir perėjimo ilgis, lizdavietės pobūdis ir kiaušinių mastai, lizdo pobūdis, medžiaga jam panaudota, nuo kurio kiaušinio pradedama peréti, svoris šviežio (neužperėto) kiaušinio, skaičius neišsiperėjusių kiaušinių, jauniklių augimo eiga.

Kreipiu Jūsų dėmesį, kad ligi šiol negavau iš Jūsų nei vieno pranešimo apie paukščių būklę Žuvinte. Taip pat kreipiu Jūsų dėmesį, kad per eilę metų pavestas Jums lizdų ir kiaušinių rinkimas buvo vykdomas nepatenkinamai. Eilę metų prašau Jus pakartotinai parūpinti man karvelių purplelių jauniklius, bet tai iki šiol neatlikta.

Prof. T. IVANAUSKAS

Kaunas 1956.10.11

Teofiliau!

Iš eilės man dabar reikia žinių apie kragus. Perėjimo pradžia, protarpis tarp padedamų kiaušinių, perėjimo laikas ir kita. Kadangi sakėt, kad vieną kartą perėjo P. Greisegena [lot. Podiceps grisegena, rudakalklis kragas]. Žinios apie jį būtų labai pageidaujamos. Jei turit žinių apie narus, taip pat atsiųskit.

Laukiu atsakymo

Jūsų T. I.

Kaunas 1957.03.01

Teofiliau!

Jūsų reikalu kalbėjau su Jankevičium. Jis principe su Jūsų pasiūlymu sutinka. Bet reikia Jums su juo konkrečiai susitarti.

Antras reikalas:

Jūsų pranešime apie antis nepaminėtas toks svarbus faktas, kaip smailiauodegės anties perėjimas prie Žuvinto.

Taigi prašau Jus tuoj atsiųsti man šių žinių.

Jūsų T.I.

Kaunas 1957.11.02

Teofiliau

Man būtų reikalingi duomenys apie pievų lingę ir liepsnotąją pelėdą.

Prašyčiau atsiųsti nelabai atidėliojant.

Jūsų T. Ivanauskas

Kaunas 1957.11.16

Mielas Teofiliau

Jūsų laišką apie pievų lingę ir liepsnotąją pelėdą gavau. Labai vertingi duomenys. Reikėtų, kad kiekvienas Lietuvos paukštis būtų taip pat tiksliai išleistas. Prisiminkit vėl keletą rūšių sekančiam pavasariui, p[a]vyzdžiui, kranklį, vištvanagį ir k[i]t[us].

Viso gero

T.I.

Kaunas 1957.11.25

Teofiliau

Šiandien Gamtos Mokslų Biure iškėliau Jūsų klausimą ir įteikiau raštu, kurio nuorašą Jums siunčiu. Nežinau tik, kada bus šis posėdis, o būtų gerai, kad jame dalyvautumėt. Pasistengsiu Jums apie tai pranešti.

Aš siūliau atleisti Daraškevičių, o Jus paskirti jo vieton.

Jankevičius yra labiau linkęs skirti Jus į Ventės ragą.

Parašykit, kaip geriau norėtumėt.

Siunčiu savo nuotrauką.

T.I.

Kaunas 1957.12.27

Mielas Teofiliau!

Nuoširdžiai dėkoju už linkėjimus mano sukakties proga. Iš savo pusės linkiu visai Jūsų šeimai geriausios kloties naujiems metams. Girdėti, kad žada pertvarkyti Žuvinto rezervatą, perduoti jį Gamt[os] Aps[augos] Komitetui prie Ministrų Tarybos. Gal ir bus geriau.

Laukiu, kad Jūsų knyga greit pasirodytų – tai bus žymus indėlis į mūsų populiarią literatūrą.

Viso geriausio

T.I.

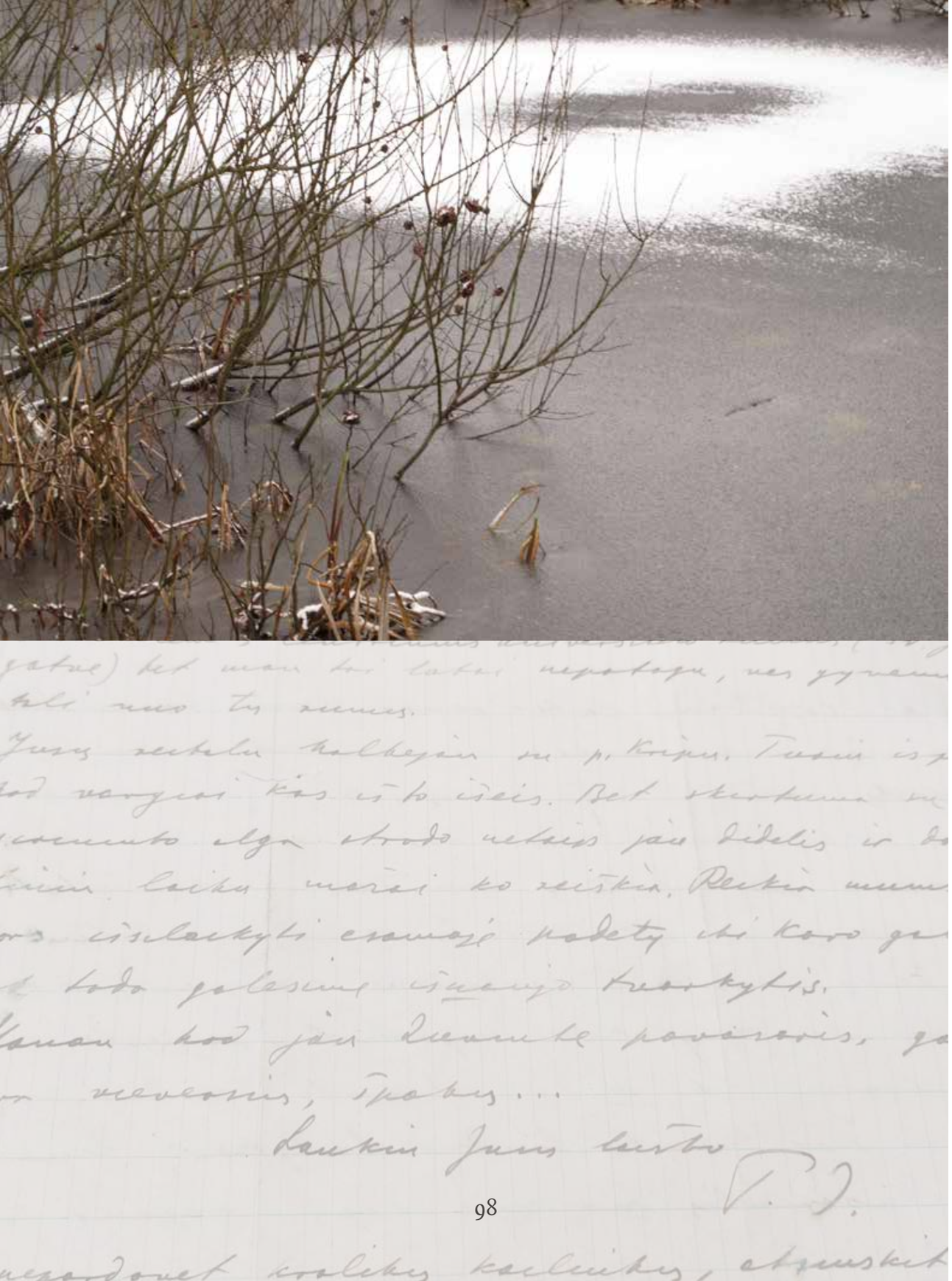

Kaunas 1958.01.10

Vyr. Laborantui
T. Zubavičiui
Kartu su šiuo raštu siunčiu Jums 1958 metams darbo planą.
Vykdyti šį darbą reikia taip, kaip buvo aptarta pasikalbėjime su Jumis.
Prof. T. Ivanauskas

Kaunas 1958.02.18

Mielas Teofiliau, ką tik gavau Jūsų laišką su duomenimis apie kranklį. Medžiaga labai reikalinga. Galima sakyti – pavyzdinga. Sudariau atskirą papkę ir tuo pranešimu pradėjau ją užpildyti.

Jei tik pajėgsiu, panaudosiu šią medžiagą ir atskiram straipsniui (kartu su Jūsų pavarde). Gal kokiam užsieniniam žurnalui.

Ryto būsiu Vilniuje, pasistengsiu matyti Bergą ir Jankevičių.

Viso gero

T.I.

Kaunas 1959.05.19

Teofiliau!

Jūsų laišką iš 05.11 d. gavau. Be to užvakar Kauneckienė paskambino man telefonu, painformavo apie Jūsų gyvenimą Žaltytyje. Įdomu, kad tiek gulbių jau ten apsigyveno. Tiek nesusipratimų kelia klausimas dėl Žaltyčio nusausinimo (kaip man Bergas sakė). Žinoma, reikia padėti visas pastangas, kad to nebūtų. Kiek aš suprantu, Jūs gyvenate Paželsviuose, ten kur dar prie Smetonos buvo girininkija. Aš tą vietą gerai pažįstu. Artimiausiu laiku atvažiuoti negaliu, nes dėl savo sveikatos būklės laikinai esu ligoninėje, o vėliau turėsiu važiuoti gydytis į Druskininkus.

Patarčiau Jums ir toliau kiek galima tiksliau registruoti gulbių gyvenimą Žaltytyje.

Kauneckienė sakė apie baltaskruosčių žuvėdrų pasirodymą Žaltytyje. Gal jos neves tenai. Pirmai progai pasitaikius pasistengsiu apsilankyti pas Jus.

Jūsų T. Ivanauskas

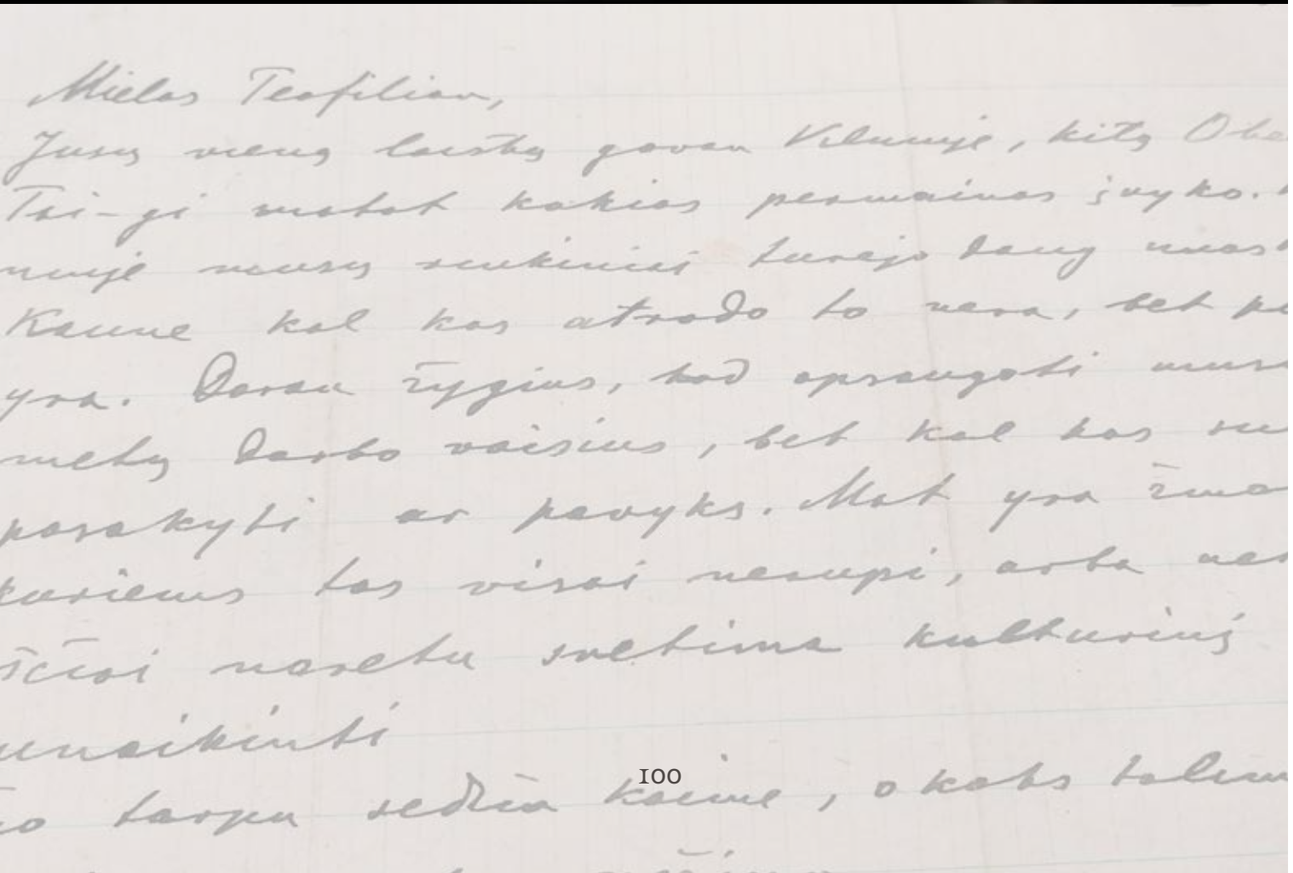

Mielas Teofiliau,
Jusų mėnesinę laišką gavau Vilniuje, kitą O
Tai-gi matot kokios permainos įvyko.
nuoje mėnesių sunkiniai turėjo tamą
Kaune kol kas atrodo to nėra, bet p
yra. Darau žygius, kad apsaugoti mu
mėty darbo vaisius, bet kol kas n
pasakyti ar pavyks. Mat yra žmo
kuriems tas visai nesupi, arba ne
ščioi naetu sunkiną kulturinį
nuaikinti
o tarpu sėdėa Kaune, o kaks talum

1959.06.24

Teofiliau!

Ką tik grįžau iš Vilniaus ir radau Jūsų pranešimus ant savo stalo. Gaila, kad negavau jų anksčiau – būčiau įtraukęs. Bet vis tiek savo rekomendaciją įteikiau Budriui ir Jankevičiui. Nors, rodos, Jankevičius nėra Jums labai palankus, taip pat ir Šivickis, su Matulioniu neteko kalbėti.

Jūsų pranešimus išsiųsiu rytoj, nes šiandien jau vėlu. Siunčiu Jums savo rekomendacijos nuorašą.

Šia proga prašau pranešti man duomenis apie gulbių perėjimą Žuvinte ir Žaltytyje 1957, 1958, 1959 metus (lizdų skaičius ir mažų gulbiukų skaičius).

Kad Jūsų pranešimas būtų padarytas pagal visas taisykles, reikia, kad prie jo būtų pridėtas sąrašas visų spaudinių, tvarka:

1) Реакклиматизация лебедя шипуна в Литве. (Бюллетень Московского Естествознания) т. LXI, 1956

2) Реакклиматизация серого гуся.....

3) Žuvinto ežero paukščiai. Biol[ogijos] Ins[tituto] Dar[bai]...sąsiuvinis...metai

Ir t.t.....

.....

.....

Esu padaręs pranešimą Orn[itologų] Konf[erencijoje].....metus. Pranešimas bus atspausdintas.....

Šį sąrašą papildomai pasiųskit Institutui

1959.08.24

Teofiliau!

Neatsisakykit dalyvauti artimų man žmonių pobūvyje, kuris įvyks Obelynėje 08.29 šeštadienį 6 val. p[o] p[ietų].

Jūs T. Ivanauskas

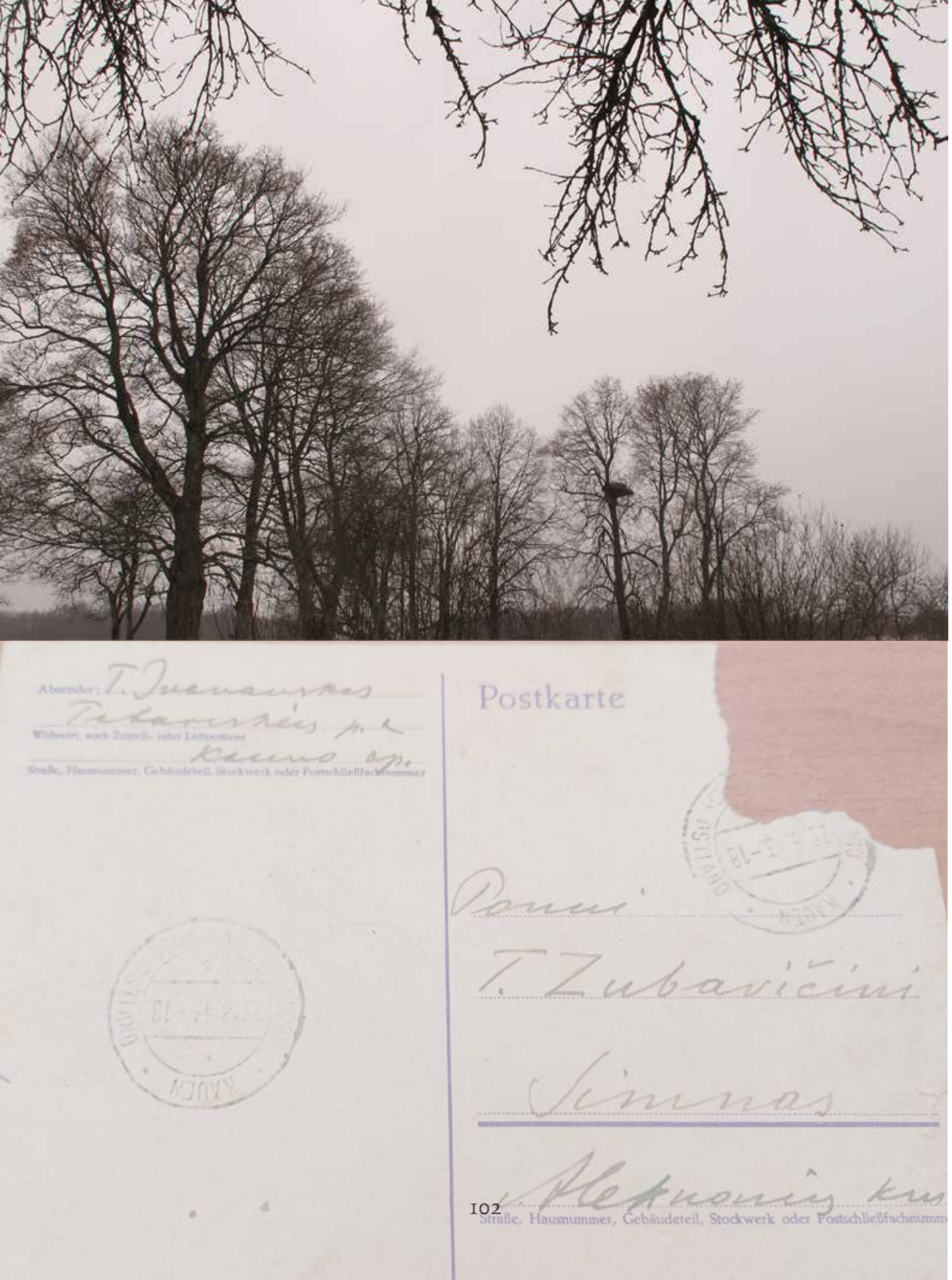

Kaunas 1959.09.25

Teofiliau!

Jeigu neištiks kokių kliaučių, ketinu atvažiuoti pamedžioti į Žuvintą. Išvažiuosiu traukiniu ryt iš Kauno į Marijampolę spalių 1 d. Kaip sutarėm su Jumis. Tikiuosi Jus ten rasti.

Jūs T.I.

Kaunas 1959.11.24

Teofiliau!

Atrašau iš karto į Jūsų pirmąjį ir antrąjį laišką.

Neatvažiavau medžioti į Žaltytį dėl to, kad Bergas nedavė man leidimo.

Dėl pasiūlymo pirkti namą turiu pranešti, kad aš to negaliu padaryti jau vien dėlto, kad Tarybų Sąjungoje neleidžiama turėti dviejų namų, o aš vieną jau turiu.

Šiandien važiuoju į Vilnių, pasistengsiu pakalbėti su Matulioniu ir Bergu.

Primenu Jums, kad žadėjot man duoti duomenis apie baltaskruostę žuvėdrą. Taip pat pageidauju duomenų apie pilkąjį purplelį ir svilikėlį.

Beje, dvi poras purplelių šiandien mačiau Ž[emės] Ū[kio] A[kademijos] kieme. Juos ten lesina ir jie labai jaukūs. Kažin, ar žiemos.

Kaip tik turėsiu ką nors konkretaus su Matulioniu, tuoj parašysiu.

Jūs T.I.

Kaunas 1959.12.13

Mielas Teofiliau

Dvi džiugias naujienas gaunu iš Jūsų šiomis dienomis: vieną dėl pasikalbėjimo su Matulioniu, antra dėl remezos lizdo. Tai šiemet turime gerų ornitologinių naujienų. Tikiuosi, kad šiemet ir Jūsų knyga bus išleista.

Dabar toks dalykas. Čia daeina gandai apie Valiaus skandalus padarytus per medžioklę rudenį. Norėtųs sužinoti tiksliai kaip ten buvo, nes, rodos, Jūs buvot liudininku. Parašykit objektingai, neliesdamas kitų klausimų.

Laukiu greito atsako.

Jūs T.I.

Kaune nuolat matosi 6 metininai purpleliai. Net padaryta vienos porelės nuotrauka.

Želsva 1960.01.....d.

[Tadas Ivanauskas Teofiliui Zubavičiui siunčia pavyzdį kaip parašyti skundą]

Profesoriui T. Ivanauskui

Šiuo pranešu Jums, kad 1959 m. spalio mėn[esį]...d. draugas Valius būdamas visiškai girtas, atvyko į rezervato būstinę, kėlė triukšmą ir leido sau veiksmus nesuderinamus su M[okslų] A[kademijos] mokslinio bendradarbio vardu

Parašas

Kaunas 1960.01.22

Mielas Teofiliau,

Jūsų trumpą pranešimą gavau. Ačiū. Yra rimto pagrindo manyti, kad Š[ivickis] iš direktoriavimo greit išeis. Gali nuraminti Murašką, kuris jo labai bijo.

Jūs T.I.

P.S. Kalbėjau su prof. Jankausku dėl Algučio pervedimo į tikrus studentus, bet reikia laukti, kol atkris kas nors iš esamų studentų.

Algučio išlaidoms palengvinti kartu su šiuo laišku siunčiu 200 rb.

Kaunas 1960.02.02

Mielas Teofiliau,

Raštus apie šarkų ir varnų perėjimą gavau. Labai vertinga medžiaga!

Tik man vienas neaiškumas:

Jūsų duomenimis, šarkos visa vada trunka 51 dieną. Tai man atrodo per daug. Kiti autoriai nurodo perėjimui 18-20 dienų ir jauniklių auginimui apie 20 dienų.

Ar nėra pas Jus klaidos? Prašom išaiškinti.

Jūs T.I.

Kaunas 1960.02.18

Mielas Teofiliau,

Atleisk už pavėluotą atsakymą į savo laiškus, bet negalėjau rašyti nieko nežinodamas. Dabar šį tą žinau, nors ir nekokios naujienos.

1) Pas Bergą lankausi jau antrą savaitę, bet vis jo nerandu. Jis vis komandiruotėje. Kalbėjau su Skuodžiu. Jis man sakė, kad dėl Valiaus nevykusių bandymų atbuko noras toliau tęsti bandymus su žąsimis, tuo labiau, kad tai rišasi su didelėmis išlaidomis. Siūlo kreiptis į Vilniaus ar Kauno Medžiotojų draugiją.

2) Mėginau kreiptis į Kauno Zoologijos sodą. Pasirodo, ten iš senų laikų yra 4 žąselės ir šįmet gavo dar 5. Šios 4 žąselės perėjo 1952 metais, paskui kažkodėl nustojo kiaušinius dėti ir abejotina, ar jų šiemet bus.

3) Dėl Jūsų knygos buvau leidykloje. Man pasakė, kad sutrumpinus visą tekstą iki vieno trečdalio ir tinkamai suredagavus, galima būtų išleisti.

4) Ką tik kalbėjau su Kauneckiene. Pasakė, kad paėmė suredaguoti ir kad išeis apytikriai 10 autorinių lankų. Galvoja baigti iki liepos mėnesio. Leidykloje man sakė, kad galės mokėti iki 1200 rb. už lanką, bet tenka skaitytis, kad reiks nuo tos sumos dar sumokėti pajamų mokestį, nežinau kiek, bet, rodos, apie 1500 rb. Tai matai Jums su Kauneckiene ne taip daug paliks.

Norėčiau Jus matyti, pasikalbėti apie kai kuriuos reikalus.

Beje, Šivickis nuo direktoriaus pareigų atsistatydino. Jo vieton išrinktas Volskis.

Jūs T.I.

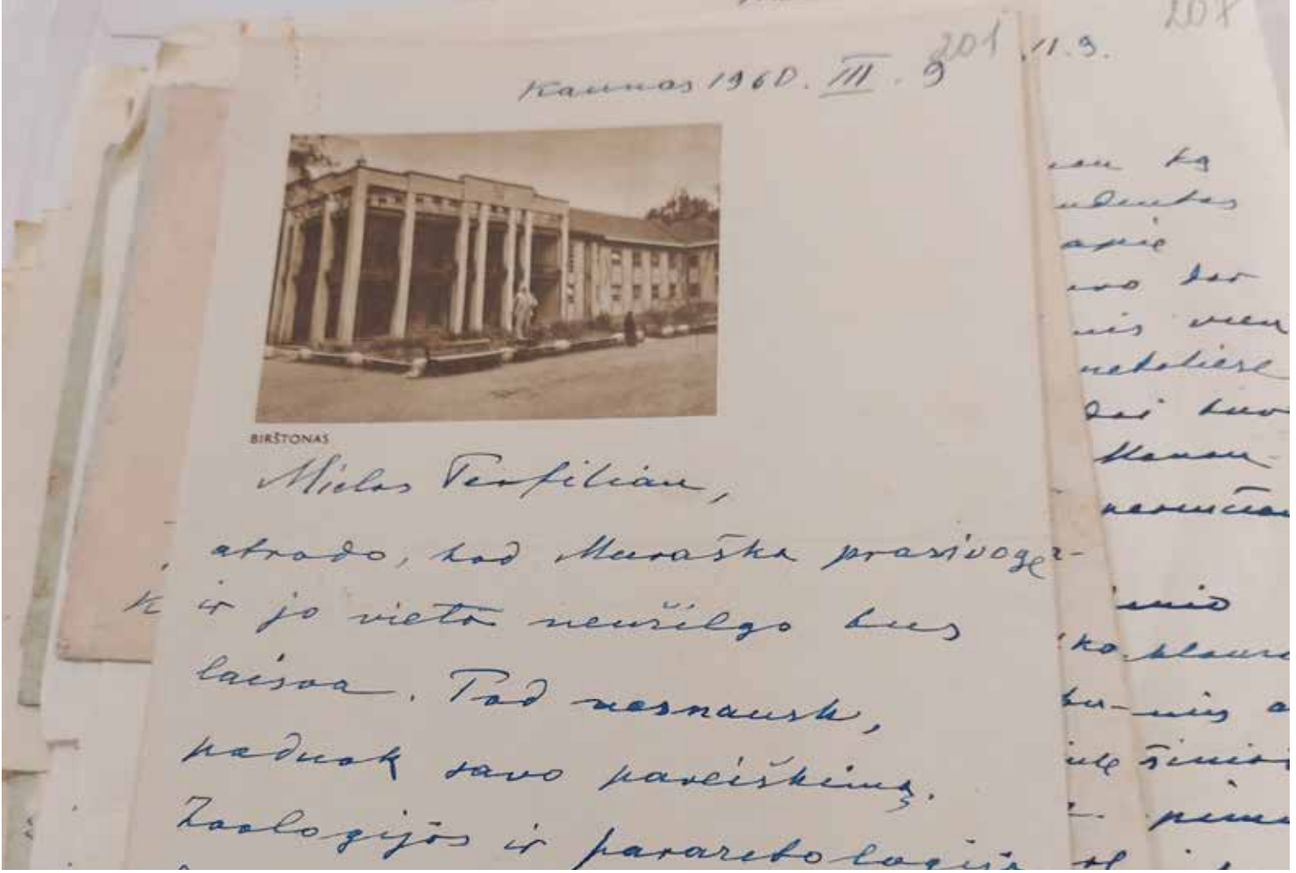

Kaunas 1960.03.09

Mielas Teofiliau,

Atrodo, kad Muraška prasivogė ir jo vieta neužilgo bus laisva. Tad nesnausk, paduok savo pareiškimą. Zoologijos ir parazitologijos direktoriumi dabar yra Volskis.

Beje, knyga apie Žuvintą yra įrašyta į 1960 m. planą. Galėtum šį tą parašyti. Kreiptis reikia pas draugę Drąsutienę (Moksl[o] ir Polit[inės] Literatūros leidykla, Vilnius, Sierakausko g. 14)

Viso labo teksto bus trys lankai, t.y. 48 pusl[apiai]. Mane prašė parašyti vieną lanką. Taigi, du lankai dar yra laisvi.

Jūs T.I.

Kaunas 1960.04.18

Mielas Teofiliau,

Jums išvažiavus atėjo man toks numanymas į galvą. Šiemet pradedamas vykdyti kompleksinis Žuvinto ežero tyrimas. Tarp kito, paukščių tyrimą Šivickis dar būdamas Instituto direktorium pasiūlė pavesti Valiui kartu su Muraška. Dabar dalykai kiek pasikeitė ir gal būti šį pasiūlymą galima bus pakeisti. Aš galvoju, kad ir pats galėčiau apsiimti šią temą vykdyti, bet tik su sąlyga, kad turėčiau gerą padėjėją, o manau, kad geresnio padėjėjo už Jus nerasčiau. Pakaitomis galėtų tą darbą atlikti ir Algutis.

O darbas būtų toks: kiekviena Žuvinte gyvenanti paukščių rūšis turėtų būti smulkiai ištirta tokiu planu, kaip buvo Jums prieš kelis metus buvo Jums pasiųsta ir maždaug taip, kaip Jūsų studijos apie kranklį, kuosą. Ypač svarbus veisimosi periodas. Tie tyrimai tęstųs daugiausiai nuo 04 mėn[esio] galo iki 09 mėn[esio]. Už tokį darbą siūlyčiau tam tikrą atlyginimą (apie 1000 rb. už metus). Nebeatsimenu, kokiam laikui užplanuotas šis darbas, bet manau, kad pareikalautų jis kelių metų.

Jeigu gausiu aš Jūsų teigiamą atsakymą, pasistengsiu padaryti žygių dėl jo įvykdymo.

Laukiu atsakymo

T.I.

P.S. Knygą Sutkui ryto pasiųsiu, nes šiandien krautuvės uždarytos ir negaliu jos pirkti.

Kaunas 1960.05.20

Mielas Teofiliau,

Jūsų laišką iš 05.14 gavau. Dėl žiūrono mėginsiu rūpintis. Kraštutinius atveju paskolinsiu savo žiūroną, laikinai iki pareikalavimo.

Dėl Algimanto prašiau prorektorių Jankauską, kad jis jį skirtų praktikai į Žuvintą. Jis tai man pažadėjo.

Tikiuosi atvažiuoti pas Jus kitą savaitę.

Norėčiau, kad būtų kas nors konkretaus žinoma apie baltaskruosčių žuvėdrų ir remezų perėjimą.

Jūs T.I.

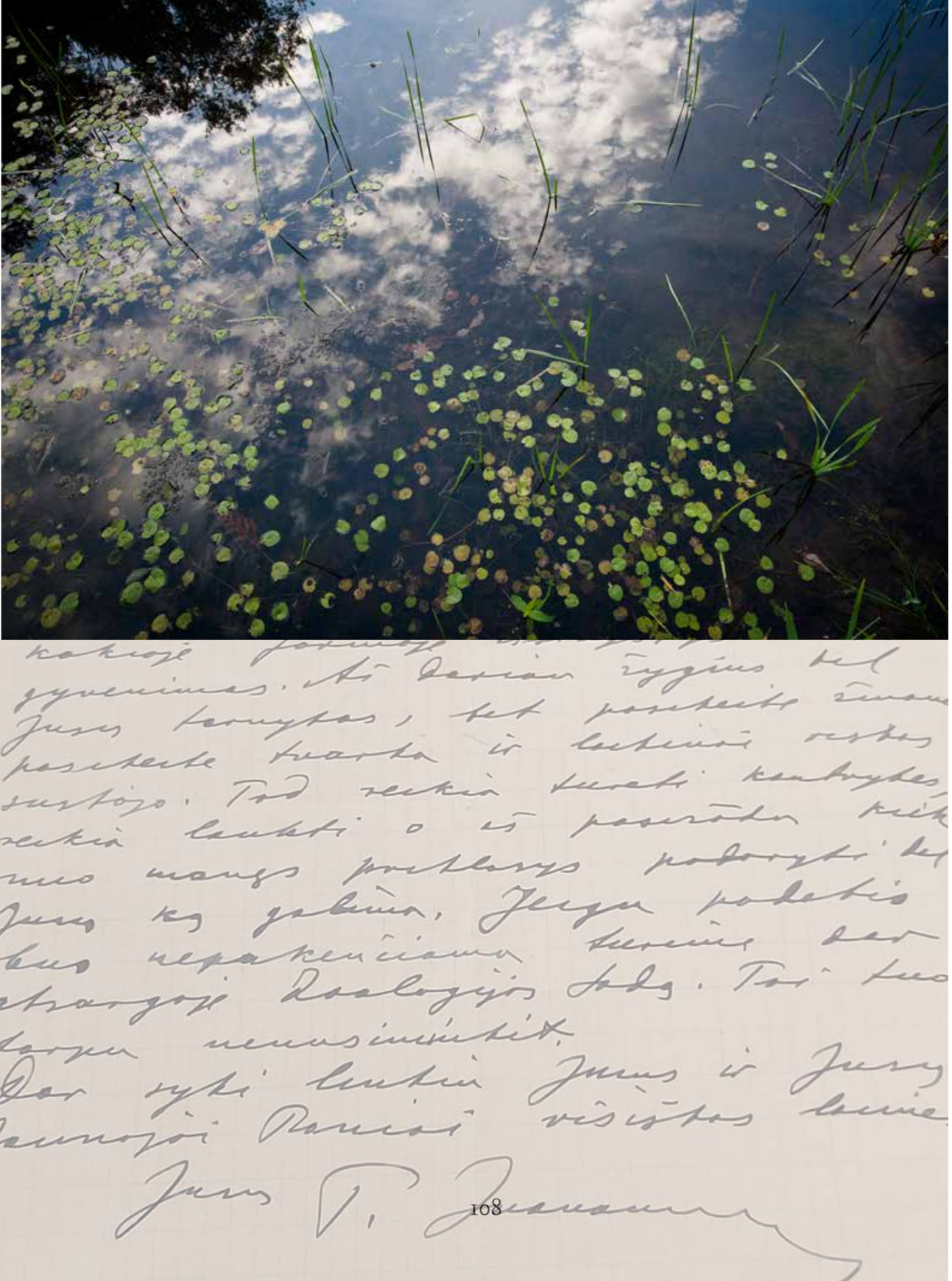

Kaunas 1960.06.09

Mielas Teofiliau,

Dėl mažųjų musinukių sunku man ką nors pasakyti. Pernai mano studentas Aleknavičius stebėjo du lizdu apie Pagėgius tarp 04.10-06.22 buvo dar kiaušiniai. Literatūros duomenimis vien patelė peri, o patinukas laikosi netoliese ir gieda. Aleknavičiaus rasti lizdai buvo išpuvusiuose medžių stuobriuose. Manau, kad Jūsų patinukai priklauso perinčioms poroms.

Lizdas, kurį spėjot esant miškinio kalanuko (?) tikrai šiai rūšiai priklauso. Aš pasitikrinau šį dalyką kiaušinių atlase. Pasirodo, kad šie kalanukai sudaro nepaprastai daug nukrypimų ir šiuo atžvilgiu jis net nukonkuruoja gegutę.

Linučio (?) lizdas tai nekokia retaunybė, bet norėčiau turėti jo kiaušinius.

Tik labai bijau, kad tie lizdai ir kiaušiniai, kuriuos surinkot, nenukentėtų, nes jie guli pas Jus labai nesaugioje vietoje.

Dėl Algučio man labai nepasisekė.

Nors Jankauskas žadėjo jį siųsti į Žuvintą, bet dekanas pasiuntė jį sauvališkai į ichtiologijos praktiką.

Beje, girdėjau, kad Žuvinte peri pilkosios žąsys?

Viso gero,

T.I.

Kaunas 1960.06.18

Mielas Teofiliau,

Pasigendu duomenų apie baltaskruostes žuvėdras. Ar galutinai nustatei, kad jos šiemet neperi? Taip pat neturiu dar smulkių duomenų apie jų perėjimą pernai (datos, lizdų skaičius, lizdų sądaras (sandara), kiaušinių mastai, perėjimo trukmė ir k[i]t[kas]). Man tie duomenys reikalingi mano pranešimui Rygoje ir todėl prašau man juos atsiųsti.

Ar vis dar neatsiranda metinių purplelių?

Gavau pranešimą, kad Kalvarijų rajone, "Tarybų Lietuvos" kolūkyje skerssakalis kaime netoli nuo Trakėnų kaimo, prie namo Prūsaičio Antano tujos krūme 01. 05 d. buvo lizdas su 2 jaunikliais.

Lauksiu žinių

Jūs T.I.

Taip pat man reikalingi duomenys apie remezą.

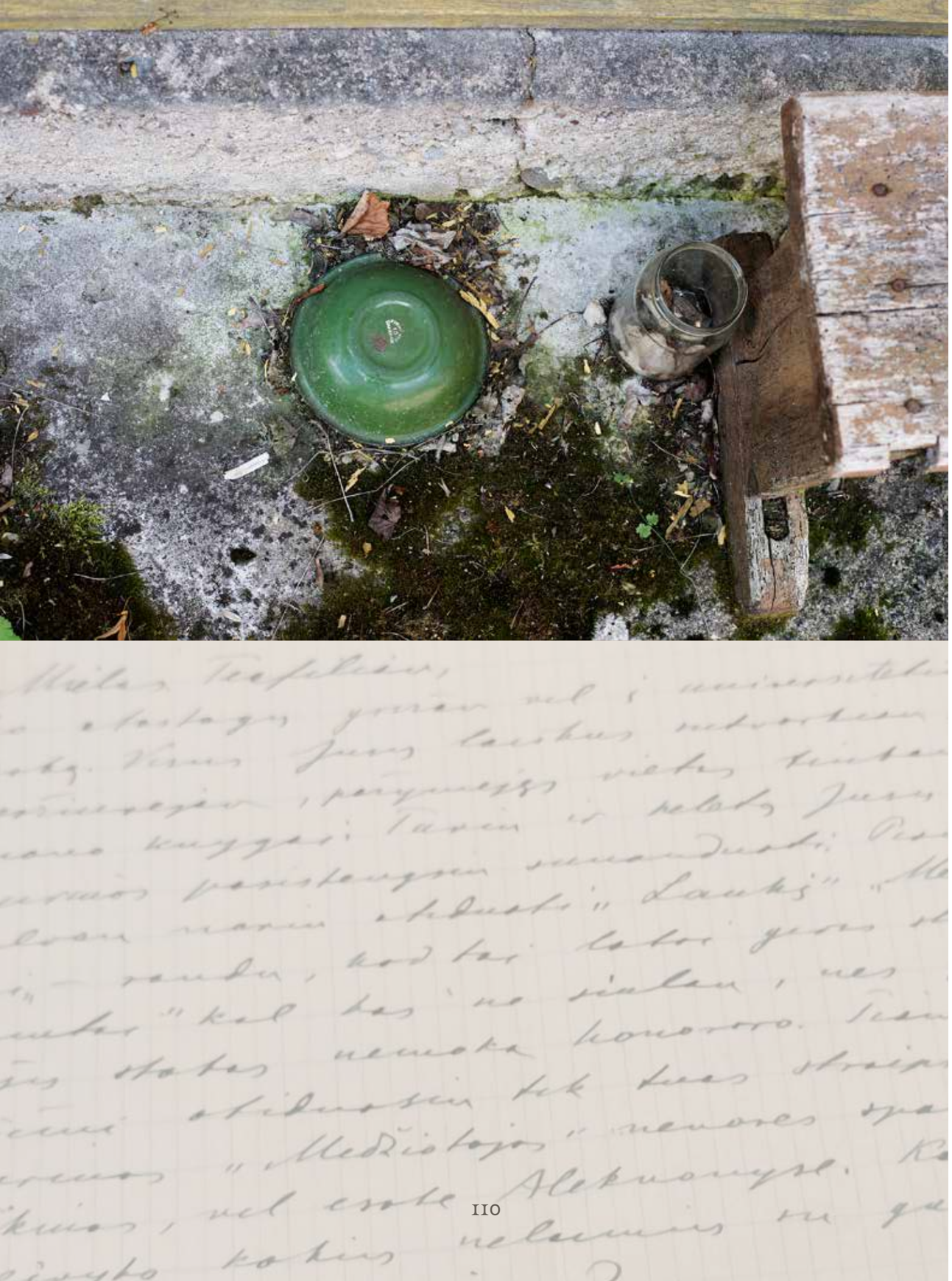

Kaunas 1960.06.18

Mielas Teofiliau,

Dėl Jūsų rankraščio buvau užėjęs į leidyklą. Skyriaus redaktorė sake neturinti aiškios nuomonės ir prašė manęs, kad parašyčiau recenziją.

Parsivežiau rankraštį į Kauną ir pradėjau skaityti, bet kol kas galutinės nuomonės neturiu.

Norėčiau, kaip ir pernai, pamedžioti pas Jus šernų.

Paneškit, kada bus daroma medžioklė.

Jūs T.I.

Kaunas 1960.11.28

Mielas Teofiliau,

Kvietimą į medžioklę gavau. Ačiū. Bet man nesinorėjo važiuoti, nes tos lapių medžioklės labai nuobodžios. Norėjau Jums telefonuoti, bet negavau telefono ryšio su Žaltyčio girininkija.

Jūs T.I.

Kaunas 1961.01.09

Mielas Teofiliau,

Jūsų straipsnį apie Žaltytį, kai tik gavau, persiunčiau „Mokslui ir gyvenimui“.

Dėl žąsų ir dėl sušaukimo ornitologų pasitarimo reikia Jums kreiptis pas Vaitkevičių, nes jis dabar yra Stuburinės zoologijos sektoriaus vedėju. Jūs galit geriau negu aš painformuoti jį apie savo sumanymą.

Su Jūsų spaudiniais abiejose leidyklose padariau viską, ką galėjau. Abiems leidiniams parašiau recenzijas ir be to asmeniškai pasikalbėjau. Toliau tai jų dalykas.

Žadėjo pradėti redaguoti.

Jūs T.I.

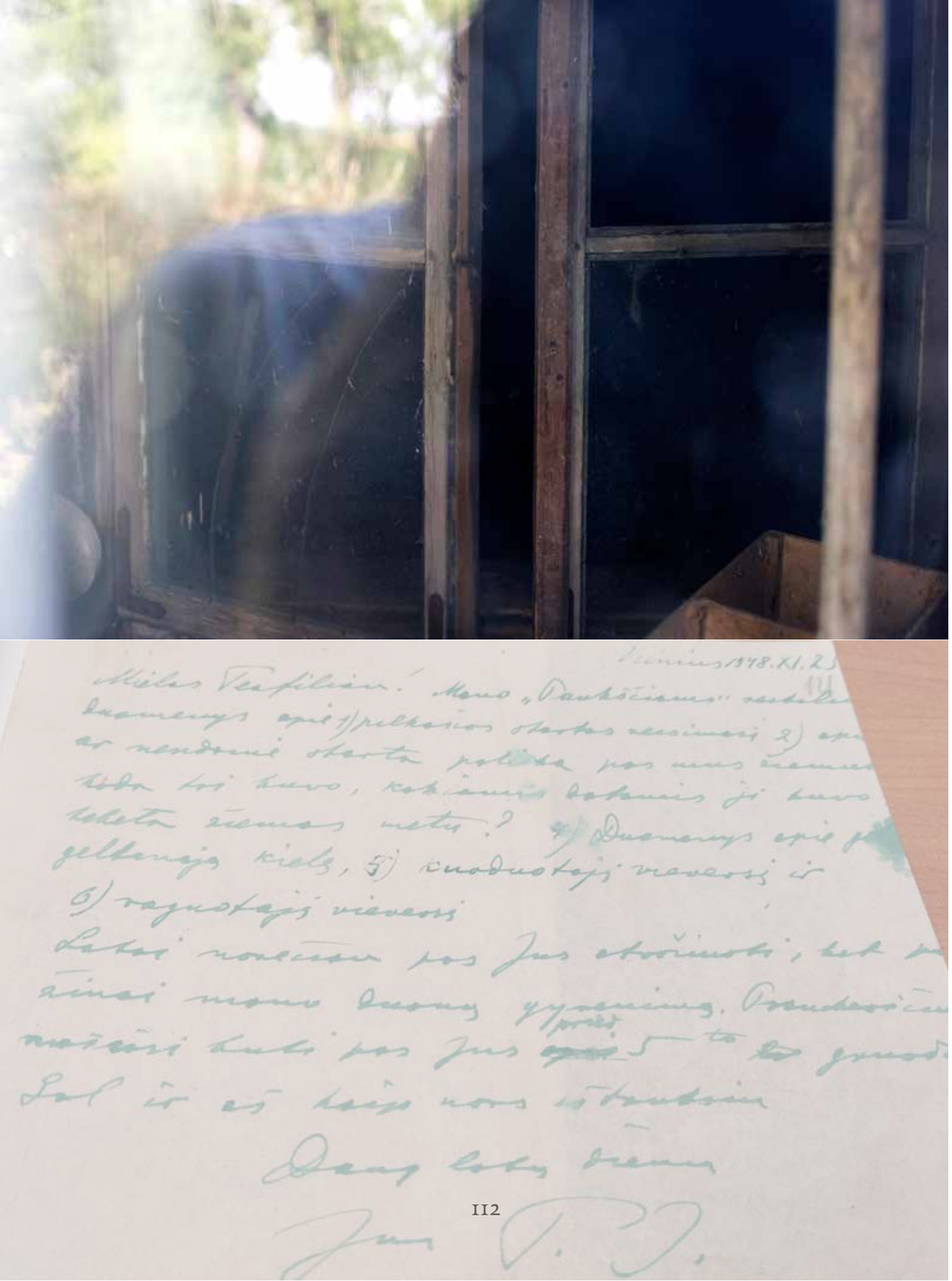

Kaunas 1961.05.02

Mielas Teofiliau,

Jūsų laišką iš 04.26 gavau. Man atrodo, kad jeigu dedamą sumą turite ir trūksta tik 300 rb., tai mano savininkas dėl tos mažos sumos gali palaukti. Antra vertus, sulig sutarties su leidykla punkto 5 Jūs galite gauti 60% honoraro nuo to momento, kada rankraštis yra priimtas. Kodėl Jūs tomis galimybėmis nepasinaudojot?

Bet yra ir kitas dalykas. Jūs tur būti nepamiršot, kad per visa mūsų pažinties laiką aš vis Jums padėdavau. Už tai aš dėkingumo nereikalauju. Bet pastaraisiais laikais įsitikinau, kad Jūs savo įsipareigojimų ir piniginių, ir kitų nevykdot. Štai sunkiu Jums momentu paskolinau 600 rb. Tai buvo 1954 m. 09.09 d. Raštu Įsipareigojot grąžinti skolą 1955.05.01 d. Jau praėjo 6 metai. Ne tik skolos negrąžinot, bet ir nelaikėt reikalingu pasiaiškinti ar atsiprašyti. Po to ėjo kita skola. Daviau pinigus pasitikėdamas Jūsų žodžiu. Net ir kvito neturiu.

Taigi, Teofiliau, nustojot mano pasitikėjimo ir nesistebėkit, kad aš savo pinigų švaistyti nenoriu. Aš neturiu noro išvardyti kitų gražių pažadų, kurie taip pat liko tuščiais žodžiais. Jie Jums garbės nedaro.

Linkiu viso gero,

T.I.

Kaunas 1961.06.21

Teofiliau,

Aš Jūsų rankraštį jau seniai perdaviau leidyklai ir kartu su redaktore patvarkiau paukščių rūšių straipsnių eilę.

Visas reikalas dabar priklauso nuo leidyklos ir man atrodo, kad kliūčių nėra. Nežinau, ką galėčiau daugiau padaryti.

Jūs T.I.

Kaunas 1961.11.19

Mielas Teofiliau,

Jūsų telegrama atėjo pas mane šiandien pusę dešimtos ryto. Pavėlavimas įvyko dėl klaidingo adreso, vietoje Janonio aik[štė] 9-3 buvo paduotas klaidingas adresas Janonio aik[štė] 4. Labai gailiuosi, kad neteko būti šioje medžiokléje. Taip pat nebuvau ir pirmoje, nes pats mane apie tai nepainformavai, o Kapsuko Medž[iotojų] draugija pranešė man apie tai trečiadienį, 8 lapkričio vakare, kai visi buvo išvažiavę šventėms ir nebuvo galima pasirūpinti susisiekimo priemonėmis.

Jūs T.I.

Kaunas 1961.12.15

Mielas Teofiliau,

Jūsų laišką už 11.27 d. atidaviau Vaitkevičiui su pasiūlymu vykdyti surašytus jame sumanymus. Manau, dabar pats laikas apgalvoti ir paruošti viską.

Stenkitės nuo pat pavasario surinkti visus duomenis dėl Jūsų skyriaus „Pabaltijo faunai“, t.y. apie nendrinukes. „Žuvintas“, kaip žinot, jau išėjo, bet aš juo nelabai patenkintas. Stanionis pagadino visą dalyką patalpinęs keletą nuotraukų iš blogų, tiesiog karikatūriškų iškamšų.

Užsienyje turės progos pasijuokti iš tokio leidinio.

Mums autoriams skiria 10 egzempliorių (visiems kartu, t.y. po 2,5 egzemplioriaus kiekvienam). Aš dar savo egzempliorių negavau, bet pirkau ir išsiunčiau apie 20.

Viso gero,

T. Ivanauskas

Kaunas 1961.12.30

Mielas Teofiliau,

Priimk su visa šeima Naujų Metų mano geriausius linkėjimus.

Šia proga prašau pranešti man duomenis apie perėjusias plėšriąją medšarkę ir riešutinę.

Jūs T. Ivanauskas

Kaunas 1962.01.23

Mielas Teofiliau,

Prie mus kreipėsi Šveicarijos paukščių žiedavimo stotis Sempach, pranešdama, kad sausio, vasario, kovo mėnesiais visoje Europoje organizuojama žiemojančių kikilių apskaita. Jie prašo šiais mėnesiais vykdyti jų stebėjimus Lietuvoje, registruojant datą, vietą ir vietos pobūdį (ūkis, kaimas, sodas ir t.t.) ir paukščių lytį. Prie progos atkreipkit dėmesį į šiuos paukščius.

Jūs T.I.

Kaunas 1962.01.29

Mielas Teofiliau,

Pranešimą apie medžioklę gavau pavėluotai ir todėl negalėjau atvažiuoti.

Jūs T.I.

Kaunas 1962.02.13

Mielas Teofiliau,

Jūsų straipsnį apie Žaltytį pasiunčiau Bieliukui su savo prierašu, patardamas jį spausdinti. Vis dėlto straipsnyje yra keletas nesklandumų ir klaidų. Aš kai ką išbraukiau. Pvz. pasakyta, kad tritonas tai roplys, minėta baltaskruostė žuvėdra, kuri ten neperi. Minėtas rudasis peslys, dėl kurio aš labai abejoju.

Jūs T.I.

Kaunas 1962.06.17

Mielas Teofiliau,

Leidykloje nepavyko man nieko padaryti. Atsikalbinėja visokiais dalykais ir popieriaus stoka, ir tuo, kad išėjo pasikartojimas su „Žuvintu“ ir p[a]n[ašiai]. Aš su leidykla turiu panašių kalbų ir dėl savo reikalų.

Už Jūsų pranešimus apie riešutines esu labai Jums dėkingas. Tai yra pavyzdys, kaip turi būti daromi stebėjimai. Jūsų pranešime tik trūksta vieno: kokiame aukštyje ir kokio amžiaus eglelėje buvo lizdas.

Prašyčiau šiuos duomenis papildomai atsiųsti.

Jūs T.I.

Kaunas 1962.12.06

Mielas Teofiliau,

Jūsų laišką iš 12.01 gavau tik antradienį popiet, o trečiadienį buvo nedarbo diena, tai negalėjau gauti savo nuotraukų.

Jei reikėtų, siunčiu 2 nuotraukas šiandien.

Jūsų T.I.

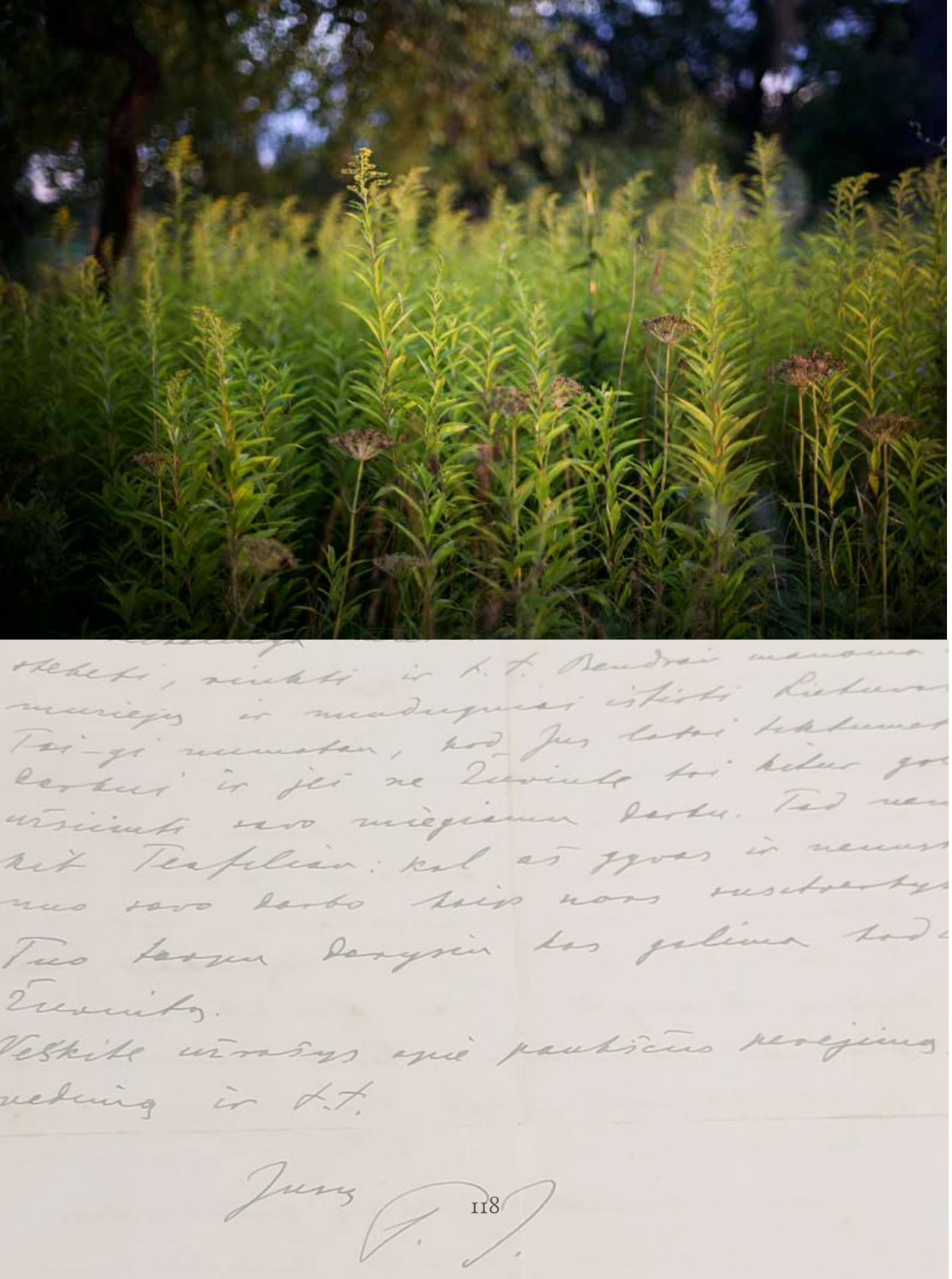

Kaunas 1962.12.21

Mielas Teofiliau,

Ačiū už sveikinimus mano 80 m. sukakties proga.

O iš savo pusės artėjančių Kalėdų ir Naujų Metų proga linkiu pačiam visų gėrybių, o ypač to, ko pats labiausiai nori.

Gerai bus, jeigu pereisi į Žuvintą, tuomet ir mūsų ryšiai pasidarys glaudesni ir gyvenimas bus įdomesnis.

Jūs T. Ivanauskas

Kaunas 1963.02.23

Mielas Teofiliau,

Atsakydamas į Jūsų laišką siunčiu Vaitkevičiaus raštą Jūsų klausimu.

Jūs T. Ivanauskas

Obelynė 1963.07.03

Mielas Teofiliau,

Girdėjau, kad Valius vėl kažkokį skandalą padarė Žuvinte (su kažkokia mergina).

Aš norėčiau apie šį įvykį truputį tikslesnių žinių.

Manau, kad pats esi painformuotas, todėl prašau man apie tai pranešti.

T.I.

1964.01.08

Mielas Teofiliau,

Dėkoju už sveikinimus. Iš savo pusės prašau priimti nuoširdžius linkėjimus sau ir visai šeimynai.

Jūsų T.I.

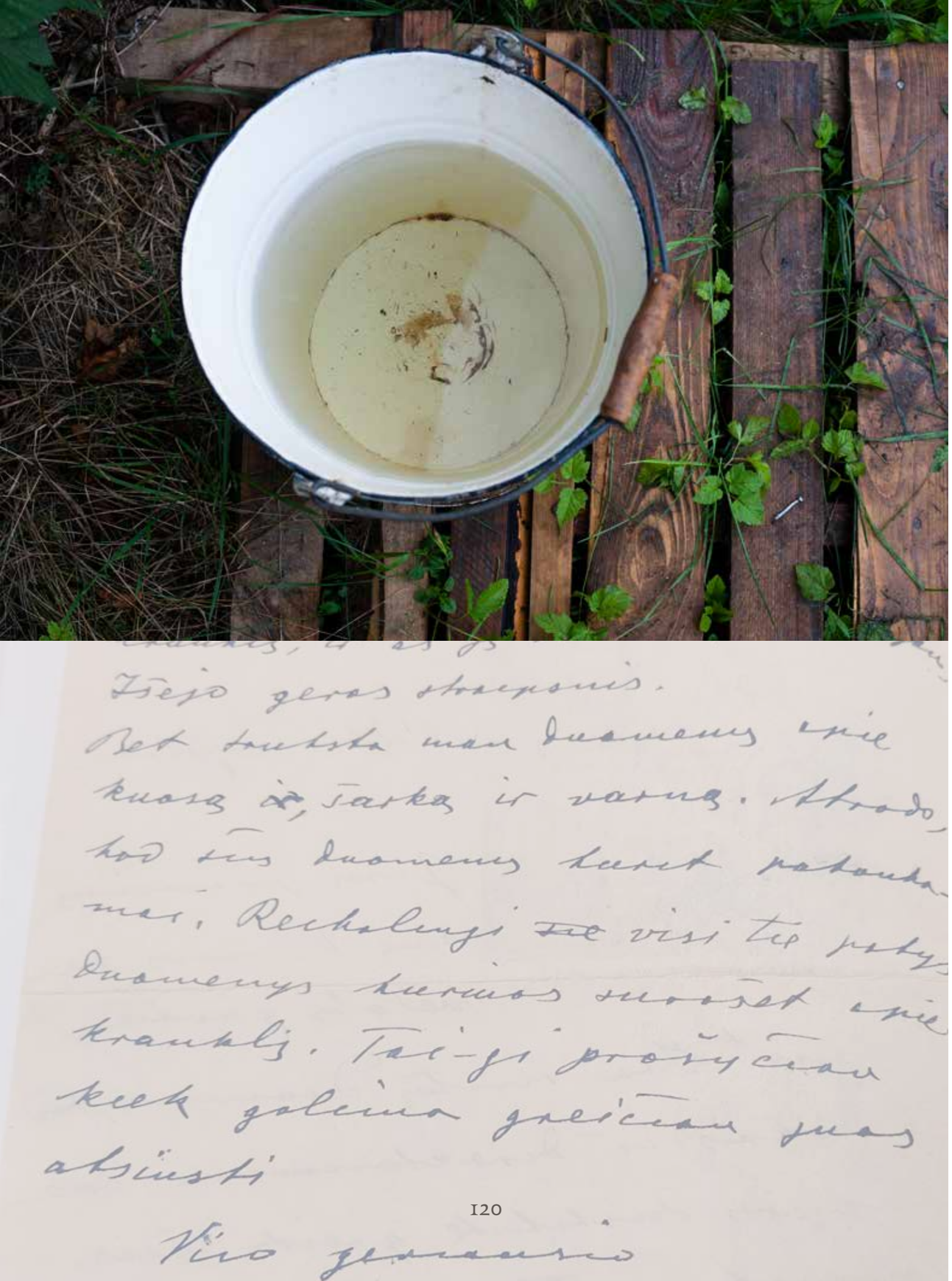

Žiejo geros straipsnis.
Bet teatsta man duomenų apie
kuosą ir, šarką ir varną. Atrodo,
kad šis duomenų kartė pakanka-
mai. Reikalingi ~~tie~~ visi tie paty-
duomenys kuriuos surašęs apie
krankalį. Tai-gi prašyčiau
kuo greičiau juos
atsiųsti

Viso geriausio

Kaunas 1964.01.28

Mielas Teofiliau,

Dėl Amalvos pelkių tyrimo Jūs turit oficialiai prašyti Bergo. Prašymą galit atsiųsti ir mano vardu, ir aš galiu pridėti savo prierašą, kad Jūsų prašymą palaikau.

Šiaip aš negaliu prašyti paskyrimo trečiam asmeniui.

Tad laukiu Jūsų rašto,

T. Ivanauskas

Vilnius, 1964.09.10

Mielas bičiuli,

Dėkui, kad prisiminei ir atsiuntei gražų raštą apie rugsėjo pradžią Žuvinte.

Perskaitęs, atidaviau "Literatūrai ir menui" išspausdinti. Gal po savaitės kitos ir pasirodys. Aš labai norėčiau, kad apie metų laikus surinktum pastabas, apibendrintum – visa knygą. (...) Tai būtų labai puikus darbas ir aš pasistengčiau, kad išleistų su nuotraukomis – turbūt fotografuoji? Grož[inės] Lit[eratūros] Leidykla. (...) ir materialiai ant kojų atsistotum. (...)

Vilnius 1964.11.05

Sugrįžęs iš Kaukazo radau Tavo laišką ir straipsnelį "Kaip pro kalvas skrenda paukščiai". Širdingai dėkoju už pakvietimą dalyvauti sveiko 50 metų jubiliejuje, tik, deja, per menka mano sveikata ir negalėsiu atvykti. Gal pavasariui išaušus apsilankysiu. Norėčiau pamatyti, kaip suklega pelkės u Žuvintu ir Amalva. (...)

Kaunas 1964.12.09

Mielas Teofiliau,

Remiantis Jūsų laišku iš 12.06 d. pasiunčiau Bergui Jūsų charakteristiką, o kartu su šiuo laišku siunčiu šios charakteristikos nuorašą.

Kas yra įdomaus Žuvinte šiuo momentu?

Jūsų T.I.

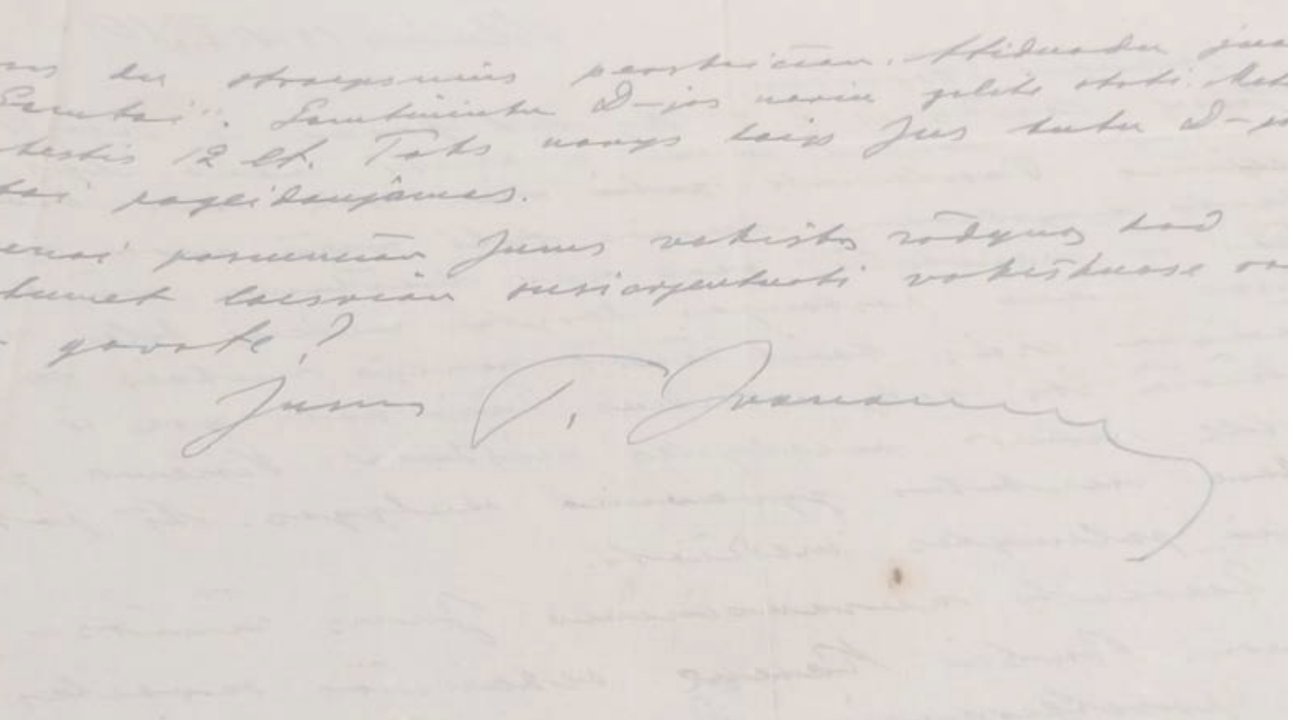

Kaunas 1966.01.10

Mielas Teofiliau,

Jūsų laišką gavau tik vakar, nes laiškas adresuotas į Obelynę ir ten išgulėjo visą savaitę. Taigi geriau adresuot į Kauną, ten gauna greičiau. Dėkoju už sveikinimus ir iš savo pusės linkiu Jums geriausios kloties ir visokiausios laimės Naujiems Metams. Aš dar po truputį krutu, bet darosi vis sunkiau. Vakar buvau medžioklėje apie Vilkiją, nušoviau 4 kiškius – ir tai gerai biednam žmogui.

Turiu pranešti Jums įdomią ornitologinę naujieną: kas vakarą į Karo Muziejaus sodelį atskrenda daugybė pietinių purplelių ir ten nakvoja. Vieną vakarą suskaičiavau jų 54, kitą vakarą - virš 70. Kur jie dingsta dienos metu nežinau, bet spėju, kad prie elevatoriaus. Iš išmatų matosi, kad maitinasi grūdais.

Kaip sekasi Algimantui? Rodos jis yra Aukštadvaryje.

Dar vieną sykį viso geriausio Jums ir visai šeimynai.

T.I.

Kaunas 1966.10.20

Mielas Teofiliau,

Neužvažiavau pas Jus ir nekviečiau medžioklėn, nes sąžinė neleido pakenkti Jūsų sveikatai. Bet, pasirodo, nebuvo ir reikalo. Buvau Žuvinto ežere su Kulbinsku, nieko neradome. Paleidau pora šovinių, bet tuščiomis, ančių kaip ir nėra, o tos kurios kaip ir paliko, labai baikščios.

Dėl Jūsų prašymo: vynuogių šakelių galiu užsiųsti. Jos lengvai prigyja. Reikia įkišti į žemę storgaliu kartu su vienu pumpuru, o kitas pumpuras (laibgaly) turi būti viršum žemės. Kada pavasarį (1967) ims dygti. Dėl medelių dalykas sunkesnis, nebent juos kas paimtų pas mane. Kai kurių sėklų galėčiau atsiųsti.

Jūs T.I.

Kaunas 1966.10.24

Mielas Teofiliau,

Siunčiu vynuogių šaknų: reikia tuoj pasodinti į žemę taip:

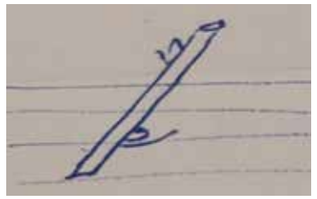

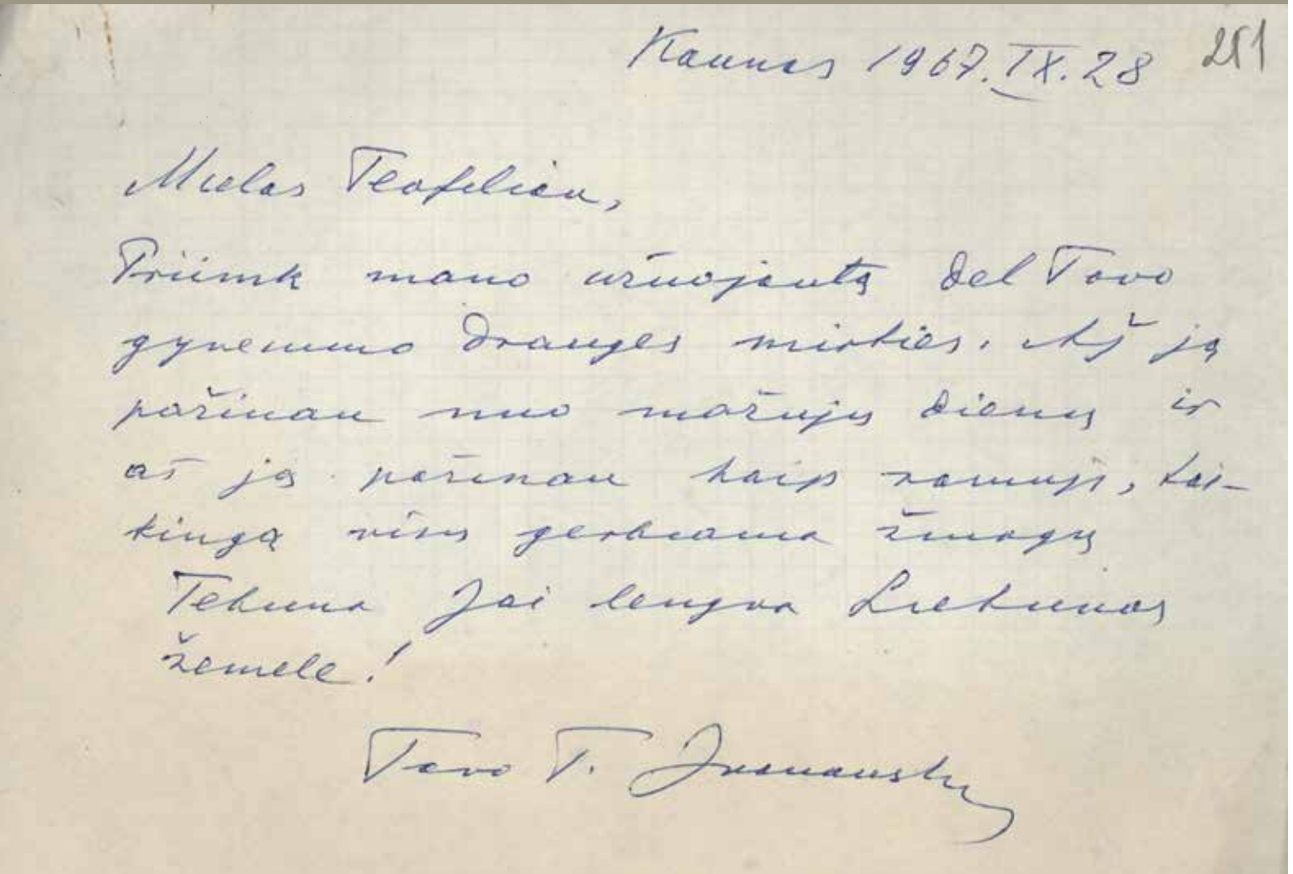

Kaunas 1967.IX.28 251

Mielas Teofiliau,

Priimk mano užuojautą del Tavo gyvenimo draugės mirties. Aš ją pažinau nuo mažųjų dienų ir aš ją pažinau kaip ramųjį, taikingą visų gerbiamą žmogų.

Tebūna Jai lengva Lietuvos žemelė!

Tavo T. Ivanauskas

Kaunas 1967.09.28

Mielas Teofiliau,

Priimk mano užuojautą dėl Tavo gyvenimo draugės mirties. Aš ją pažinau nuo mažųjų dienų ir aš ją pažinau kaip ramųjį, taikingą visų gerbiamą žmogų.

Tebūna jai lengva Lietuvos žemelė!

Tavo T. Ivanauskas

Kaunas 1967.10.22

Mielas Teofiliau,

Ką tik gavau Jūsų laišką ir pilnai atjaučiu Jūsų liūdesį ir visus keblumus susidariusius žmonai mirus....

Atrašau į Jūsų klausimą: nuolat gyvenu Kaune (Janonio aik[štė] 9-3), bet šeštadienį ir sekmadienį išvykstu į Obelynę, o sekmadienį vakare grįžtu Kaunan.

Mano gimimo data 1882.12.16.

Bučiuoju Jus

T. Ivanauskas

Kaunas 1967.12.18

Mielas Teofiliau,

Nuoširdžiai dėkoju už sveikinimus mano sukakties proga. Triukšmingai užbaigiau ją, nes susirinko labai daug žmonių, o vietos turėjome nedaug, nes mums buvo paskirta tik Med[icinos] Inst[ituto] auditorija. Na, bet šiaip taip atšventėme.

Stipriai bučiuoju

T. Ivanauskas

Kaunas 1969.01.09

Mielas Teofiliau,

Ką tik gavau Jūsų laišką be datos ir nuoširdžiai dėkoju [už] atmintį ir pareikštus man sveikinimus. Deja, mano sveikata šiemet nekokia. Sergu egzema ant viso kūno ir kankinuosi jau nuo balandžio mėnesio, o nė vienas iš gydytojų man padėti nesugeba.

Šis negalavimas labai numuša mano nuotaiką ir mažina mano darbingumą. Taip pat mažai medžioju, nes man sunku, greit pavargstu.

Per visą sezoną nušoviau vieną ožį, vieną lapę ir vieną kiškį.

Linkiu Tau ir visai šeimai visų gėrybių

T. Ivanauskas

Kaunas 1969.03.11

Mielas Teofiliau,

Jūsų reikalu parašiau laišką Bergui ir prašiau, kad Jums padėtų.

Jūsų T.I.

Kaunas 1970.01.07

Mielas Teofiliau,

Ačiū už telegramą su linkėjimais. Linkiu Tau ir Tavo žmonai geriausių Naujų Metų, o taip pat Tavo vaikams. Man šventės nebuvo linksmos, nes 4 savaites išgulėjau ligoninėje, susirgęs širdies infarktu. Tik nuo 4 dienų esu namie, bet dar labai silpnas.

Jūs T. Ivanauskas

Kaunas 1970.05.12

Mielas Teofiliau,

Atleisk mano pavėluotą į Jūsų laišką iš 04.24 d. atsakymą. Dėkui už pasiūlymą rašyti bendrai knygą apie Žuvintą, bet, deja aš negalėsiu tuo pasinaudot, nes dabartiniu laiku rašau net tris veikalus.

Siunčiu Šeštoko adresą: Vilnius-40, Krantinės 24-63.

Na, lik sveikas,

Jūsų T. Ivanauskas

III. TEOFILIS

Teofilio Zubavičiaus laiškai Tadui Ivanauskui

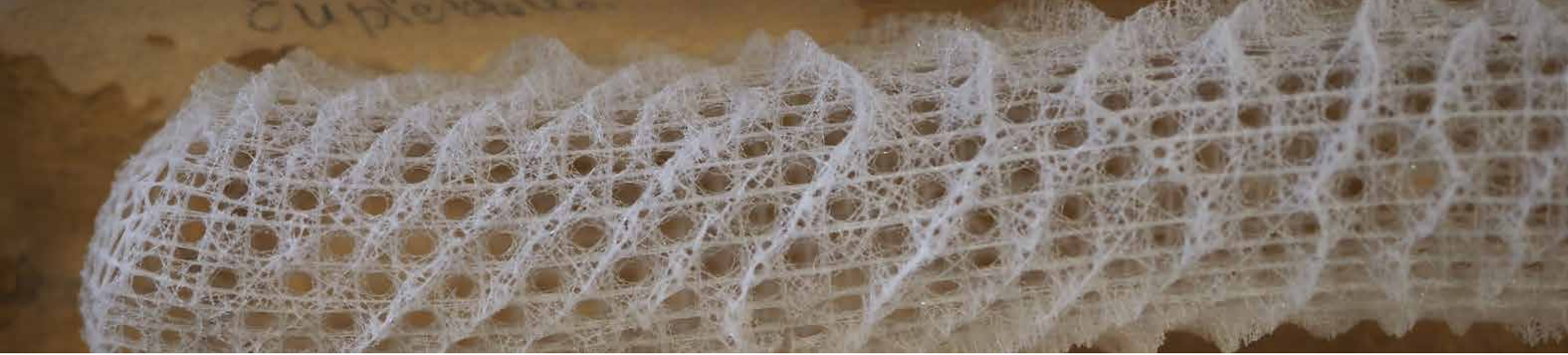

1938.11.02. žurnalas „Medžiotojas“

Žuvintos ežero sargo T. Zubavičiaus laiško, rašyto prof. T. Ivanauskui, nuorašas

GERASIS PONE PROFESORIAU,

Negavau iš Jūsų atsakymo, tad vėl siunčiu laišką, vėl šį tą rašau, gal rasite ką nors naudinga. Šiais metais buvo labai daug pas mane, Žuvintos paliose, spanguolių. Prieš pora dienų jų parinkau ir siunčiu p. profesoriui. Nejaukus šis milžiniškas Žuvintos likimą primenąs plotas, skurdi gyvija ir augmenija. Visas palių papuošalas tai tetirvinai ir gervės, stirnos ir lapės ir atsitiktinai užklydęs pilkis vilkas. Pasitaiko ir smulkesnių paukščių keletas rūšių, bet vis dėlto tokiam plotui tų gyvių per maža. Užtat ir susidaro nemalonus įspūdis, kai vaikščioji po jas, nieko nesutikdamas. Mano gulbės gražiai gyvena, dažnai laksto su vaikais, gainioja giesmininkę, kuri nuo spalių 25 d. tebegyvena. Buvo keturios giesmininkės, bet trys išlėkė, o pasiliko tik šioji, apsiprato su nebylėmis, su kitais ežero gyventojais, patiko „Žuvintos“ duonelė, ot ir gyvena. Jau pasirodė juodkakliai narai, vienas iš jų laikosi ežere, šiaip daug mačiau pralekiant. Nors jau šiandien lapkričio 2 d., bet ausuoti kragai dar neišlėkė, per dešimtį suskaičiau. Bet labiausiai nustebau, kad rudgalvės dar tebėra šiandien; jų būrius užtikau plaukiojant ir lakstant, taip pat mačiau ir keletą pulkų pralekiant į pietus. Taigi, pasirodo, kad rudgalvės išlekia ne spalių mėn, o lapkričio. Sakau, kad tat gal nuo šilto oro priklauso, pernai iš tikrųjų spalių mėn. niekur rudgalvių nebemačiau. Ridės taip pat neišlėkusios, tik nebėra kuoduotuojų ir smailiauodegių, su žilosiomis jos prieš pora savaičių išlėkė.

Šiandien pirmą kartą rudens kelionėje pastebėjau tris didž[iuosius]. dančiasnapius. Pone profesoriau, nepaprastai gražūs tie ančių giminaičiai. Jų gražios auksu žvilgančios apačios iš kažkur spindi. Taip pat nesunku juo nuo tų apačių ore lakstančius nuo kitų ančių atskirti. Tiek pavasarį, tiek rudenį pas mane vidutinių ir didž[iųjų] ančiasnapių nedaug pasirodo. Tačiau visai kas kita su mažaisiais: jie, kaip ir antys, dideliais būriais laksto iš vieno ežero galo į kitą.

Su kurapkomis šiemet liūdnoka, galima sakyti, visai jų nėra, arba, jei ir pasitaiko, tai tik retai, labai retai. Pernai paežerės pievose „Epušėje“ kurapkų dideliausi būriai buvo, gi šiemet, kiek kartų tas pievas atlankęs, nieko neradau. Apie paukščius šį kartą tik tiek, ateityje, jei ką pastebėsiu, vėl pranešiu.

Dabar, gerasis Profesoriau, dar truputėlį apie save. Šio mėn. iš 1 į 2 dieną naktį prieš mane kėsinosi St. Varževičius iš Aleknonių. Tai tas pats brakonierius, kurį pernai pagavau su paukščiais. Aš jau miegojau, nes buvo, rodos 10.30 val. ar 11 val. nakties. Jisai iš kažkur atsivilko prigėręs „naminės“ ir ėmė daužyti duris, kad įleisčiau į vidų. Laimė, kad aš nesikėliau, nes matę pasakojo, kad jis į žmogų nebepanašus buvo; naminė visus žmoniškuosius jausmus užgniaužė, iškeldama žvėrišką neapykantą, kerštą – mane nušauti. Žinoma, jei aš būčiau duris atidaręs, be abejo, į pilvą būčiau gavęs švino porciją, bet niekšui nepavyko. Paskui, keikdamas mane visokiais žodžiais, parkeverzojo namo. Už tai jam galėčiau protokolą surašyti, bet ką visa tai reiškia? Varževičius gautų tris ar penkias paras arešto, bet kas iš to? Mūsų santykiai dar labiau pablogėtų ir jis vėl, progą suradęs, keršytų. Taigi, aš nusprendžiau viską nukęsti, gal po to vyrukas susipras. Jei nepasitaisys, vis tiek savo atpildą jis atras. Naktį pro kambario langus gali mane nušauti; jei taip atsitiktų, P. Profesoriau, nelaikykite mane blogu tarnautoju. Juk visa tai tik dėl paukščių, dėl mano mielųjų sparnuočių taip atsitiktų. Pone Profesoriau, taip gali atsitikti, nes jau nemažai turiu tokių žmonių, kurie, rodos, tik ir laukia progos, bet aš esu pasiryžęs nieko nepaisyti ir tikiu, kad Jums padedant, aš išeisiu nugalėtoju. Tik dėl to aš ir prašau, kad man nupirktų namuką, nes paežerės gyventojai manęs dėl visokių naktibaldų jiems pridaromų „šposų“ nenori priimti. Sako, nespėsim langų dėti, o ko gero ir padegti gali. Taigi, jie ir nenori.

Žinoma, kiekvienas sutiktų laikyti mane, jeigu paežeriečiams nieko nesakyčiau. Juk jei nieko nesakyčiau tai ir nereikalingas būčiau. Gerasis P. Profesoriau, aš sutvarkyčiau Žuvintą, tegul, tik Jūs man padėkite, užtarkite mano prašymus, ateitis parodys, ar aš buvau to vertas. Būsiu labai dėkingas, P. Profesoriau, jei sutiksite parašyti man laišką.

Sudiev, Teofilius

Žuvintas, be datos

Nuoširdžiai dėkoju už „Medžiotoją“, jį gavau 23 sausio Simno pašte. Nepaprastą džiaugsmą pergyvenau atvertęs jo pirmąjį lapą-viršelį. Stebėjausi savo straipsneliu, bet drauge ir džiaugiausi jisai buvo atspausdintas. Taip pat gerasis p. profesoriau dėkoju ir už atspausdinto laiško nuorašą. Tegul žino visi medžiotojai, kokių niekšų yra tame kampelyje. Ateityje aš dėsiu kuo daugiau pastangų, kad pasiekus ką nors naujo, kad laiks nuo laiko tinkamiau straipsnelį parašius. Matau iš „Nendrinės lingės“ kad vis dėlto dar daug ko trūksta mano straipsniui, o ypač gražiau derinamų sakinių. Po kurio laiko, tikiu aš, kad vis tiek man pavyks nė kiek neperdedant apibūdinti bet kurią paukščių rūšį. Lai darbas juo lengviau suksis, juo daugiau turėsiu reikiamu žinių pasirinkęs. Esu pasiruošęs kuo geriausiai ištirti visus Žuvinto gyventojus ir po tam tikro laiko apie kiekvieną atskirai parašyti straipsnelį. Dėlei to turiu labai platų barą, kad tik sveikas būčiau, pasisekimu neabejoju. „Nendrinė lingė“ man duoda vilties bei ... toliau toje srityje tobulintis ir siekti naujų užsimojimų mokslo kampelyje. Turiu iš pernai metų nemažą pluoštelį žinių apie didž. krekšlę, bet jų dviejų metų praktikos dar per mažai. Manau šiais metais straipsnelį dar papildyti ir po to tik „Medžiotojui“ siųsti. Taip pat mane be galio vilioja žiogelių visos rūšys. Bet su jais kiek sunkiau, ir turbūt dėl to, kad jie labai slapstos. Kiek aš praleidau valandų, kad suradus jų kiaušinėlius ar vaikus, deja, nepavyko. Jų gyvenimas be galo nuostabus, giesmelės taip pat įdomiai patrauklios nors ir monotoniškos. Jei neapsiriksiu pasakęs, - nendrinių žiogelių patelės nečirškia, (gal būt ir anų dviejų rūšių negirdėti), o vien tik patinėliai. Patelės tik slapstosi apatinėje augmenijoj, kartais išlenda iš viksvynų ar parkritusių nendrių, savotiškai cyptelėja ir vėl dingsta. Patinėliai tuomet meta giedoję ir papūtę uodegėlę puola jų ieškoti. Žiūrėk, nusekė paskui ją, įlindo į susipynusią augmeniją, bet pataitės čia jau nėra. Lyg erzindama savo vyrą ji pabėgusi toliau vėl išlenda iš žolynų, sučirškia ir vėl dingsta. Taip ir eina iki tol kol ją paveja patinėlis ir pareikalauja iš jos moteriškos meilės... Tai mano mylimiausieji paukšteliai. Pone profesoriau, juk pirmus porą metų aš nieko nežinojau, net nežinojau kad žiogelių yra trys rūšys.

Dabar aš juos be vargo, vienus nuo kitų, atskiriu. Už visą tai esu jums dėkingas, nes kitaip vargu ar būčiau galėjęs ką nors daugiau pažinti. Šiais metais gerasis p. profesoriau būtinai būtinai turėsite Žuvintą aplankyti, juk čia taip malonu, pasiįdomauti sparnuočiais ir patikrinti jų plitimą Žuvintoje. Taip pat turėsite progą patikrinti mano žinias toje srityje. Aš labai noriu kad kas nors manęs paklausinėtų, papasakotų tą ko dar nežinau. Užtat aš ir pernai taip norėjau, kad Jūs p. prof. mane aplankytumėte. Be to aš tikiu, kad prašvitus pavasariui tuoj grįš mano mielosios gulbelės. O gal šiais metais jų daugiai pas mane perės. Visai atsitiktinai užtikau labai vertingą Jūsų straipsnį „Gulbė“ kuris yra parašytas MG. 1936 m 5 Nr. Giliai atmintyje įsidėjau to straipsnio žodžius, nes man apie paukščius bet kur rašyta, viskas miela. Juk kiek kartų dar piemenėliu būdamas aš sekdavau rudens ar pavasario metu pralekiant, šias gražuoles ir lygiai tokius pat klausimus statydavau savo vaikiškoj galvelėj. Aš manydavau kodėl jos nenutupia mūsų Pyvesoje, kodėl jos nenusileidžia ... ... aš nežinojau tos priežasties, kodėl tos pasakų karalaitės buvo apmiršusios mūsų šalį. Tik dabar man apie gulbes yra aišku, tik dabar aš suprantu dėl ko liaudies dainos jas mini...

Sausio 24 d. Alytaus I apylinkės teisme turėjau bylą su tais brakonieriais iš kurių vienam atėmiau šautuvą. Nustebau be galo kai teisėjas nenorėjo tikėti mano žodžiais ir kaltininkus kuo nepateisino. Tie žinoma, gynėsi kaip įmanydami ir visaip teismui įrodinėjo, kad aš nieko nesuprantu, nežinau, ir jų nepažįstu. Tai yra nežmoniškas absurdas! Kur tai matyta. Teisėjas klausia kodėl aš liudininkų neturiu. Žinoma aš jam gerai atsakiau - kad buvau pas seniūną, bet jo neradęs turėjau vienas brakonierius gaudyti. Paskui teisėjas liepia: - pristatyk liudininkus, kurie būtų matę kaip ant sienos kabojo šautuvas (pas brakonierius!) arba kad tą šautuvą ir jo šeimininką pripažintų. Pone prof. ar tai taip reikia spręsti tokias bylas? Ar gi galima duoti išsisukinėti tokiam elementui kuris dar ir šiuo metu neretas. Ot ir teismas! Užuot laimėjęs bylą galiu ją pralošti ir likti pajuokoj. Kas pažįsta tą teisėją sako, kad dar tik praktikan-

tas- nesenai „iškeptas ...“ Turėjau Marijampolėj keletą bylų, tenai visai kas kita-nubaudė ir baigta. Po bylos draug su brakonieriais teko važiuoti namo; mat ir jie traukiniu važiavo ir dar tame pačiame vagone. Kibo, jie kibo prie manęs, grasino visaip, esą priduosią net 60 liudininkų kurie pasakys, kad jie nemedžioją. Žinoma to nebus, bet vieną kitą su neteisinga priesaika jiems gauti nieko nereiškia, o ypač dar Žuvintuose. Taigi bylą atidėjo kitam kartui. Teisėjas liudininku užrašė seniūną, kuris kaip aš žinau, dėl manęs nieko gero nepaliudys. Aš negaliu pagalvoti, kaip galima taip pasielgti su brakonieriais. Mano nuomone sugautasis turi be jokių ceremonijų, tuoj pat nuteistas. Niekad mes neišnaikinsim brakonierių, jei taip teis. Užtat jie ir laksto ... grasindami, užtat ir vėl kartoja savo užgaidas. Ką jam reiškia trejos ar septynios paros? Daugiau čia demoralizacija negu teismas. Še tau, kad nori žmogus ir kovok su tuo reiškiniu! Pone profesoriau, tokiems tipams reikėtų pilti gerokai, kad jie daugiau snapo nekištų kur nereikia. Bet apie tai irgi užteks, kai vėl bus byla parašysiu atskirai. Iki vasario 1 d. jau baigsime miško medžiagos gamybą. Mano svarbiausi darbai pasibaigia 28 d. sausio. Po to nežinau ką darysiu. Nors šiais metais daug lengviau buvo, bet pone profesoriau, aš vis tiek gamybai pasibaigus nebenoriu čia būti. Mano svajonė – Žuvinta. Tiesa, ten užšalę, bet aš manau vis tiek rasiu ką nors naudingo. Todėl gerasis pone prof., aš labai norėčiau grįžti į ten. Juk svarbiausias darbas atliktas. Raštinėj gali dirbti žvalgas, gir-kas ir sekretorius. Kam manęs jiems reikia? Be to juk aš ne miško sargas, man paukščiai tūkstantį kartų labiau negu miškas rūpi. Mano prašymas, kad atleistų nieko negelbsti. Kaip ir pernai gerasis pone padėkite man šiais reikalais, Jūsų žodžiui niekas neprieštaraus, gi mano niekas neklauso. Tik prašau didžiai gerb. p. profesorių nepasakyti apie tai nei p. urėdui, nei p. gir[inin]kui, nes jie gali supykti ir mane nubausti. (...)

Žuvintas, 1941.09.08

Štai siunčiu jau kitą laišką, jame pateikdamas savo sumanymus. Jei nors dalis to išsipildytų, su mielu noru dar toliau palikčiau prie Žuvinto. Visų pirmiausia noriu pasakyti, kad ruošiuos pasitraukti nuo rezervato. Dalykas toks. Jau nuo pat pradžių man buvo daug ko prižadėta iš M[iš]kų Dep[artament]o: priskirti padėjėją, nusavinti privačią dalį (?), pastatyt namelį, pakelti tarnybinis laipsnis ir t.t. ir t.t.

Iš visų pažadų nė vienas neišsipildė ir per 5 apsaugos metus Žuvintui nieko nebuvo pagerinta. Anksčiau buvusios valdžios net neįstengė salą apmainyti Riečių balų kampu. Žvejyba taip pat vyko nuo atšilimo iki gegužės 1 d., o šiemet – net per gegužį ir birželį. Paukščiams tatai nenaudinga. Daug kartų esu sakęs – jei Žuvinto rezervatas – tebūna taip, kad paukščiai jame jaustųsi kaip Helgolande, Filsande ar Heina Saaret salose. Na, o pas mus?! Pas mus dar toli iki tiek. Mūsų žmonės bevelija žemiau protaujantį gyvį dantimis gyvą sugraužti, negu duoti iš visos Lietuvos bent kamputį žemės veisimuisi. Raliuoja jie sau gerkles išvertę, kad paukštis

nereikalingas jokios globos, kad nauda iš jų – nepatenkinama ir pats tausojimas nereikalingas.

Turbūt dėl to ir po šiai dienai ir Žuvintas nesutvarkytas. Paskirti prižiūrėtoją tai dar ne viskas. Žuvintą neatidėliojant reikia paversti pavyzdingiausia G[amtos] Ap[saugos] Pl[otu] ir nepamainoma stebykla, žiedavimo įstaiga. Visa tai nesunku įvykdyti, reikia darbo ir gal šiek tiek lėšų būtiniausiems įrengimams. Gerasis Profesoriau, kadaise Jūs man rašėte, kad gamtininkai padavę prašymą, kad pastatytų namuką šalia ežero su laboratorija. Taip ir turi būti mokslo darbams, kad ir iš ornitologijos (?) siekių, bet kam gi viską taip stumti tolyn? Jaučiuosi, kad į tą sritį ir aš galiu įnešti mažą dalelę ir padėti pirmtakams sukrauti pamatus.

Šiandien aš nebepasitenkinu vien saugoti ežerą nuo brakonierių. Tokį darbą atlieka kiekvienas doresnis tarnautojas. Aš noriu ir veržte veržiuos prie platesnio ploto, prie retesnių paukščių suradimo ir aprašymo jų gyvenimo.

Žuvintas turi daug slaptybių. Kasmet jis po truputėlį atsiskleidžia. Jūs radite perint ūsuotas zyles, o aš – rudakaklius kragus, juodagalvius kirus ir kt., bet to vis vien neužtenka. Aš noriu, kad priklausytų man ne tik šis ežeras, bet ir visi kiti esantieji Lietuvos ribose. Aš tikiu, kad po nekurio laiko „Lietuvos paukščių“ I tomas teks perspausdinti jį papildant nauja medžiaga. O kad susirinktų daugiau medžiagos III tomui reikia kiek plačiau padirbėti. Jei būtų išplėstas tolimesnis žinių rinkimas, tuomet tektų ir II tomą papildyti.

Kitą punktą reiktų įrengti šalia Dovinės, arba kur kitus jis pasitarnautų tikslesniam registravimui pralekiančių paukščių. Dar vienas dalykas tai – nusausimas ežero pakrančių. Nuo Riečių iki Kiaulyčios per palias [pelkes] – tas pakraštys valdiškas, bet nuo Riečių iki Kiaulyčios pro Grinkiškį, Aleknonis ir Žuvinto k[ai]m[us] galima apsodinti paprasčiausiais krūmais - karklais. Smulkiems paukščiams to užtektų. Ten būtų galima statyti tinklus ir vykdyti masinį žiedavimą. Pagelbinė patikima priemonė yra žiedavimo spąsteliai. Per pastaruosius 3 metus aš juos gerai išbandžiau ir rezultatais esu patenkintas. Jei ne jie rankose iki šiol nebūčiau turėjęs mėlyngurklės, eršketžvirblio, papr[astojo] nykštuko ir kt. Spąstelių aš turiu nedaug, tik apie 10, o kas būtų, jei aš turėčiau 100 arba daugiau? Tikėkite manim, gerasis profesoriau, aš būčiau II M[ikas] Posingis nuo Žuvinto. Prie visų negerovių priskaitai ir tą, kad Žuvintas yra pavesta M[iškų] Dep[artamen]tui. Būtiniausiai jį turi perimti Zoologijos Institutas. Tuomet tarp mūsų būtų glaudesnis ryšys. Aš noriu, kad atlyginimą man mokėtų ne urėdija, bet minėtas institutas. Be to aš negaliu su šeima pragyvent vien iš 250 rublių/mėn., kai nėra nei buto, nei žemės sklypelio, nei kitko.

Jei bent dalis mano pageidavimų būtų išpildyta, mielai tuomet likčiau prie Žuvinto. Tačiau, kaip aname laiške rašiau, Jūs perimkite mane ir duokite darbo Lietuvos miškuose, pelkėse, ežeruose ir kitur. Ten savo misiją atliksiu ne blogiau kaip prie Žuvinto. Tos mintys, kurias Jūs man įdiegėte pavasarį per laišką, minėdami paukščių stebėjimą ir retesnių [paukščių] rinkimą,

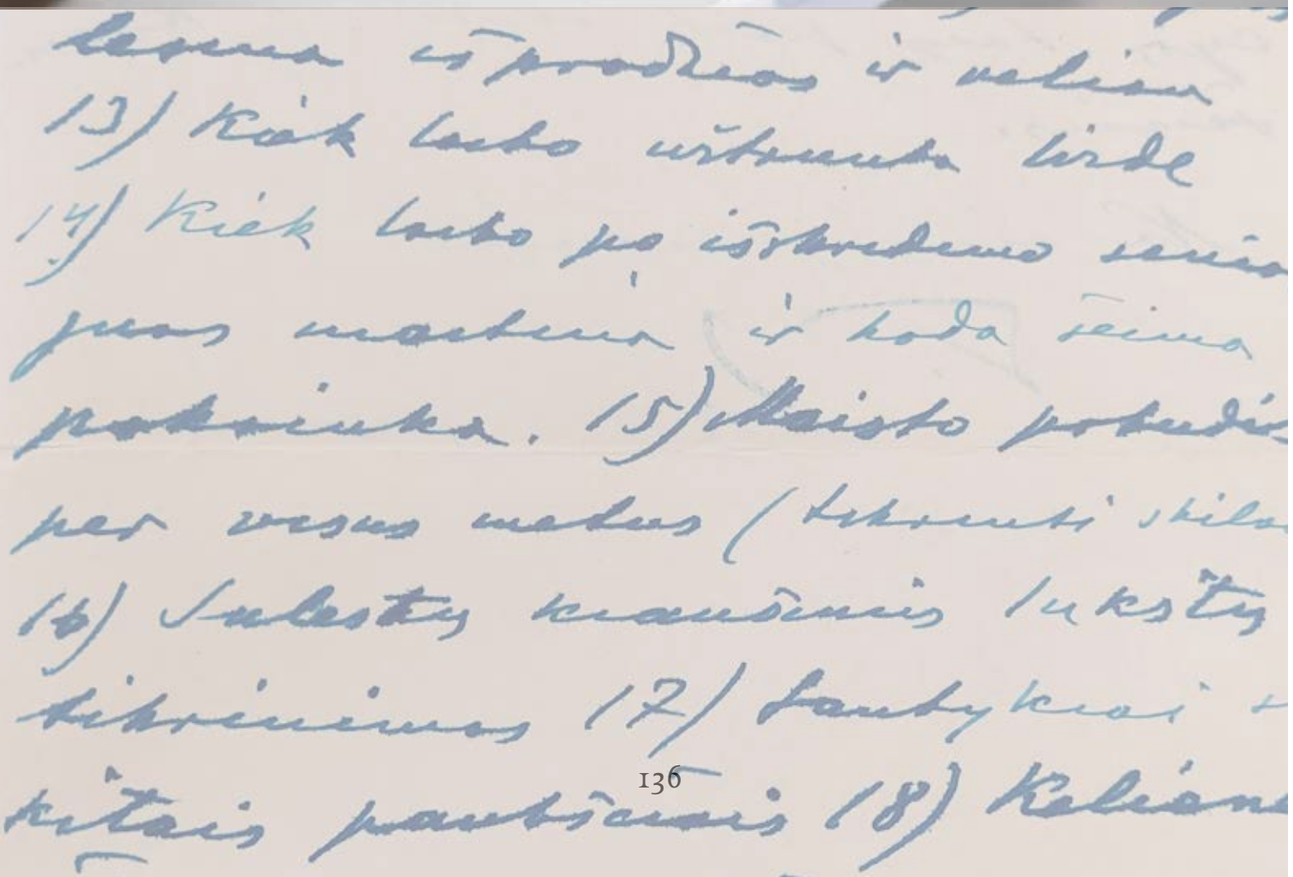

aš nebeiškraustau iš galvos. Ar darbą dirbdamas, ar plaukiodamas ežere, ar pagaliau net naktį lovoje visa tai matau. Kai sumerkiu akis, tuoj pat atsiduriu kažkokiam miške ir, rodos, seku seku paskui paukščius, juos gaudau spąsteliais, ieškau kažko retesnio…Nubudus tenka nusiminti ir pradėti kasdieninį darbą. Jūs, Gerasis profesoriau, kitados svajojote apie Brazilijos turtingą fauną ir troškote tą pasakišką kraštą išvysti. Jūsų svajonės niekais nenuėjo. Jūs ten dirbote iš tiesų tris mėnesius. Aš gi norėčiau, kad mano svajonei išsipildžius tektų dirbti ne 3 mėn[esius], bet 30 metų. Tik iki smulkmenų išlandžiojus visus Lietuvos užkampius būtų galima parinkti ateičiai vertingos medžiagos. Baigdamas šį netrumpą laišką kreipiuosi į Jus P. Profesoriau, tikėdamas paramos. Padėkite man patekti į naujas gyvenimo apystovas, prie tokio darbo, kur veržiasi mano protas ir širdis. Aš tikiuosi, kad už Jūsų rūpestį neliksiu skolingas. Savo kilniai idėjai ir toliau būsiu ištikimas.

O dabar, likite sveiki,

Jūsų Teofilis

Žuvintas, 1942.03.05

Brangus Pone Profesoriau,

Kaip buvau pažadėjęs, sudariau Jums mažą siuntinėlį ir štai šiandie, kovo 5 d. iš Simno išsiunčiau. Didesnio kiekio tuo tarpu negalėjau sudaryti dėl dviejų priežasčių. Pirma – kad surasti ne taip jau lengva, ne pas bile kurį ūkininką galima gauti. Butelyje jie geriau spekuliantams parduoti negu šiaip žmogui, todėl teko gerokai pavaikščioti. Bet tai nieko, aš netingiu ir kiek galėsiu, tai padarysiu. Antra tai – kad kažkur susižeidžiau kairės kojos blauzdą, kraujas užsinuodijo, blauzdos raumenys sutino ir dėlei to kenčiu. Vaikščioti beveik negaliu, bet tikiuosi už poros savaičių pasveikti. Antrą siuntinėlį, Gerasis Pone Profesoriau, gausite kovo gale ar pačioje balandžio pradžioje. Tikiuosi, kad pavyks sudaryti žymiai didesnį. Pas mane teiraujasi žmonės įvairių dalykų, būtent: piniginių, moteriškų skarelių, juodų ar baltų tvirtų (ant špūlelių) siūlų, suknučių, portfelių ir net paltų. Mūsų girininkas prašė odinio, kad ir kiek panešioto rudos ar juodos spalvos palto iki pusiau[jo] ir tokios pat spalvos portfelio. Jei galėtumėt, Gerasis Profesoriau, iš išsiuvinėtų daiktų atsiųsti, arba ką nors kitokio, viskas išeitų į gera. Aš nesu spekuliantas, bet apmainyti galėsiu, Jūs tik kiekvieno daikto kainą pažymėkite. Praeitą kartą pamiršau parašyti, kad ir kailiukams kainą įrašytumėt, todėl, kai siųsite, malonėkite tai padaryti.

Siuntinėlį sudaro 21/2 kg lašinių, truputis dešros, apie puskilogramis sviesto ir 10 kiaušinių. Vis tai palyginti gavau labai pigiai (apie 15 RM), mat mainiau į žuvis. Ateityje, galimas daiktas, teks brangiau užmokėti. Na, bet tiek to, maistas svarbiau negu pinigai. Galėčiau Jums nusiųsti keptų karštame pečiuje žuvų, jos esti sudžiūvusios, ir kiaušinių. Bet, rodos, Jūs tų pro-

duktų nemėgstate, tad paminėkit, kai rašysite. Jei ka bus neskanu, atleiskite man, nes tai – ne mūsų gaminti produktai. Kitą kartą galėsiu nusiųsti Jums šiek tiek sausainių, nes mes patys turime šiek tiek gerų miltų. Iš visos širdies, Gerasis Pone Profesoriau, Jus užjaučiu ir kiek galėdamas padėsiu spręsti Jums maisto problemą.

Tuo tarpu likite sveiki,

Jūsų Teofilis

P.S. Atsiųskite dėžučių, jos man pravers paukščių lizdų siuntinėliams taip pat ir šitą dėžutę dėl produktų.

Žuvintas, 1942.10.15

Gerasis Profesoriau,

Jūsų laišką gavau, jau šiandien duodu atsakymą. Labai nudžiugau jį pamatęs, nes jis man didelė naujiena. Truputį pagalvojęs vis dėlto nutariau priimti Jūsų malonų pasiūlymą. Prie Žuvinto jau iš dalies nusibodo būti ir norėčiau kur nors kitur, bet vis tiek gamtos mokslų labui padirbėti. Man atrodo, kad preparavimo technika bus suprantama ir kad šioje srity aš galėsiu laisvai darbuotis. Vieno aš bijau, ir labai bijau, tai uždaro kabinetinio darbo. Juk suprantama, kad tam atsidėjus nieko naujo gamtoje nepastebėsi ir kita – prie gyvosios gamtos aš iš pat mažens esu pririštas, tad visiškai nuo jos nutolti man bus nepakeičiama. Tad iš anksto prašau Gerąjį Profesorių leisti darbuotis po gyvą gamtą. Ornitologinio patyrimo šiek tiek turiu, bet dar toli gražu iki pilnumos, todėl ir naujoj vietoj būdamas stengsiuos su sparnuočiais būti artimoje draugystėje.

Dėl atlyginimo – tiek to, užteks man ir tiek – už kambarį, šviesą, kurą, apžiūrėjimą, t.y. už baltinių plovimą ir maistą pagal kortelę užsimokėti. Šeima, žinoma, dar kurį laiką turės likti namie. Čia mes turime iš produktų visko po truputį, todėl aš jais galėsiu apsirūpinti.

Bet visų svarbiausia tai – Žuvinto klausimas. Palikti jį paprastam prižiūrėtojui-eiguliui neapsimoka, nes (...) pašaukimo bus tik žalingas.

Iš mano anksčiau siūlyto kandidato P. Paliulio nieko nebeišeina, nes jis pareiškė, kad jau vedė ir kelsis į Vabalninkų girininkiją į žmonos ūkį. Bet tai nieko. Aš turiu jauną energingą taip pat didelį gamtos mėgėją brolį Vytautą, kuris, atrodo ir bus tinkamiausias toms pareigoms. Jis jau baigia 20 metus, tad tarnybai gal nebus per jaunas. Be to, yra baigęs 6 skyrius pradžios mokyklos, tad išsilavinimo pilniausiai pakaks. Dėl to, aš Jūsų, Gerasis p. Profesoriau, man atsitraukiant prašysiu Vytautą parekomenduoti atitinkamai įstaigai. Už jo būdą ir kitas savybes

galiu užtikrinti, kad tai – beveik aš ir kokių tai nemalonumų iš jo pusės netenka laukti. Turėdami patikimą žmogų ant Žuvinto mes būsime tikri jo apsauga, reikalui esant gausime naudingų žinių.

Į naująją tarnybos vietą norėčiau patekti nuo 15 lapkričio ar 1 gruodžio, o jei negalima, tai – nuo sausio 1 d. taip pat pageidaučiau, kad savo brolį dar galėčiau praktiškai su Žuvintu supažindinti ir jam nupasakoti tarnybos pareigas. Dėl to p. Profesoriau, neatmeskite mano siūlomo kandidato kaip tikrai pageidaujamo Žuvintui žmogaus.

Dėl darbo pradžios, dėl įgudimo, būtiniausiai reiks pasidarbuoti su p. Jomantu.(...) Mano pareiškimas dėl tarnybos (...) yra pas Jus Vilniuje. (...)

Žuvintas, 1942.11.20

Gerasis Profesoriau,

Pagaliau baigiau su žiedavimu ir štai Jūsų vardu siunčiu blankus (...) 1 129 paukščiai. Kaip buvau sakęs šių metų užsibrėžtąjį tikslą pasiekiau, sužiedavau 1 000 su viršum paukščių. Prieš 10 metų negalvojau (...), man 100 atrodė labai didelis skaičius, lygiai kaip dabar 1 000. Vis dėlto nelaikau maksimaliu skaičiumi, esu susidaręs kitiems metams planą iki 1 500 paukščių. Tuo aš nė kiek neabejoju, tik kad pašaliniai darbui ar įvykiai nesutrukdytų, o apžieduot tinkamai apžieduosiu.

Žuvintas, 1942.11.23

[Teofilio Zubavičiaus laiškas dvidešimtmečiui broliui Vytautui]

Brangus asistente,

Šį kartą rašau nedaug, nes, tiesą pasakius, neturiu ką daug rašyti. Tik neseniai gavau iš p. Profesoriaus malonų pasiūlymą dėl naujos tarnybos. Žinia man buvo netikėta, bet aš ją ramiai sutikau ir štai šiandien siunčiu atsakymą. Nežinau, ar pralošiu, ar ne, bet nutariau Žuvintą apleisti. Ką padaryti, reikia apsimokyti naujo gyvenimo. Profesorius man rašė, kad kurį klaiką turėsiu pabūti Vilniuje, o po to atgal į Kauną prie Muziejaus. Dabar sunku su maistu, bet aš ateinančius metus dar šiaip taip prasiversiu, o toliau gal ir karas pasibaigs. Gaila, kad aš turėsiu Kaune gyventi, kitaip būtume draugėje.

Kokios pas mus naujienos Jūs matysite iš p. Profesoriaus laiško, pridurti dar galiu, kad 5 mėn. 11 d. 11 val. pasimirė mano uošvis. Daktarais sakė, kad turėjo nepagydomą vėžio ligą. Žmogus ėjo dar tik 55 metus, taigi, nesenas, galėjo gyventi. (...) Gal ir Jūs prisimenate mano

laišką „Medžiotojui“ p. Profesoriui. Ten buvo paminėta St. Varževičiaus pavardė. Baigta dabar su juo! Spalių 4 d. jam vienas vyrukas taip kaukštelėjo kuolu į galvą, kad sąmonės neatgavęs numirė. Jis buvo mano priešas brakonierius, bet vėliau susitaikėme, jis manęs atsiprašė ir gyvenome gražiuoju. Gaila vyruko, nes dar ėjo tik 23 metus.

Paukščių žiedavimo spąsteliai jau baigiasi. Dar porečiai pasirodo liepsnelės, (...) ir d[idžiosios] zylės. Pranešu Jums, kad žieduotas š.m. 04.18 d. Passo domesticus buvo š.m. 10.09 d. nušautas paties žieduotojo žiedavimo vietoje. Pranešu, kad didžioji zylė (Passo mojo) buvo rastas 1942.10.14 d. 10 val. ryto užmušta žiedavimo spąstelių. Žiedas nuimtas ir uždėtas kitai didžiajai zylei. Netrukus pradėsiu traukti į blankus š.m. žiedavimo davinius ir, kai baigsiu, darbą nusiųsiu Jums. Su šautuvėliu jau nukoviau 2 varnas. Per daug aš jų nepersekioju, nes dabar eina jų traukimas ir sunku pasakyti, kuri vietinė, o kuri keleivė.

Parašykit man savo nuomonę dėl naujosios tarnybos. Mat aš bijausi, kad nereiktų kabinete sėdėti, tada Teofilis būtų pražuvęs. Neduok dieve, kad taip atsitiktų. Bet aš tikiu, kad vis nebus blogiau kaip čia, kad ten būdamas galėsiu ir šio to pasimokinti.

Na, brangusis drauge, viso gero,
bučiuoju ir laukiu laiško,
Teofilis

Kumečiai, 1945.08.12

Pasiunčiau Jums keletą laiškų, bet iki šiol dar negavau jokio atsakymo. Tiesa, žinau, Jūs gydotės ir tai bene bus svarbiausioji tylėjimo priežastis. Man labai nesmagu, kad nieko apie Jus nežinau, net nežinau, kaip dabartinė sveikata. O vis dėlto man labai rūpi. Laikraštyje skaičiau Jūsų pripažinimą ir suteikimą nusipelniusio asmens vardo. Rodos, nieko neturėtų, jei pats gyvenimas įeitų į normalias vėžes. Bet, deja, tai labai palengvėle vystosi. O čia taip norėtųsi grįžti į paprastą gyvenimą ir tęsti savo pamėgtąjį darbą. Žadėjau Jus šio mėnesio pirmą ar antrąjį šeštadienį aplankyti, deja, neaplankiau. Nevykau, nes neturėjau tikslių žinių apie Jūsų sveikatos stovį, o dar labiau, nežinojau, kur gydotės. Jaučiu, Jūs, mano Gerasis Profesoriau, žinote mano seną svajonę tapti geru ornitologu ir bent dalinau Jus senatvėje pavaduoti. Šito aš nuo pat mažens siekiau, kai kuriuos sunkumus nugalėjau, bet toli gražu ne visus. Artimiausiu metu norėčiau susidaryti palankias darbui sąlygas pačiame Universitete, iš kur galėčiau pasisemti kuo daugiausiai žinių.

Apie visa tai aš norėjau asmeniškai su Jumis pasikalbėti ir dėl to buvau pasiryžęs važiuot į Kauną. Bet dabar lauksiu Jūsų atsakymo. Laikas bėga jaučiu palengvėle sendo ir mane ir tuo

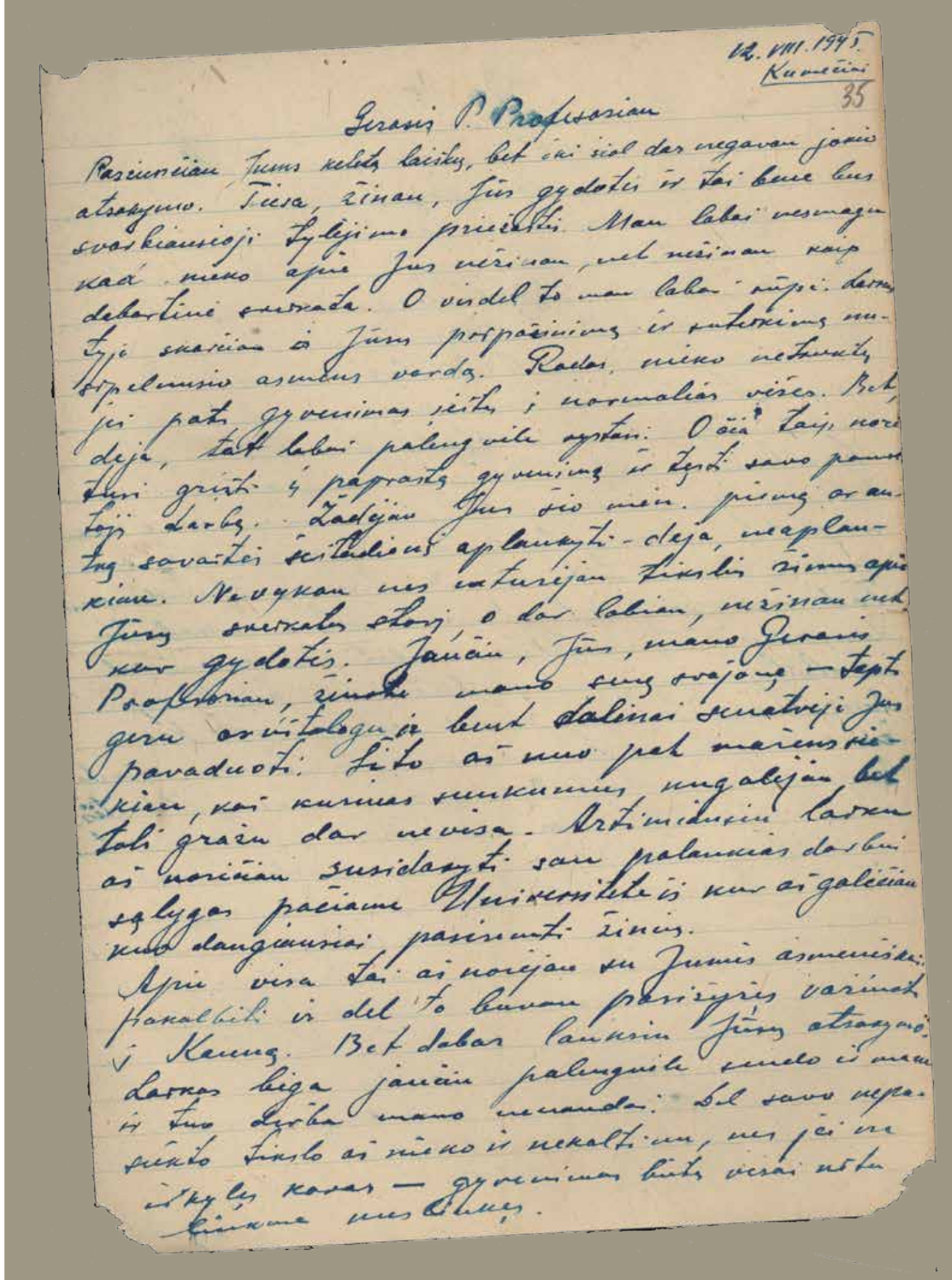
12. VIII. 1945.
Kumečiai
35

Gerasis P. Profesoriau

Pasiunčiau Jums keletą laiškų, bet iki šiol dar negavau jokio atsakymo. Tiesa, žinau, Jūs gydotės ir tai bene bus svarbiausioji tylėjimo priežastis. Man labai nesmagu, kad nieko apie Jus nežinau, net nežinau kaip dabartinė sveikata. O vis dėlto man labai rūpi. Laikraštyje skaičiau Jūsų pripažinimą ir suteikimą nusipelniusio asmens vardo. Rodos, nieko neturėtų, jei pats gyvenimas įeitų į normalias vėžes. Bet, deja, tai labai palengvėle vystosi. O čia taip norėtųsi grįžti į paprastą gyvenimą ir tęsti savo pamėgtąjį darbą. Žadėjau Jus šio mėn. pirmą ar antrąjį savaitės šeštadienį aplankyti - deja, neaplankiau. Nevykau, nes neturėjau tikslių žinių apie Jūsų sveikatos stovį, o dar labiau, nežinau net kur gydotės. Jaučiu, Jūs, mano Gerasis Profesoriau, žinote mano seną svajonę — tapti geru ornitologu ir bent dalinai senatvėje Jus pavaduoti. Šito aš nuo pat mažens siekiau, kai kuriuos sunkumus nugalėjau, bet toli gražu dar ne visa. Artimiausiu laiku aš norėčiau susidaryti sau palankias darbui sąlygas pačiame Universitete iš kur aš galėčiau kuo daugiausiai pasisemti žinių.

Apie visa tai aš norėjau su Jumis asmeniškai pakalbėti ir dėl to buvau pasiryžęs važiuot į Kauną. Bet dabar lauksiu Jūsų atsakymo. Laikas bėga jaučiu palengvėle sendo ir mane ir tuo darosi liūdna mano nemanda. Dėl savo nepasėkto tikslo aš nieko ir nekaltinu, nes jį ir ne iškylų karas — gyvenimas buvo visai ne tas kiekvienas mus ištiko.

dirba mano nenaudai. Dėl savo nepasiekto tikslo aš nieko ir nekaltinu, nes jei ne iškilęs karas, gyvenimas būtų visai kita linkme nuslinkęs. Prakentėjau baisiausias audras. Pas mus žmonės sodiečiai kalba, kad šiomis dienomis Marsas nuleido savo kardą ir Tolimuosiuose Rytuose – Japonijoje.

Atsikvėpėme ir ruošiamės pradėti iš naujo.

Taigi, man atrodo, kad vienintelis kelias prie idealo eina tik per Universitetą, Zoologijos kabinetą. Mielai aš sutikčiau pasimokinti 2-3 metus vien Zoologijos, o ypač Ornitologijos mokslo. Tik, žinoma, tam reikia bent pakenčiamų pragyvenimo sąlygų. Darbo nesibijau. Seniai jaučiu stoką teoretinių žinių, dėl ko negaliu panaudoti ir turimos praktikos, arba jei ir darau, tai dar nepilnai. Man atrodo, kad tuodu dalyku sumesti į krūvą būtų geriausias sprendimas. Tad, mano Gerasis Profesoriau, šitame reikale Jūs daugiausiai man dabar padedate, norėčiau kad ir ateityje taip tęstųsi. Materialinė būklė irgi daug lemia. Jei man pavyktų kur nors arti Kauno įsikurti, būtų tinkamiausia vieta. Pačiam mieste sunku neįpratusiam, o ypač iki nėra atspirties.

Kiek Jums žinoma, aš nesigiriu, bet savo srityje galiu pilnai atlikti man pavestus uždavinius.

Tolimesni ornitofaunos tyrimai neliks be pasekmių, nes šioji zoologijos šaka dar toli gražu neaprašyta. Reikia entuziazmo, kruopštaus darbo, o, svarbiausia, pamylimo, gal net ir prigimties. Matome, kad tokių žmonių labai maža, ir pats Universitetas turi, o ką gi kalbėti apie provinciją. Čia, išskyrus medžiotojus, kurių dabar irgi neegzistuoja, gamtos mėgėjų tik nuotrupa.

Vienas aš, nublokštas į užkampį irgi negaliu atsispirti ir įrodyti, kokią reikšmę gamtoje vaidina paukščiai ir koks jų svoris visam žemės rutuliui.

Juo labiau kai ir literatūros lapų tam nėra ir kai man trūksta teoretinių žinių iš viso pasaulio. Taigi, Gerasis Profesoriau, laikas vėl atėjo, nepagailėkite nieko, kad aš patekčiau Universitetan. Be jo aš būsiu nereikšmingas ir netvirtas visuomenėje. Iš anksto aš pasižadu Jums – jei neatliksiu pavesto darbo, būsiu nevykęs – išmeskite mane lauk! Bet aš jaučiu, kad to nebus. Jei per 15 m. nepakeičiau nusistatymo, nepakeisiu nė senatvėje, kada jis man tik naudingas gali būti. Kita dar, Jūs matėte, kad per visą savo buvimo laikotarpį prie Žuvinto aš ne kažkaip gyvenau. Sakykime, dėl apsileidimo, bet kai nėra už ko nusistverti – reikia nuskęsti. Taip ir grimztam 9 metus. Tai materialinis palyginimas, kurį laikau neefektingu. Svarbiau man buvo paukščiai, papročiai, santykiai ir visa kita jų sudėtingo gyvenimo procedūra. (Vien jau pats vardas paukštis sukelia kiekvienam doram žmogui estetinį o kartais ir etinį pasigėrėjimą. Juk tai kažkas nepaprasta, susiję su dvasiomis, su kažkuo nepatirtu, nežinomu. Todėl aš ir norėčiau, iš širdies gelmių norėčiau, likusią savo gyvenimo dalį atiduoti platesniam jų pažinimui bei charakterizavimui.

Nepoilgo imsiu rašyti "Paukščių traukimas pro Žuvintą". Iš turimos medžiagos atrodo, kad susidarys neplona brošiūrėlė, kuri, jei bus verta, gal reikėtų išspausdinti. Galėčiau ir Žuvinto paukščius aprašinėti atskirai, jau siunčiau Jums "Žuvinto ornitofaunos" vardu. Tam irgi turiu daug medžiagos,

bet laikau tai dar nepilnu dalyku ir vis atidedu. Bet kad visa tai bus padaryta – neabejokite, aš ištesėsiu, kaip ir kiekvieną smulkmeną.

Baigiu, mano Gerasis profesoriau, nesistebėkite, gal daug ir bereikšmių sakinių yra, bet, kaip žinote, tokia jau mano "mada" yra – rašyti sieksninius laiškus. Šiuo tarpu irgi vedu užrašus, tiesa, trumpus, bet jų man papildymui pilniausiai pakaks. Kai pagerės darbo sąlygos, tada šitaip ir rašysiu. Apie Žuvintą papasakosiu asmeniškai. Turėdamas prieš akis Jūsų vertingų rekomendacijų, kurių pasekmė buvo tokia, kad likau prie Žuvinto ir dargi buvau pakeltas į miško technikus (lygus girininkui be girininkijos) už visa tai karštai dėkoju. Dabartinėje mano vietoje labai saugu. Paukščių daug, ypač miško, tik reikia ramesnio laiko. Turiu du kambarėlius, pusiau su žvalgu tvartą ir kluoną, pievas ir žemę naudojame. Įsigijau tris avis ir bičių. Taigi, graži pradžia. Būtų labai smagu, bet mane tarsi magnetas traukia Universitetas. Nenorėdamas likti Tėvynei nenaudingu, aš galiu Jus lankyti, padėti, atsilyginti Jums ir turimas žinias perduoti savo vienminčiams.

Laukiu greito pasveikimo ir laukiu atsakant.

Jūsų Teofilis

1946.02.01

Gerasis Mano Profesoriau,

Jau trečią laišką Jums rašau, bet atsakymo vis negaunu. Nuostabu, nejau mano tie laiškai dievai žino, kur nueina. Aš tikiu, kad bent vieną tikrai gavote. Nerašyčiau, bet jau artėja kovo mėnuo ir nuo jo tikrai prasidės pavasaris, tad reikia jį laiku ir pasiruošus sutikt. Svarbiausia – tai Žuvinto reikalai, o gi tuo tarpu aš apie jį nieko nežinau. Tikiuosi, kad vėl reikės važiuoti į Kauną pasitariman. Aš nuo Jūsų negavau žodyno, o Jūs nuo manęs – spirito. Dalykas tame, kad aš pasibijojau duoti savo draugams, kad jie kartais nesumanytų paragauti. Geriau bus, kai aš važiuosiu – nuvešiu. Važiuot aš maniau vasario gale, o nuo kovo pirmųjų dienų turime pradėti gamtos apsaugos darbą.

Vieną gerą dalyką aš jau beveik išsikovojau – tai skiltį "Gamtininko užrašams" "Naujame kelyje". Tą man pažadėjo Draugas Partorgas, o jo pažadu aš neabejoju. Taigi, didelis žingsnis pirmyn. Dabar man kyla klausimas su bendradarbiais. Žinote, gamtos mokslų mėgėjų nedaug, o dar mažiau žmonių, kurie galėtų mums šioje srityje padėti. Bandysiu prie to prisitraukt vieną-kitą mokytoją. Jei jie galėtų ką nors apie gamtą rašyti – būtų labai gerai. Bet vargiai kas iš to išeis. Atrodo, kad teks man vienam darbuotis. Kaip visa tai vyks – parodys netolima ateitis.

Na, bet mano Gerasis Profesoriau, man rūpi, kas pas Jus gero. Kaip buvome kalbėję apie rašymą "Tiesoje", ar pavyko kas nors? Ar kalbėjot su redaktoriumi? Bendrai, kaip mūsų reikalai stovi? Ar gruodį ar galėsiu pas Jus pereiti? O aš gi pageidaučiau kuo greičiausiai, nes man šis darbas kaip

nespecialistui nusibodo. Tikiuosi, kad Biologijos institute seksis geriau. Be to, aš norėčiau ir Žmonijai parodyti, kad gamtos mokslas nepaskutinėj vietoj ir perspektyvos ateičiai plačios.

Gerasis Mano Profesoriau, jau garsiau pradeda kalbėti bukučiai, jau dažniau pasigirsta genių tarškinimai, dažniau pasirodo saulelė. Nepoligo prasiskleis lazdyno žiedai ir pabirs geltonomis dulkelėmis jo švelni galvelė. Neužilgo žydroje dangaus mėlynėje pasirodys virtinės grakščių žąselių, būriai špokų, vieversėlių ir pempių. Miške iš po lapų ir puvėsių pakils žibutė, žalčialunkis, pasirodys pirmieji bliūdžių žiedai ir aukštos eglės viršūnėje pasigirs giliai meliodinga strazdo giesmelė.

Ak, taip, giesmininko strazdo giesmelė. Vieno iš mėgstamiausių mano paukščių dainelė. Kai aš jį išgirstu, visuomet sustoju, paklausau, ir tada savo sieloje pajuntu kažin kokį jausmą, dažniau liūdnoką, kaip to paukščio dainelė. Tada aš matau, kaip visa tai gražu ir kaip laimingi tie strazdai turėdami ne tik tokį puikų balsą, bet ir sparnus, kurių jiems visa laiką aš ir pavydžiu.

Šalia to matau ir juodąjį strazdą, jau visai kitokį "kavalierių", prisilaikantį drėgnuose miškuose, o ypač ten, kur yra mažų duburėlių. Priaugusių aukštai virš vandens išsikišusių juodalksnių. Tarp tokių kelmų jie daugiausiai ir lizdelį krauna, nors, tiesa, juodojo strazdo lizdą galima rasti ir po išvirtusia elge, ar elgutėje, ar kitokiame medyje. Bet tai tik pora paukščių, o jų, kaip žinia, yra daugybė. Visi jie pavasarį gajūs ir judrūs, nuo kiekvieno skamba žalia, amžiais žalia giria. Daug tuomet, žmogus, matai ir daug galėtum papasakoti, bet nėra kam klausytis. Tad ne pasakoji, o klausaisi, ką pasakoja mažytė raina judri keretaitė, ir klausaisi, kaip skamba jos nesudėtinga giesmelė. Tuomet matai ir karvelį aistringai burkuojant, girdi graudžią gegutę ir liūdnais balsais klykaujant peslius ir kitus paukščius. Daug, ai daug tuomet matai. Vieni iš tų vaizdų ilgą laiką būna atmintyje ir gal visą gyvenimą neišbluks, kiti pradyla ir tik migloti prisiminimai belieka. Bet visa tai surišta su pavasariu.

Taigi, Gerasis Profesoriau, lauksim nekantriai pirmojo svečio – vieversėlio, pempės, kielės, gandro. Aš žinau, kad tuo pat laiku pasileis upeliai ir mūsų mylimą Žuvintą apjuos plačia vandens juosta. Tūkstančių tūkstančiai įvairiausių paukščių nardys ore ir vandenyje ir džiaugsmingai šūkaus pavasario sulaukę. Ir iš tikrųjų, kai aš pamatau juos krykščiant ir neiškenčiu nešaukęs iš džiaugsmo, neiškenčiu nepasisveikinęs, nepakalbinęs jų. Taip, sakau, jie geriausieji mano draugai, mano vargų ir rūpesčių liudininkai, mano jaunų dienų svajonė. Ir kai aš dabar taip arti jų esu, vis tiek jie man turi meilės ir malonės, lygiai kaip prieš 20 metų. Tad aš prašau Laimą lemti mums gerus laikus ir leisti pasiryžti geriems darbams ir žmonijos naudai.

Jei Jūs gaunate mano laiškus, duokite atsakymą, o jeigu ne, – tai aš siųsiu telegramą, kad galėtume vėl susitikti ir bendrai Jūsų malonioje šeimoje apsvarstyti tolimesnius darbus. Jau pasirodė didžiosios antys (pirmą kartą pastebėjau 31 sausio virš Liudvinavos miestelio lekiant į pietvakarius būrelį iš maždaug 10 paukščių). Galbūt laiku pasirodys ir daugiau pavasario svečių su gulbėmis, žąselėmis ir kt. paukščiais.

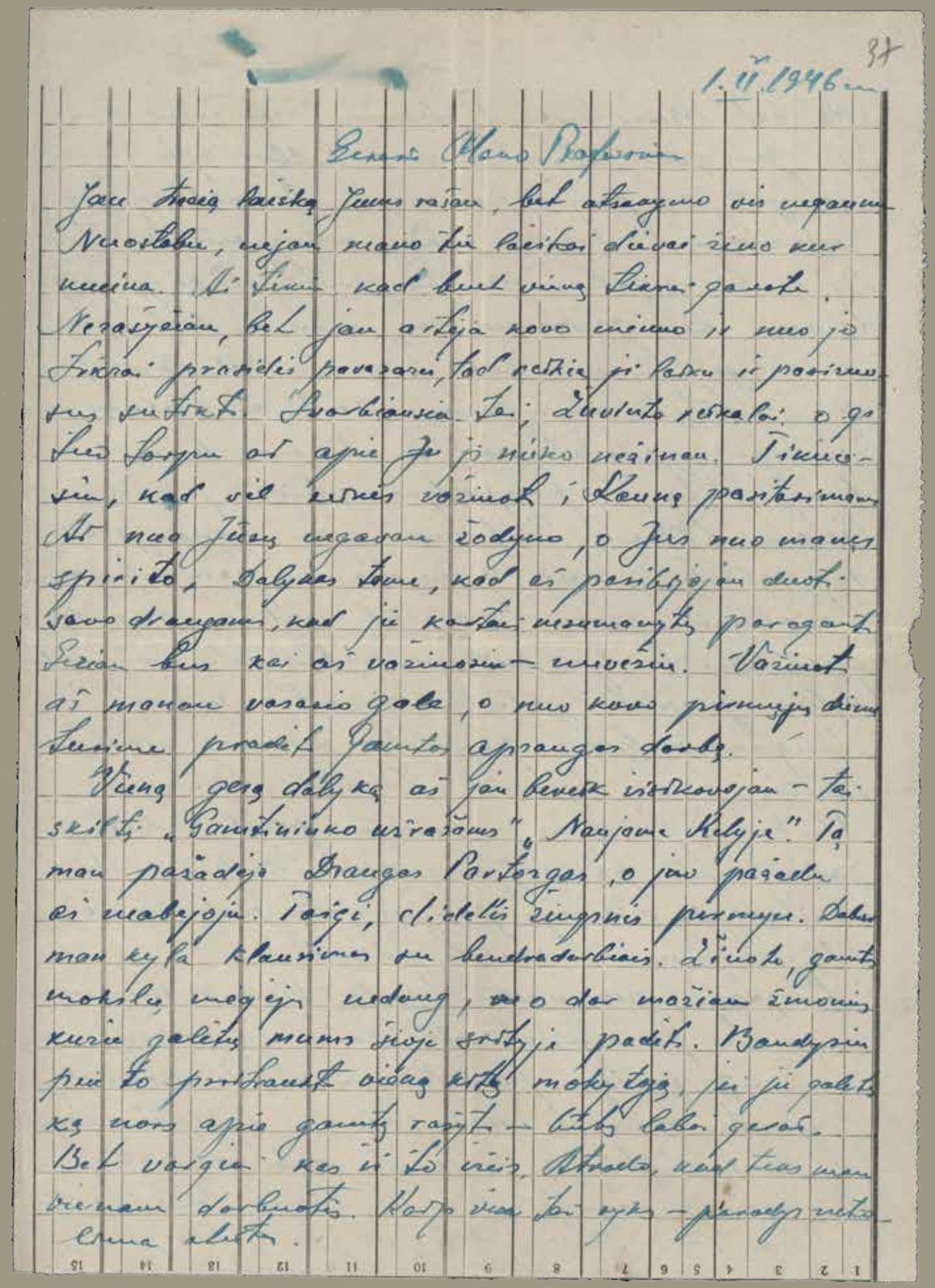
1.II.1946 m.

Gerasis Mano Profesoriau

Jau trečią laišką Jums rašau, bet atsakymo vis negaunu. Nerastaba, nejau mano tie laiškai dingsta žinoti kur nueina. Aš žinau, kad buvę viena šiame gamtos. Nerašyčiau, bet jau artėja nauo eimo ir nuo jo Šiksnai prašėsi pavasaru, tad rečkia ji laku ir pasirinkus sutikti. Svarbiausia tai, žinutė rekalai o gi šiek tiek apie ją ji niko neišmanau. Tikiuosi, kad vėl rasiu vėžinot į Launą pasitarimam. Aš nuo Jūsų negavau žodyno, o Jūs nuo manęs spirito. Dalyvas tame, kad aš pasibėjau duoti savo draugam, kad ji kartais nesumanytų paragauti. Žiūrim kas kai aš vėžinosiu – nuvešiu. Vėžinot aš mokau vasario gale, o nuo kovo pirmųjų dienų šeimine pradėt Jautos apsaugos darbą.

Vieną gerą dalyką aš jau beveik išsikovojau – tai skilti „Gamtininko užrašams" „Naujame Kelyje". Tą man pasiūlė Draugas Partorgas, o jau pasiūlė aš neabejoju. Taigi, dideliu žingsniu pirmyn. Dabar man kyla klausimas du bendradarbiai. Žinote, gamtos mokslų mėgėjų užsidėję, o dar mažiau žmonių, kurie galėtų mums šioje srityje padėt. Bandysim pri to prisišaukt didaug kitų mokytojų, ir ji galėtų ką nors apie gamtą rašyt – būtų labai gerai. Bet vargas kas ir to žinos. Atrodo, kad teks man viemam dorbuotis. Karto viena tai aišku – pasirodys neto Lima ulista.

IV. BIOLOGIJOS INSTITUTAS

Raštai Teofiliui Zubavičiui

1940.10.11

MAISTO PRAMONĖS KOMISARIJATAS
Žuvų Pram[onės]. Skyrius Nr. 816
DRG. TEOFILIUI Z U B A V I Č I U I

Susitarus su Miškų Departamentu, Tamsta nuo spalių mėn. 1 d. perimamas Maisto Pramonės Liaudies Komisariato tarnybon ir skiriamas Kauno rajono Žuvintų ežero žuvų ūkio prižiūrėtoju.

Smulkesnes instrukcijas dėl vandenų apsaugos Tamstai suteiks Kauno rajono vandenų inspektorius.

Maisto Pramonės Liaudies Komisaras
J. Laurinaitis

1940.10.29

N U O R A Š A S

PARODYMAS

Aš, Marijampolės Miškų urėdijos, Palių girininkijos, Žuvinto ež. prižiūrėtojas Zubavičius Teofilis, sūnus Jono, gimęs 1914.11.09 Dumbliūnėlių kaime, Daujėnų vlsč., Biržų apskr. Dėlei M[išk]ų Dep[artament]ui Aleknonių ir Žuvinto k[aimų] gyventojų paduoto skundo parodau sekančiai: Paduotas M[išk]ų Dep[artament]ui skundas neatitinka tikrenybei ir grindžiamas šmeižtu. Tai, kad aš buvusiai policijai komjaunuolių ar kom. Kuopelių nesu skundęs, o antra jog iš viso nežinojau, jog Žuvintuose ar Aleknonyse esant. Dėlei kratų pareiškiu, kad su buv[usia] Simno policija, pol. Kavaliausku tesu daręs tik vieną kratą per visą tarnybos laikotarpį ir tai ne dėl šnipinėjimo komunistinės literatūros, o vien gindamas tarnybos reikalus. Tai buvo 1938 m. 13 ar 14 d. po to, kai buvo sukapotas man valdžios skirtas laivelis. Pas pil. Ascilą Vincės sūnų Domo Varževičių Stasį, sūnų Lauro ir Vačiūną Juozą sūnų Juozo iš Aleknonių kaimo minėtoji krata buvo daroma tam, kad radus kaltybę įrodančios medžiagos. Darydami kratą su pulk. Kavaliausku niekur negriozdė, kaip kad rodo skundėjai, o gražiai paprašėme parodyti kirvius, iš kurių vieną (iš Ascilos) paėmiau prie by-

los. Byla buvo iškelta Alytaus Apyl. Teisme, tačiau neturint rimtesnių įrodymų, ji liko be pasekmių. Kitokių kratų ne tik kad nesu kitiems – policijai, eiguliams nurodinėjęs, bet ir pats niekur kairiųjų pažiūrų žmonių nesu kompromitavęs. Aš prisipažįstu, kad buvusioji Simno policija pas mane porečiai lankydavosi, bet štai dėl ko. Aleknonių ir Žuvintų kaimai iš seno pasižymėjo degtindariais. Pas mane patį kartais ateidavo žmonių ir skųsdavosi jų įžūlumu, o juo labiau į polic[iją]., kuriai buvo pavesta persekioti degtindarius. Buv[usioji] pol[icija] tik dėl degtindarių yra kreipęsi pas mane, bet ne teirautis apie komkuopeles. Kad skundas degtindarių yra keršto darbas galiu patvirtinti ir tą, kad iš skundėjų už degtinės gaminimą yra bausti įvairiomis baudomis A. Vaičiūnas, St. Varževičius, o J. Dobilas ir dabar kalėjime sėdi. Kiti taip pat nešvarios praeities žmonės, taipogi Teismo bausti. Nesantaika tarpe mūsų kyla ne griuvus senajam režimui, bet nuo atvykimo į tarnybos vietą [laikų]. Kad galėčiau M[išk]ų Dep[artament]ui įrodyti, jog ne komunistams šnipinėti buvau paskirtas, o vien tam, kad įgyčiau daugiau ornitologinių žinių, pacituosiu keletą ištraukų iš savo užrašų apie atliktus darbus. 1937.07.25 d. sugauti pirmieji brakonieriais: St. Varževičius ir Vaičiūnas. 1937.10.31 d. išlipdė pirmąjį anoniminį raštelį. 1937.11.03 d. pirmąkart išdaužė man langus. 1938.11 iš 1 į 2 d. naktį St. Varževičius kėsinosi prieš mane su šautuvu: apie tai plačiau „Medžiotojuj“ 1939 Nr. 1. 1937.03.30 d. gavau pagrasinimui kariškų šovinių su anoniminiu rašteliu 1939.05.20 d. pavagia gulbių du kiaušinius 1939.07.30 d. trečią kartą iš eilės išdaužo langus ir pagaliau 1940.08.08 d. nežinomi piktadariai kilpomis nusmaugia du gulbiukus. Visi šie faktai pas mane užrašuose suregistruoti. Negalėdami kitaip pakenkti nedėkingi kaimynai sugalvojo patį bjauriausią šmeižtą, kuriuo tikisi ne tik mane nuo Žuvinto pašalinti, bet ir prieš socialistinę Santvarką apjuodinti. Duodamas savo parodymą M[išk]ų D[epartament] ui tikiu, kad į tai bus atsižvelgta ir skundo šmeižikai bus pasmerkti. Duotą parodymą tvirtinu savo parašu.

Priedas 1938 m. sudaužyto laivelio nuotrauka

T. Zubavičius

1940.12.02

N U O R A Š A S

LTSR Žem. Ūkio Liaudies Komisariatas
Miškų Valdyba
Administrac. Skyrius
Nr. 22004
Kaunas, Kęstučio 15
Telef. 21450

SIMNO VALSČIAUS SAVIVALDYBEI
(NUORAŠAS MARIJAMOLĖS MIŠKŲ URĖDUI Į RAŠTĄ Nr. 2127)

Prašoma pranešti Aleknonių kaimo gyventojams A. Vaičiūnui, J. Varževičiui ir kit., ir Žuvintų kaimo gyventojams Ascilai, J. Dobilui ir kit.,

kad jų paduotas Miškų valdybai skundas prieš eigulį Teofilį Zubavičių ištirtas ir neradus nusikalstamo darbo, paliktas be pasekmių.

VALDYBOS /pas./ VIRŠININKAS A. Kvederas

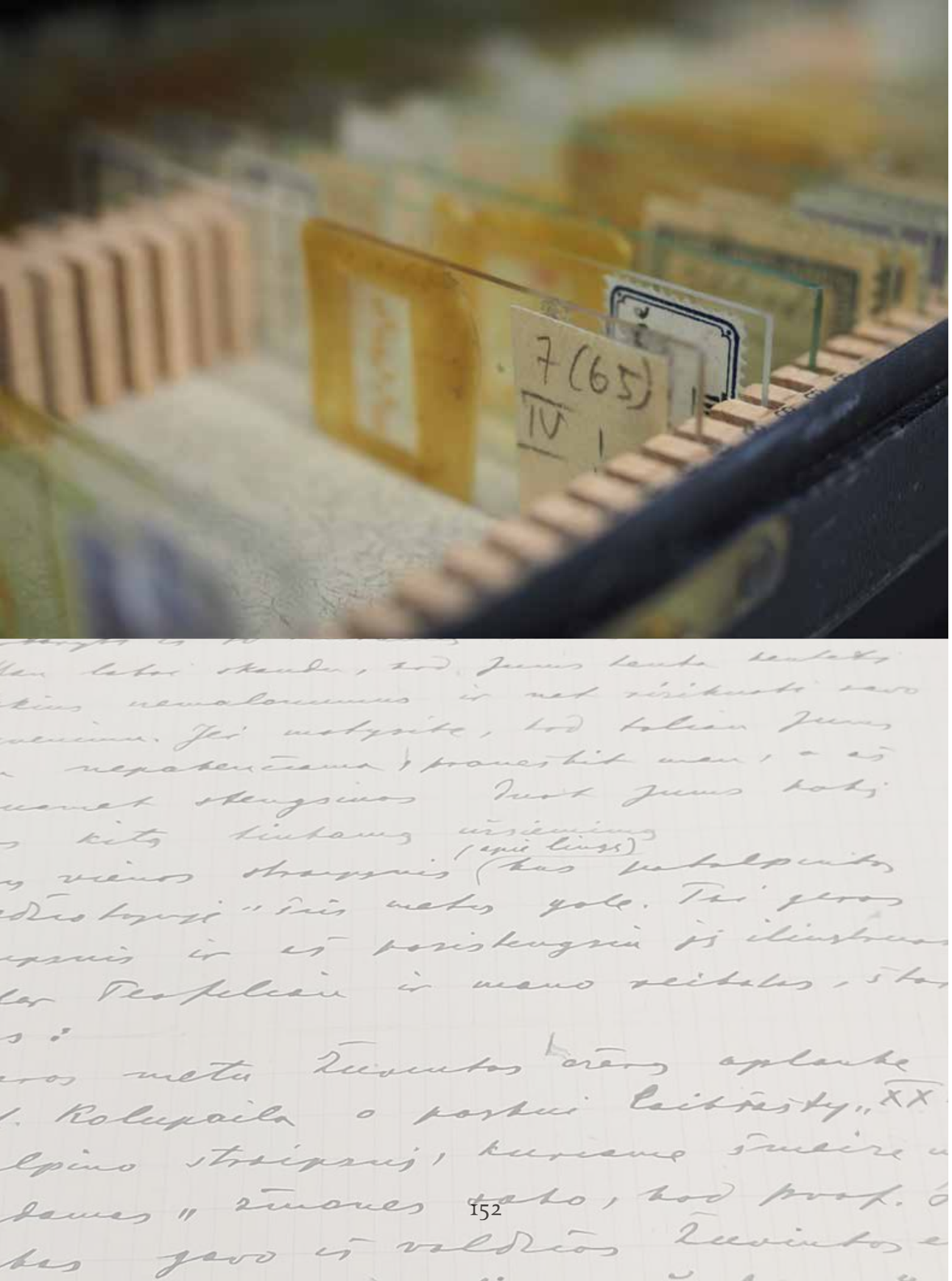

Kaunas, 1941.11.06

MIŠKŲ DEPARTAMENTAS DURPYNŲ IR VANDENŲ SKYRIUS
Nuorašo nuorašas

Nr. 2186
MARIJAMPOLĖS MIŠKŲ URĖDUI
Nuorašas: Vilniaus Universiteto Zoologijos Kabinetui į š.m. raštą Nr. 188

Prašoma padaryti skubių žygių vietos valdžios įstaigoms, kad prie Žuvinto ežero, Simno valsčiaus nusavintas iš žydo žuvininko žemės

Sklypas, gyvenamas namas ir tvartas būtų perleistas naudotis Žuvinto ežero prižiūrėtojui.

Negalint gauti viso turto, prašoma pasirūpinti išgauti bent gyvenamą namą, kuriame būtų galima apgyvendinti minimo ežero sargą-Prižiūrėtoją.

Direktorius /parašas/
Skyriaus viršininkas /parašas/

1947.01.18

LIETUVOS TSR MOKSLŲ AKADEMIJA Nr. 288
MOKSLŲ AKADEMIJOS ŽUVINTO REZERVATO INSPEKTORIUI DRG. T. ZUBAVIČIUI

Prašau pravesti laikotarpyje nuo sausio 15 dienos iki kovo 31 dienos 1947 m. žuvų gaudymą Žuvinto ežere.

Sugautą žuvį pristatyti Vilniun, Biologijos institutan.

LIETUVOS TSR MOKSLŲ AKADEMIJOS
BIOLOGIJOS INSTITUTO DIREKTORIUS T. IVANAUSKAS
Patvirtinta
LIETUVOS TSR REIKALŲ VALDYBA A. BULOTA

1947.01.18

ŽUVINTO GAMTOS REZERVATO INSPEKTORIAUS PAREIGOS

1. Duoda uždavinius, nurodymus ir paliepimus ežero ir miškų prižiūrėtojams ir tikrina jų tinkamą tarnybos pareigų ėjimą;

2. Stebi gamtą ir Biologijos instituto pavedamas renka augalus, paukščių lizdus, kiaušinius bei kitokią su gamta susijusią medžiagą ir viską perduoda Biologijos Institutui.

3. Stropiai seka retus mūsų krašto gyvius, pav. paukščius, juos apibūdina, reikalui esant, medžioja, žieduoja. Aprašinėja kiekvieną nurodytą gyvį, smulkiai atžymėdamas jų charakteringus gyvenimo bruožus.

4. Gavęs iš prižiūrėtojų pranešima apie retesnių gyvių pasirodymą, nedelsdamas patikrina, pažymėdamas datą (metus, mėnesio dieną ir valandą), vietą, rūšį, skaičių, orą, temperatūrą ir t.t.

5. Pats naikina arba organizuoja ypatingai kenksmingus gyvius rezervatui, pav. varnas, paukščių perėjimo metu, kranklius, maž[uosius] erelius rėksnius, lapes ir kt., kai šie individualiai nukrypę, darko pageidaujamus paukščius ar jų kolonijas, pavyzdžiui juod[agalvius] kragus, juodagalvius ir rudagalvius kirus, baltasparnes ir kt. retas žuvėdrų rūšis

6.Organizuoja masinį paukščių gaudymą žiedavimui tinklais, spąstais ir t. pan.

7. Mokslo reikalams augina nelaisvėje paukščius ir žvėris, su jais atlikdamas bandymus pagal Biologijos Instituto nurodymus.

8. Rūpinasi žiemos metu žiemojančių gyvių globa, iš anksto paruošdamas jiems maisto lesyklas, ėdžias ir t. pan.

9. Kurdina rezervate naujas arba išnykusias rūšis paukščių ir žvėrių, žuvų ir roplių, sudarydamas jiems natūralias veisimuisi sąlygas

10. Vykdo gamtos rezervatui tvarkyti taisykles, ir sprendžia rezervato žemesniųjų tarnautojų tarpe kilusius tarnybinius nesusipratimus, perduoda teismui bylas ir t.t., pranešdamas apie tai Biologijos Instituto Direktoriui.

11. Sutinka atvykusius lankytojus, aiškina ekskursijoms.

12. Gavęs Biologijos Instituto Direktoriaus leidimą, nustato gyvių atranką, jų medžiojimo pradžią ir pabaigą, taip pat plaukiojimo vietą ir laiką.

13. Įdomesnius reiškinius praneša Biologijos Instituto Direktoriui.

14. Atsako už valdiško rezervato turtą ir veda turto bei medžiagos knygą.

15. Kas mėnesį pristato Biologijos Instituto Direktoriui savo darbuotės apyskaitą, o metams pasibaigus – metinę apyskaitą.

Akad[emikas] prof. T. IVANAUSKAS
BIOLOGIJOS INSTITUTO DIREKTORIUS
Nuorašas tikras: jaunesn[ysis] moksl. bendradarbis M. Gaškeris

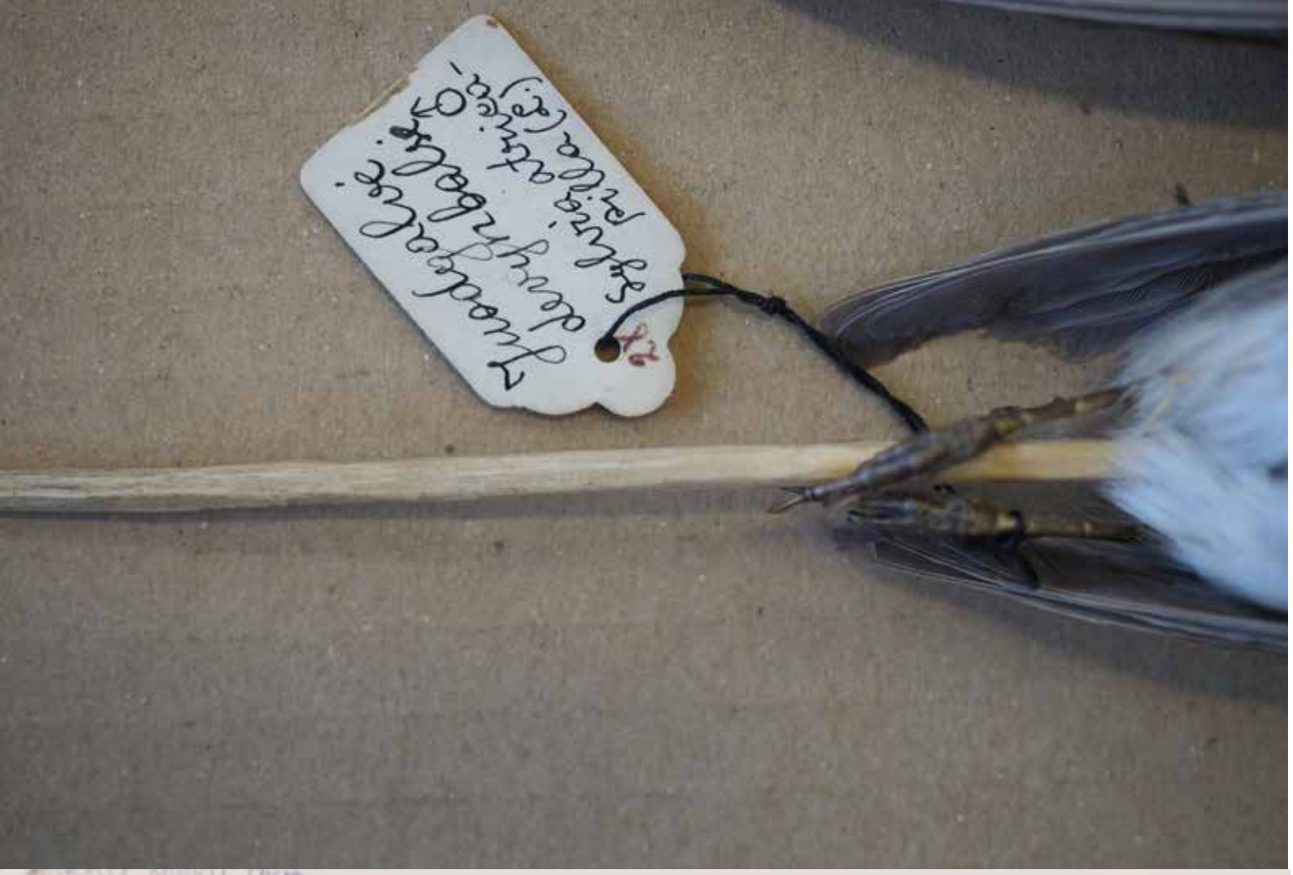

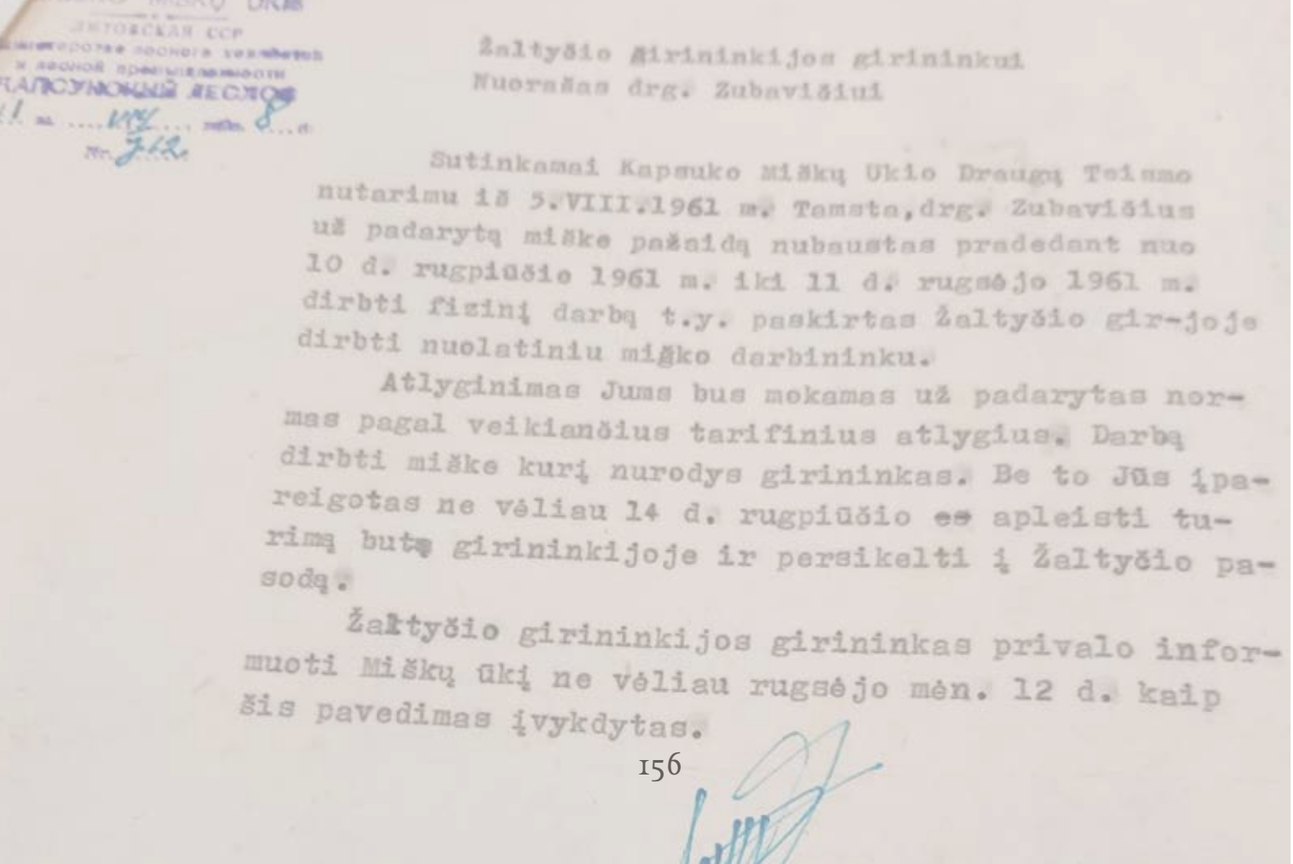

Žaltyšio girininkijos girininkui
Nuorašas drg. Zubavičiui

Sutinkamai Kapsuko Miškų Ūkio Draugų Teismo nutarimu iš 5.VIII.1961 m. Tamsta, drg. Zubavičius už padarytą miške pažeidą nubaustas pradedant nuo 10 d. rugpiūčio 1961 m. iki 11 d. rugsėjo 1961 m. dirbti fizinį darbą t.y. paskirtas Žaltyšio gir-joje dirbti nuolatiniu miško darbininku.

Atlyginimas Jums bus mokamas už padarytas normas pagal veikiančius tarifinius atlygius. Darbą dirbti miške kurį nurodys girininkas. Be to Jūs įpareigotas ne vėliau 14 d. rugpiūčio ~~es~~ apleisti turimą butą girininkijoje ir persikelti į Žaltyšio pasodą.

Žaltyšio girininkijos girininkas privalo informuoti Miškų ūkį ne vėliau rugsėjo mėn. 12 d. kaip šis pavedimas įvykdytas.

1947.03.08

MARIJAMPOLĖS APSKRITIES GUDELIŲ VALSČIAUS DARBO ŽMONIŲ TARYBOS VYKDOMASIS KOMITETAS
DAUKŠIŲ APYLINKĖS
Drg. Teofiliui Zubavičiui
Prašau Jūsų, kadi š anksto pasirūpytute dėl manes ne mažiau kaip (81 kg) geros žuvies.
Žuvį prašom pristatyti šio mėnesio (18 dieną) 12 val.
Šitas žuvys prašau nurodytu laiku paruošti.
Už žuvį aš sumokėsiu tamistai kiek bus reikalinga.

GUDELIŲ VALSČIAUS VYKDOMOJO KOMITETO PIRMININKAS

1947.03.10

DAUKŠIAI
Drg, Zubavičiui Feliksui
Aš, Instruktorius Marijampolės [ra]ikomo partijos prašau Jus kiek galite atvežti į Gudelių val[sčių] žuvų kiek kainuos aš užmokėsiu prašau neatsisakyt.
Instruktorius Marijampolės [ra]ikomo partijos (Čeberek)
10.03.1947
Gudelei

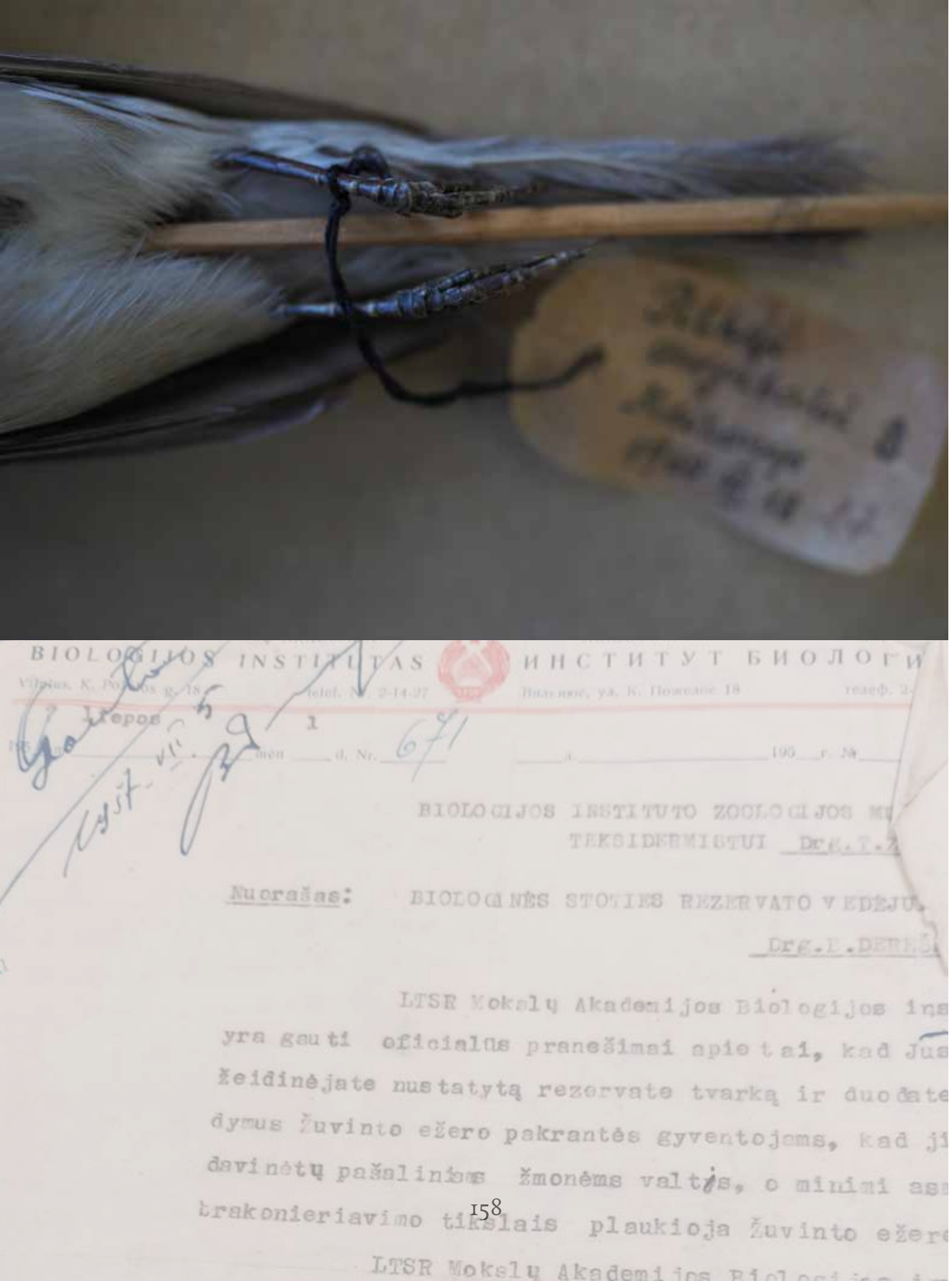

BIOLOGIJOS INSTITUTAS ИНСТИТУТ БИОЛОГИ

Vilnius, K. Požėlos g. 18 telef. 2-14-27 Вильнюс, ул. К. Пожелое 18 телеф. 2-

Gautas 5 Išsiųsta VII 9

Kopos 1

Men d. Nr. 671 d. 195 r. №

BIOLOGIJOS INSTITUTO ZOOLOGIJOS M
TEKSIDERMISTUI Drg.I.Z

Nuorašas: BIOLOGINĖS STOTIES REZERVATO VEDĖJU
Drg.E.DERE

LTSR Mokslų Akademijos Biologijos ins
yra gauti oficialūs pranešimai apie tai, kad Jus
žeidinėjate nustatytą rezervate tvarką ir duodate
dymus Žuvinto ežero pakrantės gyventojams, kad ji
davinėtų pašalinius žmonėms valtis, o minimi as
trakonieriavimo tikslais plaukioja Žuvinto ežere
LTSR Mokslų Akademijos Biologijos in

1947.05.24

Išrašo nuorašas

Vilnius, 1947 m. gegužės mėn. 24 d.

Par[agrafas] 3 PALUDNEVIČIŲ Motiejų, einantį Žuvinto Gamtos rezervato prižiūrėtojo pareigas, nuo 1947 m. mėn. 1 d., kaip netinkamą toms pareigoms atleidžiu.

Pagrindas: Biologijos Inst. Direktoriaus 1947.05.13 d. raštas.

Išrašas tikras: G. LINKEVIČIENĖ
LIETUVOS TSR MOKSLO AKADEMIJOS SEKRETORIATO VEDĖJAS

Išrašo nuorašas tikras: M. Gaškeris, Jaun. moksl. bendradarbis

1947.05.24

Par. 4. STADALIŲ Juozą, s. Elzbietos nuo 1947 m. birželio mėn. 1 dienos skiriu Lietuvos TSR Mokslų akademijos rūmų komendantūros šveicoriumi su 150 rb.

mėnesiniu atlyginimu ir pavedu jam eiti Žuvinto gamtos rezervato prižiūrėtojo pareigas.

Pagrindas J. Stadaliaus pareiškimas ir Biologijos Inst[ituto] Direktoriaus raštas.

LIETUVOS TSR MOKSLŲ AKADEMIJOS PREZIDENTAS (J. MATULIS)

Išrašas tikras: G. LINKEVIČIENĖ
LIETUVOS TSR MOKSLO AKADEMIJOS SEKRETORIATO VEDĖJAS

Išrašo nuorašas tikras: M. Gaškeris, Jaun. moksl. bendradarbis

1947. 06.14

TELEGRAMA SKUBI Nr. 95 žodž 15:
Marijampolės apskr.
Gudelių valsč.
Daukšių km.
Inspekt. Zubavičiui

PARVARYKIT BEBRUS IŠ DOVINĖS ATGAL. GAŠKERIS

1947.06.14

LIETUVOS TSR MOKSLŲ AKADEMIJA BIOLOGIJOS INSTITUTAS
Nr. 343 NUORAŠAS

Marijampolės apskrities Liudvinavo valsčiaus milicijos viršininkui/partorgui/vykdomojo komiteto pirmininkui

Pranešu, kad vykdant LTSR Liaudies Komisarų Tarybos 1946 m. vasario 5 d. nutarimą Nr. 49 įsteigtas gamtos rezervatas Žuvinto ežero rajone.

Gamtos rezervatas turi sekančius pagrindinius uždavinius:

a) Apsauga, atstatymas ir padidinimas gamtos turtų rezervus, reikalingus ūkiui, kultūriniu arba moksliniu atžvilgiu.

b) Apsauga rezervato teritorijoje esamo vandens režimo ir jo normalių klimatinių sąlygų.

c) Aklimatizacija ir reaklimatizacija laukinių žvėrių, paukščių ir augalų, brangių ūkiniu arba moksliniu atžvilgiu.

Rezervato teritorijoje griežtai draudžiama:

a) Visokeriopos medžioklės.

b) Gaudyti bei naikinti gyvūniją, ardyti lizdus, olas, rinkti kiaušinius ir pūkus.

c) Žūklė nuo balandžio 1 iki liepos 1 dienos. Kitame laikotarpyje tik gavus Biologijos Instituto Direktoriaus leidimą.

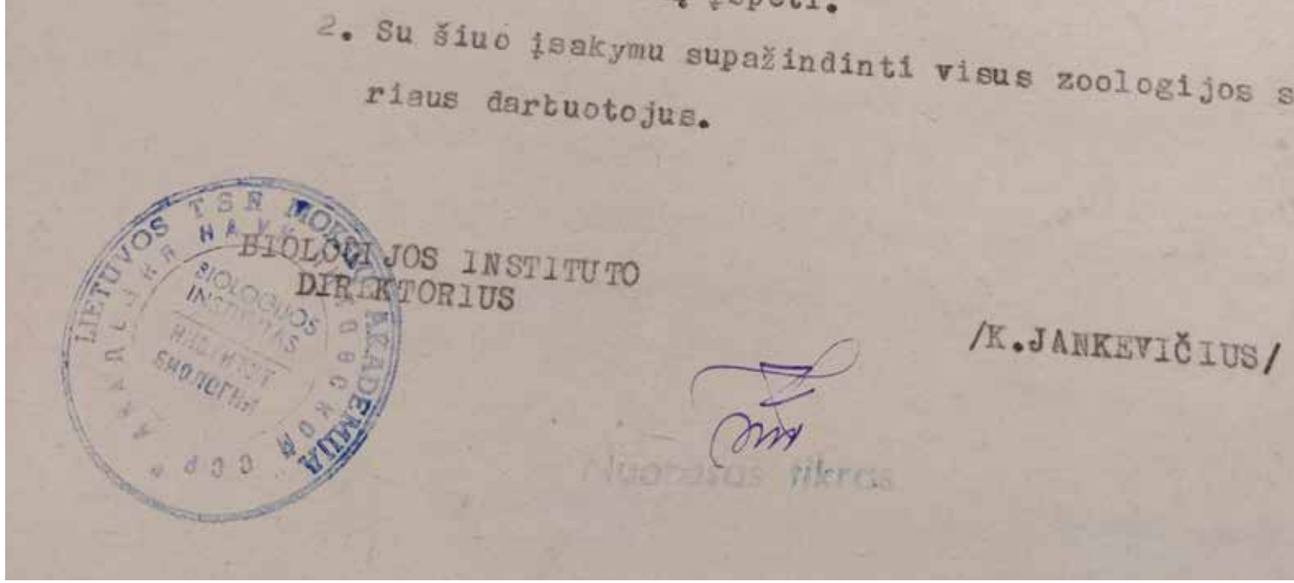
2. Su šiuo įsakymu supažindinti visus zoologijos s
rius darbuotojus.

BIOLOGIJOS INSTITUTO
DIREKTORIUS

/K.JANKEVIČIUS/

d) Kirsti ir žaloti medžius bei krūmus.

e) Gyvulių ganymas bei uogų rinkimas.

f) Draudžiamas pašalinių asmenų buvimas rezervato teritorijoje be rezervato administracijos leidimo.

Gamtos rezervatas priklauso LTSR Mokslų Akademijos Biologijos Institutui, kuris vietoje laiko savo administraciją, susidedančią iš rezervato inspektoriaus ir keturių prižiūrėtojų-sargų.

Rezervato administracija atlieka įvairius gyviams reikalingus įrengimus, pvz. stato paukščių inkilus, bebrams pastatus,

Laukinėms žąsims užtvaras ir t.t., be to neša rezervato apsaugą ir daboja rezervate įkurdintus žvėrelius ir paukščius.

Gamtos rezervato administracija rezervato teritorijai apsaugoti vadovaujasi nuostatais valstyb[ės] rezervatų apsaugai, patvirtintais LKT RSFRS 15.03.1944 m. Nr. 205.

Prašau parėdymo įpareigoti savo darbuotojus, kad suteiktų paramą rezervato administracijai, atliekant jiems duotus tarnybinius uždavinius ir kovai prieš nusižengusius rezervato tvarkai.

BIOLOGIJOS INSTITUTO DIREKTORIAUS PAVADOTOJAS
M. GAŠKERIS

1947.07.07

LIETUVOS TSR MOKSLŲ AKADEMIJA BIOLOGIJOS INSTITUTAS
Nr. 420
Žuvinto Gamtos Rezervato I n s p e k t o r i u i
Dabartiniu metu kiekvienam laukiniui žąsiukui leidžiama duoti ne daugiau kaip 100 gramų grūdų į parą.

BIOLOGIJOS INSTITUTO DIREKTORIUS
Prof. T. Ivanauskas

1947.07.09

LIETUVOS TSR MOKSLŲ AKADEMIJA BIOLOGIJOS INSTITUTAS
Nr. 428
Žuvinto Gamtos Rezervato I n s p e k t o r i u i
Į Jūsų š.m. liepos mėn. 7 d. raštą su pil. Rančelio Juozo ir Ascilo Vinco skundu pranešu, kad Biologijos Institutas jokių žygių nedarys, nes minėti piliečiai nėra Instituto tarnautojai ir Biologijos Institutas neturi pagrindo kištis į incidentą tarp milicijos ir privačių piliečių.

BIOLOGIJOS INSTITUTO DIREKTORIUS
Prof. T. Ivanauskas

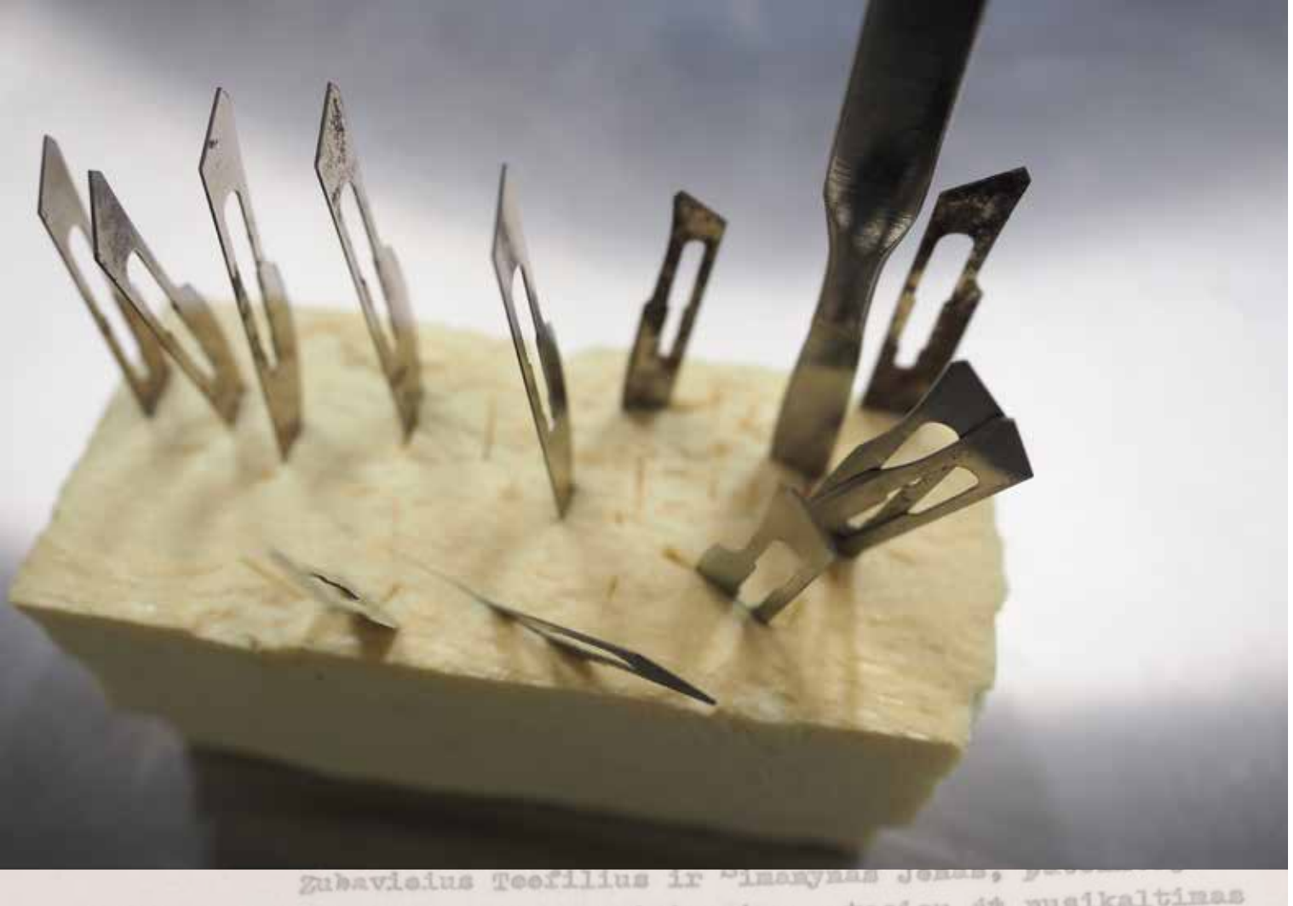

Zubavičius Teofilius ir Simanynas Jonas, [illegible]
šiems kalbėje kaltais savo neprisipažino , taeiau jų nusikaltimas
yra pilnai įrodytas byloje esančia medžiaga bei liudytojų parodymais
/bl......./
Remiantis virš išdėstytu :
Zubavičius Teofinius, Jono gim. 1914 m. Gumbliunu km. Birzu rajl lietuvis , TSRS pil. kilęs iš valstiečiu, n/p , pastingas, vedęs,iš jo sodžiu teisme nebaustas, karo prievolininkas, gyv. Dauksiu km. ir apyl. Simno raj. dirbantis Biologijos stoties rezervate "Žuvintas" teksido nisto pareigose
kaltinamas tuo, kad 1953 m. gegužės nen. 19 d. su vaikišku pistoli grasino Stadaliu Vlada , veliau iššovė iš medžioklinio šautuvo. Savo nusikalstamaisiais veiksmais padarė nusikaltimą numatyta pagal RTFSR BK 110 str. 2 d. ir 143 str. 1 d.
Simanynas Jonas, Antano gim. 1914 m. Alekmenin km. Naviniuku apyl. Simno raj. lietuvis, TSR pil. kilęs iš valstiečiu, n/p vedęs, rastingas iš jo sodžiu teisme nebaustas, karo prievolininkas,gyv. Alekmeniu km. Naviniuku apyl. Simno

1947.07.09

LIETUVOS TSR MOKSLŲ AKADEMIJA BIOLOGIJOS INSTITUTAS
Nr. 435

Žuvinto Gamtos Rezervato I n s p e k t o r i u i

Jei valant rezervato mišką buvo parduodamos šakos, tai surinktus pinigus reikalinga įnešti į banką arba su sąrašu pristatyti į LTSR Akademijos Finansų skyrių.

BIOLOGIJOS INSTITUTO DIREKTORIUS
Prof. T. Ivanauskas

1947.08.12

LIETUVOS TSR MOKSLŲ AKADEMIJA BIOLOGIJOS INSTITUTAS
Nr. 513

ŽUVINTO GAMTOS REZERVATO INSPEKTORIUI DRG. ZUBAVIČIUI

Prašau pranešti, kas iš valstiečių šienauja Žuvinto ežero saloje, nurodant pavardę, vardą, tėvo vardą, gyvenamąją vietą ir kiek ha žemės valdo. Be to sužinokite valsčiuje ir praneškite man, ar už nušienautą saloje plotą minėti valstiečiai stato šieną valstybei pagal Lietuvos TSR Ministrų Tarybos nutarimą dėl Lietuvos TSR individualinių valstiečių ūkių šieno privalomųjų pristatymų valstybei.

Žinios skubiai reikalingos ir turi būti visai tikslios.

BIOLOGIJOS INSTITUTO DIREKTORIAUS PADĖJĖJAS
M. GAŠKERIS

vasario 23 31

T. ZUBAVIČIUI

Prašau atvykti į Muziejų nuo š.m. kovo mėn. 1 d. iki kovo mėn. 15 d. pasimokyti laboratorijoje kailiukų apdirbimo bei gavimui užduočių.

DIREKTORIUS (V. SKUODIS)

Nuorašas tikras: (sekretorė)

1947.09.16

LIETUVOS TSR MOKSLŲ AKADEMIJA BIOLOGIJOS INSTITUTAS
Nr. 570

Prašau paaiškinti, kodėl iki šios dienos neišpildėte mano rašto iki š.m. liepos mėn. 9 dienos Nr. 435 apie įnešimą pinigų į banką už parduotas šakas.

BIOLOGIJOS INSTITUTO DIREKTORIUS
Prof. T. Ivanauskas

1947.09.16

LIETUVOS TSR MOKSLŲ AKADEMIJA BIOLOGIJOS INSTITUTAS
Nr. 575

1. Pagal instrukcijos 14 punktą Tamsta privalai vesti turto bei medžiagų knygą. Pristatykite minėtą knygą į Biologijos Institutą patikrinimui ne vėliau kaip š.m. spalių mėn. 10 d.

2. Sunaudotai medžiagai sustatykite sunaudojimo aktus ir pristatykite juo man iki š.m. spalių mėn. 10 d. patvirtinimui.

3. Visi rezervato eiguliai ir prižiūrėtojai privalo vesti dienynus, kur įrašo kasdien atliktus darbus bei įvykius. Dienynus Tamsta privalai patikrinti kiekvieno mėnesio 1, 2 ir 21 d. ir apie tai pažymėti dienynuose.

4. Skubiai atsakykite į Biologijos Instituto raštą iš š.m. 08.12 d. Nr. 513 apie ežero salą.

5. Įsakau tamstai surasti bebrų buveinę ir man pranešti.

BIOLOGIJOS INSTITUTO DIREKTORIUS
Prof. T. Ivanauskas

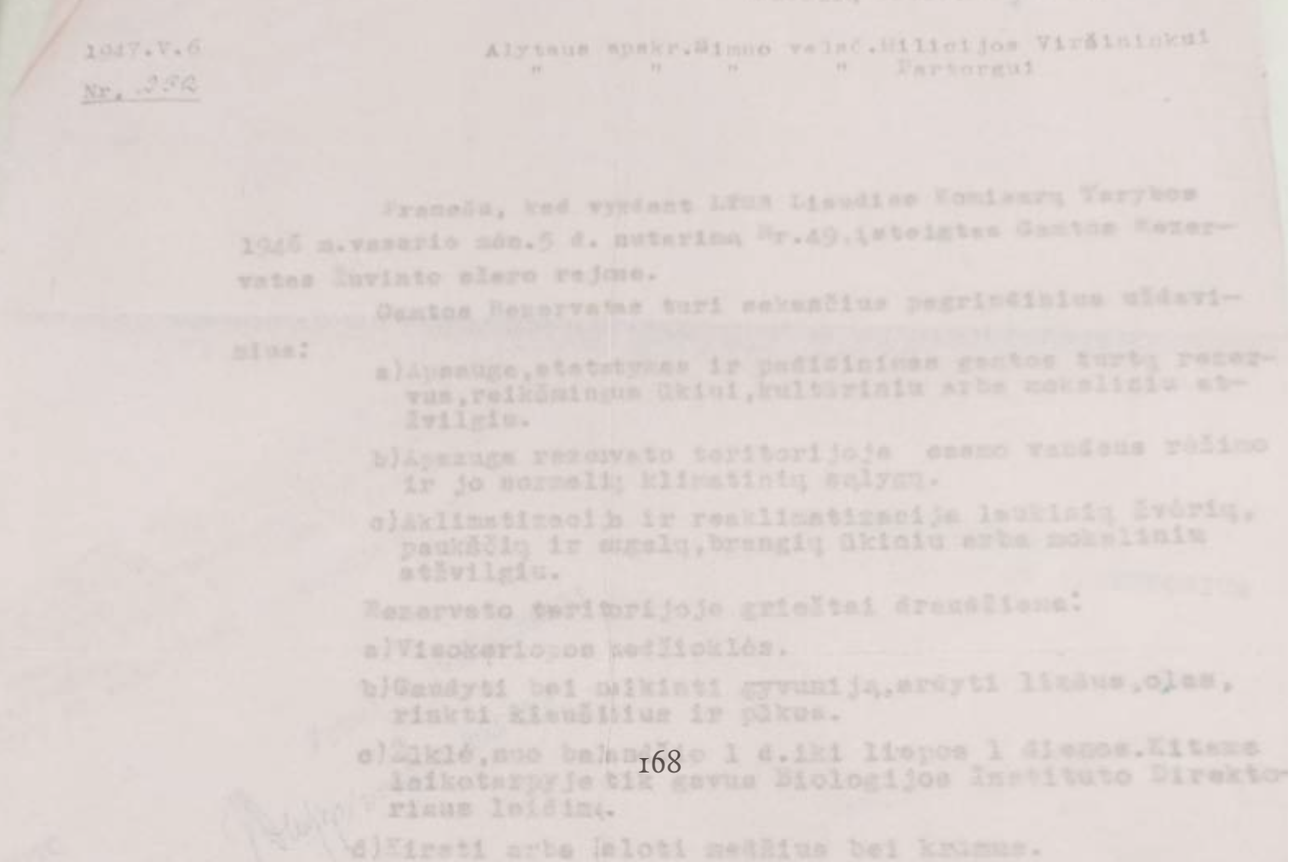

1947.V.6
Nr. 358

Alytaus apskr.Žimno valsč.Milicijos Viršininkui
" " " " Partorgui

Pranešu, kad vykdant LTSR Liaudies Komisarų Tarybos 1946 m.vasario mėn.5 d. nutarimą Nr.49,įsteigtas Gamtos Rezervatas Žuvinto ežero rejone.

Gamtos Rezervatas turi sekančius pagrindinius uždavinius:

a)Apsaugoje,ištyrime ir padidinime gamtos turtų rezervus,reikšmingus ūkiui,kulturiniu arba mokslinių atžvilgiu.

b)Apsaugoje rezervato teritorijoje esamo vandens režimo ir jo normalių klimatinių sąlygų.

c)Aklimatizacijb ir reaklimatizacija laukinių žvėrių, paukščių ir augalų,brangių ūkiniu arba mokslinių atžvilgiu.

Rezervato teritorijoje griežtai draudžiama:

a)Visokeriopos medžioklės.

b)Gaudyti bei naikinti gyvunija,ardyti lizdus,olas, rinkti kiaušinius ir pūkus.

c)Žuklė,nuo balandžio 1 d.iki liepos 1 dienos.Kitame laikotarpyje tik gavus Biologijos Instituto Direktoriaus leidimą.

d)Kirsti arba naloti medžius bei krūmus.

1947.09.27

Žuvinto Gamtos Rezervato Inspektoriui

Kadangi nėra benzino, tai mašiną siųsti iš Kauno į Žuvintą nuvežti tinklo negalime. Todėl prašau siųsti arklį ir žmogų atsiimti tinklą iš Zoofermos.

BIOLOGIJOS INSTITUTO DIREKTORIUS
Prof. T. Ivanauskas

1947.10.14

LIETUVOS TSR MOKSLŲ AKADEMIJA BIOLOGIJOS INSTITUTAS
Nr. 629

Žuvinto Gamtos Rezervato Inspektoriui T. Z U B A V I Č I U I

Prašau pranešti, ar galėtumėt paruošti Mokslų Akademijai 30 metų Spalio Revoliucijos sutiktuvėms apie 150 kg. žuvies.

Žuvis reikalinga apie 4-5 lapkričio. Žvejams bus apmokėta.

BIOLOGIJOS INSTITUTO DIREKTORIUS
Prof. T. Ivanauskas

1947.12.24

LIETUVOS TSR MOKSLŲ AKADEMIJA BIOLOGIJOS INSTITUTAS
Nr. 751

Žuvinto Gamtos Rezervato Inspektoriui drg. T. Zubavičiui

Prašau skubiai pranešti, kada Tamstos žinioje esama valdiška kumelė susirgo ir susirgimo priežastis. Drauge pristatykite veterinarijos gydytojo pažymėjimą apie kumelės sveikatos stovį.

BIOLOGIJOS INSTITUTO DIREKTORIUS
Prof. T. Ivanauskas

1948.02.27 Nr. 56

LIETUVOS TSR MOKSLŲ AKADEMIJA BIOLOGIJOS INSTITUTAS

Inspektoriui Z U B A V I Č I U I

Š.m. vasario 3 d. 10 val. šaukiamas Vilniuje Žygimanto gt. 18 Biologijos Instituto darbuotojų susirinkimas apsvarstyti Lietuvos TSR Mokslų Akademijos Visuotinio

Susirinkimo Sesijoje 1948 sausio 12-14 d. priimtą rezoliuciją dėl ideologinio darbo pagerinimo.

Visų direktorių ir mokslinių bendradarbių dalyvavimas būtinas.

BIOLOGIJOS INSTITUTO DIREKTORIUS
Prof. T. Ivanauskas
MOKSLINIS SEKRETORIUS
Prof. J. Dagys

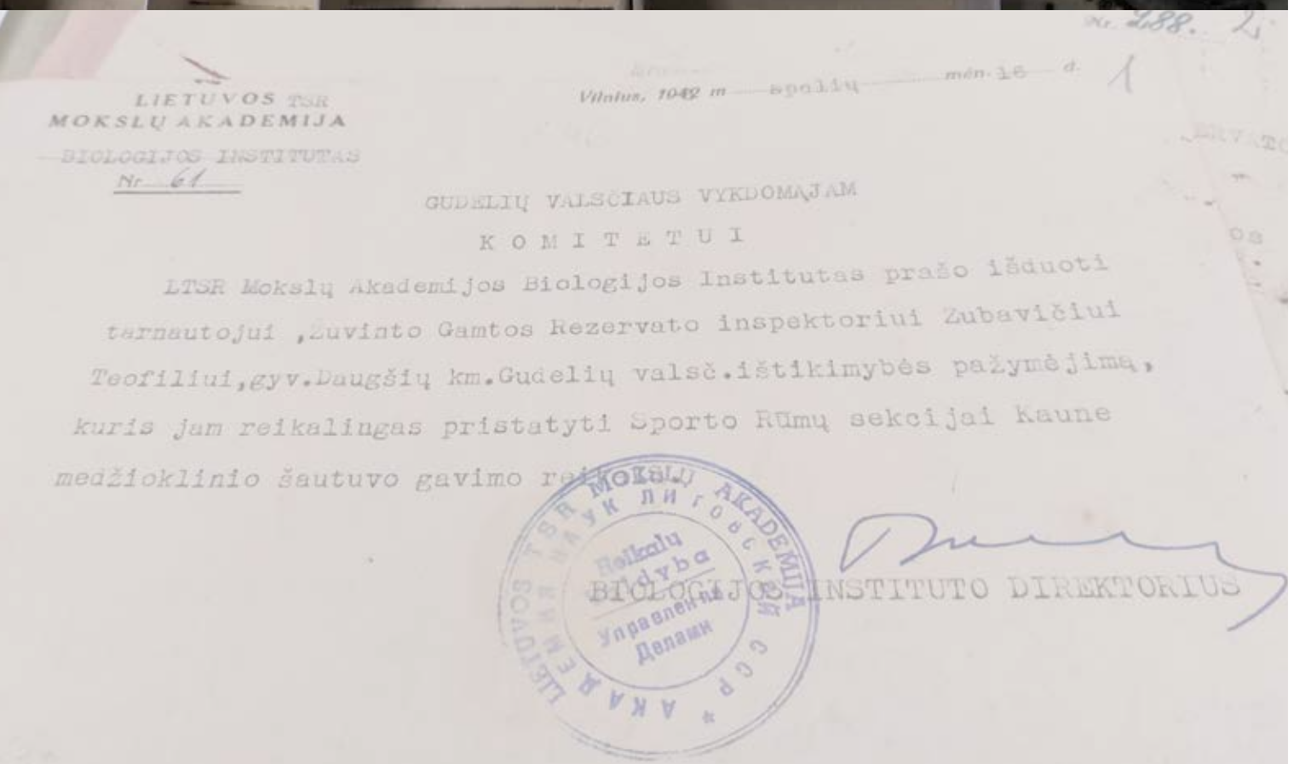

LIETUVOS TSR
MOKSLŲ AKADEMIJA
BIOLOGIJOS INSTITUTAS
Nr. 61

Vilnius, 1942 m. spalio mėn. 26 d.

GUDELIŲ VALSČIAUS VYKDOMAJAM
K O M I T E T U I

LTSR Mokslų Akademijos Biologijos Institutas prašo išduoti tarnautojui ,Žuvinto Gamtos Rezervato inspektoriui Zubavičiui Teofiliui,gyv.Daugšių km.Gudelių valsč.ištikimybės pažymėjimą, kuris jam reikalingas pristatyti Sporto Rūmų sekcijai Kaune medžioklinio šautuvo gavimo reikalu.

BIOLOGIJOS INSTITUTO DIREKTORIUS

1951.12.01

LIETUVOS TSR MOKSLŲ AKADEMIJA
BIOLOGIJOS INSTITUTAS
Vilnius Žygimanto g. 18, tel. 21427 900-1

Simno Rajono VKP (b) Partijos I-ajam
S e k r e t o r i u i
Ir Vykdomojo Komiteto
Pirmininkui

Panešama Tamstai, kad Žuvinto rezervato inspektorius ZUBAVIČIUS Teofilis nuo š.m. spalio 1 d. darbų trūkumams ištaisyti ir Politiniam ideologiniam asmens lygiui pakelti buvo prikomandiruotas Vilniuje Biologijos Instituto betarpiškai vadovybei.

Auklėjamojo, paskaitinio ir praktinio darbo pasėkoje ZUBAVIČIUS Teofilis yra padaręs didelę pažangą, buvusius trūkumus yra ištaisęs ir tuo pačiu nuo gruodžio 15 d. grąžinamas prie savo tiesioginių pareigų.

Prof. T. Ivanauskas
Biologijos Instituto
mokslinis vadovas

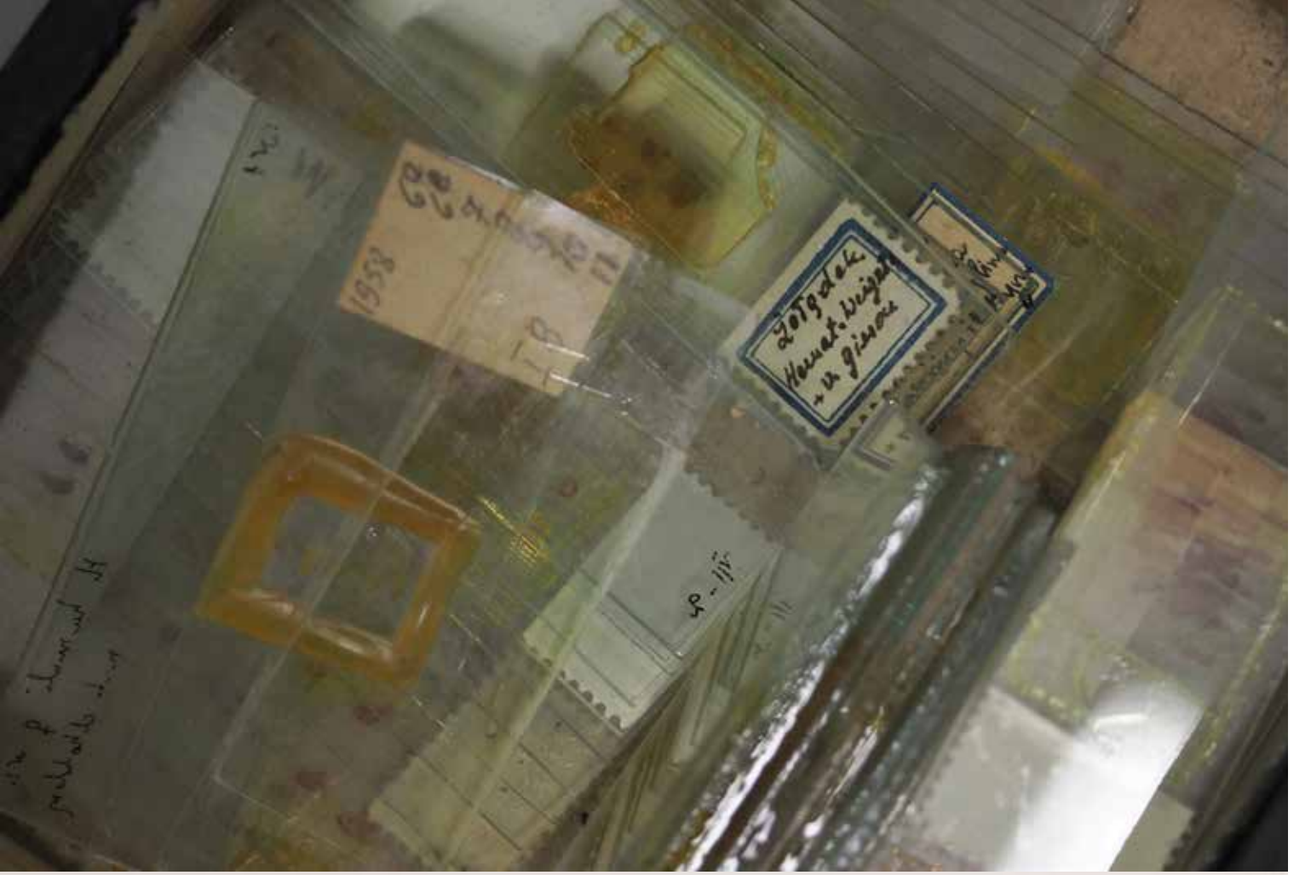

S A R A S A S

/Asmenu sauktinu i teisme pasaki/

1. KALTINAMIEJI: 1. Zubavicius Teofilius, Jono ramdasi po parasu neisvykti is gyv. vietos gyv. Dauksiu km. ir apyl. Simno raj. /bl. 43-44-60-61-62-63-64-65 66-71-72/

2. Simanynas Jonas, Antano ramdasi po parasu neisvykti is gyv. vietos gyv. Aleknaniu km. Naviniku apyl. Simno raj. /bl. 37-38-54-55-56-57-58-59-68-69/

2. LIUDYTOJAI : 1. Stadalius Vladas, Pazio gyv. Aleknaniu km. Naviniku apyl. Simno raj. /bl. 1-2-34-54-55-65-66/

2. Daugirda Jonas, Juozo gyv. Aleknaniu km. Naviniku apyl. Simno raj. /bl. 32-52-53-56-57 61-62/

3. Daugirdaite Adele, Juozo gyv. Aleknaniu km. Naviniku apyl. Simno raj. /bl. 33/

4. Kulbinskas Jonas, Juozo gyv. Aleknaniu km. Naviniku apyl. Simno raj. /bl. 35 /

1954 gegužės mėn....d.

TVIRTINU
Simno rajono Prokuroras
2-os klasės teisininkas
/CEGELSKAS/

KALTINAMOJI IŠVADA

Baudž[iamojoje] byloje Nr. 8

Kaltinimo Zubavičiaus Teofiliaus, Jono ir Simanyno Jono, Antano, nusikaltimu numatytu pagal RTFSR BK 110 str. II d. ir 143 str. I dalį

1954 m. balandžio mėn. 12 d. Simno rajono prokuratūra gavo baudžiamąją bylą apie tarnybinių įgaliojimų perviršijimą ir Stadaliaus Vlado sumušimą.

Pravedus byloje parengtinį tardymą, nustatyta, jog Biologijos stoties – Rezervato „Žuvintas“ taksidermistas Zubavičius Teofilius, Jono ir eiguliai Simanynas Jonas, Antano ir Kulbinskas Jonas, Juozo, eidami savo pareigas, perviršijo tarnybinius įgaliojimus kaip:

1953 m. gegužės mėn. 19 d. Biologijos stoties Rezervate „Žuvintas“ taksidermistas Zubavičius Teofilius kartu su eiguliais Simanynu Jonu ir Kulbinsku Jonu, puolė Stadalių Vacių, atbėgus į pagalbą Stadaliui Vladui, Zubavičius kirto per galvą su vaikišku pistoletu, vėliau su kuolu, vėliau paėmęs medžioklinį šautuvą šovė grasindamas nušauti. Zubavičius savo nusikalstamais veiksmais padarė nusikaltimą, numatytą pagal RTFSR BK 110 str. II d. ir 143 str. I dalį.

Zubavičius pateiktoje jam kaltėje neprisipažino ir paaiškino, kad Stadaliaus Vlado namuose tik iššovė iš medžioklinio šautuvo, nes Stadaliai juos puolė.

Simanynas pateiktoje jam kaltėje pagal RTFSR BK 110 str. II d. ir 143 str. I dalį neprisipažino ir paaiškino, kad smurto prieš Stadalius nevartojo, o tik norėjo patikrinti, ką nešėsi iš rezervato teritorijos Stadalius Vacius, nes buvo įtariami maninės degtinės gaminime.

Zubavičius Teofilius ir Simanynas Jonas, pateiktoje jiems kaltėje

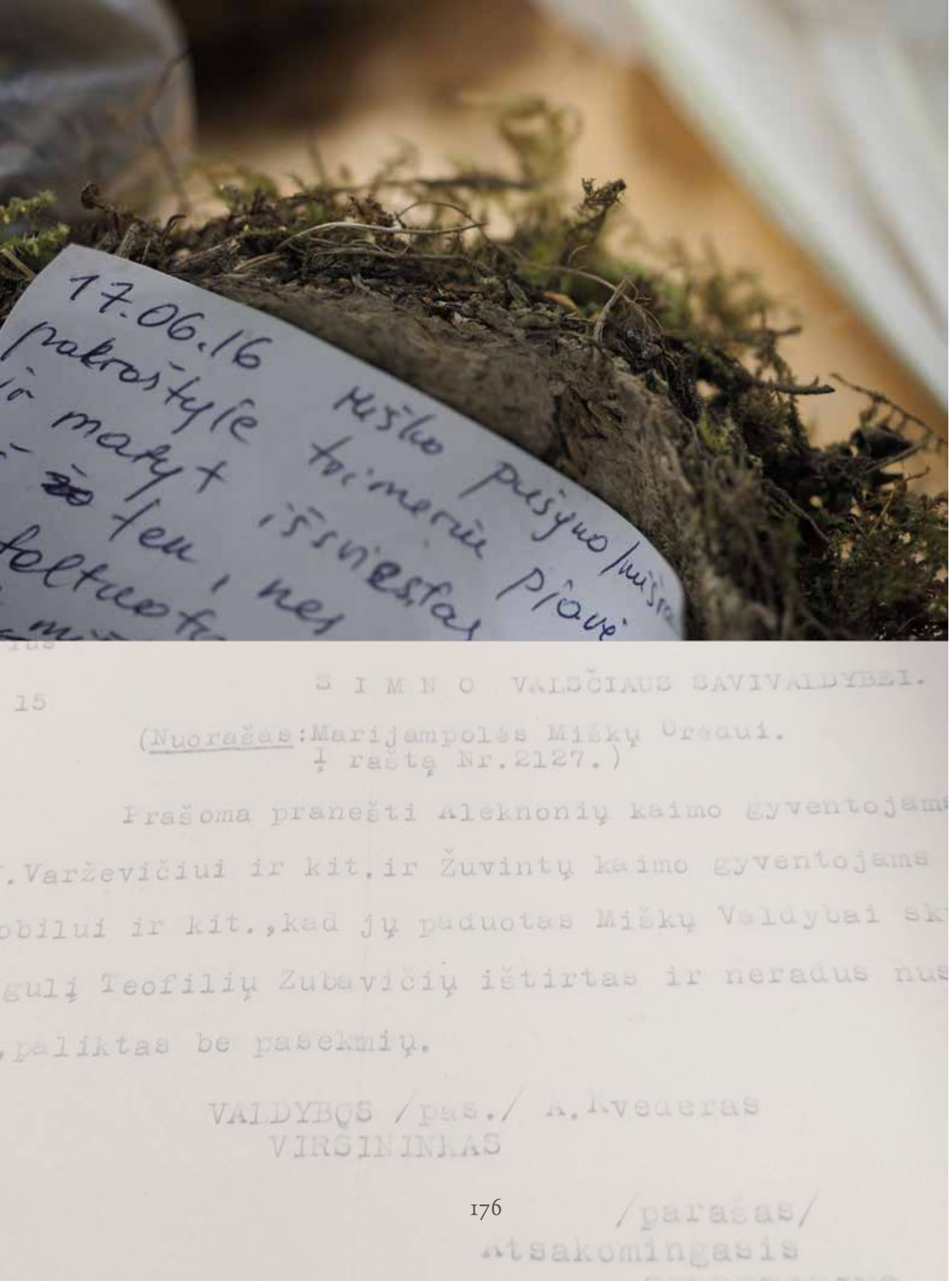

kaltais save neprisipažino, tačiau jų nusikaltimas yra pilnai įrodytas byloje esančia medžiaga bei liudytojų parodymais.

Remiantis virš išdėstytu; Zubavičius Teofilius, Jono, gim. 1914 m. Dumbliūnų kaime, Biržų rajone, lietuvis, TSRS pilietis, kilęs iš valstiečių, n[e]/p[artinis], vedęs, iš jo žodžių teisme nebaustas, karo prievolininkas, gyv. Daukšių km. ir apyl. Simno raj., dirbantis Biologijos stoties rezervato „Žuvintas“ taksidermisto pareigose kaltinamas tuo, kad 1953 m. gegužės mėn. 19 d. su vaikišku pistoletu grasino Stadaliui Vladui, vėliau iššovė iš medžioklinio šautuvo.

Savo nusikalstamais veiksmais padarė nusikaltimą, numatytą pagal RTFSR BK 110 str. II d. ir 143 str. I dalį.

Simanynas Jonas, Antano, gim. 1914 m. Aleknonių km. Navininkų apyl. Simno raj., lietuvis, TSRS pil., kilęs iš valstiečių, n/p., vedęs, iš jo žodžių teismo nebaustas, karo prievolininkas, gyv. Aleknonių km. Navininkų apyl. Simno rajone, dirbantis Biologijos Stoties rezervato „Žuvintas“ eiguliu kaltinamas tame, kad 1953 m. gegužės mėn. 19 d. su akmeniu mušė Stadalių Vladą, t.y. savo nusikalstamais veiksmais padarė nusikaltimą, numatytą pagal RTFSR BK 110 str. II d. ir 143 str. I dalį.

Remiantis TSRS Sąjunginiu ir Autonominių Respublikų Teismu Santvarkos Įstatymo 21 str. byla yra teisminga Simno raj. Liaudies Teismui.

Simno raj. Prokuratūros tardytojas
jaun. Teisininkas /PAUKŠTYTĖ/

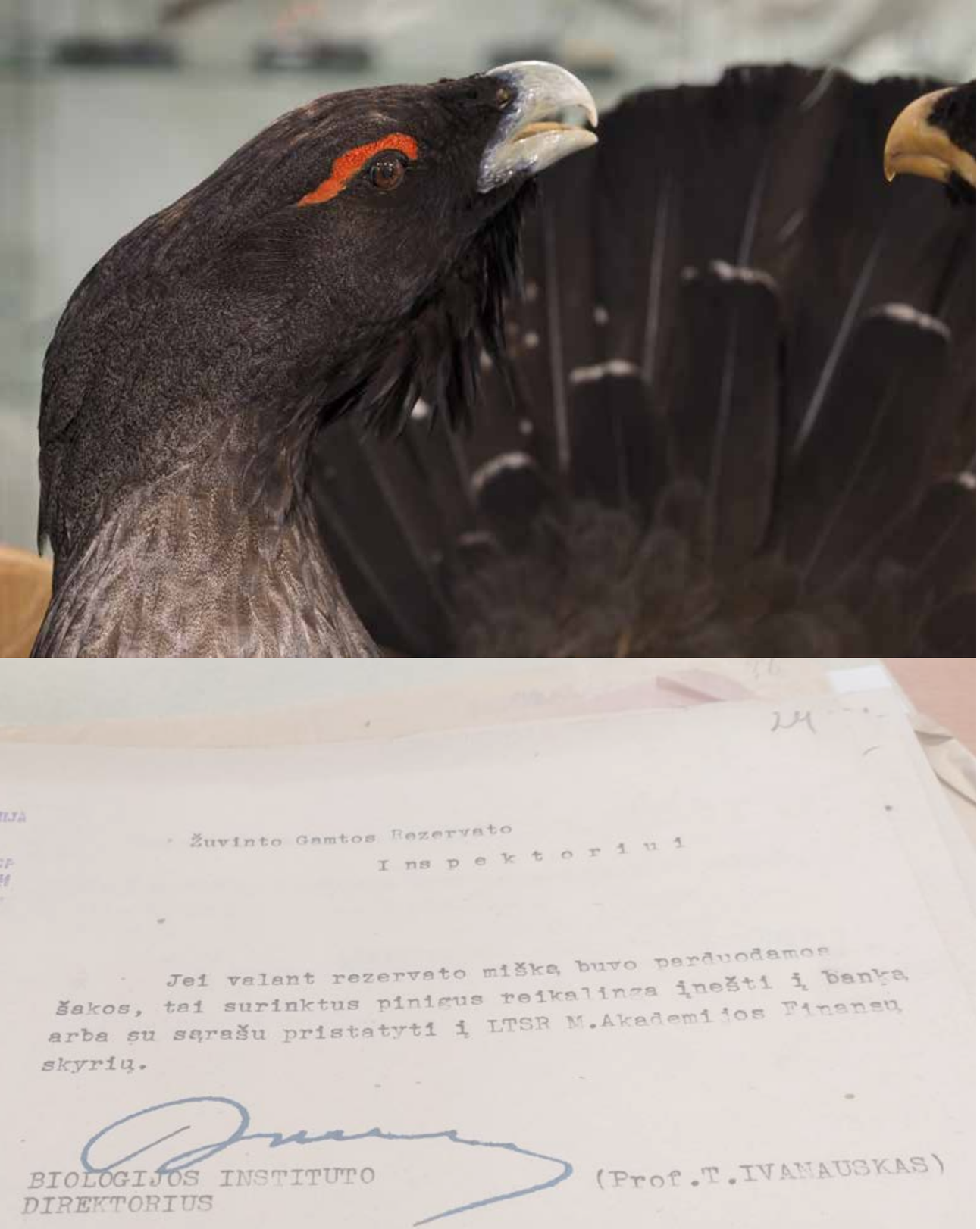

Žuvinto Gamtos Rezervato
I n s p e k t o r i u i

Jei valant rezervato mišką buvo parduodamos šakos, tai surinktus pinigus reikalinga įnešti į banką arba su sąrašu pristatyti į LTSR M.Akademijos Finansų skyrių.

BIOLOGIJOS INSTITUTO DIREKTORIUS (Prof.T.IVANAUSKAS)

Be datos

LTSR MOKSLŲ AKADEMIJOS BIOLOGIJOS INSTITUTO DIREKTORIUI
Pil. Zubavičiaus Teofilio, s. Jono gyv.
Ventės Rago Kintų km.
Šilutės raj.

PAREIŠKIMAS

Sunkios pragyvenimo aplinkybės ir kitokios priežastys verčia mane palikti Biologijos Institutą ir ieškotis darbo kitur.

Nuoširdžiai prašau Jus mane nuo š. m. balandžio 15 d. atleisti iš vyr. laboranto pareigų.

Teofilis Zubavičius

1954.12.25

Vilnius,
Įsakymas Nr. 305

Instituto Zoologijos muziejaus taksidermistas T. ZUBAVIČIUS, vykdydamas jam pavestą tiriamąjį darbą, š.m. liepos pabaigoje konstatavo, kad laukinės pilkosios žąsys perisi Amalvos pelkių rajone, tačiau apie šį svarbų vykdomuose ornitologiniuose tyrimuose faktą savo laiku nepainformavo nei temos mokslinio vadovo prof. T. Ivanausko, nei zoologijos sektoriaus vedėjo G[Habibo] Cachajevo, kuo buvo padaryta žala vykdomiems ornitologiniams stebėjimams.

Siekiant užkirsti kelią panašiems atvejams į s a k a u:

1. Taksidermistui T. Zubavičiui už nerūpestingą pavestų pareigų atlikimą įspėti.

2. Su šiuo įsakymu supažindinti visus zoologijos sektoriaus darbuotojus.

BIOLOGIJOS INSTITUTO DIREKTORIUS
K. Jankevičius

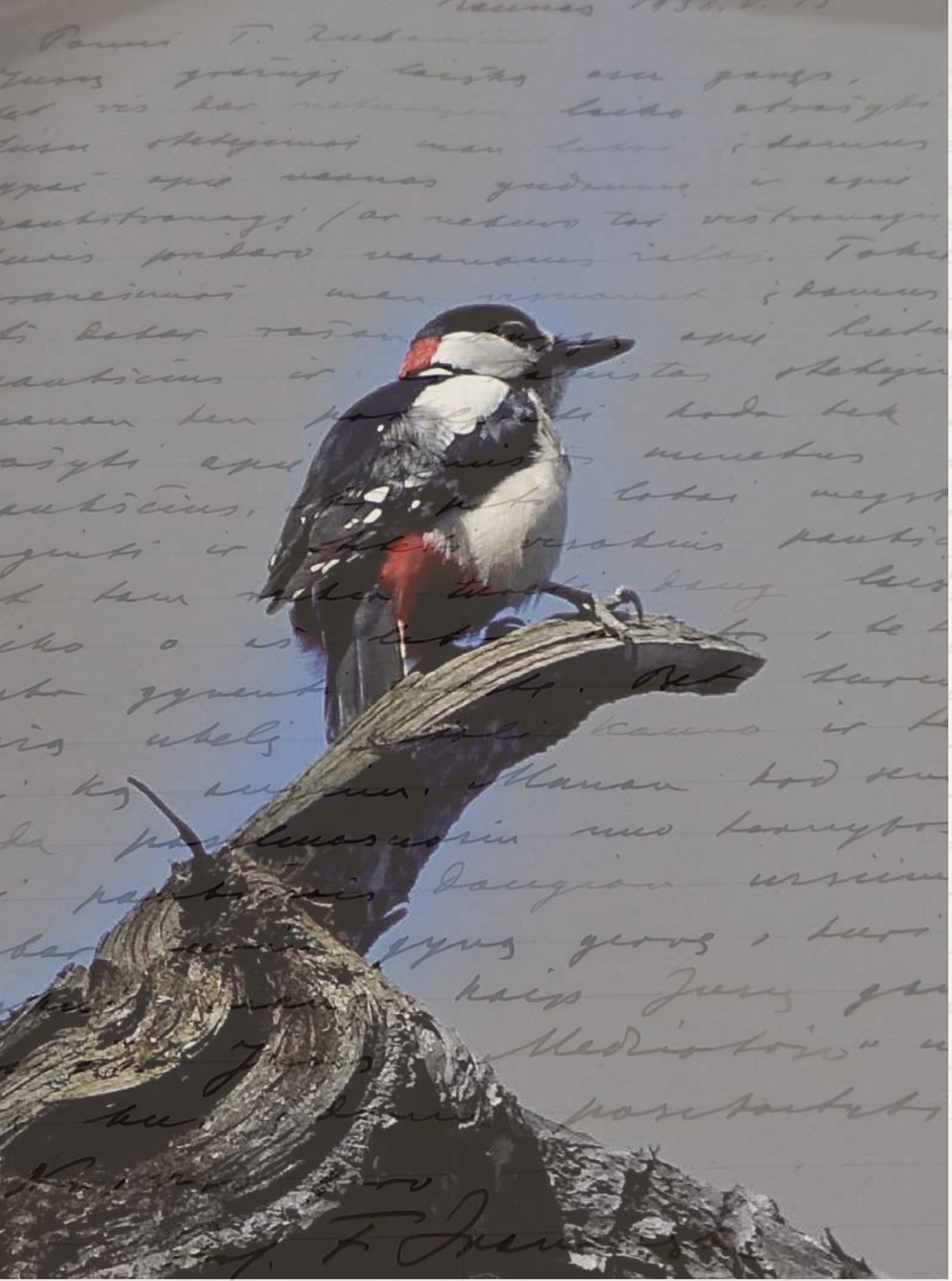

V. PRIEDAS

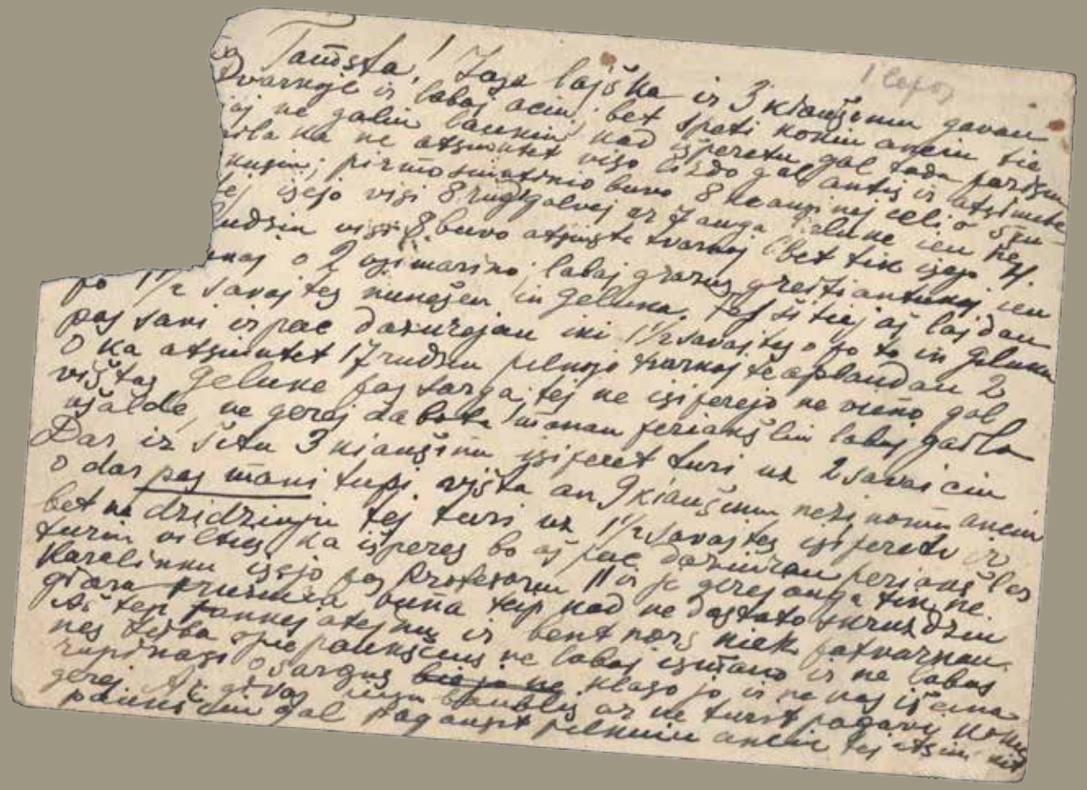

Be datos

Simno pašt.
Aleknonių km.
Žuvinto ež. Prižiūrėtojui
p. T. Zubavičiui

(nuplėšta) Tamsta! Tavo laišką ir 3 kiaušinius gavau (...) tvarkoje ir labai ačiū, bet (...) spėti kokių ančių negaliu, bet lauksiu, kad išperėtų, gal tada (...) gaila, kad neatsiuntėt viso lizdo, pirmo siuntinio buvo 8 kaupiniai (?) celių 5 štukos, išėjo visi rudagalviai (...) visi 8 auga tvarkoj, bet tik išėjo 4. (...) 2 labai gražūs greiti antukai, po ½ savaičių nunešėm in Gėluką [Dėluką].Tai šitieji aš laikau pas save ir dažiūrėjau iki 11/2 savaites, o po to in Gėluką [Dėluką]. O ką atsiuntėt 7 (...) pilnoje tvarkoje te[n] aplankau dvi vištas Geluke [Dėluke] pas sargą, te[n] neišperėjo nė vieno, gal iššaldė, negerai dabota. Perekšllių labai gaila. Da[r] iš šitų 3 kiaušinių išsiperėt turi už 2 savaičių, o dar pas mani tupi višta an[t] 9 kiaušinių nežinomų ančių, bet ne didžiųjų, tai turi už 11/2 savaičių išsiperėti ir turiu vilties, ka[d] išperės, nes aš pats dažiūrau perekšles. Karolinka išėjo pas profesorių II, ir ji gerai auga, tik negera priežiūra būna, taip pat nedastato [nepristato] ikrus (...). Aš tep (...) atėjūnų ir bent nors kiek patvarkau, nes Leiba apie paukščius nelabai išmano ir nelabai gerai rūpinasi, o sargas klauso jo ir ne kas išeina gerai. Ar gyvas Jūsų baublys, ar neturit pagavę kokių paukščių, gal pagausit pelkinių ančių, tai atsiųskit. Prašau pagauti kokius 3 laukius ir gal papuls krikliukės, nes mes ne turim i[j]ų. Šitom dienom atsiųsiu Tamstai 5 litus išlaidų ir labai ačiū už visa. Prašau parašyti, kaip pas Jus Jūsų ežero karalystėj ir dar labai norėtau kokių nors dar vandeninių paukščių.

Likiu viso gero,
Su pagarba,
V. Lvovas

[V.N. Lvovas – tarpukario Lietuvos zoologijos vadovėlio autorius Maskvos universiteto ordinarinio profesoriaus zoologo Vasilijaus Lvovo (1859-1907) ir/ar kunigaikščio Aleksejaus Lvovo (1798-1870) Rusijos caro kapelmeisterio, gyvenusio Romainių palivarke palei Kauną giminaitis, dirbęs signataro kun. Vlado Mirono ūkvedžiu Bukauciškių dvare]

Vilnius, 1943.02.21

Brangus Teofiliau,

Jau seniai Tau laišką rašiau. Bet ir dabar nebuvau pasiryžęs rašyti, bet tik žiedavimo reikalai privertė bent šį atvirlaiškį užlipdyti. Vėliau (apie kovo pabaigą) parašysiu daugiau, nes dabar esu labai užsiėmęs paskaitų ruošimu. Mat Vidur[inėje] Miškų mokykloj[e] vietoj mūsų profesoriau šiemet skaitau "Paukščių ir žvėrių biologiją su medžiokle". Kai jas baigsiu, bus daugiau laiko ir laiškams. Baigsiu kovo pabaigoje.

Neseniai pas mane buvo p. profesorius ir atvežė pranešimą. Žiedu E:6218 žieduotas vištvanagis buvo nušautas 1942.06.30 d. Vokietijoje. Šitas ir kiti žiedai buvo 1942.07.03 d. pasiųsti Tau, Teofiliau.

Atrašyk, brangus Teofiliau, kada ir kur buvai sužiedavęs šį vištvanagį. O gal ne vištvanagis.

Knygą apie Rasytę, kurią aš seniai prašiau prisiųsti, dabar nesiųsk, nes ji man nereikalinga. „M[ūsų] girios", kurias man atsiuntei, labai susigadijo. Aš iš Tavo straipsnio daug ką panaudojau paskaitoms.

Tad iki kito, ilgesnio, laiško. Jei netingėsi, tai man parašyk ką nors apie Tavo karaliją.

Perkauskas

[Laikraštyje „XX amžius" išspausdinta prof. dr. Stepono Kolupailos kelionių apybraiža, dėl kurios bylinėjosi prof. Tadas Ivanauskas]

XX amžius 1938.08.13

Per dzūkų paslaptingus ežerus ir palias

Prof. S[teponas] Kolupaila

Iš visų moderniškos technikos išradimų pačiu kenksmingiausiu laikau telefoną. Seniau bent tas telefonas dažnai gedo ir neveikė; dabar telefonas - automatiškas, legenda ir beveik neklysta. Nuo telefono neapsisaugosi, nepasislėpsi. Tik įsigilinai į darbą, čir-čir...

- Ar nesirengi keliauti per Dzūkiją? Be manęs žadėjai nevykti. Aš dabar pasiruošęs plaukti.

Taip išmušė mane iš pusiausvyros dailininkas A. Žmuidzinavičius, didelis kelionių mėgėjas ir senas mano bičiulis.

Vienintelė kliūtis kelionei - serga kitas įsitikinęs baidarininkas ir taip pat didelis bičiulis ir nuolatinis bendrakeleivis kan[auninkas] A. Sabaliauskas Teks dar palaukti.

Bet tuoj sučirškė dar kartą mano priešas - telefonas.

- Ar nesirengi plaukti baidare? Nesitikiu kitaip pasveikti. Kitaip vasaros nebematysiu.

Taip kalbėjo kan. Sabaliauskas.

Po trumpo pasitarimo vis tuo pačiu nepakenčiamu automatu susidarė 6 asmenų grupė: prisidėjo p. Žmuidzinavičiūtė, doc. A. Graurogkas ir p. A. Gučas. Manėm važiuoti autobusu į Seirijus, bet sunku nugabenti baidares. Pasiruošėm išsiųsi baidares geležinkeliu: tepriėmė ligi Mergalaukio stoties (ties Simnu). Teko ir mums pradėti kelionę iš Mergalaukio.

Kai vieną gražų rytą išlipome iš automotrisės [vieno vagono traukinys] Mergalaukio stoty, tikslaus kelionės plano dar neturėjome. Buvome pasiryžę aplankyti didžiuosius Dzūkų ežerus – Dusią, Metelį ir Obeliją. O dar nedrąsiai svajojome praplaukti pro paslaptingą Žuvinto ežerą. Baidarėje tuo keliu plaukti niekas dar nemėgino.

Kai važiavome pro Simną, matėm po tiltu siaurutį, krūmais užaugusį Spernos upelį.

- Čia mes plauksime po keliu dienų!

Niekas, žinoma, nemanė tikėti. Ar tokiu upeliu įmanoma plaukti baidare?

Atsirado vežimas, į kurį sudėjome dvi fanerines baidares ir vieną sudėta maišuose guminę. Artimiausia vieta pasirodė esąs Metelių dvaras, ten ir nužingsniavom pro kertamų rugių ir bręstančių kviečių laukus.

Pirmą sutikom ežerą – Atesį, vietos žmonių Atesnykų ežerų vadinamą, jo krante – prof. S. Jonyno tėviškė. Prie kelio pastatytas dailus medinis kryžius. Linksmai šnekėjom su sutiktais ūkininkais ir netrukus nuėjom 7 kilometrus.

Metelių dvare radom senų pažįstamų ir išplaukėm pavaišinti pietų ir visokių sodo ir daržo gėrybių. Malūno kūdroje sutvarkėm savo laivus, atsisveikinom ir pradėjom kelionę į nežinomus kraštus. Pro Metelių malūną teka Metelytė, Metelio ežero ištakas: nuo ežero ji teka apie 3 km. siauručiu grioveliu, dar gerokai ajerų priaugusiu. Ar pavyks praplauki? Mus gąsdino kad ligi ežero sutiksime bent 20 kliūčių – tiltų, lieptų, tvorų, kuolų. Kliūčių skaičius pasirodė kiek perdėtas, jų tebuvo 11 ar 12, suklydom skaitydami. Bet kiekviena kliūtis vis buvo kitokia: po vienu tiltu prašliaužėm išsitiesę baidarėse, po kitu buvo mėginta virsti šonu su visa baidare, po trečiu tiltu viena baidarė taip įstrigo (su vienu keleiviu), kad teko visą, žinoma, tiltą ardyti ir gelbėti situaciją ir žmogų. Kiti tiltai pasidarė žemesni: kito kelio nebuvo, kaip išlipti, iškelti baidarę ir nešti aplinkui.

Šiaip plaukti Metelyje buvo labai malonu. Švelniai kepimo saulė, nuogą krūtinę glostė ajerai. Nuo ūkininkų vežamo šieno sklido viliojantis aromatas, upelis sukinėjosi vingiais, už posūkių vis laukėm ko nors naujo ir netikėto... Visi patenkinti ideališkomis plaukimo sąlygomis, nešykštėjom komplimentų Dzūkų gamtai, baidarių išradėjams ir savo sumanymui.

Upelis atrodė labai nusekęs ir gilesnis, kokiu jį matydavau seniau. Priežastis greit paaiškėjo. Po kelių sausų metų pritrūko vandens malūnui, o Metelio pakraščių ūkininkai, norėdami nusausinti savo pievas, prakasė dar vieną kanalą aplink įtaisyta prie ežero šliuzą, kuris seniau palaikė vandens lygmenį. Dabar radom šliuzą atidaryta, išlaužtu slenksčiu; vanduo ežere nukrito apie 40 cm. Malūno reikalams griovys dar tebegilinamas. Ūkininkai, tuo tarpu, turi būti patenkinti tokia savo „melioracija". Bet visos puikios ežero smėlio antkrantės (v. paplūdimiai) visai nuseko; bematant, jos priaugo žolių ir ežeras daug nukentės. Atsiras dar žemesnių šlapių žemių, ir kas nors reikalaus toliau žeminti ežerą...

Malonų kontrastą patiri, iš vingiuoto upelio išplaukęs į atvirą plotą... Kai persikėliau aplink šliuzą ir išsitepiau klampiame dumble, pasidarė aktualus maudymosi klausimas. Metelio ežere, ypač rytinis krantas, buvo seniau pirmos rūšies „paplūdimys". Dabar pavyko, kad ir ne tuojau, rasti tinkamą vietą, bet nuo kranto teko bristi apie 200 metrų ligi nendrių juostos.

Metelio ežeras man visada atrodė mažiau įdomus, kaip du jo kaimynai. Dabar jo paviršius buvo lygus, kaip veidrodis. Visos dangaus spalvos dažė jo paviršių. Šį vakarą Metelis buvo tikrai gražus, vertas dailininko teptuko.

Neskubėdami plaukėm išilgai ežero ir svarstėm:

- Galime nakvoti Metelių miestely, rytoj keliausim į Obeliją, arba tuoj kelkimės į Obeliją,

rytoj grįšime į Metelius.

Laimėjo mažiau tikra: variantas. O kas. Jei...

Atsirado ūkininkas su šieno vežimu, kuris sutiko pergabenti visą mūsų laivyną į gretimą Obelijos ežerą už kokia vieno kilometro.

Metelys su Obelija nesijungia. Tik iš jų tekančios upės – Metelytė ir Obelytė – jungiasi po kelių kilometrų, sudarydamos Peršėkę, Nemuno intaką.

Atvežėm visą savo mantą į Mockonių kaimą, kur sustojom nakvynei pas vaišingą ūkininką R. Gerai miegojome klojime, kaupdami jėgas dideliam žygiui.

Obelijos ežero vanduo žydėjo: jis buvo tirštas nuo planktono - smulkių augalų ir gyvių. Maudėmės, kaip košėje.

Perplaukę ežerą, miške suradom plačiai žinomą Obelytės piliakalnį. Čia, puikiai miško paslėpta, didelė senosios pilies kalva; jos šiauriniame gale ypatingai aukštas, grįstais šlaitais, kalnelis. Sunku rasti geresnę gamtos paruoštą gynimosi vietą. Neblogi ir reginiai.

Persiyrėme išilgai visą Obeliją, norėjom rasti, kur išteka Obelytė. Viena mergaitė drąsiai mums paaiškino, parodė, bet tvirtino, esą upelis vadinasi Peršėkė! Upelio ištakas pasirodė baisiai užaugę meldais; neišdrįsome į jų tankmę kištis.

Pasidžiaugę Obelijos ežeru vėl vežimu grįžom į Metelį. Ir dabar jis buvo gražus, nors jo paviršių raižė smulkios bangos. Už ežero matyti didžiulis Metelių miestelis su balta dviejų bokštų bažnyčia.

Dabar plaukėm skersai ežerą ir vėl naudojomės oro ir saulės voniomis. Mano guminė baidarė, išmėginta įvairiuose Lietuvos ežeruose ir upėse, švelniai suposi, nors kartais bangos siekdavo rankovių. Mano bendrakeleivių dailios ir siauros fanerinės valčiukės turėjo labai žemus falšbortus. Didesnės bangos įpildavo jiems po vieną kitą litrą vandens. Panikos nebuvo tik teko laikytis griežtai statmenai bangoms ir... semti vandenį visomis priemonėmis.

Bangos ir šaltas dušas nesudrumstė nuotaikos. Po valandėlės didelis Metelių gyventojų būrys susirinko į krantą ir domėjosi nematytais laivais.

Padarėm vizitą Metelių klebonui, kan. Jurgilui, žymiam prieškarinių ir ypač kara metų veikėjui. Malonus šeimininkas vaišino mus šampano stiprumo gira ir senu midumi. Pasakojo, su kokiais sunkumais, klasta ir papirkimu, jis statė prie rusų Kryžių koplytėlę Dusios ežero krante. Ji buvo visai suirusi, o leidimo nebuvo vilties gauti. Visa statyba buvo atlikta „slaptai", su dideliu pavojum.

Puikus klebono midus labai kai kam iš mūsų patiko, bei vėliau kiek veikė į kojas...

Kol buvome paskendę praeities atsiminimuose, aplink susirinko audros debesys. Buvo balsų ar nepasilikti Meteliuose. Nuotykių nepabūgom išplaukėm prieš audrą.

Metelio ežeras garsus savo gulbėmis. Ypač išgarsino jį toji gulbė, už kurios nušovimą vienas žiaurus „medžiotojas" gavo 1400 litų pabaudos ir per 500 litų išleido ieškodamas teismuose „teisybės". Vieną gulbę matėm ir mes arti kranto. Būtų malonu, jei tokių dailių baltų paukščių matytumėm ir daugiau mūsų vandenyse. Metelio ežere gulbės dabar saugios! Panašiu būdu Švedija atpratino žmones vogti...

Dusios ežerą skiria nuo Metelio siaura smėlio juosta. Čia nėra vieno kilometro. Prasimanėm vieną kartą persikelti be arklio, mažu dviračiu vežimėliu vežti baidares iš ežero į ežerą. Per klampią pievą ir palaidą smėlį vilkom trise paeiliui kiekvieną laivelį ir gabenom visą savo bagažą. Darbas ne labai sunkus, bet mums jis labai priminė „sunkiuosius darbus". Ypač skundėsi kanauninkas, kurį apsvilino saulė, persitempė neįpratę muskulai, teko ir jam nabagui, susilenkus tempti baidarę vežimėly. Bet po tos operacijos jam pakilo karštis; jis išsitiesė Dusios ežero krante, užsiklojo visa manta, o mes prakaitavom vilkdami per smėlio kopas šiaip lengvas baidares. Pusantros valandos ėjo „tautų kilnojimasis". Paskutiniam akordui - nuplovėm prakaitą skaidriuose Dusios vandenyse. Tą pačią dieną išsimaudėme paeiliui visuose trijuose ežeruose.

Audros debesys praslinko vakarų šonu, už Dusios ežero. O iš pietų ėjo vis naujos ir naujos galybės. Dundėjimas ir žaibai buvo matyti bent iš trijų šonų. Kaip plaukti tokiu metu lengvomis baidarėmis per didžiausią Nepriklausomoje Lietuvoje ežerą, 23 km2 ploto, 8 km ilgumo, ligi 45 km platumo. Bet ir nakvoti nebuvo kur, nebent grįžti į Metelius.

Grįžti? Ne! Mūsų devizas: visada pirmyn! Viliojo ir ežeras. Milžiniškas atviro vandens plotas, nei salelės, nei pusiasalio: visi atviri krantai, visas ežeras matyt. Jo paviršius atrodė, kaip stiklinis. Juodi debesys teikė ir vandeniui tamsią spalvą. Įstrižai per ežerą buvo matyti Kryžių koplyčia, kurią norėjom aplankyti. Ji taip arti, čia pat... Greit nuplauksime į Kryžius, ten gausime nakvynę ir karštos arbatos mūsų ligoniui...

Ir išplaukėm!

Dusios ežeras gilus. Didžiausias gilumas 32,4 m, vidutinis beveik 15 metrų. Gelmė prasideda tuoj už nendrių. Vanduo buvo juodas, kaip rašalas bet skaidrus. Labai giliai buvo matyti dideli augalai, kurie lėtai siūbavo, lyg keldami į mus rankas Mūsų laiveliai atrodė kaip taškai, šioje begalinėje erdvėje.

Turiu prisipažinti, šiuo momentu man pasidarė kiek neramu: pajutau savo begalinį menkumą... Negalėjau akių atitraukti nuo stebuklingos ežero dugno dekoracijos...Pagaliau, pasibaigė ir šis povandeninis miškas, vanduo pasidarė dar juodesnis... Krantai visi buvo toli tik trys baidarės, panašios į vandeninius vabalus su judančiom kojytėm - irklais, lėtai slinko skersai begalinį vandens plotą.

O mūsų jausmus pavergė kitas reginys. Pro plyšį debesyse pasirodė saulutės lopas trikampio formos. Nuo jo per visą ežerą ėjo raudonas šviesos takas. Keista, tik futuristų vaizduotėje galima trikampė saulė, tamsiai pilkas dangus, mėlynai - juodas ežero veidrodis...Neįprastos spalvos, nematytos formos! Dailininkas Žmuidzinavičius, turtingų dangaus spalvų didelis mėgėjas, tokio regėjimo buvo stačiai perblokštas. Norėjo čia pat, vidury ežero, griebtis teptuko; drobę turėjo paruoštą. Bet reginys keitėsi taip greit kad kas minutę buvo galima pagauti ir įamžinti vis naują ir naują stebuklą.

Štai saulė iš karto pasirodė pro du plyšius. Pamatėm...dvi saules ir du šviesos takus! Čiurlionies „Raudonasis perkūnas! Jau nebesiyrėm, tik žiūrėjom ir žavėjomės. Žodžių nebuvo...

Saulė daugiau nebepasirodė. Spalvos vis keitėsi; iš ugninės pasidarė aviečių spalva, paskui rausva, lelijava... Kartu keitėsi ir dangaus atspindžiai ežere. Greit pradėjo temti. Reikėjo rūpintis nakvyne. o Kryžiai vis tebebuvo kitame ežero krante...

Krantas tamsoje pasirodė klampus ir nešvarus. Laimei, atsirado vienas ūkininkas, kuris išsklaidė mūsų susirūpinimą. Po valandėlės baidarės jau buvo paliktos miškelyje, o mes gėrėm arbatą... be arbatos ir be cukraus ir „karališkai" taisėmės klojimo grindyse.

Dusia ir iš ryto buvo labai graži. Diena vėl buvo giedri, ežeras buvo ramus. Prie kranto traukė tinklus žvejai. Nusipirkom iš jų žuvies pusryčiams. Matėm pagautas metro ilgumo lydekas, tikras pabaisas!

Aplankėm garsiuosius Kryžius. Tai didele medinė bažnyčia su tuščia pieva aplinkui. Tris kartus per metus, per Petrines, per Sekmines ir vieną kartą rudenį į šį Dusios ežero užkampį susirenka iš visos Dzūkijos po keliolika tūkstančių žmonių. Važiuoja nuo Varėnos, nuo Kapčiamiesčio, nuo Vištyčio, kaip į Šiluvą ar į Žemaičiu Kalvariją.

Kuo ši vieta garsi? 1702 metais čia buvo etmono Mykolo Vyšneveckio stovykla. Švedų netikėtai užpultas, etmonas pasitraukė su savo kariais, nesuskubęs pasiimti Barūnų šv. Mergelės paveikslo, kurį buvo gavęs Barūnuose (Vilniaus krašte) palaimai ir visada turėdavo žygiuose. Paveikslas pasiliko ant ąžuolo. Vienas Vyšneveckio karys, apakęs žygiuose, ilgai ieškojo šv. Mergelės paveikslo. Radęs jį toje vietoje, jis praregėjo. Paveikslą rado piemenys, žmonės pradėjo laikyti jį stebuklingu. Metelių klebonas 1799-1804 metais keletą kartų mėgino perkelti paveikslą į Metelius, bet kiekvieną kartą nežinomu būdu jis būdavo grąžinamas į ąžuolą Dusios krante. 1821 metais čia buvo pastatyta mažytė koplytėlė, kurią vis gausiau ėmė lankyti žmonės. Vieta buvo vadinama Barūnų Kryžiais, Šventaisiais Kryžiais, Trimis Kryžiais ir stačiai Kryžiais. Greta yra Sutrių kaimas ir įteka Sutrės upelis.

XX amžius 1938.08.14 Tęsinys

Dabartinę didelę koplyčią pastatė, kaip sakė, kan. Jurgilas. Senojo ąžuolo jau nebėra. Garbinamas šv. Mergelės paveikslas yra dešiniajame altoriuje. Be to, yra kitas, didesnis, ir visai kitokio turinio, Barūnų šv. Mergelės paveikslas šoninėje koplyčioje. Viename paveiksle matyti parašas „N. Panna Borunska 1623“, kitame, rodos, 1823 metai.

Greta koplyčios gyvena vienišas sargas, kuris mums parodė, ir kaip tikras gidas, paaiškino visą vietos praeitį ir dabartį. Ekskursijos dažnai lanko Kryžius. Jie turi būti tikrai įdomūs, kai į „Dzūkų Šiluva” suvažiuoja „visa Dzūkija“. Kad taip suskubtum visur!

Pasivaišinę skania žuvų sriuba, tingiai išplaukėm išilgai didįjį ežerą, arčiau vakarų kranto. Vieną „stebuklą” ir mes patyrėm Kryžiuose. Mūsų vakarykštis ligonis išlaikė... saulės vonią, maudyklę, sunkųjį darbą ir karštį ir... pasveiko nuo visų ligų!

Išlipom į aukštą senųjų kapinių kalną, paskui į Padusio piliakalnį, vėl įstrižai persiyrėm per ežero šiaurinį galą ir... atsisveikinom su Dusia. Šį kartą ji buvo nepaprastai rami ir graži.

Šiaurėje ežeras eina siauryn, prasideda meldai ir nejučiomis įplaukiama į Spernos upę, kuriai Dusia atiduoda savo vandens perteklių. Upelis vingiuotas, gerokai užžėlęs, bet gilus, su aiškia srove.

Plaukėm vingiais pro Metelytės kaimą, nugalėdami įvairias smulkias kliūtis. Labai patiko plaukti „kadriliu“ kai dėl vingių trims baidarėms pasitaikydavo plaukti greta, bet į priešingas puses!

Čia laukė mus vienas netikėtas nemalonumas. Apsupo mus juodas debesis ir staiga prapliupo liūtis.

Pasislėpę pas ūkininkus, kiek apsaugojom nuo vandens „iš viršaus”. Kai pradėjom plaukti toliau, teko susitikti su vandeniu „iš šonų”. Tiršti krūmai ir nendrynai, pro kuriuos skynėm sau kelią, buvo visai šlapi. Savo rankovėmis, galvomis ir nugaromis turėjom surinkti ar nukratyti didelę vandens atsargą. Plaukimas buvo labai šlapias, „povandeninis“. Mes su kanauninku plaukėm pirmieji, tad mums daugiau teko ir vandens.

Kalesnyku kaime įtaisytas vandens malūnas. Per aukštą užtvanką lipti su baidarėmis buvo labai sunku dėl purvo ir slidumo po lietaus. Atsirado jaunų vyrų, kurie mums padėjo pergabenti slidžiais šlaitais mūsų laivus ir toliau juos nuleido per akmenines rėvas. Pasirodė, kad žemiau malūno apie porą kilometrų yra tikras krioklys, vanduo smarkiai krinta per akmenų krūvas. Štai kur nenaudojama vandens energijai!

Kalesnykų malūnininkas pats pasiūlė paleisti vandenį, kad mums būtų lengviau praplaukti rėvą. Tai buvo pirmas atsitikimas mano gyvenime, o gal ir, apskritai, baidarių kelionių istorijoje. Prisimenu, kaip Ąžuolynės (aukščiau Antalieptės) malūnininkas, pažadėjęs paleisti vandenį tyčia jį uždarė ir išlaikė keletą valandų, kol mes kankinomės „Čertovkoje”. ..

Malūnas sukėlė Spernoje tikrą potvynį. Mėginom plaukti, bet sūkuriai ir dideli akmenys vagoje stabdė baidarę kas minutę. Teko griebtis išmėginto metodo: apsiavęs guminiais batukais bridau, taikydamas baidarę. O aplink virė sūkuriai, šniokštė rėvos, taškė putos. Per triukšmą nieko nebuvo girdėti.

Prisitaikė senas patyrimas. Lygindamas su Šventosios „Čertovka”, su Dyburių kilpa Minijoje, su Siesartimi žemiau Molėtų, narsiai kovojau su savo gaivalu.

Su Kalesnykų vyrų pagalba visos baidares laimingai nugalėjo rėvą, beveik vienintelę visoje kelionėje. Ji paliko tik gerų atsiminimų, ypač dėkojom geram malūnininkui!

Žemiau kriokliu Sperna vėl nusiramino. Vėl prasidėjo vingiai, šlapi krūmai, nendrių mūras. Greit išgirdom automotrisės sireną, pamatėm geležinkelio pylimą ir Simno bažnyčios bokštą.

Prieš Simną, mus nemaloniai nustebino ir tik neapdraskė veidų... spygliuotos vielos tvoros skersai upę. Tiems, kurie tas tvoras pastatė, nepagailėjom pačių blogiausių linkėjimų!

Sušlapę ir kiek pavargę pasiekėm Simno miestelį. Pirmas ūkis, kur ketinom rasti nakvynę, pasirodė esąs vietos „dvarininko” - žydo; mūsų nepriėmė. Užtat maloniai priėmė kaimynas Š., o kanauninką „okupavo“ vasarojąs aviacijos karininkas V.

Išdžiūvę, pamiegoję ir pavaišinti, nutarėm dar Susipažinti su Simnu.

Simnas turi labai seną bažnyčią, su bokšteliais, panašiais Šiaulių bažnyčios vartų bokštams. Bažnyčia pastatyta ant kalnelio, gal senojo piliakalnio. Bet jos pamatai per silpni. Sienose atsirado didelių plyšių. Bažnyčia reikalinga rimto remonto, kuris šiemet jau numatytas.

Labai įdomūs įmūryti į bažnyčios sienas dideli plokšti akmenys; jų matėm tris. Vietos žmonės tikrai nežino, ką tie akmenys reiškia; greičiausia jie paliko iš tų laikų, kai Simnas turėjo Magdeburgo savivaldybės teises. Prie tokių „gėdos” akmenų prirakindavo praskolinusius kreditorius, neištikimas žmonas ar mergaites ir t. t.

Simo klb, dek. Šeškevičius skundėsi plintančia Žuvinto paliose „naminės” pramone. Ūkininkai meta žemę, nusiperka sklypelį prie palių ir varo pavojingą ir žalingą amatą.

Kai vokiečiai bombardavo Simną, 1915 metais, šrapnelė palaikė į geležinius vartus ir keistai išlankstė vieną virbalą.

Simnas žymus... 5 „restoranais”, ugniagesių bokštu, į kurį trenkė žaibas, ir keista antena vieno radijo mėgėjo.

Sperna Simne visai sekli. Be to, upėje gyventojai laiko visus atsarginius indus ir kiaurus puodus. Kai bus paskelbta pirma geležies rinkimo savaitė, simniečiai ras Spernos vagoje nepaprastus turtus! Mūsų baidarėms senų indų sandėlis sudarė nemažą pavojų.

O kelių vingių Sperna įtaka į Simno ežerą. Krantai jo žemesni, spalvos buvo pilkos, ypatingo įspūdžio ežeras mums nepadarė.

Šiauriniame Simno ežero gale, pagal žemėlapį ir L. Enciklopediją, prasideda Bambina arba Barnbinykų upė; vietos žmonės ją vadina Bambėna. Rasti upės pradžią buvo nelengvas uždavinys. Įsigilinę į meldų ir švendrų labirintą, matėm ten kažkokius takus, žvejų pramintus ar iškirstus. Mėginom rasti kryptį iš kranto; krantas pasirodė klampus, kaip liūnas. Pagaliau, pasitikėjom savo laime ir „uosle“ ir pabandėm plaukti vienu taku. Gerai pataikėm, todėl kad netrukus pastebėjom srovę.

Bambėna - tikra džiunglių upė. Plaukėm pro aukštus nendrių „miškus” - mūsų bambukus - ligi 3-4 m aukštumo! Vietomis Vaga buvo visai uždengta augmenijos, pro kurią teko lįsti, kaip per atogrąžų mišką. Be „bambukų” čia mūsų vaizduotė rado bananus, ananasus, lianas, baobabus. Tik nebuvo smauglių, krokodilų, hipopotamų...Bet ir be tų baisenybių aplinkuma buvo pakankamai egzotiška.

XX amžius 1938.08.15

Žuvinte, kur daug paukščių ir degtindarių

Panika degtindarių tarpe. Basi po palias ir gyvatynus. Šokam per krioklį Dovinį. Kur maudosi žmonės ir karvės....

Kas darėsi aplinkui, nematėm; plaukėm, kaip tuneliu, pro tirštus ir aukštus nendrynus. Palaipsniui krantai pasidarė aukštesni, pasirodė Bambinykų kaimo ūkiai. Pranyko nendrės, srovė pasidarė ryškesnė, upelio būdas visai pasikeitė. Laukuose pamatėm daug akmenų, pasirodė jų ir vagoje. Netikėtas pasikeitimas!

Bambinykų k. rajone turime vad. galinę moreną – ledo sąnašų užtvarą kuri ir palaiko ežerus jų aukštumose. Per šią moreną ir Bambena teka, kaip „normalus“ upelis.

Ieškodami vietos sustoti poilsiui, pamatėme dailų piliakalnį ties pačia upe. Iš jo viršūnės, kurioje pylimų apsupta palikta nemaža aikštelė, labai toli matyti apylinkės. Simnas, Krosna, Žuvinto ežeras ir milžiniškos palios. Greta ant kalnelio - vėjo malūnas. Mūsų dailininkas nebeiškentė: pasirinko piliakalnio šoną ir upelio slėnį ir tuoj įsitaisė su savo „etiudniku“. Kanauninkas apsvarstė savo tvarkaraštį ir atsisveikino su mumis, turėjau toliau plaukti vienas. Po rimto poilsio pradėjom pavojingiausią žygį - į Žuvintą. Žemiau Bambinykų kaimo Bambėna vėl sulėtėja, prasideda vėl nendrynai ir vingiai. Kelionės sąlygos pasirodė lengvesnės, kaip buvo manoma. Kliūčių, kaip lieptų, perkalų, kuolų, sutikome visai nedaug. Patys nepajutome, kaip išnyko krantai ir vietoje nendrių ir krūmų, pasirodė tankūs meldai, vandeninė augmenija pakibo ligi paviršiaus, už meldų visur pamatėm vandenį. Buvom Žuvinto ežere, apie kuri pas mus tiek kalbama...

Žuvinto ežeras garsus, kaip paukščių rezervatas. Ten visai draudžiama medžioti. Ežeras atiduotas prof. Ivanausko globai; vietos žmonės sako, kad valdžia padovanojo ežerą profesoriui, kuris nuo savęs išnuomojo žūklį Simno žydams. Kai aiškinom ūkininkams, kuriuo tikslu plaukiam į Žuvintą jie šelmiškai šypsojosi:

- Ten daug galite pamatyti dalykų, už kuriuos už grotų sodina. Jei, tikrai, jūs – ne policija ir bravorėlių neardysit, perspėkit žmones, kad jie neišsigąstų. Iškabinkit baltą vėliavą ar panašiai. Kitaip taip pradės griauti visą „pramonę“ ar gal gatavą skystimą išpils; gaila darbo ir turto...

„Geri“ žmonės paaiškino kaip tuos „bravorėlius“ rasti. Jie įtaisomi paliose, iš ežero pusės, ar plaukiojančiose salelėse. Tais liūnais vaikščioti ne kiekvienas moka.

Mums buvo žingeidu pamatyti, kaip, iš tikrųjų suorganizuota toji „pramonė“, kuri, specialistų žodžiais, „palaiko valstybės gamybą”. Baltos vėliavos neiškėlėme, bet mus tuoj pastebėjo. Tai nebuvo paprastas žingeidumas, bet beveik panika. Įvairiose vietose pasirodė luotai ir valtys iš kurių mus sekė. Paklausiau vieną „dežuruotoją“ ką jis čia veikė prie palių.

- Nendres šienauju, gabenu namo.

Tų nendrių ties namais buvo matyti ištisas miškas. Bet čia, už 3 km, matyti, jos geresnės...

- Kur čia galima būtų aplankyti jūsų „naminę“ pramonę? Studijų tikslais, taip pat spaudai, noriu nufotografuoti...

- Pas mus tokių dalykų nėra. Niekas tuo neužsiima - valdžia draudžia.

- Ar taip „naminės“ ir visai neturite?

- Geriam tik valstybinę, pasitaiko...

Nutarėm pamėginti išlipti į palias. Įplaukus valtele į išpjautą griovelį, buvo galima stoti ant kranto, kuris skendo po žmogaus svoriu. Kojos ligi kelių pasineria į tamsiai rudą vandenį. Einam, samanos supasi, kupstai linksta.

Drąsiausias iš mūsų pasirodė p. Žmuidzinavičius; jis jaunas buvo perėjęs visas palias. Ir dabar, irklu pasiremdamas, jis narsiai žygiavo per samanas su spanguolėmis, girtuoklių ir gailių krūmus, per pirmos rūšies gyvatyną. Ėjom basi ar guminiais batukais, pasiruošę, kiekvienu momentu kristi arba gintis nuo gyvačių.

Paėję kokį šimtą metrų nuo briaunos, sutikome nedideles pušaites, kreivus berželius, kai kuriuos krūmus. Medžiuose buvo palikta įvairių ženklų, tik vietos „brovarininkams“ suprantamų.

Daug ieškoti neturėjom noro ir laiko; nepasiekę rezultato grįžom prie savo laivelių ir skersai ežerą, pro meldų miškelius prisiyrėm Aleknonių kaimą, kur įsitaisėm nakvynei pas Žuvinto gyvių gamtos sargą.

Žuvinto ežere peri daug vandeninių paukščių. Kiti čia palieka, skrisdami į šiaurę, kitur jų nesutinkama. Mes pataikėme neįdomiu laiku. Visi paukščiai šiuo metu augina savo jauniklius ir laikosi nendrynų. Pavasarį ir rudenį čia jų susirenka „devynios galybės“. Šaudyti jų negalima. Bet mes girdėjome, kaip brakonieriai gaudo paukščius tinklais, kaip žuvis - pagąsdina, iškeldami kepurę ant irklo, paukštis neria po vandeniu ir patenka į tinklą. Sako, per dieną pagauna po keliasdešimt ančių.

Reikėtų ir čia pamėginti, kaip su gulbe Metelio ežere. Girdėjom, kad gulbių Žuvinto ežere esama bent 6, bet patiems matyti neteko.

Kai išplaukėm per Žuvinto ežerą mus gąsdino:

- Nerasit kelio į Dovinę, vakare grįšit atgal.

Vienintelį orientacijos punktą turėjom – Daukšių bažnyčios bokštelį, bet ir tas dėl skysto rūko vos buvo matyti. Plaukėm tarp švendrų tikrais labirintais. Išplaukti visur radom kelią, tik įsitikinom, kad paklysti čia nesunku.

Dovinės ištaką radom labai laimingai, beveik iš karto. O, sako, Daukšių kalvis tris dienas klaidžiojo po ežerą, nerasdamas Dovinės, kol pėsčias atbrido namo. Dovinė labai patogi baidarei. Be perkalų likučių ir kamščių, jokių didesnių kliūčių mums nepasitaikė. Sutikom kelis žvejus, kurie nustebo, pirma kartą pamatę čia baidares.

- Gal pasikeisime laivais? - siūliau juokais.

- Ne, tokioje valtyje lengva apvirsti...

Mums atrodė kaip tik priešingai. Greit pasiekėm Daukšių bažnytkaimį. Čia radom dailių vietų ties klebonijos sodu. Mus pažino ir labai vaišingai priėmė p. Ambraziejienė su vasarojančiomis dukterų šeimomis. Su gražiais įspūdžiais plaukėm toliau.

Dovinės ruožas žemiau Daukšių, atrodo, buvo iškastas. Vaga gili, plati ir tiesi. Toliau Dovinė teka Amalvo paliomis, bet visur galima išlipti į krantą, visur matyti šieno kūgiai.

Kairėje pamatėme aukštą Varnupių kaimo kapinių kalną. Ir toliau beveik visą dieną vis buvo matyti tas kalnas, kol, pagaliau, praplaukėm visai pro šalį. Dalykas toks, kad Dovinė paliose labai vingiuoja, o be mažų vingių padaro vieną labai didelį.

Monotoniškas palių landšaftas pasibaigė su Padovinio kaimu. Krantai pakilo, atsirado ryškesnė srovė, vingiai kaitaliojosi su nendrynais.

Dovinė mums patiko, ypač žemiau Vaitkių kaimo, kur abiem krantais eina alėjos. Niekad nemaniau, kad iš nuobodžių palių gali tekėti tokia gyva, linksma ir daili upė. Plaukėm giedrioje nuotaikoje, pro kaimus ir vienkiemius, pro puikius laukus, lenkėmės tiltams, sukinėjomės vingiais. Vakare pasiekėm Gustaičių, tikriau Tarašiškės, vandens malūną. Apie malūno sąvininką p. Šmulkštį buvau jau girdėjęs. Įsteigęs naują malūną, jis sugebėjo patraukti klientūrą plačių

apylinkių ir turi dar didesnių planų ateičiai. Įdomu buvo tokį žmogų pažinti.

Radau ji lauke prie gražiai sutvarkyto ūkio. Be ilgų kalbų p. Šmulkščiai sutiko mus priimti nakvynėn ir priėmė labai kultūringai: pavaišino, parodė ūki, paguldė švariose lovose...Nuo tokių sąlygų kelionėje buvome atpratę. Ūkis pastatytas ties „savo” piliakalniu, labai dailioje vietoje. Aplink prisodintas jaunas eglynas, piliakalnyje auga pušys, kiemas pristatytas ūkiškų trobesių. Net šuniui pastatytas didelis...narvas, kaip zoologijos sode. Su dideliu malonumu praleidome laiką pas p. Šmulkštį, kurį laikau tikru „amerikonu“.

Baidarių kelionių propagandai pavėžinom visą jaunimą. Čia vėl mums paleido „potvynį“ ir mes lengvai nuplaukėme paskutinį Dovinės ruožą. Vienoje vietoje peršokome tikrą, bet trumpą krioklį.

Vieškelio tiltas ir mes pasiekėm Šešupę. Ji plaukė tingiai, dideliais vingiais. Nutarėm pasiekti Marijampolę; vienas mūsų bendrakeleivių, p. Graurogkas grįžo namo jau iš Naujakiemio kaimo.

Plaukti Šešupe nebuvo jau taip įdomu, kaip Dovine, Sperna ar Bambena. Vis daugiau pasirodė žmonių, kurie čion atvyko dėl sekmadienio pažuvauti ar pasimaudyti. Daug vaikų braidžiojo palei krantus ir rankomis ieškojo žuvų krantų urvuose ir po akmenimis. Aplink ėjo organizuotas puolimas visu frontu prieš likusias Šešupėje žuvis.

Ties Cukraus fabriku prasidėjo Marijampolės miestas. Pilna žmonių drumstame vandeny. Visur jausti žema miesčionių kultūra, žemesnė, kaip kaime. Ties geležinkelio tiltu teko keltis per užtvanką, nešti baidares per didžiulius akmenis. Minia jaunimo sekė mūsų pastangas, matė, kaip senesni žmonės vargo, bet neatsirado noro padėti. Na, ir marijampoliečiai!...

Toliau plaukti buvo labai nesmagu, per ištisą paplūdimį, kur nežmoniškose sąlygose maudėsi... karvės ir žmonės.

Išardėm baidarę ties Tarpučių tiltu, nugabenom į geležinkelio stotį ir... baigėm savo nepaprastą žygį. Tuo keliu ligi mūsų niekas dar nekeliavo. Bet ar dabar nekeliaus?